

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет
Установа освіти “Білоруський торгово-економічний університет
споживчої кооперації”
University “PERSPECTIVA-INT”, Moldova
Vidzeme University of Applied Sciences, Latvia
Львівський національний аграрний університет
Херсонський національний технічний університет

Молодь, наука, бізнес

Матеріали I міжнародної студентської наукової конференції

м. Миколаїв, 4-6 жовтня 2017 року

Миколаїв
2017

М-75

Друкується за рішенням вченої ради обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 2 від 23.10.2017 р.).

Молодь, наука, бізнес : Матеріали II Міжнарод. студ. конф., 4-6 жовтня 2017 р., Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2017. – 351 с.

Посвідчення про державну реєстрацію Міжнародної студентської наукової конференції “Молодь, наука, бізнес” видане УкрІНТЕІ № 53 від 26 січня 2017 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шебанін В.С., д.т.н., професор, академік НААН, ректор МНАУ; **Крайждан А.В.**, д.іст.н., професор ректор університета “PERSPECTIVA-INT”; **Новіков О.Є.**, д.е.н., доцент, проректор з наукової роботи МНАУ; **Бобович А.П.**, к.е.н., доцент, проректор з наукової роботи та інновацій УО “БТЕУСК”; **Савіна Г.Г.**, д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ХНТУ; **Вишневська О.М.**, д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету МНАУ; **Астаф’єва В.О.**, к.е.н., доцент, декан обліково-фінансового факультету УО “БТЕУСК”; **Андерсонс А.**, к.е.н., доцент, декан факультету суспільства і науки Видземського університету прикладних наук; **Потриваєва Н.В.**, д.е.н., професор, завідувач науково-дослідним відділом МНАУ; **Ксьонжик І.В.**, д.е.н., доцент, заступник декана обліково-фінансового факультету з наукової роботи МНАУ; **Брик Г.В.**, к.е.н., доцент, заступник декана економічного факультету з наукової роботи ЛНАУ; **Дубініна М.В.**, д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування МНАУ; **Пономаренко П.Г.**, к.е.н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку УО “БТЕУСК”; **Сіренко Н.М.**, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування МНАУ; **Волосяк Ю.В.**, к.т.н., доцент, завідувач кафедри інформаційних систем і технологій МНАУ; **Ханстантинов В.О.**, д-р політ. н., професор, завідувач кафедрою економічної теорії і суспільних наук МНАУ; **Березовська Т.В.**, к. іст. н., доцент, завідувач кафедрою українознавства МНАУ.

У збірнику наведено матеріали Міжнародної студентської наукової конференції “Молодь, наука, бізнес”, де викладено результати наукових досліджень студентів вітчизняних та зарубіжних ВНЗ. Результати можуть бути використані для подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

СЕКЦІЯ 1 “ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ”

Бобир Д. О.

*Магістр обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
daryabobur@gmail.com*

*Науковий керівник – **Костирко А. Г.**,
канд. екон. наук, старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
kosturkoa@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Розкрито сутність поняття «фінансовий стан підприємства». Наведено етапи, за якими проводиться аналіз фінансового стану, завдання, методи його оцінки та джерела інформації.

Ключові слова: аналіз, оцінка, фінансовий стан, підприємство, методи, фінансова звітність.

За умов ринкової економіки підприємству необхідно підвищувати якість та конкурентоспроможність виготовленої продукції та послуг, що надаються. Цього можна досягти використовуючи досягнення науково-технічного прогресу, ефективних методів управління виробництвом, активізації ресурсів та потенціалу підприємства. Важлива роль у досягненні цієї мети відводиться аналітичній оцінці фінансового стану підприємства. З її допомогою розробляються стратегії розвитку підприємства, описуються плани і управлінські рішення, контролюється їх виконання, проводиться пошук резервів, які здатні підвищити ефективність виробництва, оцінюються результати діяльності всіх підрозділів підприємства.

Питанням оцінки та аналізу фінансового стану підприємства, займалося багато відомих вчених: Г. Кіндрацька, М.С. Білик, А. Бакунов, А. Загородній, П. Попович, Г. Андрєєва, В. Ковальов, С. Сагилевич,

І. Нестеренко, С. Покропивний, М. Чумаченко, Ф. Бутинець, І. Балабанов та інші.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Головною метою оцінки та аналізу фінансового стану підприємства є пошук резервів для підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банками та іншими установами.

Завдання аналізу фінансового стану:

- виявлення достатньої забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами і перевірка доцільності їх використання;
- оцінка ступеня виконання запланованих фінансових заходів, програм, плану фінансових показників;
- визначення платоспроможності підприємства і ліквідності балансу;
- оцінка дотримання фінансової, розрахункової і кредитної дисципліни;
- оцінка ефективності використання капіталу;
- оцінка оборотності капіталу;
- оцінка ділової активності підприємства [2, с. 27-28].

Джерелами інформації для проведення аналізу фінансового стану підприємства є фінансова звітність підприємства. Також використовується і інша інформація, до якої є доступ тільки у працівників підприємства, а саме: планово-нормативна (фінансовий план, нормативи), конструкторсько-технологічна інформація, позаоблікова інформація (маркетингові дослідження, закони, інструкції, експертна інформація та ін.) тощо.

Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства здійснюється за допомогою: фінансової стійкості, рентабельності, платоспроможності і ліквідності та ділової активності.

Аналіз фінансового стану поділяється на такі етапи:

Етап 1. Методологічна складова проведення аналізу фінансового стану:

- визначення об'єкту;
- визначення мети та завдань;
- дослідження інформаційної бази;
- визначення напрямків аналізу;
- вибір форми представлення кінцевої інформації.

Етап 2. Збір, проведення первинної обробки, узагальнення та об'єднання вхідної фінансової інформації.

Етап 3. Підбір методики та конкретних методів аналізу та консолідації результатів.

Етап 4. Визначення структури та порядку формування цільового інтегрального показника.

Для оцінки фінансового стану підприємства використовуються ряд методів: метод фінансових коефіцієнтів (розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність діяльності, майновий стан та ділову активність); оцінка фінансового стану з використанням абсолютних показників; рейтингова оцінка (класифікація підприємств за певними ознаками, виходячи з фактичного рівня показників фінансового стану і рейтингу кожного показника); бальна оцінка (здійснення аналізу фінансових коефіцієнтів порівнюючи отримані значення із нормативними величинами і з визначеним узагальнюючим показником, вираженим в балах); матрична оцінка (основується на побудові матриці сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів і надає можливість здійснити порівняльну рейтингову оцінку за певними

показниками); інтегральна оцінка (результатом є визначення інтегрального показника використовуючи різноманітні методичні підходи); дискримінантні моделі (використовуються для визначення вірогідності настання банкрутства на основі розробки (або використання) інтегральної моделі аналізу фінансового стану підприємства) [1, с. 45-46].

Системне використання у процесі проведення аналітичної оцінки фінансового стану підприємства представлених методик надає можливість мати більш повну і розгорнуту інформацію щодо реального стану фінансової безпеки підприємства.

Список використаних джерел:

1. Азарова А. О. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства / А. О. Азарова, О. В. Рузакова. – Вінниця : ВНТУ. – 2010. – С. 45-46.
2. Мицак О. В. Аналіз і оцінка фінансового стану підприємства у системі фінансового управління / О. В. Мицак // Науковий вісник Українського державного лісотехнічного університету. – 2008. – № 13. – С. 27-28.

D. Bobur. Theoretical aspects of analytical estimation of the financial state of the enterprise.

Summary

The thesis reveals the essence of the notion of the financial state of the enterprise. The stages by which the analysis of financial condition, tasks, methods of its estimation and sources of information is carried out is given.

Keywords: analysis, estimation, financial condition, enterprise, methods, financial reporting.

Бойко О. С.

*Студентка четвертого курсу факультету обліку та фінансів,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

ksjusha_boiko27@ukr.net

*Науковий керівник – Черненко К. В.,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*
kseniya.chernenk@pdaa.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ АПК В УКРАЇНІ

Визначено економіко-правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств та особливості організації первинного бухгалтерського обліку агропромислового комплексу в Україні, що базується на єдиних методологічних засадах.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, сільське господарство, первинний облік

Інтеграція економіки України у світовий економічний простір обумовлює необхідність подальшого удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку сільського господарства з метою створення належної інформаційної системи, адекватної потребам відкритої ринкової економіки [3, с. 91].

Агропромисловий комплекс – сукупність галузей народного господарства, зайнятих виробництвом, переробкою, зберіганням і доведенням до споживача сільськогосподарської продукції. Він складається з таких основних сфер:

- 1) виробництво засобів виробництва для сільського господарства та його виробничого обслуговування;
- 2) сільське господарство;
- 3) заготівля, переробка, зберігання, транспортування і збут сільськогосподарської продукції [1, с. 21].

Сільське господарство є основною складовою агропромислового комплексу України та найважливішою сферою народного господарства, яка

забезпечує населення продуктами харчування і є важливою сировинною базою для харчової та легкої промисловості [2, с. 390]

Основними галузями сільського господарства України є рослинництво і тваринництво, які виробляють найліквіднішу продукцію, що становить основу продовольчої безпеки держави. Відповідно до діючого законодавства, будь-яка тварина або рослина, на утримання та/або вирощування якої спрямована діяльність підприємства, до того ж не обов'язково сільськогосподарська, є біологічним активом [4, с. 52]. Важливою умовою повного збереження біологічних активів та сільськогосподарської продукції є чітка організація первинного обліку продукції.

Для сільськогосподарських підприємств організація бухгалтерського обліку висвітлена в Методичних рекомендаціях [4, с. 103], і є комплексом заходів керівника підприємства, спрямованим на забезпечення збору, реєстрації та узагальнення фактів господарської діяльності з метою отримання достовірної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Економіко-правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств здійснюється за допомогою правових норм, як загальних, так і спеціальних законів та підзаконних актів, а саме: Конституції України, Цивільного кодексу, Господарського кодексу, Податкового кодексу, Законів України «Про власність», «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про господарські товариства», «Про споживчу кооперацію» тощо.

Методологія та організація бухгалтерського обліку в аграрних підприємствах базується на єдиних методологічних засадах, визначених Законом України «про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Відображення бухгалтерських операцій здійснюється на підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Облік витрат та визначення собівартості продукції проводиться у відповідності до Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств.

Облікова інформація відображається у регістрах, затверджених Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 / Редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 864 с.
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.3 / Редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 952 с.
3. Канцуров О.О. Облік сільськогосподарської діяльності відповідно до ПСБО 30 “Біологічні активи” / О.О. Канцуров // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 11. – С. 91-95.
4. Облік сільськогосподарської діяльності / [Лузан Ю. Я., Жук В. М., Гаврилюк В. М. та ін.]; за ред. Жука В. М. – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. – 368 с.

O. Boiko. Features of the organization of the primary accounting of agriculture in Ukraine.

Summary

The economic-legal regulation of the production and economic activity of agricultural enterprises and the peculiarities of the organization of the primary accounting of the agro-industrial complex in Ukraine based on unified methodological principles are determined.

Keywords: agro industrial complex, agriculture, primary accounting.

Волошиновська А. В.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
voloshunovska@gmail.com*

Васильєва О. О.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

*Науковий керівник – **Костирко А. Г.**,*

*канд. екон. наук, старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
kosturkoa@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено сутність і особливості логістичної діяльності сільськогосподарських підприємств. Доведено, що логістична діяльність є вагомим чинником їхнього розвитку. Визначено, що логістичні системи є вимогою часу і сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: системний підхід, логістика, логістична діяльність, витрати, конкурентоспроможність

В умовах сучасної економіки для ефективного розвитку аграрного сектора потрібно виокремити реалізацію системного підходу, який поєднує у собі виробництво, розподіл і зберігання сільськогосподарської продукції. З метою підвищення ефективної діяльності суб'єкта господарювання важливою складовою виступає логістика. Саме вона є потужним інструментом для оптимізації всіх господарських процесів сільськогосподарських підприємств.

Теоретичні аспекти, сучасний стан та перспективи логістичної діяльності підприємств розглянуто у роботах зарубіжних дослідників: Б.О. Анікіна, А.М. Гаджинського, М.П. Гордона, Д.Дж. Клосса, В.С. Лукінського, Л.Б. Міротіна, В.І. Сергєєва, Д. Уотерса, Дж.Ф. Шапіро, а також вітчизняних вчених: А.О. Коломицевої, Н.Й. Коніщевої,

Є.В. Крикавського, В.Г. Кузнецова, Р.Р. Ларіної, В.Є. Ніколайчука, Ю.В. Пономарьової.

Перед керівниками сільськогосподарських підприємств постає багато складних завдань щодо досягнення стабільності на стадіях виробництва, зберігання та транспортування продукції. Для споживачів головною умовою споживання продукції є її якість. Виходячи з цього підприємство повинно забезпечити швидкий рух продукції від виробника до споживача, тобто сформувати в своїй діяльності ефективну систему збуту.

У сільськогосподарських підприємствах при транспортуванні продукції рослинництва і тваринництва на переробку і на продаж, обслуговуванні підприємств переробної промисловості використовується близько 40% нафтопродуктів із загальної їх кількості. Безперервна робота транспорту дозволяє підприємству мінімізувати свої витрати, що становлять 18-22% від загального розміру витрат на виробництво та реалізацію сільськогосподарської продукції. Тому головним резервом для підприємства є зменшення транспортних витрат, що дозволить досягти зниження собівартості сільськогосподарської продукції. Вирішення даного питання можливе в контексті реалізації логістичних функцій

Логістика, що від грецького слова «logistike», означає мистецтво обрахунків, обмірковування. Історія виникнення та розвитку практичної логістики походить з далекого минулого. Професор Гамбурзького університету Г. Павеллек відзначає, що ще в період Римської імперії існували служники, які носили титул «логісти», або «логістики»; вони займались розподілом продуктів харчування [1].

На думку експертів для вітчизняних сільськогосподарських підприємств характерні такі особливості організації і управління логістичною діяльністю: наявність дискретних, широкоасортиментних, дрібносерійних логістичних систем або їх елементів; застарілі методи господарювання і способи управління персоналом; сезонний характер організації

технологічних процесів і робіт; низький рівень спеціалізації, автоматизації, механізації процесів; високий рівень логістичних витрат, і в першу чергу витрат на зберігання і транспортування; відсутність належної логістичної інфраструктури; низький коефіцієнт використання сировини, низька продуктивність праці і високий ступінь фізичного зносу сільськогосподарської техніки; складність прогнозування обсягу виробленої продукції через залежність від кліматичних, біологічних і агротехнічних умов; висока інтенсивність робіт в посівний і збиральний періоди; відсутність концепції обліку логістичних витрат і чіткого опису впливу логістики сільськогосподарського підприємства на ефективність його роботи з фінансової точки зору; менеджери логістики підприємств агропромислового комплексу не використовують в своїй роботі комплексні логістичні комп'ютерні моделі, обмежуючись простим обліком логістичних потоків в таблицях Microsoft Excel; фінансові ресурси, які вкладені в агропромисловий комплекс, не можуть принести прибуток миттєво [2].

Саме ефективне логістичне управління є одним із важливих чинників реалізації конкурентного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Теоретико-методологічні і прикладні напрацювання підприємницької логістики активно впроваджуються в операційну та стратегічну діяльність підприємств в усіх галузях економіки.

Таким чином, розвиток логістичної діяльності є вагомим пріоритетним напрямом у розвитку сучасного сільськогосподарського підприємства, що підтверджує діяльність прибуткових підприємств, які не лише мають високі результати від реалізації продукції, а і високу організацію виробництва й праці, тим самим, отримуючи додаткові конкурентні переваги на ринку.

Список використаних джерел:

1. Morgenstern O. Note of the Formulation of the Theory of Logistics / O. Morgenstern // Naval Research Logistic Quarterly, Vol. 2 (1955), pp. 129-136.
2. Аграрная логистика (материалы блиц-опроса экспертов) // Логистика: проблемы и решения. – 2013. – № 4. – С. 16-26.

3. Амеліницька О.В. Механізми в системі управління виробничо-господарською діяльністю / О.В. Амеліницька //Збірник наукових праць ДонДДУ «Інновації в державному управлінні і місцевому самоврядуванні». Серія «Державне управління». – Донецьк, 2007. – Т. 8. – Вип. 88. – С. 11-18.

A. Voloshynovs'ka, O. Vasyl'yeva. Theoretical aspects of organization of logistic activity of agricultural enterprises.

Summary

The essence and features of logistic activity of agricultural enterprises are investigated. It is proved that logistics activities are a significant factor in their development. It has been determined that logistics systems are a requirement of time and will contribute to increasing the competitiveness of agricultural enterprises.

Keywords: system approach, logistics, logistic activity, expenses, competitiveness.

Голуб Ю. І.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Julia.alekko@gmail.com
Науковий керівник – Сирцева С. В.,
канд. екон. наук, асистент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
syrtseva@ukr.net*

ОБЛІК СОЦІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто особливості обліку соціальних витрат підприємства. З метою удосконалення методики обліку соціальних витрат на підприємстві запропоновано їх поділяти на дві групи – обов'язкові соціальні витрати та додаткові.

Ключові слова: облік, витрати на персонал, соціальні витрати, підприємство.

У ході виконання взятих зобов'язань як відповідального виробника у підприємства виникають соціальні витрати, під якими слід розуміти вибуття різних видів економічних ресурсів відповідно до законодавчих, соціально-економічних і морально-психологічних гарантій, які спрямовано на задоволення соціальних потреб фізичних чи юридичних осіб.

Так, значну частину соціальних витрат на підприємствах становлять виплати, які відносяться до фонду основної та додаткової оплати праці, або включаються в собівартість продукції (робіт, послуг), або відносяться до

витрат періоду в частині елемента «Витрати на оплату праці». Так, згідно п. 23 П(С)БО 16 «Витрати» до складу елемента витрат «Витрати на оплату праці» включається заробітна плата по окладах і тарифах, премії і заохочення, компенсаційні виплати, оплата відпусток і іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці [1].

Крім того, ст. 3 Інструкції зі статистики заробітної плати визначає перелік витрат, які не є витратами на оплату праці і не належать до фонду оплати праці (зокрема, суми вихідної допомоги, допомога з тимчасової непрацездатності, витрати на підготовку та перепідготовку працівників, вартість молока і лікувально-профілактичного харчування тощо) [2].

Таким чином, з наведеного вище випливає, що згідно П(С)БО 16 до складу елемента «Витрати на оплату праці» включається оплата будь-якого невідпрацьованого часу, а згідно Інструкції зі статистики заробітної плати дані витрати (наприклад, допомога з тимчасової непрацездатності тощо) не є витратами на оплату праці. Так, наприклад, оплата за утримання дітей працівників у дошкільних навчальних закладах, вартість путівок, наданих працівникам і членам їх сімей на лікування та відпочинок, екскурсії за рахунок коштів підприємства (у тому числі міжнародних), оплата або дотації на харчування, матеріальна допомога на оздоровлення тощо відносяться до додаткового фонду оплати праці чи до інших заохочувальних та компенсаційних виплат і становлять загальні витрати на оплату праці, а витрати на навчання працівників і членів їх сімей, матеріальна допомога на оплату лікування, оздоровлення дітей, поховання тощо, згідно Інструкції зі статистики по заробітній платі, не є витратами на оплату праці, хоча, на нашу думку, принципової різниці між даними видами виплат не існує.

Тому, вважаємо, що виплати, які включаються у фонд додаткової оплати праці, виплати компенсаційного та стимулюючого характеру не доцільно відносити до заробітної плати, оскільки відомо, що оплата праці – це винагорода працівника за виконану роботу, а виплати, які включаються до

додаткової оплати праці та інших компенсаційних та стимулюючих виплат, основною своєю частиною є, або платою за невідпрацьований час, або видом матеріальної допомоги. Тому пропонуємо такі виплати, які носять соціальний характер, тобто є свого роду матеріальною допомогою або компенсацією за шкідливі умови праці, відокремити від заробітної плати за окладами і тарифами та об'єднати в категорію соціальні виплати працівникам.

З цією метою пропонуємо в бухгалтерського обліку соціальні витрати поділити на дві групи:

1) обов'язкові соціальні витрати:

- виплати, що є витратами на оплату праці: оплата праці у святкові і неробочі дні; оплата за надурочну роботу; доплата працівникам за виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника; оплата щорічних (основних і додаткових) відпусток відповідно до законодавства, а також грошові компенсації за невикористану відпустку; оплата додаткових відпусток понад тривалість, передбачену законодавством; матеріальна допомога, що має систематичний характер; вартість харчування працівників; винагорода за підсумками роботи за рік;

- виплати, що є не витратами на оплату праці: витрати на відрядження (у повному розмірі), вартість проїзду, витрати на наймання житла; одноразова допомога працівникам, у тому числі при виході на пенсію; допомога з тимчасової непрацездатності; вартість спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, миючих і знезаражуваних засобів, виданих відповідно до діючих норм; суми вихідної допомоги при припиненні трудового договору; вартість путівок на лікування, оздоровлення та відпочинок (члену профспілки);

2) додаткові соціальні витрати: допомога на поховання; матеріальна допомога разового характеру; оплата послуг на лікування працівників, наданих установами охорони здоров'я; видача безвідсоткової позики працівникам підприємства.

Таким чином, проведенні дослідження дозволяють визначити методику обліку о соціальних витрат підприємства.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : Наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4248.html.
2. Інструкція зі статистики заробітної плати від 13.01.2004 № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0114>.

Y. Golub. Accounting of social expenses enterprise.

Summary

Features of accounting of social expenses of the enterprise are considered. For the purpose of improvement of a technique of accounting of social expenses at the enterprise they are suggested to divide into two groups – obligatory social expenses and additional.

Keywords: account, expenses on personnel, social expenses, enterprise.

Дворніцька Т. П.

Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

dvornitskaya2017@ukr.net

Науковий керівник – Дубініна М. В.

д-р екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

dubinina@mnaui.edu.ua

**ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОРЕНДОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ, ЗЕМЕЛЬНИХ ТА
МАЙНОВИХ ПАЇВ ТА ВИПЛАТИ ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ
ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ**

Земля є природним чинником, вона належить до основних засобів сільського господарства, на неї не нараховують знос та амортизацію, але фінансують заходи щодо підвищення її родючості. Тому її обліку на фермерських господарствах повинна приділятися особлива увага, а саме щодо умов укладення договорів оренди земельних ділянок та нарахування та сплати орендної плати.

Ключові слова: фермерське господарство, облік, земля, оренда, договір, орендна плата

Селянські (фермерські) господарства – одна з перспективних форм господарювання, де найважливішим засобом виробництва є земля, що має

суттєві особливості збереження й використання в процесі сільськогосподарського виробництва з огляду на конкретні природні та метеорологічні умови.

Підставою для взяття земельних ділянок на облік у фермерських господарствах є їх установчі документи. До остаточного вирішення всіх питань щодо землі облік наявності та руху її у фермерському господарстві доцільно вести на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» на окремому аналітичному рахунку, де вказується кількість власної земельної ділянки та її оцінка на підставі державного акта на право приватної власності на земельну ділянку або Витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності. Крім власної землі фермер може брати в оренду земельні паї своїх односельців, яким видано Свідоцтво про право власності на земельну ділянку.

Облік всіх орендованих земель та паїв ведеться також на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» з відкриттям окремого аналітичного рахунку по пайовиках і видах орендованих угідь. Облік таких земельних ділянок провадиться на підставі укладених в установленому порядку договорів оренди землі.

Фермерське господарство може орендувати земельні ділянки в осіб, що мають державний акт на передачу землі у приватну власність. З кожним з них фермер укладає договір оренди, додатком до якого є завірена копія акта на передачу у приватну власність та акт обстеження якісних характеристик земельної ділянки на дату її передачі в оренду. Істотною умовою договору буде термін виконання зобов'язань, передбачених ним. При одержанні землі у приватну власність або в оренду доцільно складати акт приймання-передачі основних засобів (земельних ділянок), в якому необхідно зазначити якісну характеристику землі. При поверненні землі власнику слід також складати аналогічний акт з відображенням її якості. При втраті якісних характеристик

орендованих земель з вини орендаря останній має відновити родючість угідь або компенсувати втрати орендодавцю при розірванні договору оренди.

Орендна плата за землю – це платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою. Орендна плата за користування землею нараховується згідно з умовами договору оренди. За згодою сторін розрахунки щодо орендної плати за землю можуть здійснюватися у грошовій, натуральній та відробітковій формі. Розрахунок у натуральній формі має відповідати грошовому еквіваленту вартості товарів за ринковими цінами на дату внесення орендної плати. Сторони можуть передбачити в договорі оренди поєднання різних форм орендної плати.

Підставою для нарахування та сплати орендної плати є договір оренди земельної ділянки. Саме в ньому визначаються розмір орендної плати, але річна сума платежу (п. 288.5 ПК):

- не може бути меншою за розмір земельного податку, установлений для відповідної категорії земельних ділянок на відповідній території;
- не може перевищувати 12% нормативно-грошової оцінки;
- може перевищувати граничний розмір орендної плати (12% нормативно-грошової оцінки) – у разі визначення орендаря на конкурентних засадах;
- не може перевищувати розміру земельного податку – для пасовищ у населених пунктах, яким надано статус гірських.

При цьому для обчислення орендної плати на 2017 рік до нормативно-грошової оцінки слід застосовувати коефіцієнти індексації:

- для сільгоспугідь – 1,0;
- для земель несільгосппризначення – 1,06.

У разі припинення або розірвання договору оренди землі орендар зобов'язаний повернути орендодавцеві земельну ділянку на умовах, визначених договором.

Отже, оренда земельних ділянок на фермерських господарствах проводиться на загальних засадах, проте має свої особливості, які слід враховувати під час затвердження умов договору та його укладення. Орендна плата сплачується орендодавцю відповідно до умов укладеного договору та у визначеному розмірі.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
4. Закон України від 01.07.2004 р. №1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».
5. Основні засоби : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7, затверджене наказом Мінфіну України від 27.04.2000 р. № 92.

T. Dvornitska. Features of the accounting of the leased lands, land and property shares and the payment of the rent farms of Ukraine.

Summary

Land is a natural factor, it refers to the basic tools of agriculture, it is not charged depreciation, but Finance measures to improve its fertility. Therefore, in the farms should be given special attention, namely concerning the conditions of conclusion of land lease contracts and the accrual and payment.

Keywords: farm accounting, land, rent, contract, rent.

Волошиновська А. В.

*Студент спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
voloshunovska@gmail.com*

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Найбільш складним розділом бухгалтерського обліку є облік операцій в іноземній валюті. Відносно вузьке коло підприємств здійснює розрахунки в іноземній валюті, переважно великі компанії та банки. Але, після вступу

України до ВТО, та після підписання Угоди про ЗВТ з Євросоюзом все більше малих та середніх підприємств долучаються до зовнішньоекономічної діяльності, намагаючись скористатися лібералізацією митних режимів. Тобто, в подальшому сфера застосування іноземної валюти у господарській діяльності матиме значний попит. Той факт, що з 2015 року українські компанії складають декларації з податку на прибуток на основі даних бухгалтерського обліку свідчить про те, що правильність ведення обліку операцій в іноземній валюті має важливе значення, щоб в подальшому підприємство уникало застосування штрафних санкцій з боку фіскальних органів.

Облік операцій у іноземній валюті регулюються відповідним стандартом бухгалтерського обліку. Для компаній, що ведуть облік за національними стандартами бухгалтерського обліку, це Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», а для компаній, які ведуть облік за МСФЗ – МСБО (IAS) 21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates. Незважаючи на деяку редакційну відмінність, основні вимоги цих двох стандартів ідентичні.

Перш за все потрібно зрозуміти визначення поняття операція в іноземній валюті – це господарська операція, вартість якої визначена в іноземній валюті або яка потребує розрахунків в іноземній валюті [1]. Щоб зрозуміти облік валютних операцій потрібно розуміти поняття валютної операції та монетарної статті.

Валютна операція – операція, що безпосередньо пов'язана з переходом права власності на валютні цінності; використання як засобу платежу валютних цінностей в міжнародному обігу. Прикладами валютних операцій є: придбання товарів та послуг за іноземну валюту на умовах відстрочення платежу; реалізація товарів та послуг за іноземну валюту на умовах відстрочення платежу; сплата авансу у іноземній валюті постачальнику за товари або послуги, що мають бути поставлені пізніше; отримання авансу від

покупця у іноземній валюті за товари або послуги, що мають бути поставлені пізніше; отримання кредиту у іноземній валюті; надання кредиту у іноземній валюті; отримання у фінансовий лізинг майна, зобов'язання за яке виражене у іноземній валюті; надання у лізинг майна, зобов'язання за яке виражене у іноземній валюті; купівля цінних паперів, номінал яких виражений у іноземній валюті; продаж боргових цінних паперів власної емісії, номінал яких виражений у валюті. Валютна операція призводить до виникнення балансової статті (тобто суми, які відображається у балансі компанії), яка виражена у іноземній валюті. За своїм характером такі статті можуть бути монетарними або немонетарними.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів [1]. Прикладами монетарних статей є: дебіторська заборгованість покупців за поставлені товари або надані послуги; кредиторська заборгованість за отримані товари або послуги; заборгованість за отриманими та виданими кредитами, включаючи нараховані відсотки; заборгованість за лізинговими платежами; цінні папери та інші фінансові інвестиції, виражені у іноземній валюті; номінальна вартість цінних паперів власної емісії, які номіновані у іноземній валюті, та суми нарахованих відсотків. Самі готівкові та безготівкові кошти у іноземній валюті також є монетарною статтею.

Будь – яка валютна стаття незалежно від характеру господарської операції на момент її виникнення оцінюється за поточним валютним курсом «спот». Розглядаючи подальше оформлення обліку з іноземною валютою можна сказати що він відрізняється залежно від того, чи є конкретна стаття монетарною, або ж немонетарною. Якщо стаття є монетарною, то вона має бути переоцінена за поточним обмінним курсом на кожну звітну дату, а також на дату кожного часткового чи повного погашення заборгованості. Курсові різниці, що виникають під час переоцінки визнаються як складова

доходів або витрат. В разі якщо валютна стаття є немонетарною то їх переоцінка не відбувається, тобто їх облік ведеться за курсом на дату виникнення такої суми.

Оцінка доходів від реалізації товарів та послуг за валюту, а також активів, придбаних внаслідок валютних операцій, безпосередньо залежить від першої події, а саме – поставка товарів (надання послуг) або ж оплата.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

2. Волкова І. А. Розрахунки іноземною валютою та їх облік в зовнішньоекономічній діяльності підприємств України / І. А. Волкова, Б. І. Іванюк // Сталий розвиток економіки. Всеукраїнський науково – виробничий журнал. – 2011. – № 7. – С. 20-26.

Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

Дворніцька Т. П.
*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
dvornitskaya2017@ukr.net*

Маноїл Л. С.
*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
м. Київ, Україна
manoil@gmail.com*

Наукові керівники – Теловата М. Т.
*д-р пед. наук, професор,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
м. Київ, Україна
levochkomariya@gmail.com*

Чебан Ю. Ю.,
*канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
cheban200180@ukr.net*

ВІДПУСТКА ЯК ОДИН З МЕТОДІВ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ

Розглянуто роль відпустки як одного з методів мотивації працівників. Наведено особливості використання відпусток у деяких країнах з метою впровадження на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: відпустка, мотивація, додаткова відпустка, соціальна відпустка.

Однією з ознак успішного функціонування підприємства є сукупність методів і способів, які використовує керівництво для підвищення ефективності організації роботи персоналу. Отже, перед керівниками підприємств різних форм господарювання та власності, стоїть гостра проблема створення єдиного науково обґрунтованого механізму, методів, способів мотивації праці персоналу, які б дали змогу зацікавити працівників виконували роботу якісно та продуктивно.

Питанням мотивації праці, дослідження різноманітних методів і способів мотивації персоналу підприємств присвячено значну кількість наукових робіт вчених [1, 2, 3]. Водночас, питання розгляду відпустки, як одного з методів мотивації працівників, потребує детального теоретичного

дослідження та практичного впровадження у діяльність підприємств, зокрема і аграрних, які мають низку особливостей господарювання.

Системою мотивації персоналу є сукупність взаємопов'язаних заходів, які стимулюють працівників підприємства до ефективної праці заради досягнення цілей діяльності підприємства. За нашими дослідженнями, керівництво аграрних підприємств використовує матеріальну та нематеріальну мотивацію. Так, серед матеріальних методів стимулювання найбільш поширеними є ті, які пов'язані з оплатою праці (підвищення заробітної плати, бонуси, премії, позики, кредити тощо). Серед нематеріальних – подарунки до свят та днів народження, корпоративні свята, навчання на тренінгах та курсах. Зауважимо, що лише 30% респондентів (опитано 50 аграрних підприємств) використовують відпустку як один з методів мотивації. Так, мають місце випадки надання додаткової відпустки без оплати, додаткової відпустки за сімейними обставинами, соціальної відпустки. На одному з підприємств-респондентів надають відпустку на лікування у санаторно-оздоровчих закладах без оплати терміну відпустки, але з оплатою проїзду до місця лікування і у зворотній бік.

Досить цікавими та корисними є приклади використання відпустки як методу мотивації праці у зарубіжних країнах, які можуть бути використані на вітчизняних підприємствах (табл. 1).

Зазначимо, що у міжнародній практиці у питаннях організації, надання і оплати відпусток значну роль відіграє колективний договір, розробці і використанню якого у досліджуваних підприємствах сьогодні приділяють поверхневу увагу.

Отже, важливим завданням є створення належних умов для спокійної, ритмічної, продуктивної роботи індивідів і колективів для розкриття та розвитку здібностей, творчого потенціалу. Актуальними залишаються проблеми визначення найбільш дієвих у цей період важелів впливу на персонал, розробки й упровадження стимулювальних систем, які встановлюють тісний зв'язок між оплатою праці робітника й ефективністю

його діяльності, кваліфікацією, діловими якостями, особистою ініціативою, дають змогу модифікувати поведінку в необхідному для підприємства напрямі, що забезпечить досягнення високих виробничих результатів.

Таблиця 1 Напрями впровадження міжнародного досвіду використання відпустки як одного з методів мотивації працівників

Країна	Особливість надання відпустки	Особливість впровадження у діяльність вітчизняних підприємств
Франція	Подружжя, які працюють на підприємстві, мають право йти у відпустку разом	Зазначення у колективному договорі у розрізі видів відпусток з обов'язковим документальним оформленням (заява працівника з прикладеним документом, який є підставою для надання відпустки (наприклад, свідоцтво про шлюб); наказ керівника з посиланням на пункт колективного договору; розрахунок оплати відпустки; документ оплати відпустки тощо)
	Перенесення дати відпустки адміністрацією підприємства з виробничих причин є підставою для надання додаткової оплачуваної відпустки на 1-2 дні	
Швеція	Накопичення додаткового тижня відпустки протягом п'ятирічної роботи на підприємстві	
США	Додаткова відпустка для тих, хто не палить	
	Тривала відпустка (від 13 тижнів до 11 місяців) для висококваліфікованих працівників, які мають значний трудовий стаж на підприємстві	

Джерело: сформовано авторами на підставі [3]

Отже, досить значну роль відіграють тут відпустки та особливості їх надання на підприємствах, що доцільно врахувати для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гаращенко Л. П. Проблеми реалізації права на відпустку в Україні / Гаращенко Л. П. // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2012. – № 1. – С. 30–33.
2. Гуцу С. Ф. Навчальні та творчі відпустки за законодавством України / С. Ф. Гуцу // Збірник наукових праць. Серія – Право. – Випуск 5. – Харків: ХНАДУ, 2015. – С. 82–87.
3. Клецова Н. В. Міжнародна практика мотивації найманих працівників шляхом надання відпусток: теоретичний аспект / Н. В. Клецова // Вісник Сумського національного аграрного університету. 2017. – № 4 (71). – С. 31-36.

T. Dvornitska, V. Endres. Holiday as one of the methods of motivation of employees.

Summary

Considered the role of holidays as one of the methods of motivation of employees. The peculiarities of the use of holidays in some countries for the purpose of introduction at the domestic enterprises are presented.

Keywords: leave, motivation, additional leave, social leave.

Іваськевич М. В.
*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ivaskevich.meri@gmail.com*
Науковий керівник – Костурко А. Г.,
*канд. екон. наук, старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
kosturkoa@gmail.com*

АУДИТ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Визначено проблемні аспекти розвитку вітчизняного аудиту. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення організації аудиторської діяльності в умовах євроінтеграції

Ключові слова: аудит, євроінтеграція, стандарти аудиту, фінансова звітність.

На сьогоднішній день Україна обирає євроінтеграційний напрям, що передбачає собою трансформацію суспільних відносин. Це питання безпосередньо стосується і удосконалення аудиту під впливом значних змін в економіці держави. А саме, з одного боку – відповідності аудиторської діяльності вітчизняним стандартам, з іншого – гармонізація аудиторських систем в європейських та міжнародних стандартах.

Вагомий внесок у дослідження різних аспектів аудиту був здійснений як вітчизняними (А. Кузьминський, М. Білуха, Н. Дорош, О. Петрик), так і зарубіжними (Дж. Робертсон, А. Арсен, Дж. Лоббек) вченими.

Аудит – це важливий інструмент, який впливає на розвиток міжнародних відносин через забезпечення довіри до достовірної та правильної інформації, яка стосується фінансового відображення стану підприємства для користувачів державного, міжнародного, урядового рівнів. Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність», аудитом є перевірка даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності суб'єкта господарювання задля висловлення незалежної думки аудитора про

достовірність інформації в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам законів України [1].

Слід зауважити, що незважаючи на активне використання зарубіжного досвіду, на сьогодні недостатньо методичної літератури, яка б відповідала сучасній вітчизняній практиці аудиторської діяльності. Адже сьогодні існують деякі прогалини в правовому аспекті, що стосуються судових позовів щодо аудиторських фірм, немає чіткої методики оцінки збитку у разі неякісного аудиту [2].

На даному етапі розвитку аудиторської діяльності вагомий вплив має використання автоматизованих інформаційних систем, що є важливою умовою для покращення якості і ефективності роботи. На сьогодні існує лише декілька спеціалізованих аудиторських продуктів готових для продажу, найвідоміші з них: «ЛІГА», «Експрес-Аудит: ПРОФ», «Івахненко & Катеньов Аудит».

Доцільно зазначити, що в Україні є деякі зрушення, що поступово наближають аудиторську діяльність до європейського рівня. Існує ряд вимог угоди ЄС до вітчизняної аудиторської діяльності. Ці нововведення можуть зіткнути Україну з такою перепорою як запровадження громадського нагляду за діяльністю Аудиторської палати [3].

Отже, як висновок, можна виділити такі основні напрями вдосконалення аудиторської діяльності в Україні: вдосконалення Закону України «Про аудиторську діяльність»; розробка типової методики перевірки фінансового стану підприємства, опираючись на практичний досвід вітчизняних і міжнародних аудиторських фірм в розрізі галузей; налагодження взаємовідносин та співпраця професійних аудиторських компаній з європейськими і міжнародними організаціями бухгалтерів та аудиторів; розробка механізму ціноутворення аудиторських послуг; наближення нормативної бази, яка регулює аудиторську діяльність, до європейських стандартів.

Таким чином, Україні необхідно широко використовувати зарубіжний досвід аудиторської діяльності задля ефективної інтеграції національної системи аудиту в ЄС.

Список використаних джерел:

1. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 3125-ХІІ від 22.04.1993 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125>.
2. Пилипенко І. Національна система аудиту: проблеми становлення і розвитку / І. Пилипенко, В. Шевчук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 3. – С. 5-12.
3. Яременко В. Аудит в Україні: чому уряд створює нерівні умови конкуренції [Електронний ресурс] / В. Яременко. – Режим доступу : <http://blog.ubr.ua/finansy/auditv-ukraini-chomu-uriad-stvorue-nerivni-umovi-konkurencii-9781#sthash.U0oxoSYa.dpuf>.

M. Ivas'kevych. Audit in Ukraine: challenges and perspectives in the conditions of euro integration.

Summary

Problematic aspects of development of the national audit are determined. The proposals on improving the organization of audit activity in the conditions of European integration are substantiated

Keywords: audit, eurointegration, auditing standards, financial reporting

Криворучко Т. С.

*Студентка четвертого курсу
факультету «Обліку та фінансів»
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
tanya_kryvoruchko@ukr.net*

Науковий керівник – Черненко К. В.

*Канд. екон. наук, старший викладач кафедри бухгалтерського обліку
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
kseniya.chernenk@pdaa.edu.ua*

ПЕРЕВАГИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В статті переглянуті питання необхідності автоматизації обліку на підприємстві. Переглянуті переваги програм, які використовують підприємства.

Ключові слова: автоматизація обліку, комп'ютерні технології, бухгалтерський облік підприємства.

Ефективність роботи бухгалтера на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління, аудиторам, ревізорам.

Перевагою автоматизованої системи обліку є використання різноманітних довідників та констант, які спрощують заповнення електронних документів шляхом автоматичної підстановки одиниць виміру, статей витрат, використання аналітичних рахунків, що запроваджені до синтетичних рахунків.

Також важливою рисою інформаційної системи обліку є можливість формувати велику кількість звітів, розрахунків, проводити економічний, фінансовий аналіз діяльності підприємства. Вартість і витрачений час на складання зазначених форм незначна, що дає змогу повністю задовольнити інформацією різноманітного характеру управлінський персонал, скласти прогнозні розрахунки для прийняття ефективних рішень [1, с. 79].

На ринку програмних продуктів представлено широкий спектр програм по автоматизації бухгалтерського обліку, найпоширенішими з яких і найбільш адаптованими до української системи ведення обліку є пакети 1С: «Підприємство», «Парус – Підприємство» та «Бест Звіт Плюс».

В Україні більш широкого розповсюдження набула програма «1С: Підприємство 7.7». Проте сьогодні дедалі більшої популярності набуває нова версія цієї програми «1С: Підприємство 8.3» завдяки своїм новим додатковим можливостям.

Система програм «1С: Підприємство» призначена для вирішення широкого спектру задач автоматизації обліку стоять перед сучасними підприємствами, що динамічно розвиваються. Вона є системою прикладних

рішень, побудованих за єдиними принципами і на єдиній технологічній платформі: «1С: Підприємство». Керівник може вибрати рішення, яке відповідає актуальним потребам підприємства і надалі розвиватиметься у міру зростання підприємства або розширення задач автоматизації [2].

Що стосується пакету «Парус-Підприємство», то відома в Україні компанія «Парус» ще у 1991 р. запропонувала користувачам автоматизоване робоче місце «Парус-Заробітна плата», що розв'язує чимало бухгалтерських проблем у цьому напрямі обліку. У програмі реалізовано багато нюансів розрахунків зарплати, що дозволяє використовувати її майже на будь-якому підприємстві з індивідуальною зарплатною специфікою. Звичайно, на ринку програмного забезпечення є достатня кількість систем, що автоматизують облік зарплати, а тому «Парус-Заробітна плата» в цьому плані значно поступається модулю «1С: Зарплата і кадри» і не знайшов широкого розповсюдження на території України [3].

«Бест звіт плюс» – програмний комплекс призначений для автоматизації процесів роботи зі звітною документацією встановленого зразка. Він забезпечує організацію електронного документообігу у всіх без винятку суб'єктів господарювання будь-якої форми власності та джерел фінансування або між ними та державними контролюючими органами, подача звітності яким передбачена чинним законодавством. Це можливість інтеграції даних з будь-якої бухгалтерської програми (1С, і т.д.), передача звітності засобами електронної пошти із застосуванням підсистеми шифрування та пересилки [4].

Автоматизація системи бухгалтерського обліку дозволяє істотно полегшити труд бухгалтера, позбавити його від рутинної роботи, підвищує оперативність та точність облікової інформації, дозволяє більше приділяти уваги проведенню економічного і фінансового аналізу роботи підприємства та пошуку резервів щодо підвищення ефективності цієї роботи. Саме тому підприємствам необхідно визначитися з вибором програмного забезпечення,

яке було здатне забезпечити всі потреби обліку підприємства і разом з тим було досить економним і не вимагало великих витрат на його придбання, а також не вимагало від бухгалтера специфічних навичок програмування. На моя думку, найбільш ефективним буде використання продукту «1С:Підприємство», бо він забезпечує найбільш повний спектр можливостей для ведення обліку на підприємстві. Тільки за умови вибору можна максимізувати ефективність та ведення облікової діяльності, що безумовно є необхідним кроком на шляху до розвитку і процвітання підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф. Ф. Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненко, Т. В. Давидюк, Т. В. Шахрайчук; [За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 2-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.
2. 1С Підприємство 8. Бухгалтерія для України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://tqm.com.ua/ua/products/1c-buhgalteriya-8-dlya-ukrayini>.
3. Хто краще рахує зарплату? Автоматизація процесу нарахування системою «Парус-Заробітна плата» для великих та малих [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://dtki.com.ua/show/4cid0528.html>.
4. Бест-звіт [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.bestzvit.com.ua.

T. Kryvoruchko. Advantages of automated account at the enterprise.

Summary

The article reviews the necessity of automation of accounting at the enterprise. The benefits of the programs that businesses use are reviewed.

Key words: accounting automation, computer technologies, accounting of the enterprise

Мікуляк К. А.
Магістр спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kateryna.mikulyak@gmail.com
Науковий керівник – Козаченко Л. А.,
канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kozachenko15@ukr.net

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У роботі розглянуто поняття фінансового контролінгу, необхідність фінансового контролінгу для забезпечення ефективного управління вартістю підприємства. Розглянуто вплив концепцій контролінгу на координацію та інтеграцію діяльності підприємств з метою максимізації вартості їх бізнесу.

Ключові слова: контроль, концепція, підприємство, планування, управління, фінансовий контролінг.

В умовах посилення нестабільності зовнішнього середовища, загострення конкуренції та розгортання процесів глобалізації економічного, політичного та соціального життя країни виникає потреба у застосуванні нових підходів до управління вартістю підприємства. Постійна динаміка зовнішнього та внутрішнього середовищ спонукає підприємства перетворюватися на складні інформаційно-технічні системи та застосовувати ефективні управлінські технології. Системою, яка забезпечує своєчасне отримання якісних даних, а також їх трансформацію в корисну інформацію для прийняття управлінських рішень стосовно пріоритетних напрямків фінансової діяльності, спрямованих на досягнення стратегічних та оперативних цілей підприємства у майбутньому є фінансовий контролінг. Необхідність проведення фінансового контролінгу зумовлена потребою постійного моніторингу максимізації результатів господарської діяльності та

збільшенні вартості підприємства для забезпечення його довгострокового розвитку.

Питанням організації фінансового контролінгу у системі управління вартістю підприємства приділяють увагу вчені та науковці, серед яких: І. Григораш [1], О. Мелих [2], О. Терещенко [3] та ін. Але, попри наявність ґрунтовних наукових досліджень питання організації системи фінансового контролінгу на підприємстві потребують подальшого вивчення.

Вартість підприємства розглядається науковцями-економістами як ціна, що визначена з урахуванням цінності матеріальних і нематеріальних активів, а також очікування щодо здатності приносити економічні ефекти у майбутньому. Головна мета існування будь-якого підприємства полягає у його розвитку, що знаходить своє вираження у монетарних показниках: збільшення вартості підприємства, підвищенні добробуту акціонерів і власників бізнесу, зацікавлення працівників у діяльності підприємства та їх вигода, збільшення фінансового результату діяльності, мінімізації збитків. Досягнення цих цілей забезпечується використовуючи фінансовий контролінг. Тому пропонується розглядати фінансовий контролінг як систему методів та інструментів, що включає планування, облік, контроль, аналіз, інформаційне забезпечення менеджменту для досягнення стратегічних і оперативних цілей підприємства за умови ефективного використання фінансових ресурсів.

Ми погоджуємося з думкою О. Терещенка, що фінансовий контролінг – це спеціальна саморегулююча система методів та інструментів, яка спрямована на функціональну підтримку фінансового менеджменту підприємства і включає до свого складу інформаційне забезпечення, планування, координацію, контроль і внутрішній консалтинг [3]. О. Мелих стверджує, що фінансовий контролінг є інтегрованою підсистемою прийняття управлінських рішень щодо напрямків фінансової діяльності підприємства, яка базується на аналізі даних бухгалтерського обліку,

внутрішнього контролю та передбачає узгодження фінансових аспектів функціонування усіх підрозділів підприємства [2].

Узагальнивши різноманітні трактування і інших вчених, можна сказати, що основною метою фінансового контролінгу є забезпечення за допомогою фінансових інструментів стабільного розвитку підприємства у певному сегменті ринку, орієнтація управлінського процесу на максимізацію вартості капіталу та прибутку, і відповідно мінімізацію фінансових ризиків діяльності.

Застосування фінансового контролінгу на основі вартісного підходу передбачає створення його моделі із трьох складових частин – методологічної, організаційної і технічної. Методологічна складова визначає, якими об'єктами і на підставі яких принципів необхідно керувати. Організаційна складова визначає, хто буде керувати. Технічна – які технічні засоби потрібні для функціонування системи контролінгу. Дослідження свідчать, що протягом останніх років велику популярність мають концепції контролінгу, які найбільше координують та інтегрують діяльність підприємств з метою максимізації вартості їх бізнесу. Так, для великих корпоративних клієнтів консалтингова компанія Horvath&Partners розробила концепцію контролінгу ланцюга створення вартості [1]. Сутність цієї концепції полягає у побудові повністю інтегрованої системи управління, сфокусованої на раннє виявлення загроз і можливостей для бізнесу протягом усього циклу створення вартості. Контролінг ланцюга створення вартості дозволяє: побудувати інформаційні канали для корпоративного управління через весь ланцюг створення вартості на підприємстві; забезпечити можливість адекватних управлінських дій у відповідь на індикатори раннього попередження; виявити причинно-наслідкові зв'язки між зовнішніми чинниками і показниками продуктивності.

Отже, фінансовий контролінг в системі управління вартістю підприємства за допомогою фінансових інструментів забезпечує стабільний

розвиток підприємства у певному сегменті ринку, орієнтує управлінський процес на максимізацію вартості капіталу та прибутку, і відповідно мінімізацію фінансових ризиків. Концепція контролінгу ланцюга є основою створення вартості шляхом виявлення загроз і можливостей для бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Григораш І. О. Контролінг як сучасна система управління підприємством // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 11 (113). – С. 96-107.
2. Мелих О. Контролінг як концепція управління фінансово-господарською діяльністю підприємства // Вісник. – 2010. – № 1 (11). – С. 46-50.
3. Терещенко О. О., Стащук Д. М., Савчук Д. Г. Сучасний стан і перспективи розвитку фінансового контролінгу // Фінанси України. – 2011. – № 2. – С. 117-126.

K. Mikulyak. Financial controlling in the enterprise value management system.

Summary

The concept of financial control, the necessity of financial control to ensure effective management of the enterprise value is considered in the work. The influence of Controlling Concepts on the coordination and integration of enterprise activity in order to maximize the value of their business is considered.

Keywords: control, concept, enterprise, planning, management, financial control.

Михальчук Л. Ю.

*Студентка четвертого курсу
економічного факультету,*

*Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна*

lili10041997@gmail.com

Науковий керівник – Брик Г. В.,

канд. екон. наук, старший викладач,

*Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна*

galkabruk@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТОРГОВИХ МАРОК

Висвітлено ключову роль нематеріальних активів в діяльності підприємства. З'ясовано особливості відображення в обліку торгових марок. Відображено основні проблеми пов'язані із відсутністю чіткої методики обліку витрат на створення та використання торгової марки, що призводить до неможливості визначення її реальної ринкової вартості.

Ключові слова: нематеріальні активи, торгові марки, облік торгових марок, витрати на торгові марки.

В сучасних умовах важливе значення для стимулювання попиту та успішної реалізації продукції відіграє її індивідуалізація спеціальними символічними позначеннями, здатними лише своїм зовнішнім виглядом привернути увагу споживачів та виокремити виготовлені товари від аналогічних виробів конкурентів. Функції таких позначень виконують товарні знаки. Особливо актуальною проблема використання товарних знаків стала у зв'язку з бурхливим розвитком мережі Інтернет. Вдало вибрана торговельна марка стає гарантом успіху тієї чи іншої компанії, дозволяє споживачам відрізнити товари один від одного та вибирати між конкурентними товарами.

Згідно Цивільного кодексу України «торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів» [1].

Сьогодні у світі зареєстровано більш як 30 мільйонів торговельних марок і їх число збільшується кожного року приблизно на 1 мільйон. На сучасному етапі розвитку торговельна марка є невід'ємним інструментом бізнесу, відіграє роль важливого джерела інформації для споживачів і формує значну частину ринкової вартості фірми. Так, вартість торговельних марок Camel і Coca-Cola складає відповідно 10 і 3 млрд. доларів США [2].

Торгові марки як об'єкти обліку відображаються у складі нематеріальних активів підприємства. Їх облік ведеться на рахунку 123 «Права на знаки для товарів і послуг». На цьому рахунку відображається вартість придбаних (отриманих) прав на користування знаками, під якими випускається (реалізується) продукція підприємства.

У бухгалтерському обліку згідно з п. 9 П(С)БО 8 витрати на створення торгових марок (товарних знаків) не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені [3]. Звернемо увагу, що в п. 9 П(С)БО 8 мова йде лише про створення. Тобто торгові марки, які створюються і реєструються підприємством самостійно (на відміну від тих, що купляються на умовах договору про передачу виключних майнових прав) в обліку не визнаються нематеріальними активами, а вартість їх створення списується відразу на витрати періоду. Це саме підтверджується і МСБО 38 «Нематеріальні активи», де зазначено, що витрати на «внутрішнє генерування» торгової марки не можна відокремити від витрат на розвиток усього підприємства, тому такі об'єкти не визнаються нематеріальними активами [4].

Такі витрати доцільно відображати на рахунку 93 «Витрати на збут», адже метою виробництва продукції під певною торговою маркою є, насамперед, успішне просування на ринку. Потрібно розуміти, що об'єктом обліку є не торгові марки, а права на них. А витрати на створення торговельної марки ніякого відношення до прав не мають.

При використанні торгової марки дуже часто виникають витрати некапітального характеру, які пов'язані з удосконаленням її зовнішнього вигляду. Такого роду витрати не збільшують вартість торгової марки, що в кінцевому підсумку унеможлиблює оцінку справжньої ринкової вартості бренду та його вплив на кількість реалізованої продукції, робіт та послуг підприємства.

Отже, у процесі дослідження стану системи обліку з'ясовано її нездатність в повній мірі задовольняти сучасні інформаційні запити користувачів щодо вартості торгової марки та напрямів її використання. Встановлено, що відсутність чіткої методики обліку витрат на створення та використання торгової марки призводить до неможливості визначення її реальної ринкової вартості.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Best Global Brands / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://interbrand.com/ru/best-global-brands/2013/best-global-brands.aspx>
3. Нематеріальні активи : П(С)БО 8 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>
4. Нематеріальні активи : МСБО 38 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_050

L. Mihalchuk. Features of trade marks registration.

Summary

The key role of intangible assets in the activity of the enterprise is highlighted. The peculiarities of reflection in trade marks are revealed. The main problems in the absence of a clear methodology for accounting for the costs of creating and using a trademark, which leads to the impossibility of determining its real market value are described.

Key words: intangible assets, trademarks, trade marks registration, trademark costs.

Плюскар З. О.

Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

zoiapluscar11@gmail.com

Науковий керівник – Чебан Ю. Ю.,

канд. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна,

cheban200180@ukr.net

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Обґрунтовано теоретико-методологічні засади управління дебіторською заборгованістю, виявлено нагальні проблеми, пов'язані з обліком розрахунків із дебіторами. Наведено заходи щодо ефективного управління дебіторською заборгованістю підприємства.

Ключові слова: розрахунки, підприємство, дебіторська заборгованість.

На підприємствах, які здійснюють господарську діяльність виникає дебіторська заборгованість, яка має тенденцію до збільшення її питомої ваги у структурі активів підприємства, що призводить до уповільнення платіжного обороту. Стан дебіторської заборгованості та її розмір впливають

на фінансовий стан суб'єкта господарювання, його платоспроможність та на рівень ділової активності. Саме тому потрібно досліджувати та вдосконалювати процес управління дебіторською заборгованістю з метою покращення фінансових результатів діяльності підприємств, що дасть можливість вирішити ряд проблем, викликаних наявністю дебіторської заборгованості та неконтрольованим її збільшенням.

Згідно із П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів на певну дату. В свою чергу, дебітори – це юридичні або фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [3].

На дебіторську заборгованість впливають як внутрішні фактори – це кредитна політика організацій (підприємств), професіоналізм фінансового менеджера, структура розрахунків, види і стан контролю, так і зовнішні фактори – це стан розрахунків у країні, ефективність грошово-кредитної політики центрального банку та комерційних банків, фондів, фінансові ринки, рівень інфляції, види продукції та послуг, стан сегментів товарного ринку, фінансову стабільність і підтримку бізнесу тощо [1, с. 3].

Основними проблемами управління дебіторської заборгованості підприємства та організації є:

- немає достовірної інформації щодо термінів погашення зобов'язань підприємствами-дебіторами;
- відсутність методики роботи з простроченою дебіторською заборгованістю;
- недостатність або відсутність даних про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості;
- відсутність оцінки фінансового стану дебіторів і ефективність надання відстрочок платежів.

- відсутність і недостатність вивчення обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття;
- низька платоспроможність покупців.

Щоб вирішити вищезазначені проблеми для покращення фінансового стану суб'єктів господарювання потрібно запроваджувати у процес управління дебіторською заборгованістю низки відповідних заходів, які матимуть відповідну цільову орієнтацію та враховуватимуть ряд факторів (організаційні та фінансові можливості підприємства-продавця, фінансову надійності підприємства покупця, ситуацію на ринку, специфіку діяльності, загальні галузеві та макроекономічні тенденції, зміни інституційного середовища тощо).

Управлінські заходи спрямовані на забезпечення виконання зобов'язання боржником можна класифікувати на такі групи:

- 1) юридичні – претензійна робота, подача позову до суду.
- 2) економічні – фінансові санкції (штраф, пеня, неустойка), передача в заставу майна і майнових прав, призупинення постачань продукції.
- 3) психологічні – нагадування по телефону, факсу, пошті, використання ЗМІ чи поширення інформації серед суміжних постачальників, що загрожує боржнику втратою іміджу.
- 4) фізичні – арешт майна боржника, вироблений органами державної виконавчої служби [2, с. 24].

Усі перелічені заходи управління дебіторською заборгованістю сприятимуть зниженню ступеня ризику неоподержання грошових коштів від боржників, допоможуть налагодити ефективну кредитну політику на підприємстві, що безпосередньо сприятиме підвищенню рівня прибутковості підприємств.

Список використаних джерел:

1. Боровик О. А. Дебіторська та кредиторська заборгованість і прогнозування її структури за системним підходом// Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – № 8 (75). – С. 3-8.
2. Іванілов О. С. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства / О. С. Іванілов, В. В. Смачило, Є. В. Дубровська // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 1. – С.156-163.
3. Дебіторська заборгованість : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 [Електронний ресурс] : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 р. № 237 (із змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

Z. Pluskar. Problems of effective department management of the enterprise debt environment.

Summary

The theoretical and methodological principles of management of accounts receivable are substantiated, the urgent problems connected with accounting of settlements with debtors are revealed. The measures on effective management of accounts receivable of the enterprise are presented.

Keywords: calculations, enterprise, accounts receivable.

Столярчук А. В.

*Студентка четвертого курсу
економічного факультету*

*Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
nastyasto04@gmail.com*

Науковий керівник – Прокопишин О. В.

*канд. екон. наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
os378@ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Стаття присвячена обґрунтуванню пропозицій по веденню бухгалтерського обліку поточних біологічних активів, їх оцінці та відображенню в фінансовій звітності. На основі здійснення порівняльного аналізу рослин і тварин за ознаками, що впливають на ведення обліку, обґрунтовано необхідність розмежування в обліку і звітності біологічних активів рослинництва і тваринництва.

Ключові слова: облік, поточні біологічні активи, сільськогосподарська продукція, оцінка, виробнича собівартість, справедлива вартість.

На сьогодні сільськогосподарський товаровиробник залишився поза увагою держави, оскільки виробляє готову продукцію рослинництва, тваринництва та інших галузей в складних економічних умовах. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що продукція сільськогосподарського виробництва є складовою частиною активів балансу і від обсягів її виробництва та реалізації залежить фінансовий стан підприємства, бо це той об'єкт обліку, що приносить дохід підприємству.

Оскільки операції з обліку продукції сільськогосподарського виробництва займають найбільшу питому вагу в обсязі облікової інформації, то ця ділянка облікової роботи є надто трудомісткою і вимагає від облікових працівників оперативності, уважності, спостережливості, бо кінцева мета будь-якого підприємства спрямована на одержання доходу від реалізації виготовленої продукції.

Згідно П(С)БО 30 «Біологічні активи», біологічний актив – це тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди [1]. Таким чином, біологічний актив – це живі тварини або рослини, які здатні до біологічної трансформації. Вони можуть забезпечувати: процес виробництва нових неживих продуктів, наприклад, корови дають молоко, від овець отримують вовну; процес відтворення нових живих організмів, наприклад, корови народжують телят [5].

З ходом часу біологічні активи поліпшують свої якості (відбувається ріст рослин, тварин тощо), або їх погіршують (плодовий сад старіє і втрачає продуктивність, телята зменшують вагу внаслідок порушення технології їх утримання, корови старіють і втрачають свою цінність тощо) [3].

Згідно діючого порядку (П(С)БО 30 «Біологічні активи», пункт 11) біологічні активи рослинництва визнаються і відображаються як незавершене виробництво. На дату балансу їх оприбутковують за дебетом

рахунка 21 «Поточні біологічні активи» з кредиту рахунка 23 «Виробництво», а потім зворотним записом повертають у незавершене виробництво [1].

Рослини і тварини за економічною суттю, фізичними якостями і технологіями догляду зовсім різні. Саме ці особливості слід враховувати під час ведення обліку. Порівняльний аналіз рослин і тварин за певними класифікаційними ознаками, які впливають на систему бухгалтерського обліку відображено в таблиці 1.

Таблиця 1 Порівняльний аналіз рослин і тварин за ознаками, що впливають на ведення обліку

Порівняльна ознака	Рослини	Тварини
Невіддільність від землі	+	-
Отримання продукції після дозрівання відповідно до вегетаційного періоду	+	-
Залежність від погодних умов	+	-
Якість землі	+	-
Тривалий час відбувається ріст без виконання технологічних процесів і витрат	+	-
Сезонний характер виробництва	+	-
Реалізація та інше використання у будь-який час	-	+
Безперервність виробничого процесу	-	+
Необхідність догляду після завершення технологічних процесів вирощування	-	+
Необхідність кількісно-сумового обліку	-	+
Можливість передачі в заставу	-	+
Можливість розрахунків у натуральній формі	-	+
Необхідність приміщень для утримання	-	+

Перелічені особливості свідчать, що рослини і тварини в обліку потрібно розмежовувати, а в балансі показувати окремо, що забезпечує отримання інформації для прийняття управлінських рішень.

В сучасних умовах господарювання аграрні формування при веденні обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції стикаються з низкою проблем методологічного характеру. Як свідчать результати проведеного дослідження, за економічним змістом та технологією

виращування рослини і тварини – зовсім різні, а тому в обліку і звітності вони мають бути розмежовані.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» // Школа бухгалтера. – 2006. – № 4 – С. 12-14.
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції за ринковою (справедливою) вартістю // Облік і аудит.- № 1. – 2008. – С. 5-22.
3. Гринчишин Я. Переваги і проблеми застосування справедливої вартості для оцінки біологічних активів / Я. Гринчишин // Вісник Львівського НАУ: економіка АПК. – № 19 (1). – 2012. – С. 381-385.
4. Облік сільськогосподарської діяльності: навчальний посібник / [Лузан Ю. Я., Жук В. М., Гаврилюк В. М. та ін.]; за ред. В. М. Жука. – К.: Вид-во ТОВ “Юр-Агро-Веста”, 2007. – 368 с.
5. Моссаковский В. Б. Облік біологічних активів / В. Б. Моссаковский // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 4. – С. 38-48.

A. Stolyarchuk. Features of the accounting biological assets and agricultural products.

Summary

The article is devoted to the substantiation of proposals for the management of accounting current biological assets, its assessment and presentation in financial statements. On the basis of comparative analysis of plants and animals on the basis of the factors influencing the accounting, the necessity of distinguishing in the accounting and reporting of biological assets of plant growing and livestock is substantiated.

Keywords: accounting, current biological assets, agricultural products, estimation, production cost, fair value.

Тимців А. В.

*Студентка першого курсу скороченої програми
економічного факультету
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
evqenivna@ukr.net*

*Науковий керівник – Ціцька Н. Є.
канд. екон. наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
evqenivna@ukr.net*

ДО ПИТАННЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Розкрито економічний зміст земель сільськогосподарського призначення як складової земельних ресурсів, а також завдання їх обліку як одного із об'єктів бухгалтерського обліку.

Ключові слова. Облік, земля, земельні ресурси, землі сільськогосподарського призначення.

В аграрній сфері земля, як економічна субстанція, виступає основним засобом, що має певні якісні та кількісні характеристики та бере безпосередню участь у виробничому процесі сільськогосподарського формування. Саме тому зазначені особливості земельних ресурсів вимагають належної організації їх обліку, що дозволяє одержати інформацію про кількісну, якісну та вартісну характеристику земельних ресурсів, ефективність їх використання та затрати, здійснені на поліпшення земельних ділянок.

Із вступом України на шлях незалежного розвитку надзвичайно важливі і глобальні зміни пройшли у площині питань, які пов'язані із питаннями власності, ринку, оренди та оцінкою землі, а також земельними відносинами в сільськогосподарських підприємствах. Питання ринку землі у всі часи було важливим, складним, мало висвітленим у нормативно-правових, наукових чи спеціальних джерелах інформації. Особливо актуальним земельне питання є сьогодні, адже відбулася земельна реформа, існують різні форми власності на землю, змінилися землевласники.

Саме тому, необхідним для всіх підприємств АПК є впровадження в практику такої організації бухгалтерського обліку, яка б забезпечила необхідною, точною, своєчасною і достовірною інформацією всіх споживачів про кількість, якість та стан використання земельного фонду, що знаходяться у підприємств на правах власності чи користування.

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Відповідно до ст. 19 Земельного кодексу України землі за основним цільовим призначенням поділяються на такі категорії: а) землі сільськогосподарського призначення; б) землі житлової та громадської забудови; в) землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; г) землі оздоровчого призначення; ґ) землі рекреаційного призначення; д) землі історико-культурного призначення; е) землі лісгосподарського призначення; є) землі водного фонду; ж) землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення [1].

Землями сільськогосподарського призначення визнаються землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей. Таке визначення земель сільськогосподарського призначення міститься у Податковому кодексі [3] та статті 22 Земельного кодексу [1].

Земельні ділянки виступають особливим об'єктом бухгалтерського обліку необоротних активів. Для цілей бухгалтерського обліку земля визнається активом та відноситься до складу основних засобів підприємства, де її класифіковано на два відокремлених елементи: земельні ділянки та капітальні витрати на поліпшення земель. Облік цих активів здійснюється відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Метою бухгалтерського обліку

земельних ресурсів є отримання даних про землю, необхідних для зовнішніх (кредиторів, інвесторів) та внутрішніх користувачів для прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення раціонального та ефективного використання земель.

До ключових завдань бухгалтерського обліку земельних ресурсів можна віднести:

- створення належної інформаційної бази щодо відображення фізичного стану земельної ділянки, ведення агротехнічних записів стану та змін по окремих земельних ділянках (сівозмінах) для систематичного контролю за збереженням якісних характеристик та ефективним використанням земельних ресурсів в сільськогосподарських підприємствах;
- чітке документальне оформлення та своєчасне відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з надходженням, вибуттям та використанням земельних ресурсів;
- відстеження змін щодо передачі прав на земельні ресурси, спостереження за рухом земель разом із будівлями та спорудами, відображення змін у складі та стані земельних угідь при переході від одного стану в інший;
- відображення та контроль за наявністю та рухом коштів, призначених для цільового фінансування витрат щодо покращення землі;
- контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати податків на землю та відображенням їх в обліку [2].

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-14 (зі змінами і доповненнями від 11.02.2015) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
2. Ільчак О. В. Бухгалтерський облік сільськогосподарських земель: вимоги міжнародних стандартів / О.В.Ільчак. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://konf.amsfo.com.ua/buxgalterskij-oblik-silskogospodarskix-zemel-vimogi-mizhnarodnix-standartiv>.

3. Податковий кодекс України, затверджений наказом президента України № 2755-VI 2 грудня 2010 року. [Електр. ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

A. Tumciv. To the question of account of earth of the agricultural setting.

Summary

Economic maintenance of earths of the agricultural setting is exposed as a constituent of the landed resources, and also task their account as one of objects of record-keeping.

Keywords: account, earth, landed resources, earth of the agricultural setting.

Фікретлі Т. М.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
fikretli@ukr.net*

*Науковий керівник – Сирцева С. В.,
канд. екон. наук, асистент,*

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
syrtseva@ukr.net*

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ – ОДИН ІЗ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯМ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто роль інвентаризації як одного із методів контролю за збереженням майна підприємства, визначено мету та завдання її проведення. Виділено основні етапи проведення інвентаризації на підприємстві.

Ключові слова: інвентаризація, майно, контроль, активи, зобов'язання.

Майно суб'єкта господарювання є одним із найважливіших складових його діяльності. Під майном підприємств розуміють основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво та інші капітальні і фінансові вкладення, виробничі запаси, готова продукція, товари, грошові кошти та інші фінансові активи, а під фінансовими зобов'язаннями – кредиторська заборгованість, кредити банків, позики, резерви та інші фінансові пасиви.

Кожен з визначених елементів потребує уваги задля збереження та контролю за раціональним використанням майна підприємства. Такий

контроль може забезпечити інвентаризація, яка повинна проводитись на підприємстві [1].

Інвентаризації підлягає все майно підприємства, яке реформується, включаючи об'єкти невиробничого призначення, діючі об'єкти, об'єкти та предмети, що передані в оренду або перебувають на реконструкції, модернізації, консервації, у ремонті, запасі або резерві незалежно від технічного стану.

Метою проведення інвентаризацій є встановлення відхилень облікових даних від фактичної наявності господарських засобів, що може бути спричинено помилками в обліку, природними втратами або псуванням матеріальних цінностей, зловживанням матеріально відповідальних осіб [2].

Завданнями інвентаризації майна підприємства є:

- 1) забезпечення контролю за наявністю і станом майна, його рухом, використанням матеріальних, фінансових, нематеріальних, природних та енергоресурсів відповідно до затверджених норм, планів тощо;
- 2) виявлення майна, що знаходиться поза обліком;
- 3) контроль реального фізичного стану (ступінь зношення) і оцінки основних засобів та інших засобів праці, що обліковуються на балансі;
- 4) виявлення стану розрахунків, встановлення фактичної наявності або підтвердження дебіторської заборгованості;
- 5) виявлення понаднормово використаних та невикористаних матеріальних цінностей;
- 6) перевірка дотримання правил і умов зберігання майна;
- 7) виявлення і усунення фактів безгосподарності та безвідповідальності, виявлення резервів матеріальних ресурсів, застосування заходів щодо їх використання;
- 8) визначення матеріальних втрат та причин їх виникнення;
- 9) контроль за станом обліку і звітності матеріально відповідальних осіб;

10) перевірка дотримання чинних положень про матеріальну відповідальність.

Процес проведення інвентаризації майна підприємства можна умовно розподілити на такі етапи:

1) підготовчий етап – відбувається визначення об'єктів, кількості та строків проведення інвентаризації, крім випадків, коли вона є обов'язковою;

2) визначення фактичної наявності матеріальних цінностей – це безпосередня перевірка наявності та стану матеріальних активів, правильності їх визначення, формування інформаційної бази для перевірки облікових оцінок та визначення підстав для їх подальшого перегляду;

3) порівняльно-аналітична робота – здійснюється порівняння облікових даних про матеріальні активи з фактичними, встановленими під час перевірки;

4) підбиття підсумків інвентаризації та відображення її результатів в обліку та звітності – визначають кінцеві результати інвентаризації.

Вимоги до кожного етапу інвентаризації описані у відповідних розділах Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань №879 від 02.09.2014 р. [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що в сучасних ринкових умовах інвентаризація є одним з найважливіших методів бухгалтерського обліку і контролю за збереженням майна на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Кузьмін Д. Л. Роль інвентаризації у збереженні майна власника / Д. Л. Кузьмін // Вісник ЖДТУ. – № 1 (47). – С. 61-65.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

3. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс] : наказ МФУ від 02.09.2014 р. № 879. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

T. Fikretli. Inventory is one of the methods of control by protection of the property market.

Summary

The inventory role as one of control methods of preservation of property of the enterprise, a definite purpose and a task of its carrying out is considered. The main stages of carrying out inventory at the enterprise are allocated.

Keywords: inventory, property, control, assets, obligations.

Чабаненко О. О.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ivaskevich.meri@gmail.com*

*Науковий керівник – Костирко А. Г.,
канд. екон. наук, старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kosturkoa@gmail.com*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Досліджено проблеми ефективності вітчизняного аудиту та окреслено коло питань, пов'язаних із якістю аудиторських послуг. Обґрунтовано перспективи подальшого розвитку аудиторської діяльності в Україні

Ключові слова: аудит, стандарти аудиту, якість послуг, користувачі інформації

Аудиторська діяльність є досить новою сферою, оскільки має великий аспект дій загальної системи аудиту в Україні. Дана діяльність направлена на вдосконалення та розвиток національних нормативів, впровадження методів здійснення аудиторських перевірок та їх якостей та підвищення кваліфікаційних здібностей.

Перспективам розвитку аудиторської діяльності в Україні присвячено значна частина наукових праць Ю. Миронової, Л.В. Гуцаленко, І.І Нестеренка, В.М. Івахненкова, С.В. Корягіна.

І.І. Нестеренко у своїх працях стверджує, що угода про Асоціацію з Європейським Союзом передбачає широкі можливості для української економіки, що позитивно мало б вплинути і на сферу аудиту. «Сьогодні, коли

Україна стала асоційованим членом ЄС, наші аудитори отримали можливість працювати в повній відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності. На шляху запровадження європейських стандартів прозорого та приватного аудиту в Україні немає ніяких перешкод, а тому вони стануть каталізатором створення в нашій країні великих національних аудиторських компаній, які зможуть на рівних конкурувати на світових ринках» [1].

Певним проблемним аспектом сьогодення є недовіра до аудиторів та правильності надання їх послуг, адже на території нашої країни існує безліч підприємств, які із-за малих доходів не можуть скористатися послугами висококваліфікованих аудиторів, які зарекомендували себе на ринку послуг. Підприємства змушені звертатися до приватних фірм, ризикуючи отримати не повну і не достовірну інформацію.

На даний момент існує ряд причин, які стримують процес ефективного розвитку аудиту в Україні, а саме: незначний період функціонування ринкових механізмів регулювання та відповідних механізмів державного фінансового контролю в Україні; наявність великої кількості фінансових порушень, нецільового та неефективного використання державних ресурсів; обмеження на законодавчому рівні ефективності результатів аудиту [2].

Щодо перспектив розвитку аудиторської діяльності в Україні, то доцільно було б запровадити державою стандартизовані ціни для всіх аудиторських фірм на надання послуг, або запровадити певну варіацію цін, яка буде залежати від розміру фірми та її витрат. В такому становищі фірмам потрібно буде більше працювати над спектром послуг та якістю їх надання, для того щоб попит на фірму був більший ніж в інших.

Стосовно якості аудиторських послуг, то потрібно приділити більшу увагу висновку, який надає аудитор. Цей документ є важливим для підприємства, адже у ньому надана інформація про фінансові результати, звіти з різних сфер діяльності. Аудитор під час перевірки обирає вибіркоким методом аспекти, які він буде досліджувати. Доцільно було б запровадити

структуровану систему збору інформації з різних сторін для втілення її в повний, конструктивний звіт, що дало змогу користувачам впевнитися в наявності тих чи інших проблем на підприємстві.

Отже, узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що аудит в сучасній економіці стає структурованою, самостійною ланкою діяльності, яка потребує регулювання з боку держави. Дана діяльність є новою в Україні, але швидкими темпами набирає популярності та становлення індивідуальної національної системи аудиту, яка не повинна втрачати свого авторитету за світовими стандартами. Для стабілізації діяльності потрібно забезпечити наявною законодавчо-нормативною базою, розробити аудиторським фірмам програми їх діяльності та перелік послуг, які вони надаватимуть.

Список використаних джерел:

1. Аудит в Україні: від проблем до процвітання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://auditukraine.blox.ua>
2. Жирна Ж. А. Зарубіжний досвід проведення аудиту ефективності. [Електронний ресурс]. / Ж. А. Жирна. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/6417/1/foreign%20experience>.

O. Chabanenko. Development prospects audit activity in Ukraine.

Summary

The problems of the effectiveness of domestic audit are investigated and the range of issues connected with the quality of audit services is outlined. The prospects of further development of audit activity in Ukraine are substantiated

Keywords: audit, auditing standards, quality of services, information users

Човага С. В.
*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
lazercopy1993@gmail.com*
Науковий керівник – Вишневська О. М.
*д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olganykk@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Обумовлено основні тенденції у розвитку логістичної діяльності на підприємствах аграрного сектора. Досліджено використання основних підходів логістики з метою підвищення ефективності діяльності.

Ключові слова: логістика, агрологістика, системний підхід, матеріальний потік

Загострення конкуренції на внутрішньому та світовому ринку за одночасного загострення питань гарантування продовольчої безпеки вимагають суттєвого підвищення рівня розвитку аграрного сектора України, переходу підприємств до сучасних технологій управління комплексом основних і забезпечуючих процесів.

Це зумовлює необхідність пошуку нових систем управління на підприємствах, які б дали змогу отримати синергійний ефект завдяки не лише оптимізації виробничої діяльності цих суб'єктів господарювання, а й завдяки взаємодії з суміжними учасниками у ланцюгах просування сільськогосподарської сировини та продукції її переробки.

Саме таким ефективним інструментом управління підприємствами аграрного сектора може стати концепція логістики, загалом її теорія та методологічні підходи, які рекомендує світовий і вітчизняний досвід оптимізації матеріальних потоків у логістичних формуваннях.

Однією з основних функціональних сфер, придатних до застосування інструментарію логістики, є основна діяльність сільськогосподарських підприємств, щодо якої можна застосовувати інструментарій виробничої

(внутрішньовиробничої) логістики для вирішення питань оптимізації розмірів сільськогосподарських підприємств, визначення потреби підприємства в основних засобах виробництва, організації продуктивного використання основних засобів, забезпечення технічного обслуговування та ремонту машин, будівель, обладнання [1].

Виявлено, що агрологістика – новий прикладний напрямок логістики, пов'язаний із застосуванням її положень і методів у сфері аграрного виробництва. В Україні агрологістика перебуває на початковому етапі розвитку. У США, Канаді, Західній Європі, Австралії давно оцінили високу ефективність використання логістичних підходів у веденні агробізнесу. Сьогодні у багатьох країнах Європейського Союзу урядові структури беруть на себе ініціативну роль під час впровадження логістичних підходів у діяльність аграрних підприємств.

Перспективними напрямками реалізації логістичних принципів управління ресурсним забезпеченням галузі можуть бути: самокредитування дрібних сільськогосподарських товаровиробників шляхом створення і розвитку їх регіональних асоціацій; розширення і реконструкція існуючих регульованих оптових ринків продукції виробничо-технічного призначення; впровадження податкових пільг (на перші три роки функціонування) засновникам регіональних регульованих оптових ринків матеріально-технічного забезпечення галузі; впровадження заводами виробниками системи знижок з ціни в залежності від набору ціноутворюючих чинників (кількості машин, строків замовлення і оплати, кредитування); недопущення необґрунтованого зростання цін на паливно-мастильні матеріали, особливо у період найбільшого напруження сільськогосподарських робіт; розширення обсягів поставки матеріально-технічних ресурсів на умовах товарного кредиту, зокрема, під заставу майбутнього врожаю; розвиток лізингових операцій [2].

Логістичний напрям діяльності підприємств аграрного сектора логічно зумовлює використання концепції та інструментарію логістики у сфері матеріального забезпечення їх основної діяльності – через оптимізацію процесів закупівель основних засобів виробництва та інших матеріалів з метою створення або оновлення парку машин, обладнання, необхідних для виконання виробничого процесу відповідно до агротехнічних вимог.

Застосування інструментарію логістики до процесів планування і здійснення закупівель матеріальних ресурсів передбачає прийняття управлінських рішень на основі наявної в особи, яка приймає рішення достовірної, достатньої й вчасної інформації. Це, відтак, актуалізує роль створення в сільськогосподарських підприємств логістичних інформаційних систем і застосування інструментарію інформаційної логістики [3].

Обумовлено, що орієнтація на загальні логістичні витрати усіх учасників системи товаропросування аграрної продукції надає змогу визначити оптимальну технологію товаропросування продукції, доцільності створення продовольчих ринків, залучення комерційних і логістичних процесів до збуту продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках (в останньому випадку логістика надає можливості до оптимізації процесів зовнішньоекономічної діяльності, оптимізації технології просування матеріального потоку та взаємодії з органами митного контролю).

Список використаних джерел:

1. Фролова Л. В. Механізми логістичного управління торговельним підприємством / Л. В. Фролова. – Донецьк, ДонДУЕТ, 2005. – 322 с.
2. Глогусь О. Логістика : Навч. посібник для студ. екон. спец. / О. Глогусь. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 166с.
3. Клімова І. Г. Проблеми та передумови використання логістики в Україні / І. Г. Клімова // Держава та регіони. – 2006. – № 3. – С. 143-147.

S. Chovaga. Theoretical foundations of logistic activity at agricultural enterprises.

Summary

The main tendencies in the development of logistics activities at the enterprises of the agrarian sector are determined. The use of basic logistics approaches in order to increase the efficiency of the activity is explored

Keywords: logistics, agro-logistics, system approach, material flow.

Шільберг Г. В.
Студентка четвертого курсу спеціальності “Облік і оподаткування”
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
anna1998sh@ukr.net
Науковий керівник – Мирончук У. П.,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
galkabruk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Дана стаття розкриває поняття облікової політики, її місце в організації обліку. Запропоновуються шляхи вирішення проблем та засоби вдосконалення облікової політики відповідно до вимог МСФЗ.

Ключові слова: облікова політика, організація обліку, наказ про облікову політику, звітність, бухгалтерський облік, національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку.

Важливим документом в організації бухгалтерського обліку на будь-якому підприємстві є наказ про облікову політику, хоча саме поняття облікової політики є достатньо новим незважаючи на достатню кількість публікацій науковців. Робота щодо формування облікової політики на підприємствах обмежується складанням наказу про облікову політику, який в принципі завжди має формальний характер, та перегружений інформацією, що дублює інші внутрішні документи підприємства. Можливо це пов'язане з тим що остаточного визначення самого поняття не існує і багато хто не розуміє, що це таке взагалі, так як в Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] зазначається, що це сукупність принципів, методів та процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Тобто, про бухгалтерський облік взагалі не згадується. Однак, у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] зазначається, що ці ж основні принципи є такими же самими і щодо бухгалтерського обліку.

Найбільш змістовно на мою думку обґрунтував визначення облікової політики Пантелійчук Л. який сказав, що це «сукупність облікових принципів, методів, процедур та заходів для забезпечення якісного, безперервного проходження інформації від етапу первинного спостереження до узагальнюючого – складання звітності» [3]. Облікова система – це своєрідний механізм підготовки та відображення інформації про фінансово-майновий стан підприємства. Завдяки цій інформації внутрішні та зовнішні її користувачі мають уявлення про реальний стан справ підприємств [2]. Облікова політика – це вибрана підприємством, з урахуванням встановлених норм та особливостей, методологія бухгалтерського обліку, яка спрямована на досягнення його цілей і завдань та використовується з метою забезпечення надійності фінансової звітності та якісної системи управління [4].

МСФЗ та П(С)БО розглядають її лише на рівні суб'єкта господарювання і це є дуже вузьким на відміну від розуміння українських вчених, коли новий підхід тлумачить облікову політику в якості інструмента державного регулювання бухгалтерського обліку.

При формуванні облікової політики виникає ще одне питання як контролінг. Внаслідок поверхневого ознайомлення з даним поняттям, деякі вчені помилково стверджують що ця служба замінить бухгалтерію організації. Отже, основним для вирішення проблем формування облікової політики підприємств в Україні є:

- Остаточний перехід на МСФЗ, що є визначальною умовою євроінтеграції національної економіки.
- Постулати бухгалтерського обліку повинні формуватись на основі міжнародних і національних стандартів.
- Державне регулювання і контроль у створенні процедур і організації облікової політики на підприємствах любого рівня.
- Фінансова звітність повинна бути зрозумілою всім зовнішнім користувачам, які матимуть змогу порівнювати фінансові звіти не тільки

підприємств однієї галузі, а й підприємств різних галузей як однієї, так і різних країн.

Для вирішення аналогічної проблеми в США розроблено Opinion 22 (Рекомендації) «Надання даних про облікову політику». Ці Рекомендації ідентифікують і описують принципи обліку та методи використання тих принципів, які суттєво впливають на визначення і зміну фінансового стану та результати діяльності.

Отже, існує неоднозначність та розбіжність в нормативній, законодавчій базах, а також у висвітленні думок вчених щодо формування та трактування облікової політики, яка призводить звісно до труднощів формування її на підприємстві. Тому ми пропонуємо в першу чергу зосередити свою увагу на структуризації складових облікової політики з врахуванні відповідних змін на рівні держави, оскільки це повною мірою вплине на процеси господарювання. Фахівці з обліку повинні не тільки керуватися основними принципами обліку, а й брати участь у розробці стратегічних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Загальні вимоги до фінансової звітності : П(С)БО 1, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999р. №87. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Пантелійчук Л. Формування облікової політики – важливий етап роботи підприємства / Л. Пантелійчук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – №9. – С. 3-11.
4. Карпушенко М. Ю. Організація обліку: [навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей, які навчаються за спеціальністю «Облік і аудит»)] / М. Ю. Карпушенко. – Харк. нац. акад. міськ. Госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 241с.

H. Shilberh. Problems of formation of accounting policies and ways to solving.

Summary

This article reveals the concept of accounting policy, its place in accounting organization. The ways of solving problems and means of improving the accounting policy in accordance with the requirements of IFRS are proposed.

Keywords: accounting policy, accounting organization, order of accounting policy, accounting, accounting, national accounting (accounting standards).

СЕКЦІЯ 2 “СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ГАРАНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ”

Башевнікова Л. В.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
bashevnikova@gmail.ru*

Науковий керівник – Вишневська О. М.

*д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
olganykk@gmail.com*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто сутність економічної безпеки та проаналізовано вплив на розвиток підприємства. Досліджено напрями підвищення забезпечення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: глобалізація, економічна безпека, підприємство.

Сучасні підприємства змушені функціонувати в умовах нестабільності, глобалізації та мінливого зовнішнього середовища. Адаптація до цього вимагає від підприємств формування певного потенціалу ресурсів для забезпечення їх розвитку. За стійкого розвитку підприємство забезпечує утримання досягнутих позицій, тобто певних обсягів виробництва та збуту продукції, запобігання фінансових та інших видів збитків.

За таких обставин процес успішного функціонування й економічного розвитку українських підприємств багато в чому залежить від забезпечення їх економічної безпеки, ефективності корпоративного управління. Економічна безпека є важливим фактор для успішного розвитку підприємства. Поняття економічної безпеки є досить різностороннім та охоплює різні сфери, тому існує безліч визначень цього поняття (табл. 1).

Для забезпечення економічної безпеки підприємства важливим є підтримання її фінансової, кадрової, техніко-технологічної, інформаційної та інших складових. Це може бути реалізовано у процесі управління підприємством в частині інвестиційної діяльності шляхом вибору інвестиційного проекту, який забезпечує мінімальний інвестиційний ризик вкладання чи залучення грошових коштів для оновлення матеріально-технічної бази. Таке управління повинно здійснюватися на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління [1, с. 231-239].

Таблиця 1 Поняття економічної безпеки вітчизняними науковцями

Генадій Лянний	Економічна безпека підприємства — це стан його захищеності від негативного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз, дестабілізуючих факторів, при якому забезпечується стійка реалізація основних комерційних інтересів та цілей статутної діяльності.
Грунін О.А. та Грунін С.О.	Економічна безпека підприємства — це такий стан господарюючого суб'єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачуваних обставин і в основному забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику.
І.М. Кузнецов	Економічна безпека – такий стан виробничих відносин та організації інформаційно-правових зв'язків, матеріальних, фінансових та інтелектуальних ресурсів, при якому гарантується стабільність функціонування, фінансово-комерційний успіх, прогресивне використання науково-технічних досягнень та соціальний розвиток суб'єктів господарювання.
В. Мунтіян	Економічна безпека – загальнонаціональний комплекс заходів, спрямованих на постійний і стабільний розвиток економіки держави, що включає механізм протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам.
Іванюта Т. М., Заїнчковський А.О.	Економічна безпека – це стан ефективного використання ресурсів підприємства та існуючих ринкових можливостей, що дає змогу запобігати внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам) і забезпечити його тривале виживання і стійкий розвиток.

Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища [2, с. 339-344].

Рисунок 1 – Цілі формування економічної безпеки

До факторів, що ускладнюють забезпечення економічної безпеки вітчизняних підприємств, відносять нестабільність економічної та політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, неефективне управління без урахування його корпоративного характеру.

Оскільки економічна безпека підприємства має прямий причинно-наслідковий зв'язок із системою та результатами стратегічного планування розвитку, найважливішим етапом її забезпечення є прогнозування факторів впливу та показників економічної безпеки. Розробка стратегічного плану має проводитися з урахуванням цілей виробництва, засобів і можливостей їх досягнення, конкурентного середовища, умов господарювання [3, с. 128-133].

Для забезпечення економічної безпеки необхідні матеріальні, трудові та фінансові ресурси, інформація та технології, техніка та обладнання, інтелектуальний потенціал, які слід максимізувати. При цьому основою мінімізації ризиків є їх постійний моніторинг, тому необхідно визначити систему показників, за якими його проводити.

Отже забезпечення економічної безпеки підприємства призводить до захисту від різноманітних економічних ризиків та загроз, що веде за собою

стабільний розвиток та ефективне функціонування в нинішньому нестійкому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Смоквіна Г. А. Сучасні підходи до оцінки економічної безпеки промислового підприємства: теоретичний досвід і практичне використання / Г. А. Смоквіна // Бізнес-Інформ. – 2015. – № 11. – С. 231-239.
2. Шуміло О. С. Особливості наукових підходів до визначення поняття «економічна безпека підприємства» / О. С. Шуміло // Проблеми економіки. – 2014. – № 4. – С. 339-344.
3. Мацеха Д. С. Економічна безпека підприємства / Д. С. Мацеха // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип.1(48). – С. 128-133.

Куліш О. А.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olga.kulish58@inbox.ru*

*Науковий керівник – Вишневська О. М.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
olganykk@gmail.com*

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Визначено особливості інвестиційної політики у розвитку, виявлено основні фактори, що зумовлюють негативні явища в економіці держави. Обґрунтовано необхідність посилення ролі інвестиційної політики, що дозволить підвищити рівень економічної безпеки держави.

Ключові слова: інвестиційна безпека, інноваційна безпека, економічний розвиток, національна безпека, інвестування, інноваційна діяльність.

Значення інвестиційної політики у контексті забезпечення економічної безпеки визначається тим, що розширення сфер інвестування, ускладнення його структури в умовах трансформації економіки України супроводжується виникненням загроз економічної безпеки, що не мають відповідних та одночасно дієвих механізмів їхньої нейтралізації.

Формування інвестиційної політики будь-якого рівня відбувається у певній послідовності і реалізується як об'єктивний процес, що підпорядкований певним закономірностям соціально-економічного розвитку та має певну концептуальну модель. Її основними елементами виступають:

- аналіз соціально-економічної ситуації;
- визначення цілей, завдань, пріоритетів інвестиційної політики;
- оцінка засобів та напрямів формування інвестиційних джерел;
- діагностика інвестиційної безпеки [1].

Гарантування економічної безпеки держави потребує активізації інвестиційного процесу, його спрямування на забезпечення потенціалу позитивних економічних та соціальних змін в умовах загострення соціально-економічних суперечностей, виникнення руйнівних загроз здатності до економічного розвитку та підтримки економічного суверенітету держави. Це виражається у посиленні спрямованості інвестиційних процесів на забезпечення економічного зростання, досягнення структурних зрушень, технічному перенасищенні, підвищенні якісних показників діяльності [2].

Визначено, що інвестиційна складова – це особлива підсистема економічної безпеки, що створює передумови у розвитку соціально-економічних відносин. У макроекономічному аспекті інвестиційна діяльність є передумовою розвитку держави.

Основним чинником реалізації економічної політики держави є активізація інвестиційної діяльності. При цьому раціональна та ефективна інвестиційна політика має відповідати певним вимогам і насамперед бути: вона має бути забезпечена інтенсивністю капітальних вкладень. Інвестиційна політика – це комплекс урядових рішень, які визначають основні напрями джерела та обсяги використання капітальних вкладень в економіку, різні її сфери та галуз [1].

Інвестиційна безпека характеризує процес забезпечення стану інвестиційної сфери, за якого економіка держави здатна зберігати і

підтримувати достатній рівень інвестиційних ресурсів під впливом дії внутрішніх і зовнішніх загроз.

Список використаних джерел:

1. Кириленко В. І. Інвестиційна складова економічної безпеки: [монографія] / В. І. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2005. – 232 с.
2. Напрямки та умови державного регулювання інвестицій у трансформаційній економіці // Економіка: проблеми теорії та практики: [зб. наук. праць. / наук. ред. Кириленко В. І.]. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. – С. 426-432.
3. Степаненко А. Оцінка економічної безпеки України та її регіонів / А. Степаненко, М. Герасимов // Регіональна економіка. – 2002. – № 2. – С. 39–54.

O. Kulish. Investment policy in guarantee of economic security of the state.

Summary

The features of investment policy in development are determined, the main factors determining the negative phenomena in the state economy are revealed. The necessity of strengthening the role of investment policy, which will increase the level of economic security of the state, is substantiated.

Keywords: investment security, innovation safety, economic development, national security, investment, innovative activity.

Тусова Н. О.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
tusovanet@gmail.com*

Коршунова Д. А.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
dariakors33@gmail.com*

Науковий керівник – Полторак А. С.

*канд. екон. наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnaui.edu.ua*

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СТАНУ
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

Досліджено теоретико-методологічні засади, сутність оцінки стану фінансової безпеки України. Виявлено невідповідність оціночних даних за офіційно затвердженою в

Україні методикою оцінки фінансової безпеки її фактичному рівню. З огляду на це автор обґрунтував необхідність удосконалення методичних підходів до оцінки фінансової безпеки та економічної безпеки загалом.

Ключові слова: економічна безпека, фінансова безпека, індикатори стану фінансової безпеки, нормування індикаторів.

Несприятлива та нестабільна ситуація у фінансовій сфері не дозволяє забезпечити гідний рівень економічного зростання української економіки, відповідно, питання забезпечення та оцінки стану фінансової безпеки України стає все більш актуальним. Наявна ситуація ускладнює вільний перехід до високоефективних ринкових механізмів господарювання та створює негативні обставини для удосконалення фінансової політики України.

Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [1], які затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року № 1277, висвітлюють методику, за допомогою якої кількісно оцінюється стан економічної безпеки України та, відповідно, фінансової безпеки як її пріоритетної складової. Методика визначає перелік індикаторів, їхні оптимальні, задовільні, незадовільні, небезпечні та критичні значення, а також механізм розрахунку інтегрального індексу економічної безпеки.

Методичні рекомендації базуються на комплексному аналізі індикаторів економічної безпеки з виявленням потенційно можливих загроз і застосовуються Міністерством економіки України для інтегральної оцінки рівня економічної безпеки України в цілому по економіці та за окремими сферами діяльності.

Відповідно, дану методику доцільно використовувати для моніторингу окремих складових економічної безпеки з метою прийняття управлінських рішень щодо аналізу, попередження та нейтралізації реальних і потенційних загроз у фінансовій сфері.

Розглянемо та удосконалимо етапи здійснення оцінки стану фінансової безпеки України на рис. 1.

Рисунок 1 – Етапи здійснення оцінки стану фінансової безпеки України

Джерело: удосконалено автором на основі [2]

Індикатори, які характеризують стан економічної безпеки України, поділені на типи (табл. 1).

Таблиця 1 **Класифікація індикаторів стану фінансової безпеки України**

Стимулятори	Дестимулятори
індикатори вплив яких на економічну безпеку є змішаним: до певного рівня показник виступає стимулятором, після якого перетворюється на дестимулятор	індикатори, що характеризуються наявністю зворотного зв'язку між інтегральною оцінкою та такими показниками-дестимуляторами
Індикатори змішаного впливу	
індикатори, що характеризуються наявністю прямого зв'язку між інтегральною оцінкою та такими показниками-стимуляторами	

Джерело: узагальнено автором на основі [3]

Нормування індикаторів здійснюється за допомогою лінійної функції таким чином, щоб характеристичні значення індикаторів потрапляли в зіставні за величиною інтервали. Перехід від абсолютних до нормованих

значень індикаторів дозволяє вимірювати індикатори за шкалою від 0 до 1 або у відсотках: 0 відповідає 0 %, 1 – 100 % [1]. Таким чином, отримане нормоване значення індикатора характеризує своєю величиною ступінь наближення до оптимального значення 1 (рис 2).

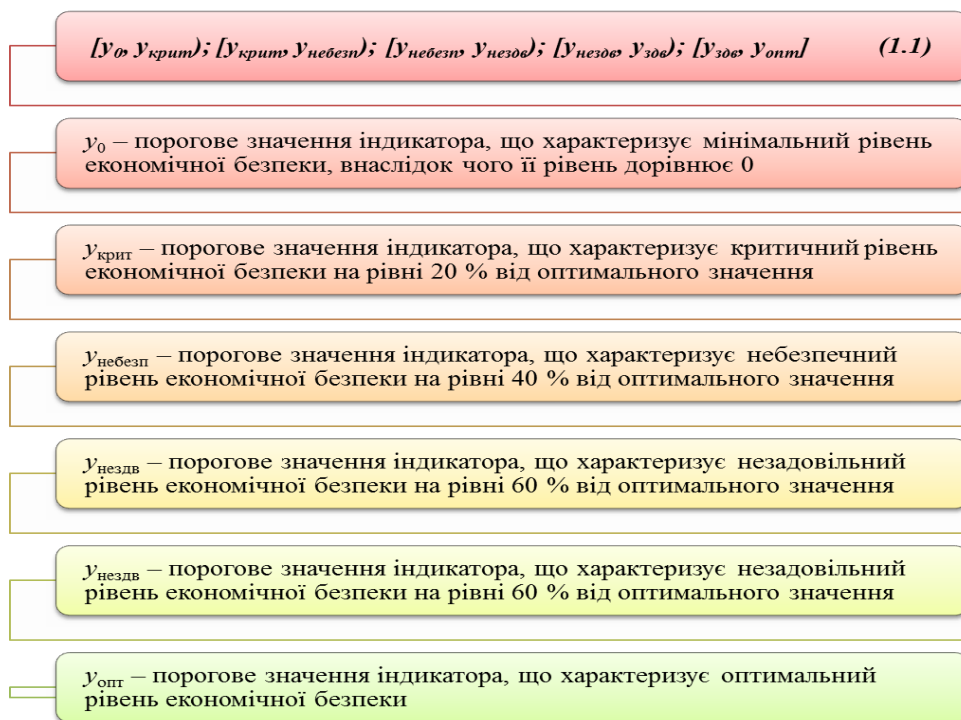

Рисунок 2 – Інтервальні діапазони нормованих значень індикаторів стану фінансової безпеки

Джерело: систематизовано автором

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Обґрунтовано, що на сьогоднішній день фінансова безпека виступає пріоритетною складовою національної безпеки України, проте наукові підходи та методичне забезпечення щодо оцінки рівня фінансової безпеки потребують подальшого дослідження і вдосконалення.

2. Доведено, що порогові значення індикаторів, які характеризують стан фінансової безпеки України, поділяються в залежності від складових фінансової безпеки: банківської, боргової, валютної, бюджетної, грошово-

кредитної та безпеки небанківського фінансового ринку, однак, на нашу думку, доцільно враховувати і значення тимчасово впливових чинників, що враховано на запропонованому додатковому етапі проведення оцінки стану фінансової безпеки.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ від 29.10.2013 р. № 1277 [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2013. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html>.
2. Харазішвілі Ю. М. Щодо вдосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України : аналітична записка [Електронний ресурс] / Ю. М. Харазішвілі, А. І. Сухоруков, Т. П. Крупельницька; НІСД. – 2013. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>
3. Губені Ю. Е. Економічна безпека держави та показники її оцінки / Ю. Е. Губені, В. І. Андріїв // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – 2012. – Вип. 9(1). – С. 291–295.

N. Tusova, D. Korshunova. Methodical approaches to assessing the state of financial security of Ukraine.

Summary

The theoretical and methodological principles, essence of estimation of the state of financial security of Ukraine are researched. The discrepancy of estimation data with the officially approved methodology of financial security assessment in Ukraine was revealed to its actual level. In view of this, the author substantiated the need to improve methodological approaches to assessing financial security and economic security in general.

Keywords: economic security, financial security, indicators of the state of financial security, standardization of indicators.

СЕКЦІЯ 3 “АКТУАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ОПОДАТКУВАННЯ: ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО І ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ”

Крижановська Н. М.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
knati96@ukr.net*

*Науковий керівник – Лугова О. І.,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olha-luhova@ukr.net*

ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ З ПДВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто питання адміністрування податку на додану вартість у 2017 році в контексті законодавчих змін. Метою дослідження є розкриття інформації про порядок нарахування і сплати ПДВ, у зв'язку зі змінами у чинному податковому законодавстві.

Ключові слова: податок на додану вартість, об'єкт оподаткування, податкова накладна, система електронного адміністрування.

Правильно організований та методично побудований облік розрахунків за податком на додану вартість (далі – ПДВ) на сільськогосподарських підприємствах з урахуванням галузевих особливостей оподаткування є запорукою недопущення на практиці помилок, наслідком якого є нарахування штрафних санкцій [4].

Організація та методика обліку розрахунків за ПДВ в сільському господарстві потребує удосконалення шляхом систематизації даних бухгалтерського обліку та обліку розрахунків за податками визначених відповідно до податкового законодавства, що дозволить досягти взаємозв'язку між ними: даними бухгалтерських документів, даними відображеними на рахунках обліку та даними представленими в податкових первинних, зведених та звітних документах.

Проблема адміністрування ПДВ досліджувалася багатьма вченими, серед яких зокрема можна виділити наступних: Непочатенко О. [3], Богданова О. [1], Посаднева О. [5] на інші. Однак, не зважаючи на це, потребує вивчення вплив податкових змін та нововведень на діяльність сільськогосподарських підприємств.

Метою роботи є окреслення особливостей оподаткування суб'єктів господарювання у галузі сільського господарства в Україні. Актуальним є розкриття інформації про зміни у податковому законодавстві, які торкнулися питань адміністрування податку на додану вартість відповідно до Податкового Кодексу України.

Оподаткування сільськогосподарського підприємства відрізняється від оподаткування будь-якого іншого торговельного або виробничого підприємства, має свою специфіку.

Законодавство з питань оподаткування та обліку ПДВ на сільськогосподарських підприємствах доволі складне, що спричиняє досить значні обсяги робіт, які необхідно провести для обчислення та сплати ПДВ. Складність її полягає в дотриманні норм законодавства щодо механізму оподаткування ПДВ за певними правилами.

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» від 20 грудня 2016 року N 1791-VIII [2] внесено такі зміни:

- 1) передбачено механізм зупинення органами ДФСУ реєстрації «ризикових» податкових накладних в ЄРПН та відновлення реєстрації за умови надання платником відповідних пояснень та доказів (з 1 квітня по 1 липня 2017 року працював в тестовому режимі);

- 2) бюджетне відшкодування ПДВ здійснюватиметься органами казначейства автоматично за єдиним реєстром у хронологічному порядку

надходження заявок без попереднього висновку органів ДФСУ (але після того, як запрацює механізм зупинення «ризикових» податкових накладних);

3) збільшено до 365 днів строк реєстрації податкових накладних та удосконалено механізм застосування штрафних санкцій;

4) доповнено перелік реквізитів податкової накладної кодом УКТ ЗЕД;

5) помилки у реквізитах податкових накладних, які не заважають ідентифікувати операцію, не будуть підставами для відмови у реєстрації;

6) збільшено з 15 до 60 днів термін, протягом якого контролюючий орган зобов'язаний провести перевірку продавця для з'ясування достовірності та повноти нарахування ним зобов'язань на підставі заяви із скаргою щодо допущення продавцем товарів/послуг помилок при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної, та/або порушення продавцем/покупцем граничних термінів реєстрації в ЄРПН (крім податкових накладних/розрахунків коригування, реєстрація яких зупинена).

За результатами проведеного дослідження були проаналізовані законодавчі новації в частині адміністрування податку на додану вартість. Отриманий результат буде корисним для застосування в практичній діяльності суб'єктів господарювання – платників ПДВ. Порушені питання не є вичерпними й потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації. Зміни в оподаткуванні продовжують тенденцію збільшення податкового навантаження на агровиробників.

Список використаних джерел:

1. Богданова О. О. Окремі аспекти оподаткування сільськогосподарських підприємств / О. О. Богданова // Економіка. – 2011. – № 3. – С. 144-151.

2. Закон України Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році від 20 грудня 2016 року N 1791-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-16> — Дата останнього доступу: 19.09.2017 р.

3. Непочатенко О. О. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та шляхи його вдосконалення / О. О. Непочатенко, П. М. Боровик, М. М. Уманець // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 328-332.

4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> — Дата останнього доступу: 09.09.2017 р.

5. Посаднєва О. М. Особливості оподаткування сільськогосподарської діяльності в Україні / О. М. Посаднєва // Інноваційна економіка. – 2012. – № 2. – С. 257-260.

N. Kryzhanovskaya. Review of legislative changes to the organization of calculations with tax on agricultural enterprises

Summary

This article deals with the issue of administering value added tax in 2017 in the context of legislative changes. The purpose of the study is to disclose information on the procedure for charging and paying tax, due to changes in the current tax legislation.

Keywords: value added tax, object of taxation, tax bill, electronic administration system.

Харина О. І.

*Студентка п'ятого курсу
економічного факультету*

Львівський національний аграрний університет

м. Львів, Україна

KharynaOlha@ukr.net

Науковий керівник – Жидовська Н. М.

канд. екон. наук, доцент,

Львівський національний аграрний університет,

м. Львів, Україна

СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

У статті висвітлено суть спеціального режиму оподаткування та особливості його застосування у діяльності сільськогосподарських товаровиробників.

Ключові слова: спеціальний режим, оподаткування, сільськогосподарське підприємство, податковий кодекс, податкова декларація.

Спеціальний режим оподаткування може обрати сільськогосподарське підприємство (резидент), яке провадить підприємницьку діяльність у сфері сільського і лісового господарства та рибальства. Сільськогосподарським вважається підприємство, основною діяльністю якого є постачання вироблених (наданих) ним сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих виробничих потужностях, а також на давальницьких умовах, в якій питома вага вартості сільськогосподарських

товарів/послуг становить не менш як 75 відсотків вартості товарів/послуг, поставлених протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно (п.209.6 ст.209 ПК України).

Спеціальним режимом оподаткування передбачено, що сума ПДВ, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів/послуг, не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається в розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість виробничих факторів, за рахунок яких сформовано податковий кредит, а за наявності залишку такої суми податку - для інших виробничих цілей.

З 1 січня 2017 року втрачає чинність стаття 209 ПКУ, яка регламентує умови застосування спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства (далі – спецрежим) і одночасно набуває чинності Закон України від 20 грудня 2016 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» яким внесено ряд змін до ПКУ в частині врегулювання окремих питань, пов'язаних із скасуванням спец режиму [1].

Державна фіскальна служба України у листі від 03.01.2017 р. № 8/7/99-99-15-03-02-17 «Про скасування спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства» роз'яснила окремі питання, пов'язані із скасуванням спецрежиму.

По-перше, скасовується реєстрація суб'єктів спецрежиму та їх переведуть на загальну систему оподаткування; по-друге, рахунки в системі електронного адміністрування ПДВ (далі – СЕА ПДВ), які додатково відкриті відповідно до пункту 2001.2 статті 2001 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) сільськогосподарським товаровиробникам (далі – додаткові електронні рахунки), будуть закриті; по-третє, обмежено термін реєстрації

податкових накладних, складених сільгоспвиробниками за операціями з постачання сільськогосподарських товарів/послуг в межах спецрежиму; і останнє – слід перенести від’ємне значення різниці між податковими зобов’язаннями та податковим кредитом, що сформувалася в результаті здійснення сільськогосподарської діяльності, до податкової декларації з податку на додану вартість, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом [4].

Зазначене стосується всіх сільськогосподарських підприємств, що до 1 січня 2017 року застосовували спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 209 ПКУ, включаючи платників, які були зареєстровані як суб’єкти спецрежиму (подавали податкові декларації 0121 – 0123), так і тих, які відповідно до пункту 209.18 статті 209 ПКУ відповідали критеріям, визначеним статтею 209 ПКУ, але не обрали спецрежиму, та залишали суми ПДВ від реалізації сільськогосподарської продукції у власному розпорядженні (подавали податкові декларації 0130) (далі – сільгоспвиробники) [5].

У зв’язку із скасуванням спеціального режиму оподаткування ПДВ усі сільгоспвиробники, які зареєстровані як суб’єкти спеціального режиму оподаткування, будуть переведені на загальну систему оподаткування ПДВ. При цьому від сільгоспвиробника не вимагається подання заяви про зняття його з реєстрації. У разі якщо в сільгоспвиробника за результатами здійснення сільськогосподарської діяльності за останній звітний (податковий) період перебування на спеціальному режимі було задеклароване від’ємне значення різниці між податковими зобов’язаннями і податковим кредитом (значення рядка 21 декларації), то такі суми податку, відповідно до пункту 49 підрозділу 2 розділу XX ПКУ, переносяться із податкової декларації з ПДВ із позначкою 0121 – 0123, 0130, поданої за останній звітний (податковий) період перебування на спеціальному режимі (грудень 2016 року/ IV квартал 2016 року), до податкової декларації з ПДВ із

позначкою 0110 (рядок 16.1) за перший звітний період 2017 року (січень 2017 року/ I квартал 2017 року).

Додаткові електронні рахунки закриваються з дня, наступного за граничним терміном сплати податкових зобов'язань за грудень 2016 року, а для платників, які обрали квартальний податковий період, - за IV квартал 2016 року.

Отже, додаткові електронні рахунки будуть закриті після проведення розрахунків з бюджетом за деклараціями з ПДВ із позначками 0121 - 0123, за результатами останнього звітного періоду 2016 року: для сільськогосподарських товаровиробників, які застосовують місячний податковий період, - починаючи з 31 січня 2017 року; для сільськогосподарських товаровиробників, які застосовують квартальний податковий період, - починаючи з 20 лютого 2017 року.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році : Закон України від 20 грудня 2016 року № 1791-VIII
2. Про податок на додану вартість : Закон України від 3.04.1997 р. № 168-97 ВР із змінами та доповненнями.
3. Іванов Ю. Б. Податкова система: підруч. / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К.: Атіка, 2006. – 920 с.
4. Листі від 03.01.2017 р. № 8/7/99-99-15-03-02-17 «Про скасування спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства».
5. Податковий кодекс України від 02.12.10 № 2755-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=300762&cat_id=300760

O. Kharyna. Special regime of taxation of agricultural producers.

Summary

The article describes the essence of the special tax regime and the peculiarities of its application in the activities of agricultural producers.

Keywords: special regime, taxation, agricultural enterprise, tax code, tax declaration.

Молчанова Т. В.
*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
molchanova.tanya.996@gmail.com*
Науковий керівник – Ксьонжик І. В.,
*канд. екон. наук, асистент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕР У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Здійснено аналіз вимог до претендентів на отримання професії бухгалтер у різних країнах ЄС і США. Також досліджено розмір їх середньої заробітної плати.

Ключові слова: професія бухгалтер, курси бухгалтерського обліку, сертифікат бухгалтерського обліку.

Професія бухгалтера є однією з найбільш давніх. Вона досить престижна у більшості держав світу. Бухгалтер не тільки технічно здійснює облік, а й веде значну роботу з планування, контролю, аналізу, готує інформацію, яка сприймається менеджерами для прийняття управлінських рішень. Але дана професія цінується та оплачується в різних країнах по різному.

Для того, щоб мати змогу працювати бухгалтером в Україні майбутній працівник обов'язково повинен отримати відповідну освіту. Це можуть бути курси, вища освіта та отримання міжнародного сертифікату.

Курси – це спосіб перекваліфікації, який потребує небагато часу для ознайомлення із азами, проведення екскурсії по професії. Після такого навчання є можливість отримати роботу молодшим бухгалтером або фахівцем з первинної документації. Щоб претендувати на посади керівної ланки у сфері бухгалтерії, знадобиться ґрунтовне розуміння принципів роботи, знання з економіки, для цього потрібно отримати освіту у вищому навчальному закладі. Отримання міжнародного сертифікату (CAP або CIPA) під силу бухгалтеру з досвідом роботи. Особливістю є те, що на курсах

підготовки до іспиту з отримання сертифіката вивчають міжнародні стандарти. У великій компанії з іноземним капіталом, наявність подібного сертифіката – необхідність. Середня місячна заробітна плата головного бухгалтера в Україні становить 8000 гривень, за даними 2017 року [1, с. 23].

У США схожі вимоги для претендентів отримання професії бухгалтера. Для громадянина Америки існує чотири ступеня освіти.

Ступінь асоціації (AA), забезпечується обґрунтування принципів та технологій бухгалтерського обліку. Після чого, особа може претендувати на початковий рівень у бухгалтерському персоналі. Ступінь бакалавра (BS). У США майже всі посади в галузі бухгалтерського обліку вимагають ступеня бакалавра.

Ступінь магістра (MAcc), який дає змогу отримати робочі місця на рівні менеджменту у різних галузях, від банківської до будівельної та високотехнологічної сфери діяльності.

Четверта ступінь – це отримання сертифікату (CPA). Така кваліфікація є одною із найпрестижніших в області бухгалтерського обліку та фінансів. Законодавством США та західноєвропейських країн прямо не визначено, яким вимогам повинен відповідати бухгалтер, в більшості випадків це і не потрібно, оскільки компанії самі встановлюють свою планку, нижче якої, за рівнем знань, не повинен опускатися їх бухгалтер. Адже для компанії, передусім, важливо мати висококваліфікованого працівника. Середня місячна заробітна плата головного бухгалтера в США становить 5650 доларів, за даними 2017 року [2].

На відміну від практики в Україні, у Португалії існує чітке розмежування між бухгалтерською і аудиторською професіями. Спеціалісти з бухгалтерського обліку повинні мати вищу юридичну та економічну освіту, зареєструватися в Міністерстві фінансів. Аудитори, як і офіційні ревізори, підлягають обов'язковій реєстрації в Міністерстві юстиції. Середня місячна

заробітна плата головного бухгалтера у Португалії становить 3500 доларів, за даними 2017 року.

У Бельгії дещо схожа ситуація, як у Португалії, тобто професія бухгалтера і аудитора суворо розмежовані. В подальшому змінити обрану професію практично неможливо. Інститут професійних бухгалтерів Бельгії - це професійна спілка бухгалтерів, яка надає послуги з ведення бухгалтерської документації, підготовки річних бухгалтерських звітів, податкових консультацій і, в цілому, з фінансових питань. Для отримання професії бухгалтера бельгійцю достатньо отримати ступень бакалавра, що займає від трьох до семи років навчання, в залежності від обраного коледжу або університету. Середня місячна заробітна плата головного бухгалтера у Бельгії 3350 євро, за даними 2017 року [3, с. 103].

У Польщі 10 серпня 2014 року сертифікати бухгалтерського обліку було скасовано. Тобто достатньо закінчити середню школу з економічним нахилом. Особа, яка матиме вищу освіту, а саме ступінь бакалавра або магістре, може претендувати одразу на керівну посаду у сфері бухгалтерії. Середня місячна заробітна плата головного бухгалтера у Польщі становить 5545 злотих, за даними 2017 року [4].

За вищевказаною інформацією можемо порівняти місячну середню заробітну плату головного бухгалтера у різних країнах (табл. 1).

Таблиця 1 Середня заробітна плата за місяць бухгалтера у різних країнах, за даними 2017 року

Назва країни	Середня заробітна плата головного бухгалтера за місяць, доларів	Загальна середня заробітна плата за місяць по країні, доларів
Україна	298,39	283,07
США	5650	3800
Португалія	3500	1500
Бельгія	3942,28	2977,3
Польща	1516,56	1159,09

Джерело: розробка автора на основі [1; 2; 3; 4]

За даними таблиці бачимо, що в Україні середня заробітна плата бухгалтера за місяць майже не відрізняється від загальної середньої заробітної плати по країні. Коли в США, Португалії, Бельгії ця різниця становить в середньому 1000-2000 доларів. Тобто за кордоном дана професія є більш престижною та високооплачуваною.

Результати проведеного дослідження вказують на наступне. Професійні бухгалтери в усьому світі виконують в суспільстві важливу роль. Інвестори, уряд і населення в цілому покладаються на професійних бухгалтерів в плані достовірного і повного фінансового обліку та звітності, ефективного фінансового управління і компетентних рекомендацій з різних питань. Проте професійні бухгалтери зможуть залишатися в такому привілейованому становищі лише в тому випадку, якщо вони, як і раніше, будуть надавати суспільству свої послуги на високому професійному рівні, повністю виправдовуючи суспільну довіру. Саме тому розвиток професії бухгалтера в Україні вимагає застосування комплексного підходу.

Список використаних джерел:

1. Тостенко О. Атестація бухгалтерів і аудиторів // Всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік». – 2015. – С. 23-24.
2. Дячук С. Теоретичні засади розвитку бухгалтера, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teoretichni-zasadi-rozvitku-profesii-buhgaltera.html>
3. Прилипко С. І. Сертифікація професійних бухгалтерів в Україні / С. І. Прилипко // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 2. – С. 102.
4. Кузіна С. Скільки заробляє бухгалтер за кордоном // Економічний журнал. 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalteria.ru/>

T. Molchanova. Salaries and legislation of professional accountants in different countries of the world.

Summary

An analysis of the requirements for applicants for the profession of accountant in different countries of the EU and the USA is conducted. The size of their average wages is also researched.

Keywords: profession accountant, accounting courses, certificate of accounting.

СЕКЦІЯ 4 “ВІТЧИЗНЯНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ”

Бараненко А. В.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
alisochnka281295@gmail.com*

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

ВІТЧИЗНЯНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ КОНТРОЛЮ АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

В тезах висвітлено питання про сучасні та світові тенденції розвитку аудиту, для досягнення належного місця в системі державного фінансового контролю в Україні

Ключові слова: аудит, аудит фінансової звітності, фінансовий контроль, ринкова трансформація, аудит ефективності.

Сучасні світові тенденції розвитку фінансового контролю і аудиту спрямовані на своєчасне виявлення негативних відхилень від поставлених завдань та обґрунтування методів їх усунення. У ряді країн світу державному фінансовому контролю належить провідне місце серед систем фінансового контролю, що зумовлюється роллю держави в процесах ринкової трансформації. Аудит фінансової звітності – традиційна форма фінансового контролю, що передбачає перевірку законності та правильності розподілу фінансових ресурсів, ведення бухгалтерського обліку, достовірності складання фінансової звітності, активно доповнюється аудитом ефективності, основним призначенням якого є встановлення рівня продуктивності, результативності та економічності фінансово-господарської діяльності як державних органів та організацій, так і приватних компаній, корпорацій і фірм. Як правило, такий аудит спрямований не тільки на оцінку

специфічних аспектів управління, а й на всю управлінську діяльність, у тому числі на її організаційну та адміністративну системи.

З переходом до ринкових відносин суть контролю з боку держави змінюється, однак він зберігається як функція управління, яка дає можливість збирати, нагромаджувати, аналізувати інформацію про виконання прийнятих рішень, відхилення від заданих параметрів роботи суб'єктів регулювання, сприяє утриманню господарських суб'єктів в певних рамках діяльності, притягненню до відповідальності осіб, які ігнорують уставлені правила поведінки при вирішенні господарських і управлінських завдань. Класичним прикладом щодо організації державного фінансового контролю в президентській республіці є Сполучені Штати Америки. Не зважаючи на те, що законослухняність у США піднесена до рівня культу, окрім казначейства, державний контроль в галузі фінансів тут здійснюють ще Головне контрольно-фінансове управління (ГКФУ) Конгресу, Адміністративно бюджетне управління (АБУ) при Президентові США, Управління з добору і розстановки кадрів, Президентська рада по боротьбі з фінансовими зловживаннями в державних установах ("Рада честі і ефективності"), інспектори Федеральної резервної системи, служба внутрішніх доходів (податкова служба) та інші органи. Контролю піддаються урядові агентства, установи і підприємства оборони, енергетики, сільського господарства, охорони здоров'я, житлового будівництва та ін. з питань державних фінансів, податків, бухгалтерського обліку. При цьому перевіряється законність, доцільність та ефективність здійснених витрат.

Але за межами нашої країни все більшої популярності набуває аудит ефективності як у суспільному так і у приватному секторах, оскільки зростає обізнаність про вигоди, які він може принести. Аудит ефективності використовують у вирішенні проблем підвищенню ефективності й результативності бюджетних витрат, які є актуальними практично для всіх

країн. Питанням впровадження аудиту ефективності займалися такі вчені як Петрик О., Сухарева Л.О., Рябухин С.

В Україні аудит ефективності поки що не набув належного поширення у системі контролю державних фінансів. Якщо аудит фінансової звітності вже має свою історію і розвинену методологію, що враховує міжнародні стандарти та певний досвід і багаторічні традиції проведення перевірок та ревізій, то аудит ефективності виник порівняно недавно і тому його проведення у вітчизняному законодавстві належним чином не врегульоване.

Разом з тим запровадження аудиту ефективності супроводжується складнощами і проблемами, що зумовлені сучасною вітчизняною практикою управління державними фінансами. Однією з проблем є незавершеність реформи бюджетного процесу. Потребує також удосконалення відповідна система показників для виконання кожного з завдань тієї чи іншої програми з урахуванням специфіки та сфери її реалізації. Як наслідок, для проведення аудиту ефективності немає належної інформаційної бази, відсутня звітність про результати діяльності розпорядників бюджетних коштів та досягнення поставлених у програмі цілей і завдань, а також відомості про якість наданих в ході її виконання державних послуг.

Для того, щоб аудит ефективності зайняв належне місце в системі державного фінансового контролю в Україні, сприяв би модернізації бюджетного процесу і підвищенню якості державного управління, необхідно дотримання принципових умов для його подальшого розвитку, вирішення існуючих проблем та наближення до найкращої міжнародної практики.

Список використаних джерел:

1. Бобрович О.Б. Проблемні аспекти методики здійснення аудиту фінансової звітності страхових компаній / О.Б. Бобрович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [pvnltu_2013_23.15_31.pdf](#)

2 Про аудиторську діяльність: Закон України № 3125-ХІІ від 22.04.1993 р. (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

3. Петрик О. Аудиторська діяльність в Україні: законодавчо-нормативне регулювання, сучасний стан / О. Петрик, В. Зотов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 11. – С. 59-65.

4. Сухарева Л. О. Аудит ефективності використання бюджетних коштів: протиріччя формування понятійного апарату / Л. О. Сухарева, Т. В. Федченко // Фінанси України. – 2006. – № 8. – С. 125-131.

5. INTOSAI: Стандарти з аудиту / Новий переклад, підготовлений для Рахункової палати України. – К., 2003. – 48 с.

A. Baranenko. Domestic and world trends in accounting audit in the public sector.

Summary

The abstracts cover the contemporary and world trends of audit development, to achieve a proper place in the system of state financial control in Ukraine

Key words: audit, audit of financial reporting, financial control, market re-statistics, audit of efficiency.

Бушмич В. П.

Студентка п'ятого курсу

Економічного факультету

Львівський національний аграрний університет

м. Львів, Україна

bushmichv@ukr.net

Науковий керівник – Гнатишин Л. Б.,

канд. екон. наук, доцент,

Львівський національний аграрний університет,

м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Досліджено сутність та необхідність інформаційних систем та технологій в організації бухгалтерського обліку, а також перспективи та проблеми впровадження.

Ключові слова: облік, інформаційні системи, комп'ютерні технології.

Можливості обчислювальної техніки забезпечують не лише універсальний характер її застосування, але й дозволяють використовувати програми, налагоджені на конкретне підприємство з урахуванням пропозицій замовника [1, с. 384].

Застосування комп'ютерів дозволило автоматизувати робоче місце бухгалтера і підняти на новий рівень процес реєстрації господарських

операцій. Бухгалтер працює на комп'ютері в діалоговому режимі, використовує зворотний зв'язок у процесі обробки інформації і отримання відповідних вихідних документів [3, с. 114].

В умовах сьогодення без комп'ютерної техніки та програмного забезпечення не може діяти навіть найменше підприємство. Зайняти лідируюче положення на ринку, підвищити ефективність роботи персоналу, створити оптимальну структуру управління – найважливіші завдання керівника підприємства.

Використання комп'ютерних технологій значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів [1, с. 395]. Створення та використання комп'ютерної системи бухгалтерського обліку сприяє не тільки прискоренню процесу обробки інформації на підприємствах, але й суттєвому покращенню його організації. Впровадження інформаційної системи дозволяє переходити на нові методи управління, на якісно новий рівень менеджменту і ведення бухгалтерського обліку та є стратегічно важливим для будь-якого підприємства.

Отже, до переваг, які отримує підприємство від впровадження облікових систем можна віднести: економію оборотних засобів; зниження виробничого браку; скорочення витрат на адміністративно-управлінський апарат; зростання ефективності виробничих потужностей; зниження транспортних витрат; зниження страхових запасів на складах; зменшення витрат часу на здійснення господарських операцій.

На сучасному етапі розвитку економіки користь від інформаційних технологій є очевидною, проте існує ще досить багато проблем щодо автоматизації діяльності підприємств та їх облікових підрозділів. Так у майже 40% підприємств України бухгалтерський облік неавтоматизований взагалі, або автоматизовані окремі його ділянки. Проблема створення та впровадження інформаційних систем на підприємстві залишається однією з найскладніших в Україні.

До негативних факторів, що роблять використання інформаційних систем бухгалтерського обліку нераціональним слід віднести: використання багаторівневої технології проектування, кожна стадія якої виконується спеціалістами різної спеціальності та кваліфікації; домінування не комп'ютеризованих функцій інформаційних систем через технічну неможливість або економічну неефективність комп'ютеризації функцій управління, що не забезпечують прямого доступу працівників до інформації.

При впровадженні нових інформаційних систем на підприємстві обов'язково потрібно оцінювати ризик відставання від конкурентів через їх моральне зношування. Після закінчення заходів щодо постачання й установки програмного забезпечення необхідно узгодити ступінь потреби в адаптації типової конфігурації програмного забезпечення та особливості ведення обліку на підприємстві [2, с. 418]. Досить часто рішення про впровадження системи приймається для того, щоб замінити інформаційні системи, які вже не відповідають умовам бізнесу або для того, щоб мати конкурентні переваги. Саме тому перевагу слід надавати вітчизняним програмним продуктам масового тиражу, що більше відповідають умовам економіки та швидкій зміні законодавчих документів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку.

Серед пакетів прикладних програм найбільшої популярності у користувачів набула програма "1С: Бухгалтерія" версія 8.3 для України. Програма побудована з урахуванням особливостей обліку в Україні на базі Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку і має всі характеристики для того, щоб забезпечити автоматизацію обліку на підприємствах різних галузей. Також варто зазначити, що витрати на обслуговування і доробку інформаційних систем автоматизації мають тенденцію до підвищення, а фактичний результат від їх використання залишається на незадовільному рівні. Крім того, створення комп'ютеризованого бухгалтерського обліку вимагає витрат не лише на

розробку та впровадження комп'ютеризованої системи, а й на функціонування. Незважаючи на це, економити на впровадженні інформаційної системи бухгалтерського обліку не варто.

Таким чином, ефективність роботи бухгалтера на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи. Саме тому на сьогоднішній день дуже важливо при розробці інформаційних систем мінімізувати вплив розглянутих негативних факторів, що дозволить розвивати і вдосконалювати сучасні комп'ютерні системи бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: Наукове видання. – Житомир, 2009. – 416 с.
2. Інформаційні системи бухгалтерського обліку / Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненко, Т. В. Давидюк, Т. В. Шахрайчук; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 543 с.
3. Шквір В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. / В. Д. Шквір, А. Г. Загородній, О. С. Височан. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2007. – 439 с.

V. Bushmichv. Features of information technology in accounting accounting organization.

Summary

The essence and necessity of information systems and technologies in the organization of accounting, as well as perspectives and problems of implementation are investigated.

Key words: accounting, information systems, computer technologies.

Вербовенко Ю. В.
*Студент спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
verbovenko1996@mail.ru*
Науковий керівник – Ксьонжик І. В.
*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

ЕЛЕКТРОНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЗАКУПІВЛІ

Визначено суть електронної закупівлі. Наведено переваги електронних публічних закупівель. Зазначено потенційні ризики публічних закупівель.

Ключові слова: електронна закупівля, аукціон, публічні закупівлі.

Фактично електронна закупівля – це не тільки новітній спосіб закупівлі. Вона представляє собою проходження та управління у електронному середовищі всіх етапів закупівельного циклу, включаючи маркетингові дослідження, визначення кола економічних агентів (потенційних постачальників), процедури придбання, розміщення замовлень, здійснення поставок і оплат за них, бюджетування і планування закупівель (формування бюджету закупівель та його реалізація).

Досить часто помилково вважається, що електронні публічні закупівлі є окремим видом процедур закупівлі, або що вони є абсолютною новизною у закупівельному процесі, ще гірше – коли електронні закупівлі ототожнюються з електронним аукціоном [2].

У цьому контексті слід зазначити, що використання електронного аукціону як відокремленої процедури закупівель підходить тільки для обмеженого кола закупівель, які потребують визначення докладних специфікацій, які однаково зрозумілі і замовнику, і учасникам аукціону. Ще одна проблема пов’язана з тим, що незалежні електронні аукціони розглядаються як ніби-то винятково ефективний засіб боротьби з корупцією у сфері закупівель. Практика країн ЄС та інших європейських країн

(наприклад, Македонія, Албанія) свідчить, що це не відповідає дійсності, оскільки існує багато випадків змови між суб'єктами господарювання з метою маніпулювання остаточною ціною та визначенням переможця аукціону [1].

У підсумку варто зазначити, що такі електронні аукціони (як окремі процедури) доцільно використовувати як короткострокове рішення для зниження цін і підвищення прозорості закупівель, однак у довгостроковій перспективі вони не зможуть вирішити основні проблеми, які існують у сфері державних закупівель в Україні [3].

Тобто для розуміння змісту поняття “електронні публічні закупівлі” ключовим моментом є саме електронізація процесу закупівлі, що у порівнянні з класичним “паперовим” процесом дозволяє досягти таких переваг:

1. Нижчі операційні витрати замовників і постачальників – та, як наслідок, нижчі ціни закупівель.
2. Прискорення процесу закупівлі та економія часу.
3. Широке коло учасників.
4. Спрощення управління закупівельним процесом через автоматизацію необхідних рутинних дій.
5. Чіткість та вища прозорість – через розширений доступ до закупівельної інформації, її належна фіксація і збереження без підроблень для кращого відстеження.
6. Сприйняття державного сектору як грамотного сучасного і відповідального партнера.

Вказані переваги мають більшу вагу у порівнянні з потенційними ризиками електронних закупівель, до яких можна віднести:

1. Підвищений ризик оскаржень і конфліктних ситуацій внаслідок появи певної залежності державних замовників і постачальників від

провайдера(ів), які забезпечують процес е-закупівель (сервіси е-оприлюднення, е-подання, е-оцінки тощо).

2. Додаткові (переважно на етапі впровадження) витрати часу і фінансів (інсталяція обладнання і програмного забезпечення, навчання персоналу, адміністрування електронних систем, їх постійне поновлення та підтримка).

3. Фокусування виключно на ціні та недостатня увага до інших важливих факторів ефективної закупівлі.

4. “Розслаблений” підхід до класичного процесу закупівлі (сумнівна та хибна концепція “все електронно-автоматично – значить все добре і об’єктивно”).

Отже, для досягнення позитивного балансу, за яким обсяг переваг дійсно перевищуватиме обсяг ризиків, при впровадженні е-закупівель слід дуже ретельно і послідовно врахувати кожен з переваг та ризиків.

Список використаних джерел:

1. Білокрилов К. А. Електронізація як пріоритетний інститут реалізації державної економічної політики [Електронний ресурс] / К. А. Білокрилов – Режим доступу: <http://www.instud.net>
2. Дмитренко Г. В. До проблем у системі державного управління тендерних закупівель у контексті фінансового контролю / Г. В. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 3. – С. 60–62.
3. Дмитренко Г. В. Організація і здійснення державного фінансового контролю в Україні (фінансово-економічні аспекти): автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Г. В. Дмитренко. – Київ, 2011. – 38 с.
4. Про публічні закупівлі: Закон України; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/8094>
5. Петруненко Я. В. Державні закупівлі як складовий елемент світової торгівлі морем та напрям формування єдиного економічного простору / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук, праць. – 2008. – Вин. 39.- С. 309-317.

Іванов А. О.
*Студент спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ivanovivanov132465@gmail.com*
Науковий керівник – Ксьонжик І. В.
*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

РАМКОВА УГОДА ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Визначено новацію Закону України «Про Публічні Закупівлі, яка полягає у запровадженні закупівель за рамковими угодами. Дана процедура замінює закупівлю на засадах координації. Досліджено механізм взаємодії Кабінету Міністрів України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі у проведенні закупівель.

Ключові слова: рамкова угода, публічні закупівлі, законодавство України.

Закупівля за рамковими угодами давно відома на заході. Так у США використовуються рамкові угоди (BlanketPurchaseAgreement) для регулярних закупівель широкого асортименту продукції (типовий приклад – канцелярські товари та інші витратні матеріали для роботи офісів, а також постачання запасних частин автогосподарства замовників). Питання поточного забезпечення потреб федеральних органів влади США вирішуються централізовано, через спеціальну організацію – Адміністрацію загальних послуг (General Services Administration), завдяки якій замовники можуть купувати широкий асортимент товарів, робіт, послуг, “єдиних стандартів” для всіх відомств, незалежно від сфери їх компетенції. Державним замовникам пропонується вибір з понад 4 мільйонів найменувань продукції, яка централізовано закуповується Адміністрацію загальних послуг. Така схема організації закупівель дозволяє суттєво здешевити саму процедуру закупівлі [2].

Дещо подібне пропонується запровадити в Україні. Закупівля за рамковими угодами передбачає визначення Генеральним замовником єдиних стандартів товарів і послуг, а також коло учасників, які будуть здійснювати їх постачання для нижчестоящих замовників. Рамкові угоди не можуть застосовуватися щодо закупівлі робіт.

Зокрема, особливості укладення рамкових угод, перелік товарів та послуг, які можуть закуповуватись за рамковими угодами, має визначити Міністерство економічного розвитку і торгівлі, а особливості виконання рамкових угод, порядок визначення генеральних замовників та взаємодії замовників з генеральним замовником за рамковими угодами – Кабінет Міністрів України.

Незрозумілим є підхід авторів Закону України «Про Публічні Закупівлі» щодо розподілу повноважень між Кабінетом Міністрів України і Міністерство економічного розвитку і торгівлі щодо регулювання фактично одно предметних правовідносин.

Складання рамкової угоди передбачає два послідовні етапи. Генпідрядник проводить відбір майбутніх учасників рамкової угоди – постачальників товарів, послуг в порядку, передбаченому для проведення процедури відкритих торгів. Це так званий перший етап. Кількість учасників, які подали свої пропозиції не може бути меншою трьох. Разом з тим рамкова угода може бути укладена як з одним переможцем, так і декількома [3].

На другому етапі замовники (логічно, що це будуть адміністративно підпорядковані генеральному замовнику структури) укладають з постачальниками за рамковими угодами безпосередньо договори про закупівлю. Тобто, рамкова угода і договір про закупівлю - різні угоди. Договір про закупівлю укладається на виконання вимог рамкової угоди. Особливістю рамкових угод є те, що нею встановлюються критерії оцінки пропозицій учасників та визначення переможця, специфічні вимоги до

предмета закупівлі, істотні умови договору про закупівлю, а також строк, протягом якого такі договори можуть укладатися (не більше чотирьох років).

Таким чином, сторони договору про закупівлю не можуть відступати від умов, визначених в рамковій угоді.

Слабким місцем закупівлі за рамковими угодами є право замовника відмовитися від укладення договору про закупівлю. При Законі України «Про публічні закупівлі» не наводиться будь-яких мотивів чи підстав, які надають замовнику можливість скористатися таким правом. Замовник може відмовитися від здійснення закупівлі за рамковими угодами в будь-який час. Більше того, рамкова угода не створює для замовника жодних зобов'язань, а слугує лише «наполегливим» проханням, рекомендацією генерального замовника.

Таким чином, може скластися ситуація, за якою замовники, які не згодні з закупівлею у нав'язаних «зверху» постачальників, будуть самостійно організовувати закупівлю товарів, послуг. Такий варіант призведе до того, що процедура закупівлі одного й того ж предмету проводитиметься замовником та генеральним замовником паралельно.

Список використаних джерел:

1. Рамкова угода за новим тендерним законодавством. В чому суть? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forum.liga.net/Messages.asp?did=204619>
2. Finance.ua. Обсяг складання рамкових угод в державних закупівель. – Режим доступу: <http://news.nance.ua/ua/news//342131/obsyag-derzhavnyh-zakupivel-za-dva-roky-vprav-na-365-mlrd-gryven>.

Ковальчук О. І.
*Студентка групи п'ятого курсу
економічного факультету
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
alona240496@gmail.com*
Науковий керівник – Жидовська Н. М.,
*канд. екон. наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
znatalka_2909@ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Досліджено сучасну практику складання та подання звітності підприємств в Україні відповідно до П(С)БО (Положень (стандартів) бухгалтерського обліку України).

Ключові слова: фінансова звітність, бухгалтерський облік нормативів (стандартів), баланс, звіт про фінансові результати, звіт про акціонерний капітал.

Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Загальні вимоги до фінансової звітності викладено у статтях 11 – 14 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” та у П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства, яка необхідна для прийняття рішень щодо:

- придбання, продажу та володіння цінними паперами;
- участі в капіталі підприємства;
- оцінки якості управління;
- оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання;
- забезпеченості зобов'язань підприємства;
- визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу;

- регулювання діяльності підприємства;
- інших рішень [3].

Відповідно до статті 11 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” на основі даних бухгалтерського обліку всі підприємства повинні складати фінансову звітність. До складу фінансової звітності підприємств (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб’єктів господарської діяльності та суб’єктів малого підприємництва, визнаних такими відповідно до чинного законодавства) включаються такі звіти:

1. Баланс.
2. Звіт про фінансові результати.
3. Звіт про рух грошових коштів.
4. Звіт про власний капітал.
5. Примітки до фінансової звітності.

За звітним періодом фінансова звітність поділяється на річну і квартальну. Звітним періодом для подання річної звітності є календарний рік [1].

За календарний рік фінансова звітність готується підприємствами у повному складі. Крім того, щоквартально всі підприємства та організації готують проміжну фінансову звітність у складі Балансу та Звіту про фінансові результати. Баланс складається станом на кінець останнього дня кварталу (року), а Звіт про фінансові результати – наростаючим підсумком з початку звітного року [2].

У Балансі відображаються активи, зобов’язання та власний капітал підприємства. У випадках, передбачених нормативно-правовими актами, складається окремий Баланс. Для складання окремого Балансу дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень [4].

У Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період [5].

У Звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. При складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання Звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

У Звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. У графах Звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі I “Власний капітал” балансу. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації Звіту про власний капітал підприємства повинні додавати до річного звіту звіт про власний капітал за попередній рік [6].

Отже, фінансова звітність поділяється на річну і квартальну. Звітним періодом для подання річної звітності є календарний рік. У Балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. У Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. У Звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. У Звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV.
2. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419.
3. Загальні вимоги до фінансової звітності : П(С)БО 1, затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87.
4. Баланс : П(С)БО 2, затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87.
5. Звіт про фінансові результати : П(С)БО 3, затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996 XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/file/link/360787/file/zakon.pdf>.

O. Kovalchuk. Features of composition of financial statements in Ukraine.

Summary

We study the current practice of compiling and reporting enterprises in Ukraine and the National Accounting Standards of Ukraine.

Keywords: financial reporting, Regulations (Standards) accounting, balance, Report on financial results, Equity statement.

Крижановська Н. М.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
knati96@ukr.net*

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

РОЛЬ ПРОФЕСІЇ ГОЛОВНОГО БУХГАЛТЕРА БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЙОГО ПОВНОВАЖЕНЬ

Визначено сучасні передумови формування професії головного бухгалтера. Встановлено, що проведення оцінки виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень є важливою частиною цієї професії. Визначено, що професіональний рівень бухгалтера визначається за такими критеріями: отримана освіта, стаж роботи за спеціальністю, професійні знання, здатність до аналітичної роботи, сприйняття нових знань, вміння працювати з комп'ютером, знання іноземних мов.

Ключові слова: бухгалтер, бухгалтерський облік, вимоги, бюджетна установа.

Професія головного бухгалтера є однією з найбільш давніх. Вона досить престижна в Україні та в інших державах світу. Без бухгалтерії не обходиться жодна установа, фірма, компанія тощо. Ця спеціальність входить до числа найбільш затребуваних.

Завдання й обов'язки головного бухгалтера визначені в Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженому наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 р. № 336 (далі – Довідник).

Довідник установлює такі кваліфікаційні вимоги до головного бухгалтера:

- головний бухгалтер, начальник (завідувач) відділу (управління) бухгалтерського обліку повинен мати повну вищу освіту відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) і стаж бухгалтерської роботи за професіями керівників нижчого рівня: для магістра – не менше 2 років, спеціаліста – не менше 3 років;

- завідувач сектора (бюро) у відділі (управлінні) бухгалтерського обліку повинен мати повну вищу освіту відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) і стаж бухгалтерської роботи для магістра – не менше 2 років, спеціаліста – не менше 3 років [2].

При цьому Довідник дозволяє як виняток залишати на посаді або призначати на посаду за рекомендацією атестаційної комісії осіб, які не мають відповідної освіти чи стажу роботи, установлених кваліфікаційними вимогами, але мають достатній практичний досвід та успішно виконують у повному обсязі покладені на них завдання й обов'язки. Це положення стосується і головних бухгалтерів.

Для організації проведення оцінки виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень кожним органом Казначейства створюється Комісія з оцінки виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень (далі – Комісія), склад якої затверджується

наказом керівника. Очолює Комісію керівник органу Казначейства або його заступник.

Оцінці підлягає діяльність головного бухгалтера, який працює на займаній посаді не менше року, а також який внаслідок організаційних змін обіймає посаду менше року, якщо його посадові обов'язки не змінилися. Оцінка проводиться один раз на рік до 1 травня. Оцінка здійснюється шляхом проведення внутрішнього та зовнішнього оцінювання діяльності головного бухгалтера бюджетної установи.

Внутрішнє оцінювання діяльності головного бухгалтера здійснюється безпосередньо головним бухгалтером, який підлягає оцінці, а також погоджується керівником бюджетної установи, керівником та головним бухгалтером бюджетної установи, якій підпорядкована бюджетна установа, у разі, коли така установа є розпорядником коштів нижчого рівня державного або місцевого бюджету. Внутрішнє оцінювання передбачає заповнення головним бухгалтером за погодженням із керівником бюджетної установи Анкети про виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень (далі – Анкета) [1].

Зовнішнє оцінювання діяльності головного бухгалтера здійснюється органом Казначейства, який обслуговує бюджетну устанovu.

Для отримання результатів зовнішнього оцінювання Комісія Державної казначейської служби України в межах повноважень органів Казначейства визначає та затверджує перелік питань, за якими буде здійснюватись зовнішнє оцінювання (далі – Перелік питань). Перелік питань формується виходячи із повноважень головного бухгалтера та завдань бухгалтерської служби.

Результат оцінки визначається виходячи із кількості набраних балів відповідно до Переліку питань і може бути:

- позитивним – у разі, коли головний бухгалтер отримав більше 70% загальної кількості балів;

- незадовільним – у разі, коли головний бухгалтер отримав менше 70% загальної кількості балів [3].

Отже, професія бухгалтера – одна з найдавніших і одна з найпоширеніших. Казначейство проводить щорічну оцінку виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень відповідно до Порядку № 1537. Для проходження цієї процедури головбух має заповнити, погодити зі своїм керівником та подати Анкету до органу Казначейства за місцем обслуговування бюджетної установи.

Список використаних джерел:

1. Анкета про виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> – Дата останнього доступу: 02.10.2017 р.
2. Про затвердження Випуску 1 “Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності” Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> — Дата останнього доступу: 04.10.2017 р.
3. Про затвердження Порядку проведення оцінки виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> — Дата останнього доступу: 02.10.2017р.

N. Kryzhanovskaya. The role of profession of the major accountant of the budget institution and assessment of implementation of its authorities.

Summary

Modern preconditions of formation of the profession of chief accountant are determined. It was established that the performance of the evaluation by the chief accountant of a budgetary institution of his authority is an important part of this profession. It is determined that the professional level of an accountant is determined by the following criteria: education, professional experience, professional knowledge, analytical work ability, perception of new knowledge, ability to work with computer, knowledge of foreign languages.

Keywords: accountant, accounting, requirements, budgetary institution.

Мельник Ю. В.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ulia0743@gmail.com

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

д-р екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна,

iryna_ksonzhyk@meta.ua

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Розглянуто підсумки електронної системи ProZorro. Висвітлено зарубіжний досвід здійснення публічних закупівель.

Ключові слова: закупівлі, гроші, система, ризик.

Реалізація концепції ефективного та раціонального використання бюджетних коштів передбачає широке впровадження єдиної структурованої системи, яка була б заснована на засадах конкуренції, прозорості, децентралізації та недискримінації у сфері придбання послуг, робіт і товарів для потреб державних установ.

Все це обумовлюється трансформацією державних закупівель в онлайн-вимір, що породжує певні ризики, які потрібно дослідити та мінімізувати.

Боротьба з корупцією наразі є одним із найпріоритетніших питань державної політики України. Донедавна система державних закупівель була однією із найбільш корумпованих ланок, яка трималася лише на особистих домовленостях і закритості, що відкривало широкі можливості для різного роду махінацій, і не давало можливості приймати участь у тендерних торгах усім суб`єктам господарювання., які бажали працювати прозоро.

Впровадження електронної системи ProZorro в Україні, з одного боку, зменшує можливості для корупційних дій, а з іншого – підвищує ефективність закупівель.

Підсумками роботи даної системи у 2016 році є укладення договорів на загальну суму у 234 млрд гривень, зекономлення бюджетних коштів (по завершених процедурах) – більше, ніж на 10 млрд грн. Приєднання України до Угоди СОТ про держзакупівлі, стартував пілотний проект Центральної закупівельної організації, завдання якої оптимізувати закупівлі дрібних замовників у великі тендери та інше [1].

Світовий досвід застосування системи електронних закупівель є досить різноманітним. У США наприклад існує Федеральна контрактна система, яка розділяє закупівлі, що здійснюються для виконання державних програм, та закупівлі майна і матеріалів, необхідних для функціонування державного апарату [2].

У кожному міністерстві Великобританії, на відмінну від США, є департамент контрактної роботи, який виробляє закупівлі самостійно для забезпечення загальних потреб інших департаментів і територіальних підрозділів. Крім цього, представник Казначейства підтверджує витрати і здійснює керівництво на базі принципу “valueformoney” – “адекватна цінність за сплачені гроші”.

Щодо Німеччини, то там існує порядок який регламентує вимоги учасника розміщення замовлення, не допускаючи підрядників, які не мають позитивної репутації, достатнього досвіду роботи і відповідної кваліфікації. Законодавство мінімізує не тільки бюджетні ризики, але і ймовірність збитків з одного боку учасників, які можуть виникнути через помилки замовника. Правова база передбачає виплату компенсації учасникам витрат, понесених в ході підготовки та під час участі у конкурсних процедурах, в результаті помилок і порушень замовника [2].

Отже, світовий досвід провідних країн світу доводить, що для ефективного впровадження і функціонування процедури державних закупівель наявності тільки онлайн системи недостатньо. Оскільки передусім потрібний чіткий контроль та регламентація з боку уряду. У зарубіжних країнах учасникам торгів гарантується мінімізація ризиків та компенсування втрат, якщо такі виникли. Доречним було б запровадити подібний механізм і в Україні, однак для цього держава сама повинна бути зацікавлена у створенні чесного та прозорого механізму проведення закупівель.

Список використаних джерел:

1. Гаврилюк А. Система публічних закупівель в Україні: коли все ProZorro / А. Гаврилюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2016/10/31/608226/>
2. Гризоголазов Д. В. Зарубіжний досвід здійснення державних закупівель / Д. В. Гризоголазов, І. А. Давидов // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Випуск 19. Частина 1. – С. 129-133.

J. Melnyk. Foreign experience in the implementation of public procurement.

Summary

In this paper, the results of the electronic system ProZorro are considered. The foreign experience of public procurements is also highlighted.

Keywords: purchases, money, system, risk.

Онуфрак Т. С.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

tania.onufrak@gmail.com

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

д-р екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна,

iryna_ksonzhyk@meta.ua

ЕЛЕКТРОННІ МАЙДАНЧИКИ СИСТЕМИ PROZORRO

Класифіковано види та наведено характеристики авторизованих електронних майданчиків системи “Prozorro”.

Ключові слова: публічні закупівлі, допорогові закупівлі, надпорогові закупівлі, система “Prozorro”, електронний авторизований майданчик.

Згідно Закону України «Про публічні закупівлі» всі допорогові та надпорогові публічні закупівлі проводяться з використанням системи PROZORRO. На сайті prozorro.gov.ua не існує функції реєстрації, інформація про закупівлі відкрита для всіх користувачів. Закупівлі проводяться на авторизованих майданчиках.

Авторизований електронний майданчик – авторизована уповноваженим органом інформаційно-телекомунікаційна система, яка є частиною електронної системи закупівель та забезпечує реєстрацію осіб, автоматичне розміщення, отримання і передачу інформації та документів під час проведення тендеру закупівель, користування сервісами з автоматичним обміном інформації [1].

Типи закупівель в електронній системі «PROZORRO»:

1. Допорогова закупівля. Закупівлі до 200 тис. грн для товарів та послуг (до 1,5 млн грн для робіт) регламентовані Наказом № 35 «Про затвердження Порядку здійснення допорогових закупівель». Для замовників, що здійснюють діяльність в особливих сферах господарювання, допороговими вважаються закупівлі до 1 млн грн для товарів та послуг (до 5 млн грн для робіт) [2].

2. Надпорогова закупівля. Закупівлі від 200 тис. грн на рік для товарів (від 1,5 млн грн для робіт) вважаються надпороговими та регламентовані Законом «Про публічні закупівлі». Для замовників, що здійснюють діяльність в особливих сферах господарювання пороги складають: від 1 млн грн для товарів та послуг (від 5 млн грн для робіт) [2].

Станом на 1 жовтня 2017 року створені і діють такі майданчики для здійснення всіх видів закупівель:

1. Авторизований електронний майданчик «BEST BID 2017».

2. Офіційний учасник системи публічних закупівель «ProZorro» та відкритої системи комерційних закупівель «RIALTO».

3. Авторизований електронний майданчик «Public bidding of Ukraine».

4. Авторизований електронний майданчик «E-TENDER».

5. Авторизований електронний майданчик «TENDER-online».

6. Інтернет-платформа «ПриватМаркет».

7. Авторизований електронний майданчик «NEWTEND».

8. Авторизований електронний торговельний майданчик «OPEN TENDER ЗАКУПІВЛІ».

9. Електронний торговий майданчик «Smart Tender.biz».

10. Електронний майданчик «Держзакупівлі.Онлайн».

11. Електронний майданчик «25h8.auction».

12. Авторизований електронний майданчик «TENDERMASTER».

13. Авторизований електронний майданчик «Public bid».

14. Електронний майданчик «Українська універсальна біржа».

15. Авторизований електронний майданчик «Brizol.net».

16. Авторизований електронний майданчик «Zakupki UA».

Здійснювати допорогові закупівлі можна на всі згаданих вище майданчиках та додатково на таких:

1. Електронний майданчик «UPTEM».

2. Електронний майданчик компанії «APS Solutions».

Отже, ми можемо зробити висновок, що як замовники, так і учасники мають широкий вибір електронних майданчиків для публічних закупівель і можуть вільно обирати їх. Усі майданчики є українськими і відкриті до співпраці з юридичними та фізичними особами, з резидентами та нерезидентами.

Список використаних джерел:

1. Про публічні закупівлі : Закон України від 06.11.2017 № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19/page>.

2. Офіційний сайт “PROZORRO” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://prozorro.gov.ua>.

T.Onufrak. Electronic platforms of “Prozorro” system.

Summary

Classified types and represented characteristics of authorized electronic platforms of “Prozorro” system.

Key words: public procurement, pre-purchase, over-threshold purchases, “Prozorro” system, electronic authorized site.

Пальчик Ю. О.

Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

palchikyulya@mail.ru

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

д-р екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна,

iryna_ksonzhyk@meta.ua

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ**

Зазначено основні групи бухгалтерського обліку у бюджетній сфері України. Встановлено проблеми, що виникають при веденні і організації обліку у державному секторі. Досліджено нормативно-правову базу бухгалтерського обліку у державному секторі.

Ключові слова: облік, державний сектор, бюджетна сфера.

У процесі діяльності для бюджетних установ постає проблема дослідження нових методологічних і організаційних підходів до ведення бухгалтерського обліку. На даний час бухгалтерський облік у бюджетній сфері України складається з обліку виконання державного і місцевого бюджетів та бухгалтерського обліку бюджетних установ, що, в свою чергу, призводить до проблеми удосконалення нормативної бази, а також переходу на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності.

Дослідженням стану бухгалтерського обліку в державному секторі присвячено праці, таких науковців, як: Н. Сушко, О. Шунь, С. Левицької, Л. Литвиненко. Проте, враховуючі проведені дослідження, вітчизняний бухгалтерський облік у бюджетній сфері не є досконалим і вимагає

доопрацювання, що зумовлює актуальність питання та вказує на необхідність подальших досліджень.

Співпраця України з міжнародними організаціями та фондами потребує достовірної, відкритої та прозорої економічної інформації, джерелом якої, у першу чергу, є бухгалтерський облік. Перехід до ринкової економіки, демократизації суспільства, потребують і відповідних суттєвих змін в обліку, його наближення до реального економічного середовища та вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (МСБОДС) [1, с. 176-179].

У сучасних економічних умовах, основними проблемами, що виникають при веденні і організації обліку у державному секторі України є: неузгодженість нормативно-правових актів (бюджетні установи керуються вимогами Бюджетного кодексу, хоча окремі статті Податкового кодексу України суперечать йому); низький рівень заробітної плати бухгалтера бюджетної установи; застарілі інформаційні технології та фізично і морально зношена техніка; відсутність наказів про облікову політику в бюджетних установах.

Для ведення обліку у бюджетних установах діє 20 національних стандартів на відміну від 26 міжнародних. Однак частина національних стандартів об'єднує в собі вимоги та положення декількох міжнародних стандартів: НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності», НП(С)БОДС 102 «Консолідована фінансова звітність», НП(С)БОДС 124 «Доходи», НП(С)БОДС 127 «Зменшення корисності активів». У міжнародних стандартах, на відміну від національних, наведено значно більше прикладів для пояснення термінів чи положень. Водночас, міжнародні стандарти не розглядають облік нематеріальних активів, який регулює НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи».

Відповідно до Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі та Стратегії розвитку системи управління державними

фінансами, схваленої розпорядженням КМУ від 01.08.2013 року № 774-р. [2] з 1 січня 2017 року діють: десять стандартів, План рахунків бухгалтерського обліку у державному секторі, затверджений наказом МФУ від 31.12.2013 р. № 1203; Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджені наказом МФУ від 29.12.2015 р. № 1219.

Впровадження нового Плану рахунків призвело до певних незручностей для працівників бухгалтерії, що пов'язано з використанням нової Типової кореспонденції субрахунків, яка є більш загальною і не враховує всі можливі господарські операції, і, як наслідок, виникає необхідність у затвердженні бюджетною установою власної кореспонденції рахунків, враховуючи специфіку своєї діяльності як додаток до Положення про облікову політику.

Перевагами нововведень є деталізація кодів економічної класифікації видатків відповідно до рахунків нового Плану рахунків бухгалтерського обліку; чіткий розподіл надходжень минулих років та поточного року.

Для оптимізації ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах необхідна розробка пропозицій стосовно уніфікації Плану рахунків шляхом його деталізації як на рівні синтетичних рахунків, так і на рівні субрахунків. Такі доповнення будуть доречні в частині ведення обліку фінансування та здійснення видатків установи за кодами економічної класифікації видатків [3, с. 36].

Основними напрямками удосконалення обліку можуть бути: ведення обліку в єдиній високоякісній програмі, доступній для бюджетних установ; оновлення системи бухгалтерського обліку і методів складання фінансової, бюджетної та іншої звітності з використанням сучасних інформаційних технологій; формування єдиної нормативно-правової бази, адаптованої до міжнародних норм та вимог; вибір оптимальної форми ведення обліку та відображення її в наказі про облікову політику; відображення в наказі про облікову політику тих невизначених питань, що залишаються не врегульованими на законодавчому рівні.

Бухгалтерський облік у бюджетних установах є одним із важливих галузевих обліків в Україні. Для модернізації системи обліку в державному секторі є необхідним формування єдиної законодавчо-нормативної бази, адаптованої до міжнародних вимог і норм, удосконалення методології складання звітності та запровадження інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Горковенко І. В. Бухгалтерський облік бюджетних установ: стан та перспективи реформування / І. В. Горковенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Херсон, 2014. – Вип. 9. Ч. 2 – С. 176-179.
2. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки: постанова КМУ від 16.01.2007р. № 34 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
3. Максимова В. Ф. Концептуальні засади розвитку системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах / В. Ф. Максимова, Р. О. Пеліпадченко// Економічний простір. – 2008. – № 16. – С. 33-40.

Yu. Palchik. State and perspectives of development of accounting accounts in budget institutions.

Summary

The main groups of accounting in the budgetary sphere of Ukraine are indicated. Problems that arise when conducting and organizing accounting in the public sector are identified. The regulatory framework of accounting in the public sector is explored.

Keywords: accounting, public sector, budgetary sphere.

Половинко Т. Р.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
tanushapol123@gmail.com*

Науковий керівник – Ксьонжик І. В.

*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

У статті розглянуто проблемні аспекти облікової системи установ державного сектору економіки. Окреслено труднощі, що виникають при адаптації вітчизняного

облікового законодавства до міжнародних вимог. Розглянуто тенденції розвитку облікової системи в Україні на сучасному етапі. Ключові слова: облікова система, бухгалтерський облік, державний сектор економіки, бюджетні установи.

Ключові слова: облікова система, бухгалтерський облік, державний сектор економіки, бюджетні установи.

Економічні перетворення, що відбуваються в Україні, завжди потребують перегляду основних положень побудови вітчизняної облікової системи. Особливої уваги заслуговують зміни у бюджетному секторі економіки, адже саме бюджетні установи часто виконують функції, які не можуть виконувати підприємства, основною метою діяльності яких є отримання прибутку. Однією із проблем у сфері обліку діяльності бюджетних установ виступають різноманітні відносини, в які вступають це суб'єкти господарювання. За цих умов розвиток теорії і практики обліку в державному секторі набуває особливої, актуальності [1].

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України бюджетні установи – це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок коштів відповідно державного чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими [1].

Основна діяльність бюджетної установи фінансується за рахунок коштів бюджету – бюджетних асигнувань. Бюджетні асигнування надаються розпорядникам бюджетних коштів.

Розпорядники бюджетних коштів – бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття зобов'язань і здійснення видатків з бюджету.

Бюджетна установа, крім бюджетних коштів, може отримувати спеціальні кошти за послуги згідно з функціональними повноваженнями бюджетної установи. Перелік таких послуг затверджується відповідними нормативними документами [2].

Бюджетним кодексом України закладено правову норму використання єдиної класифікації доходів і видатків для всіх бюджетів, що становлять бюджетну систему України.

За дотримання правил бюджетної дисципліни і правильну організацію бухгалтерського обліку в бюджетних установах відповідальність несуть керівник установи і головний бухгалтер. Головний бухгалтер повинен керуватися Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, іншими нормативними актами вищих органів державної влади й управління, вказівками та інструкціями Державної казначейської служби України.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV порядок ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах регулюється Державною казначейською службою України [3].

Бухгалтерський облік в бюджетних установах ведеться методом подвійного запису за певною формою. Основними, найбільш поширеними формами бухгалтерського обліку в бюджетних установах є меморіально-ордерна і машинно-орієнтовані (комп'ютерні) форми обліку.

Ще однією особливістю організації обліку бюджетних установ є форма і порядок складання балансу. Бухгалтерський баланс бюджетної установи – це звіт про стан засобів установи, що відображає її активи, капітал та зобов'язання у синтезованому вигляді на певну дату [5].

За складом статей, їх групуванням за розділами баланс бюджетної установи значно відрізняється від балансів виробничих або торговельних підприємств, що працюють на засадах самоокупності та самофінансування, і має за мету не розкриття інформації для зовнішніх користувачів про фінансовий стан установи, а забезпечення контролю та аналізу використання коштів загального і спеціального фондів.

Склад статей активу балансу засвідчує належність бюджетних установ до галузей невиробничої сфери, а склад статей пасиву вказує, що це установи державної і комунальної форм власності, які утримуються повністю або частково за рахунок державного та/або місцевих бюджетів.

У загальному вигляді у балансі бюджетної установи в активах присутній розділ «Видатки», а в пасивах – розділ «Доходи» [4].

Таким чином, можна зазначити що, облік у бюджетних установах має свої специфічні особливості. Саме тому при організації обліку в таких установах необхідно приділяти увагу дотриманню нормативних документів, яке забезпечить: формування повної та достовірної інформації про діяльність установи та її майновий стан, режим економії державних фінансових ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. – [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Про затвердження Порядку та умов надання платних послуг бюджетними науковими установами: Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 01.12.2003 р. № 798/657/351,798/657/351,798/657/351.- [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.pay.ua/doc/?code=z1169-03>.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Земляченко С. В. Новий порядок бухгалтерського обліку в бюджетних установах / С. В. Земляченко // Главбух. – 2000. – № 5. – С. 41-55.
5. Ватуля І. Д. Облік у бюджетних установах : монографія / І. Д. Ватуля. – Вінниця: УДУВГП, 2012. – 44 с.

T. Polovinko. Features of accounting organization in budgetary institutions.

Summary

The article deals with the problematic aspects of the accounting system of the public sector institutions. Outlined the difficulties arising from the adaptation of national legislation with international accounting requirements. Tendencies of the accounting system in Ukraine today.

Keywords: accounting system, accounting, public sector, public institutions.

Хромей Н. В.

*Студентка п'ятого курсу
економічного факультету,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна*

natalja19272781@rambler.ru

Науковий керівник – Гнатишин Л. Б.,

*канд. екон. наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна*
gnatluda@ukr.net

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ

Визначено основні проблем розвитку транспортного сектору, приділено значну увагу щодо питань стабілізації раціонального функціонування транспортної сфери. Визначено потенційні конкурентні переваги та можливості розвитку даної сфери.

Ключові слова: транспортна сфера, транспортна мережа, транзитний потенціал, транспортно-експлуатаційний стан.

В умовах посиленого розвитку засобів комунікацій, збільшення товарообмінних операцій все більш актуальною стає роль транзитної торгівлі.

Транспортний сектор відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни, адже розвинена транспортна система є передумовою економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності національної економіки і якості життя населення. Частка транспортного сектору у валовому внутрішньому продукті України станом на 2016 рік становила 11,6%. [1].

Проблеми розвитку транспортної галузі досліджували такі українські та зарубіжні вчені як О. П. Голиков, В. Г. Шинкаренко, А. І. Абрамов, А. В. Вельможин, А. І. Воркут, Б. Л. Геронімус, Є. А. Жуков, В. Н. Іванов, В. Є. Канарчук, Л. В. Канторович та інші. Науковці вивчали коло питань щодо розвитку транспортного комплексу, давали рекомендації й

пропонували шляхи забезпечення ефективного функціонування цієї важливої сфери.

Метою тез є пошуки способів для підвищення конкурентоспроможності в транспортній сфері, що позитивно відобразиться на стані національної економіки і життєвого рівня населення, а також систематизація напрямів державної підтримки розвитку транспортної галузі.

Експерти оцінили коефіцієнт транзитності України як один з найвищих в світі. Геостратегічне положення між країнами Європи, Азії та Близького Сходу дає можливість їй бути вигідним транзитним мостом для перевезень товарів та пасажирів. Але щоб скористатися максимально такими можливостями необхідно мати ідеально розвинений транспортний комплекс, найвищий рівень розвитку транспортної мережі, відповідну якість транспортних послуг, швидкість, збереження товару та правове державне забезпечення, яке б відповідало вимогам часу та міжнародним принципам.

На даний момент транспортний сектор економіки України в цілому задовольняє частково основні потреби економіки та населення в перевезеннях в тому числі. Екологічність, енергоефективність та техногенний вплив на довкілля не відповідають міжнародних стандартам.

Протягом останніх двадцяти років протяжність автомобільних доріг практично не збільшувалася, коли у Європі швидкими темпами будувались автомагістралі. У результаті щільність автомобільних доріг в Україні у 5,9 раз менше, ніж у Франції (відповідно 0,28 та 1,65 кілометра доріг на 1 кв. кілометр площі країни). Протяжність швидкісних доріг в Україні становить 0,28 тис. кілометрів, у Німеччині – 10,9 тис. кілометрів, у Франції – 7,1 тис. кілометрів, а рівень фінансування одного кілометра автодоріг в Україні відповідно у 5,5 – 6 разів менше, ніж у зазначених країнах [1].

Незадовільний стан вітчизняної інноваційної та високотехнологічної складової транспортної галузі пояснює те, що:

- тарифи на перевезення занижені; обмеженим фінансуванням з державного та місцевих бюджетів;
- недостатнім фінансуванням щодо відтворення основних фондів внаслідок заниження їх вартості та недостатнього рівня амортизаційних відрахувань;
- відсутністю інвестицій на умовах концесій, державно-приватного партнерства;
- недосконалістю механізмів регулювання питань лізингу.

Нестача інвестицій призвела до стрімкого старіння рухомого складу та транспортної інфраструктури, що зумовлює невідповідність технічного і технологічного рівня вітчизняного транспорту європейським вимогам.

Спостерігається значний відрив у розвитку транспортної мережі та транспортних технологій від європейського рівня. Для підвищення ефективності транспортної системи та конкурентоспроможності транспортної сфери України необхідно:

1. Реалізовувати програми комплексного оновлення та тотальної модернізації транспорту, яка передбачатиме широкий комплекс заходів з нормативно-правового забезпечення та створення сприятливого інвестиційного клімату.
2. Розширення кількості та підвищення якості послуг пасажирського транспорту загального користування.
3. Узгодження системи ціноутворення на потенційно конкурентних ринках послуг транспортних послуг.
4. Підвищення рівня екологічності, безпеки перевезень транспортних процесів та їх енергоефективності.

Ми вважаємо, що основними конкурентними перевагами будь-якої транспортної системи в довгостроковій перспективі є ефективно реалізована стратегія зростання, збільшення парку техніки та подальший розвиток бренду, успішні бізнес-проекти, злиття і альянси, програми реструктуризації.

Список використаних джерел:

1. Інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України 2013. На зустріч економічному зростанню та процвітання // Фонд “Ефективне управління”. – 199 с.
3. Гудима Р. Р. Проблемні аспекти розвитку транспортної інфраструктури України / Р. Р. Гудима // Проблеми і перспективи розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції та світової фінансово-економічної кризи. Чернівці / МФУ, БДФА та ін. гол. ред. В. В. Прядко – Чернівці, 2009. – С. 238–239.
4. Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua>

N. Khromei. Ways to improve competitiveness in the transport sector.

Summary

The main problems of the development of the transport sector are determined, attention is devoted to the issues of stabilization of the rational functioning of the transport sphere. The potential competitive advantages and possibilities of development of this sphere are determined.

Key words: transport sphere, transport network, transit potential, transport and operational condition.

Шаповалов А. А.

*Студент спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
antonyshaps@gmail.com*

*Науковий керівник – Лагодієнко Н. В.,
канд. екон. наук, старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
besedina77@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

В роботі з'ясовано зміст поняття «внутрішній аудит». Обґрунтовано необхідність організації внутрішнього аудиту оборотних активів у відповідності до сучасних потреб підприємств України. Визначено роль внутрішнього аудиту оборотних активів в покращенні ефективності та продуктивності роботи підприємства.

Ключові слова: внутрішній аудит, власник, ефективність, служба внутрішнього аудиту, аудитор, оборотні активи.

Проведення внутрішнього аудиту забезпечує поліпшення діяльності та мінімізації фінансових втрат на підприємстві. Він допомагає підприємствам

виконувати свої завдання, застосовуючи систематичний, впорядкований підхід до оцінки та підвищення ефективності процесів керування ризиками, контролю та управління.

Аудит оборотних активів відіграє важливу роль у загальному аудиті суб'єкта господарювання. Використання науково обґрунтованої методики здійснення аудиту є об'єктивним процесом, оскільки сприяє достовірності відображення інформації про оборотні активи.

Дослідженнями у сфері організації внутрішнього аудиту оборотних активів на підприємствах займалися такі науковці як: Я. Мех, А. Чуєнков, Ф. Бутинець, А. Білоусов, П. Майданевич, Т. Каменська, О. Макеева, В. Немченко, Б. Усач, О. Філозоф, В. Рудницький, М. Голощапов. Проте певні аспекти організації внутрішнього аудиту необхідно досконало дослідити.

Для вдосконалення використання оборотних активів підприємства здійснюється внутрішній аудит у вигляді незалежних і об'єктивних гарантій і консультацій, який дає змогу підприємству досягти поставлених цілей, використовуючи систематизований і послідовний підхід до оцінки й підвищення ефективності процесів управління ризиками, контролю й корпоративного управління.

Питання про форму організації служби внутрішнього аудиту на конкретному підприємстві вирішується власником або керівником залежно від мети і завдань, поставлених перед цією службою.

До основних завдань аудиту оборотних активів відносять:

- встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку операцій з оборотними активами, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття;
- перевірка правильності розрахунку та своєчасного погашення дебіторської заборгованості, відображення руху виробничих запасів;
- перевірка доцільності проведення операцій з біологічними активами, своєчасно формування маточного поголів'я, вибраковка непродуктивного

поголів'я, контроль за витратами на виробничі запаси, за правильністю їх відображення;

- перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття оборотних активів;
- підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з оборотними активами [1].

Внутрішній аудит можуть провадити аудитори, які працюють безпосередньо на даному підприємстві. У будь-якому разі служба внутрішнього аудиту має бути укомплектована кваліфікованими кадрами, які зможуть виконувати покладені на них функціональні обов'язки.

Оскільки внутрішній аудит як оборотних активів так і в цілому фінансово-господарської діяльності здійснюється на підприємстві в інтересах власників, які зацікавлені в конкурентоздатності свого підприємства (що досить актуально в даний час), то його організація є необхідною для ефективного функціонування та розвитку підприємства, оскільки він дає можливість більш точно здійснити прогнозування і оцінку ризиків підприємства. Ефективність внутрішнього аудиту також пояснюється тим, що при розробці стратегічного плану роботи на рік або на декілька років вперед внутрішні аудитори визначають насамперед основні зони ризику для підприємств, а потім розподіляють ресурси часу та фахівців таким чином, щоб найбільш ризиковані сфери діяльності були перевірені першочергово [2].

Перевагами внутрішнього аудиту є: знання внутрішніми аудиторами особливостей підприємства; знання внутрішніми аудиторами специфічних каналів комунікації, які діють в організації; знання внутрішніми аудиторами неформальних лідерів, чия інформація може бути найбільш корисною під час проведення аудиту; можливість використання конфіденційної інформації в звітах про аудит; відсутність дефіциту часу під час підготовки до аудиту,

який забезпечує можливість більш детального вивчення об'єкту аудиту; наявність необмеженого та постійного доступу до матеріалів [3].

Запровадження системи внутрішнього аудиту з конкретною відповідальною особою або спеціальним відділом на кожному сільськогосподарському підприємстві сприятиме скороченню витрат і підвищенню ефективності діяльності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Внутрішній аудит як необхідність підвищення ефективного управління підприємством [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://sophus.at.ua/publ/_12_16_lutsk/sekcija_6_2014_12_16/vnutrishnij_audit_jak_neobkhdnist_pidvishhennja_efektivnogo_upravlinnja_pidpriemstvom/79-1-0-1194. 2014
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів/ Ф.Ф.Бутинець. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
3. Булат Г.В. Система внутрішнього аудиту в умовах глобалізації економіки / Г.В. Булат // Вісник Хмельницького економічного університету. – Хмельницький, 2012. – № 4 (т.1). – С. 107-111.

A. Shapovalov. Theoretical aspects of internal audit of reversal assets.

Summary

The article clarifies the meaning of the concept of "internal audit". The necessity of organization of internal audit of current assets in accordance with the modern needs of Ukrainian enterprises is substantiated. The role of internal audit of circulating assets in improving the efficiency and productivity of the enterprise is determined.

Keywords: internal audit, owner, efficiency, internal audit service, auditor, current assets.

Шаповалова В. В.
Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
raduckvalya@yahoo.com
Науковий керівник – Ксьонжик І. В.
д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ PROZORRO ТА ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Наведено характеристику електронної системи публічних закупівель «Prozorro», її склад та функціонування. Визначено переваги і недоліки системи електронних публічних закупівель ProZorro.

Ключові слова: публічні закупівлі, система «Prozorro», електронний авторизований майданчик.

Система Prozorro відіграє дуже важливу роль у процесі публічних закупівель. Адже саме ця електронна система публічних закупівель прийшла на зміну паперовим процедурам проведення держтендерів. Саме тому, на нашу думку, означене питання залишається і буде залишатись актуальним.

Питання розвитку та функціонування електронної системи публічних закупівель Prozorro висвітлені у Законі України «Про публічні закупівлі».

Prozorro – системна реформа тендерного процесу в електронних публічних та державних закупівлях в Україні. Сама система та авторські права на систему Prozorro «передані народу України (державі)» згідно з меморандумом [1].

Філософія Prozorro складається з 3-х основних компонентів:

1. Сучасна гібридна електронна система побудована за принципами opensource. Під гібридною моделлю, на відміну від моно- та мультиплатформених, розуміється така взаємодія центрального державного модулю та комерційних майданчиків, коли вся інформація наявна в центральній базі

даних транслюється через майданчики, які відповідають за залучення та обслуговування клієнтів. Розробка системи юридично відбувалось відомою NGO Трансперенсі Інтернешнл. Код системи є абсолютно відкритим, відповідно до ліцензії Apache 2.0, його можна вільно скачувати та використовувати.

2. «Всі бачать все» – офіційний слоган реформи. Після закінчення тендеру в електронній системі можна побачити всю інформацію стосовно поданих пропозицій всіх учасників, рішень тендерної комісії, всі кваліфікаційні документи, тощо. Ця інформація доступна через зручний модуль аналітики для широкого загалу.

3. Золотий трикутник Golden triangle of partnership – унікальне об'єднання бізнесу, влади та громадянського суспільства задля просування змін, що дозволяє підтримувати високий рівень довіри між основними стейкхолдерами під час реформи.

Система Prozorro використовує комерційні онлайн-майданчики для реєстрації та підключення користувачів та організаторів. На сьогоднішній день в системі існує 10 акредитованих майданчиків для всіх типів закупівель [3]:

- ПриватМаркет;
- SmartTender.biz;
- Zakupki.prom.ua;
- Zakupki.com.ua;
- Держзакупівлі онлайн;
- Українська універсальна біржа;
- E-Tender;
- Brizol.net, Newtend;
- PublicBid;
- APSMarket, акредитований лише для допорогових закупівель.

ProZorro отримала міжнародну премію у сфері публічних закупівель

PublicSectorProcurementAward за створення і впровадження електронної системи з унікальною архітектурою. Розробка цієї системи на базі програмного забезпечення з відкритим кодом була здійснена у партнерстві влади, бізнесу та громадськості та адмініструвалася антикорупційною організацією TransparencyInternational Україна [2].

Коли мова йде про реформу ProZorro, портал ProZorro є ядром реформи, але повна екосистема складається з набагато більшої кількості стейкхолдерів. Екосистема, завдяки якій бачення електронної системи державних закупівель ProZorro стало дійсністю, складається з: державних установ; міжнародних фінансових організацій; освітніх закладів; бізнес-середовища; громадських організацій.

Отже, можна зробити висновок, що система електронних публічних закупівель ProZorro має дуже багато переваг, які спрощують процес публічних закупівель. Тобто, допомагає запобігти корупції, об'єктивно оцінити тендерні заявки, прозоро висвітлювати весь тендерний процес, проводити відкриті процедури прийняття рішень та широко залучати громадськість.

Список використаних джерел:

1. Меморандум про відмову від авторських прав, передачі державі та подальші кроки створення пілотної версії автоматизованої інформаційної системи електронних державних закупівель в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://tiukraine.org/sites/default/files/u124/memorandum_pro_vidmovu_vid_avtorskyh_prav.pdf
2. Prozorro назвали найкращою у світі системою у сфері публічних закупівель [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/news/prozorro-dlia-bankov-kakov-rezultat-prodazh-aktyvov-bankov-bankrotov-po-novomu/>
3. Як почати роботу постачальнику [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://prozorro.gov.ua/ua/pochaty-robotu-postachalnyku>

V. Shapovalova. Electronic packaging prozorro system and its functioning.

Summary

The characteristics of Prozorro's electronic public procurement system, its composition and functioning are described. The advantages and disadvantages of the ProZorro Electronic Public Procurement system are identified.

Keywords: public procurements, system "Prozorro", electronic authorized site.

Шутило Т. О.

*Студентка четвертого курсу
Обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
Shutylo@ukr.net*

*Науковий керівник – **Ксьонжик І. В.**
д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Встановлено, що формування облікової політики бюджетних установ є однією з найважливіших проблем, яка не була вирішена в процесі переходу України до ринкових відносин. Досліджено шляхи усунення цієї проблеми.

Ключові слова: облікова політика, бюджетні установи, наказ про облікову політику.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Вона відіграє важливу роль в організації облікової інформації, а відповідно і в формуванні інформаційного забезпечення в процесі управління бюджетною установою [1].

Формування облікової політики бюджетних установ є однією з найважливіших проблем, яка так і не була вирішена в процесі переходу України до ринкових відносин. Саме тому дуже часто у розпорядників бюджетних коштів нижчих рівнів взагалі відсутні Накази про облікову політику. Хоча даний документ відіграє надзвичайно важливу роль, роблячи процес ведення бухгалтерського обліку простішим та більш пристосованим до ринкових умов. Облікова політика регламентується НП(С)БО 125 “Зміни облікових оцінок та виправлення помилок”.

Вивченням проблем формування облікової політики бюджетних установ займаються наступні науковці: Бутинець Ф. Ф., Олексенко М. В., Дугієнко Н. О., Писарчук О. В. та ін.

Метою дослідження є обґрунтування особливостей формування облікової політики бюджетних установ адекватно до умов господарювання, внесення пропозицій, які спрямовані на покращення формування облікової політики шляхом її чіткої регламентації, а також як важливого засобу формування інформації під час здійснення бухгалтерського обліку.

Загалом облікова політика поділяється на дві частини – методологічну та організаційну. До методологічної складової облікової політики відноситься все те, що стосується і визначає внутрішню структуру процесу бухгалтерського обліку, тобто принципи, методи й процедури. Організаційна складова облікової політики контролює в повному обсязі механізм організації облікової роботи в кожній бюджетній установі за конкретно визначеним об'єктом обліку.

Облікова політика установи є основою внутрішнього регулювання обліку і для набуття установою нормативного статусу, її формалізують у вигляді наказу по облікову політику. Розробляє і складає даний наказ головний бухгалтер, який затверджується керівником до кінця звітного року. Затверджений наказ набуває чинності з 1 січня нового бюджетного періоду. Визначає облікову політику в бюджетних установах – Державна казначейська служба України [2].

Основні завдання облікової політики в державному секторі:

1. Використання базових принципів організації та ведення бухгалтерського контролю;
2. Економічне та цільове використання бюджетних та позабюджетних коштів;
3. Виявлення та організація використання господарських резервів;

4. Контроль за наявністю та рухом як бюджетних, так і позабюджетних засобів, їх цільовим призначенням та раціональним використанням.

На даний час існують певні проблеми щодо формування облікової політики в бюджетних установах, зокрема, доцільно виділити такі з них:

- відсутність систематизованої нормативно-методологічної бази регулювання бухгалтерського обліку в бюджетних установах;
- відсутність наказів про облікову політику в бюджетних установах;
- порушення основних принципів ведення бухгалтерського обліку [2].

В процесі вивчення даної теми сформувалась така думка що це можна пояснити недосконалістю нормативно-методологічної бази та низьким рівнем підготовленості бухгалтерів. Перш за все для вирішення таких проблем необхідно звернути увагу на потребу формування облікової політики, сутність наказу про облікову політику бюджетної установи, процес автоматизації бухгалтерського обліку та його вплив на облікову політику.

Повинні бути встановлені загальні правила ведення бухгалтерського обліку бюджетних установ на державному рівні, які в масштабах кожної окремої галузі при формуванні облікової політики повинні уточнюватися. При розробці облікової політики необхідно керуватись тими принципами, методами і процедурами, які характерні для діяльності конкретної установи, а також правила, які бюджетна установа розробила самостійно, не повинні суперечити загальноприйнятим вимогам діючого законодавства [3].

На думку, Дугієнко Н.О. розв'язання проблеми формування облікової політики бюджетних установ включає наступні етапи:

1. Обґрунтування необхідності формування облікової політики бюджетними установами (визначення мети та завдання);
2. Відображення взаємозв'язку облікової політики бюджетних установ із автоматизацією облікового процесу. Тобто, необхідно зазначати обраний програмний продукт для ведення бухгалтерського обліку;

3. Узгодження облікової політики установ-розпорядників бюджетних коштів вищого рівня із обліковою політикою підпорядкованих їм установ [4].

Отже, облікова політика забезпечує відображення господарських операцій в обліку. Її формування можна розглядати як напрям підвищення ефективності функціонування процесів господарювання. На основі правильно сформованої облікової політики установа може виявляти незаконні витрати, таким чином це підвищить ефективність обліку й фінансово-господарської діяльності та використання коштів як бюджетних, так і спеціального фонду. А також це надасть змогу керівництву приймати більш раціональні рішення, аналізувати роботу бюджетної установи, здійснювати і контролювати цільове використання засобів відповідно до затвердженого кошторису.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України, від 16.07.1999 р., № 996-XIV, зі змінами і доповненнями.
2. Писарчук О. В. Особливості формування облікової політики бюджетних установ / О. В. Писарчук // Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. – 2010. – С. 189-195.
3. Основні причини виникнення проблеми формування облікової політики бюджетних установ та методика її розв'язання / І. З. Адамова, М. С. Грінчук, Д. Г. Бринзила. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchetei/2009_1/NV-2009-V1_35.pdf.
4. Дугієнко Н. О. Основні причини виникнення проблеми формування облікової політики бюджетних установ та методика її розв'язання / Н. О. Дугієнко // Інноваційна економіка. – 2011. – С. 93-97.

T. Shutylo. Features of forming accounting policy of budget institutions.

Summary

It was established that the formation of the accounting policy of budgetary institutions is one of the most important problems, which was not solved in the process of transition of Ukraine to market relations. The ways of solving this problem are investigated.

Keywords: accounting policy, budgetary institutions, order of accounting policy.

СЕКЦІЯ 5 “ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ”

Варзар І. О.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

varzar@gmail.com

Науковий керівник – Полторак А. С.

канд. екон. наук

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

poltorak@mnaui.edu.ua

ІНДИКАТОРИ СТАНУ ПОДАТКОВОГОБОРГУ В УКРАЇНІ

Проаналізовано основні підходи до оцінки стану податкової безпеки держави та наведено перелік індикаторів оцінки податкового боргу. Висвітлено критерії достатності фінансової безпеки за податково-борговою компонентою.

Ключові слова: податковий борг, фінансова безпека, індикатори, державний бюджет, податки.

Динаміка міжнародних фінансових взаємовідносин, спрямованість на розвиток світових тенденцій як у технічній, так і в економічній сферах, поглиблення глобалізаційних процесів, нарощування темпів загально територіального розвитку у своїй сукупності посилюють актуальність проблеми підвищення фінансової безпеки країни.

Історія розвитку фінансової системи свідчить про пріоритетну роль податків у забезпеченні фінансової безпеки держави. Так, податки є не лише основним джерелом наповнення дохідної частини державного бюджету, а й включені до всіх складових фінансової системи, формують відносини держави з юридичними і фізичними особами. Роль податкової безпеки настільки велика, що прорахунки в цій сфері, окрім негативного впливу на показники економічної безпеки, здатні підірвати основи національної безпеки взагалі.

Система індикаторів стану податкової безпеки важлива як засіб (інструмент) попередження критичних ситуацій, досягнення цілей безпечного розвитку.

Базові індикатори стану податкової безпеки відносяться до внутрішньої характеристики боргу. Розрахунок таких показників дає уявлення про реальну динаміку, окреслює його масштаби з позицій забезпечення фінансової безпеки. Похідні індикатори податкового боргу стосуються процесу управління заборгованістю як зі сторони потенційного боржника (боржника), так і зі сторони держави. Основна інформація, яка отримується в процесі розрахунку стану індикаторів податкової безпеки, свідчить про ефективність та результативність управлінських дій у контексті забезпечення податкової безпеки [1].

До основних (базових) індикаторів стану податкового боргу в Україні належать: індекс податково-боргового навантаження на економіку; індекс податково-боргових втрат бюджету; індикатор відкритості податкового боргу; індикатор податково-боргових «інвестицій»; індикатор «витрачання» податкового боргу; індекс деформації податкового середовища; індекс перекриття податкового боргу; індекс неплатоспроможності платників; індекс мобілізації податкового боргу; індекс оновлення заборгованості; індекс податково-боргового «кредитування» боржників; індекс безнадійності податкового боргу.

Зауважимо, що майже у всіх перелічених показниках є недоліки, а саме: складність практичної реалізації окремих розробок; недоступність повного обсягу необхідної інформації через закритість або відсутність певних податкових даних. Крім того, система індикаторів податкової безпеки повинна забезпечувати проведення максимально достовірного й якісного моніторингу, можливість швидкого одержання інформації та їхніх розрахунків [3].

Побудова системи оцінки податкового боргу як джерела фінансової безпеки держави ґрунтується на визначенні тих інтересів у сфері акумулювання податкових надходжень, які є необхідними для формування належного фінансового потенціалу держави.

Таким чином, критеріями достатності фінансової безпеки за податково-борговою компонентою є: досягнення рівня збору податкових надходжень, що відповідає плановому; надходження податків за принципом стабільності, тобто відповідно до визначених податкових періодів; відповідність надходжень реальній економічній спроможності платників податків; однорідність податкового середовища для всіх сумлінних платників; компенсаційність характеру санкцій за порушення платіжної дисципліни; економічність податкової роботи (надходження перевищують витрати на адміністрування); мінімальний рівень безнадійної заборгованості; збереження функціонуючих суб'єктів господарювання; забезпечення економічних і правових умов сплати податків, що виключають криміналізацію даного процесу [2].

Отже, сформований масив індикаторів визначення параметрів податкової безпеки та її безпосереднього прояву у фінансовій системі охоплює окремі складники податкової безпеки, однак не дає змоги інтегрально оцінити та порівняти різнорівневі податкові системи через те, що для цього необхідна значна статистична база, яка не завжди є доступною для дослідників у первісному вигляді, що може спотворювати й кінцеву оцінку за допомогою даних індикаторів.

Список використаних джерел:

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
2. Тимошенко О. В. Методичні підходи до оцінювання рівня економічної безпеки держави / О. В. Тимошенко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 6. – С. 32–37.
3. Цимбалюк І. О. Податкова безпека в системі фінансової безпеки держави: [кол. монографія] / За заг. ред. О. В. Кендюхова // Стратегічне управління національним економічним розвитком : монографія: в 2 т. – Донецьк : ДВНЗ “ДонНТ”, 2013. – Т. 2. – 392 с.

I. Varzar. Indicators of the state of tax district in Ukraine.

Summary

The main approaches to assessing the state of tax security of the state are analyzed and a list of tax debt assessment indicators is given. The criteria of sufficiency of financial security for the tax-debt component are highlighted.

Власюк І. М.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

iravlasjuk95@gmail.com

Науковий керівник – Боднар О. А.,

Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

bodnarolena1606@gmail.com

САНАЦІЯ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ У ПОДОЛАННІ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ ПІДПРИЄМСТВА

Визначено термін «санація» відповідно до законодавчої бази, наведено мету здійснення фінансової санації, проаналізовано сучасний фінансовий стан підприємств України, охарактеризовано особливості фінансової санації та шляхи її ефективного здійснення.

Ключові слова: санація, фінансова криза, мета фінансової санації, форми здійснення санації.

На сьогоднішній день особливо актуально постає питання оздоровлення діяльності підприємств за рахунок мобілізації фінансових ресурсів. До цього призводять такі фактори, як нестабільність економіки, внаслідок світової фінансової кризи, нестабільність ринку в Україні, різкі коливання валютних курсів, високі темпи інфляції.

Розгортання фінансової кризи на підприємстві може призвести навіть до його банкрутства. Для запобігання банкрутству найефективнішим засобом є фінансова санація.

Згідно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», санація – система заходів, що

здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та (або) зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника [2].

Метою фінансової санації є покриття поточних збитків та усунення причин їхнього виникнення, поновлення або збереження ліквідності та платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості, поліпшенні структури оборотного капіталу та формуванні фондів фінансових ресурсів, необхідних для проведення санаційних заходів виробничо-технічного характеру.

Розглянемо сучасний фінансовий стан українських підприємств. Фінансовий результат підприємств до оподаткування (крім малих і сільськогосподарських підприємств) за січень–вересень 2016 року є позитивним і становить 82,0 млрд грн прибутків (за аналогічний період минулого року цей показник був негативним і становив 183,9 млрд грн збитків).

Прибутковими підприємствами, частка яких у загальній кількості становила 67,2%, отримано 270,5 млрд грн прибутку, що на 16,0% більше, ніж за січень–вересень 2015 року.

Частка збиткових підприємств у порівнянні з відповідним періодом 2015 року зменшилась на 7,0 в.п. і становила 32,8%. Ними допущено 188,5 млрд грн збитків, що у 2,2 раза менше, ніж за січень–вересень 2015 року.

Значна частка збиткових підприємств спостерігалась у таких видах економічної діяльності: операції з нерухомим майном (47,7%); транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (40,4%); тимчасове

розміщування й організація харчування (37,6%); інформація та телекомунікації (35,5%); промисловість (34,3%); будівництво (33,6%) [1].

Для того, щоб санація мала якомога більшу ефективність насамперед необхідно враховувати такі фактори: фінансове забезпечення та можливості залучення додаткового капіталу; наявність надійних і дешевих джерел постачання сировини; наявність ринків збуту продукції; виробничий потенціал; ефективну організаційну структуру; високу якість менеджменту.

Санація може відбуватися шляхом об'єднання підприємства, яке перебуває на межі банкрутства з потужнішою компанією; за допомогою випуску нових акцій або облігацій для мобілізації грошового капіталу; за рахунок збільшення банківських кредитів і надання урядових субсидій; на основі перетворення короткострокової заборгованості в довгострокову; через повну або часткову купівлю державою акцій підприємства, що перебуває на межі банкрутства.

Фінансова санація реалізується лише у фінансовій формі за допомогою внутрішніх або зовнішніх джерел фінансових ресурсів.

Для виходу із фінансової кризи проведення санації повинно дотримуватися наступних принципів: чітко уявляти, як буде відбуватися оздоровлення, скільки це потребуватиме часу, які фінансові ресурси і джерела слід залучити; по-друге, дуже важливо підібрати спеціалістів, яким можна доручити відповідальну справу. Виходячи з цього, при підготовці та здійсненні санації вирізняють такі ключові функціональні блоки: розробка плану санації; санаційний аудит; менеджмент санації.

На нашу думку, санація є ефективним засобом запобігання банкрутства. Однак в Україні вона застосовується не так широко, як в зарубіжних країнах. Недосконала законодавча база, нестача фінансових ресурсів для здійснення санації, дефіцит кваліфікованого управління санацією, відсутність належного теоретико-методологічного забезпечення

процесу санації – саме ці фактори стримують процеси фінансової санації на українських підприємствах.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України: офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>. – Назва з екрану.

I. Vlasyuk. Sanation as a necessity to upgrade the financial crisis of the enterprise.

Summary

The term “sanation” is defined in accordance with the legislative framework, the purpose of financial rehabilitation is defined, the modern financial situation of enterprises of Ukraine is analyzed, features of financial sanation are described and ways of its effective implementation are described.

Keywords: sanation, financial crisis, purpose of financial sanation, form of implementation of sanation.

Власюк І. М.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

iravlasyuk95@gmail.com

Науковий керівник – Боднар О. А.,

Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

bodnarolena1606@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОМБАРДІВ В УКРАЇНІ

Визначено термін «ломбард» відповідно до законодавчої бази України, зазначено інформацію, яку повинен містити заставний квиток, наведено основні показники діяльності ломбардів та здійснено їх порівняння з базовим періодом, визначено переваги та недоліки ломбардного кредитування для позичальників.

Ключові слова: ломбард, ринок фінансових послуг, переваги ломбардного кредитування, недоліки ломбардного кредитування.

На вітчизняному ринку фінансових послуг провідну роль завжди відігравали банківські установи, оскільки вони, як фінансові посередники,

можуть виконувати цілий комплекс базових операцій фінансового ринку. На сьогоднішній день в умовах фінансової кризи, що не обійшла стороною банківський сектор, а навпаки – розпочалася з нього, все більшого попиту набувають ломбарди. Це пов'язано з втратою довіри до банківських установ, підвищенням вимог до позичальників та ускладненням процедури отримання кредиту.

Ломбард – фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг ломбарду [2].

До супутніх послуг ломбарду належать:

- оцінка заставленого майна відповідно до чинного законодавства, умов договору;
- надання посередницьких послуг зі страхування предмета застави на підставі агентського договору зі страховою компанією;
- реалізація заставленого майна відповідно до чинного законодавства, умов договору.

Для оформлення кредиту позичальнику видається заставний квиток, який є бланком суворої звітності і повинен містити наступну інформацію: паспортні дані позичальника, найменування та місцезнаходження ломбарду, найменування та опис предмета застави, оціночну вартість предмета застави, суму наданого кредиту, дату видачі та погашення кредиту, відсоткову ставку за кредитом, можливість (неможливість) дострокового погашення позики.

Проведемо дослідження особливостей функціонування ломбардів в Україні. Станом на 31.03.2017 р. до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 458 ломбардів, що на 20 установ (або на 4,2%) менше порівняно з відповідною датою 2016 року (станом на 31.03.2016 р. – 478 ломбардів).

Обсяг активів ломбардів виріс на 30,4% (768,9 млн грн) порівняно з аналогічним періодом минулого року, що станом на 31.03.2017 р. становить 3298,1 млн грн.

Власний капітал ломбардів становить 1433,3 млн грн, що на 27,0% (305,1 млн грн) більше, ніж станом на 31.03.2016 р.

Станом на 31.03.2017 р. нерозподілений прибуток становить 400,4 млн грн, порівняно з відповідним періодом I кварталу 2016 року він збільшився на 33,8% (101,1 млн грн).

Ломбарди обирають для застави найбільш ліквідне майно. В обсязі наданих фінансових кредитів за видами застави найбільшу питому вагу займають фінансові кредити під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння – 79,4% (3 226,0 млн грн). Порівняно з 31.03.2016 даний показник збільшився на 8,5 % від загального обсягу виданих кредитів.

Фінансові кредити видані під заставу побутової техніки за I квартал 2017 року збільшились на 16,9 % (119,1 млн грн) порівняно з відповідним періодом I кварталу 2016 року. Обсяг фінансових кредитів під заставу автомобілів зменшився на 38,5 % (1,5 млн грн), обсяг фінансових кредитів під заставу нерухомості також показав зменшення на 62,5 % (1,0 млн грн) [1].

Ломбарди залишаються одним із найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб – вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Ломбарди надають фінансові кредити під заставу, середній розмір яких за I квартал 2017 року становить 1378,6 грн.

Ломбардне кредитування, як і будь-яке інше, має свої переваги та недоліки. До переваг можна віднести наступні: швидке отримання грошей, мінімальна кількість документів для оформлення позички, кредитна історія не впливає на рішення кредитування, можливість продовження договору після закінчення його дії. Проте існують і наступні недоліки: невеликий розмір позики, висока відсоткова ставка, оціночна вартість предмета застави нижче від його фактичної вартості.

Отже, в умовах фінансової кризи ломбарди набувають все більшої популярності щодо кредитування фізичних осіб, цим самим створюючи конкуренцію для банківських установ. Але їм не під силу повністю витіснити банківські установи із даного сегмента фінансових послуг.

Список використаних джерел:

1. Інформація про стан і розвиток фінансових компаній, лізингодавців та ломбардів України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html>. – Назва з екрану.

2. Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005 № 3981 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05>. – Назва з екрану.

I. Vlasyuk. Features of farming of lombardes in Ukraine.

Summary

The term “pawnshop” is defined in accordance with the legal base of Ukraine, the information, which must contain a pledge card, is given, the main indicators of activity of pawn shops and their comparison with the base period are determined, the advantages and disadvantages of lombard lending for borrowers are determined.

Keywords: pawnshop, financial services market, lombard lending in benefits, lombard lending in shortcomings.

Ендрес В. С.

Студент спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

vitaly.andres@gmail.com

Науковий керівник – Бурковська А. В.,

канд. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

КОНКУРЕНТИ BITCOIN НА РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ

У роботі досліджено особливості ринку криптовалют, визначено місце Bitcoin на ньому та виявлено його основних конкурентів за ринковою капіталізацією. В ході дослідження було розмежовано поняття «форк» та «альткоїн» та надано їх коротку характеристику.

Ключові слова: криптовалюта, форк, альткоїн, Bitcoin, Ethereum, Litecoin.

На сьогодні тема криптовалют є надзвичайно популярною, адже віртуальні гроші є фінансовим інструментом, який має переваги над традиційними видами грошей. Криптовалюти дозволяють здійснювати трансакції без участі фінансових установ, що дозволяє мінімізувати комісійні втрати, уникати ризиків, що пов'язані з можливістю відкликання трансакцій і зберігати при цьому конфіденційність користувачів.

Кількість діючих криптовалют зростає кожного дня, проте лише частина з них є ліквідними. На сьогодні існує уже понад 1000 криптовалют, проте серед них слід виділити платіжну систему Bitcoin, яка є найбільш популярною віртуальною валютою на криптовалютному ринку. Перш за все, це пов'язано з історичним фактором, адже Bitcoin – перша вдала реалізація концепції криптовалют.

Станом на 21 жовтня 2017 р. ринкова капіталізація Bitcoin становила 97 млрд доларів США, що значно перевищує сумарну капіталізацію всіх інших криптовалют [1].

Зацікавленість економічними суб'єктами в криптовалюті дійсно висока, адже криптовалютами зацікавлені не лише фізичні та юридичні особи, а й держави, які планують ввести національні криптовалюти в обіг [3].

Вважаємо, що крім Bitcoin на ринку криптовалют існує два типи конкурентів:

- «форк» (відгалуження) – криптовалюта, що базується на програмному коді Bitcoin та містить мінімальні зміни в ньому;
- «альткоїн» (альтернативна монета) – криптовалюта, що базується на самостійному коді, який має значні відмінності від програмного коду Bitcoin.

Найвідоміші форки та альткоїни наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 Лідери криптовалютного ринку станом на 22.10.2017 р.

№	Назва	Дата виникнення	Ринкова капіталізація (дол. США)	Ринкова ціна одиниці (дол. США)
1	Bitcoin	3 січня 2009 р.	97,031,057,438.00	5831.50
2	Ethereum	30 липня 2015 р.	28,097,643,117.00	294.983
3	Ripple	2012 р.	7,768,883,004.00	0.20162400
4	BitcoinCash	1 серпня 2017 р.	5,511,251,401.00	329.860
5	Litecoin	3 січня 2016 р.	3,038,535,727.00	56.8096
6	Dash	18 января 2014 р.	2,119,481,079.00	277.5490
7	NEM	2016 р.	1,836,072,000.00	0.204008
8	Bitconnect	15 лютого 2016 р.	1,451,546,244.00	200.6390
9	NEO	17 жовтня 2016 р.	1,420,120,000.00	28.4024
10	Monero	18 квітня 2014 р.	1,310,104,581.00	85.8991

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Найбільшим конкурентом за капіталізацією є Ethereum, який за своєю природою є не криптовалютою, а платформою для створення будь-яких децентралізованих онлайн сервісів на основі технології блокчейн, що працює на базі розумних контрактів.

Третьою за капіталізацією криптовалютою в світі є Ripple – система валових розрахунків, валютного обміну та грошових переказів у реальному часі, розроблена компанією RippleLabs. Однією з особливостей системи Ripple є можливість проводити операції використовуючи Bitcoin безпосередньо з облікового запису Ripple не використовуючи при цьому bitcoin-гаманець. Ця сполучна ланка між Ripple та Bitcoin називають «Біткоін-мостом».

Litecoin – альтернативна криптографічна валюта, заснована на принципах і програмному забезпеченні Bitcoin. Її основні відмінності від Bitcoin полягають у вищій швидкості формування блоків та використанні адаптивної криптографічної функції формування ключа (scrypt) для первинного хешування під час майнінгу.

Отже, на криптовалютному ринку існує досить багато видів віртуальних грошей, які мають як спільні, так і відмінні риси, проте лише частина з них заслуговують на увагу. Серед усіх існуючих криптовалют варто виділити Bitcoin, який є найбільш відомим та має найбільшу ринкову

капіталізацію. Найближчими конкурентами Bitcoin на ринку криптовалют можна вважати Ethereum, Ripple, BitcoinCash, Litecoin, Dash, NEM, Bitconnect, NEO та Monero.

Список використаних джерел:

1. Coin Dance [Electronic resource]. – Access mode: <https://coin.dance>
2. Bitcoin stats [Electronic resource]. – Access mode: <https://blockchain.info/stats>
3. Куцевол М. А. Поняття та економічна природа криптовалюти / М. А. Куцевол, О. А. Шевченко-Наумова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/16391/1/79-85.pdf>

V. Andres. Bitcoin competitors on the cryptocurrency market.

Summary

In this work the features of the cryptographic market are investigated, the place of Bitcoin on it is identified and its main competitors are identified for market capitalization. In the course of the study, the concepts of "fork" and "altcoin" were distinguished and their brief characterization was given.

Keywords: cryptovolume, fork, altcoin, Bitcoin, Ethereum, Litecoin.

Каратай Т. М.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

tkaratay@ukr.net

Науковий керівник – Лункіна Т. І.,

канд. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

lunkina_tanya@i.ua

**ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЮ
ПОЛІТИКОЮ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ**

Проведено аналіз основних етапів соціальної політики у банківському секторі економіки України та визначено основні аспекти, які вплинули на поширення такої політики в країні. Виділено етапи побудови соціально-орієнтованої політики банківських установ та розкрито сучасний стан цієї політики в соціально-економічному розвитку національної економіки.

Ключові слова: банківські установи, соціальна політика, орієнтація, управління, пріоритет.

У час трансформації економіки України важливими аспектами є не тільки адаптація до сучасних умов існування, пристосування до ринкових коливань, але й своєчасне оновлення усієї соціально-економічної системи та її окремих складових елементів. Актуальним є соціальна перебудова та зміна системи банківського менеджменту та можливість існування в реаліях нового глобалізованого світу. Все більшого значення набуває модель управління з використанням соціально-економічної відповідальності, а також кардинальна зміна системи банківського управління, і, передусім, перехід на нові соціальні стандарти та настанови.

Доцільно розмежовувати основні етапи управління соціально-економічною відповідальністю банку:

1. Оцінка діяльності банківських установ як соціально-орієнтованих чи соціально безвідповідальних.
2. Визначення пріоритетів соціальної політики банківських установ.
3. Створення спеціальної структури управління та впровадження заявлених пріоритетів в практику діяльності.
4. Аналіз та корегування пріоритетів, підсумкове планування соціальних програм (послуг) бюджетування.
5. Навчання співробітників та партнерів.
6. Реалізація спланованої соціальної програми, суворий контроль якості її виконання, аналіз реалізації за можливості на кожному проміжному етапі її виконання.
7. Оцінка результатів соціальної програми (послуг): оцінка виконаних завдань, досягнення цілей, вплив програми, що проводиться як ключових для компанії.
8. Висвітлення досягнутих цілей соціальної програми для громадськості, оприлюднення нефінансової звітності [1, с. 148].

Але при провадженні першого етапу, оцінку соціальної поведінки банківської установи слід здійснити за елементами його корпоративного

управління спрямованого саме на мінімізацію ризиків, відповідальність власників та топ-менеджменту банківських установ.

Безпосередньо, таку оцінку соціальної спрямованості банківської установи та визначення майбутніх пріоритетів соціальної політики банківської установи можуть здійснювати як зовнішні експерти – аутсортинг, так і внутрішні – відповідні підрозділи банківських установ.

Відповідно до досліджень європейської мережі КСВ фахівців Corporate Responsible Group за 2014 р. питаннями КСВ у компанії займаються у відсотковому співвідношенні такі департаменти: PR/стратегічних комунікацій – 36%, офіс виконавчого директора/керівник організації – 17%, управління людськими ресурсами – 10%, маркетинг – 7%, стратегічного розвитку – 4%, управління ризиками/аудиту – 1%, інші – 25%. До підрозділу “інші” увійшли, власне, департамент КСВ, операційний та юридичний. У дослідженні серед 82 респондентів, які представляли європейські компанії (68%), та по 16% британські і американські, представлені такі сфери бізнесу: 23% компанії з фінансової сфери, 28% – торгівля, 20% – транспорт та засоби зв'язку, 20% – сервісні та 12% – інші [2].

Отже, створення підрозділу управління КСВ в банківських установах, не лише активізує діяльність банківських установ у соціальному напрямку, а й створює нові робочі місця та затребуваність на спеціалістів із управління КСВ на ринку праці. Тому ведення соціально-орієнтованої політики на такому рівні свідчить, про те, що банківські установи будуть більш конкурентоспроможні та відповідальні перед своїми клієнтами та населенням в цілому.

Список використаних джерел:

1. Божкова В. В. Соціально-відповідальний бізнес як один із напрямків поліпшення іміджу вітчизняних суб'єктів господарювання / В. В. Божкова, Л. Ю. Сагер // Механізм регулювання економіки: міжнародний науковий журнал. – Суми: СумДУ, 2010. - № 1 (45). – С. 145-153.

2. Офіційний сайт Інституту корпоративної соціальної відповідальності і стійкості (ICRS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://icrs.info/>. – Назва з екрану.

3. Корпоративная социальная ответственность [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csrjournal.com/lib/networkoverview/188-chto-takoe-sob-kso.html>. – Назва з екрану.

4. Корпоративная социальная ответственность [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.veb.ru/common/upload/files/veb/kso/ksobook2011.pdf>. – Назва з екрану.

T. Karatay. Stages of social-oriented policy management in banking institutions of Ukraine.

Summary

There is a need to analyze the main stages of social policy in the banking sector of Ukraine and identify the main points that influenced the spread of such policies in the country. The stages of construction of socially-oriented policy of banking institutions are highlighted and the present situation of this policy in the socio-economic development of the national economy is disclosed.

Key words: banking institutions, social policy, orientation, management, priority.

Каратай Т. М.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

tkaratay@ukr.net

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.,

канд. екон. наук, асистент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Shishpanova@mnaui.edu.ua

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМ ДЕФІЦИТОМ УКРАЇНИ

Проведено узагальнення визначення бюджетного дефіциту та системи управління бюджетним дефіцитом. Проаналізовано головні аспекти та принципи управління державним бюджетом України. Розглянуто світовий досвід регулювання цього питання в провідних країнах світу.

Ключові слова: бюджетний дефіцит, бюджет, збалансування, бюджетна політика.

Ще з перших років незалежності перед суспільством та державними органами постає досі невирішена проблема нестачі фінансових ресурсів та недостатньо ефективного бюджетного менеджменту. Це і можна виділити головною причиною існування дефіциту державного бюджету та залучення

на постійній основі кредитних ресурсів для забезпечення власних функцій. Все це призвело до того, що постійні бюджетні дефіцити та стрімке зростання обсягу державного боргу зумовили необхідність формування обґрунтованої системи управління бюджетним дефіцитом.

Існування дефіциту означає, що бюджет планового року містить такі статті видатків держави, які не мають грошового забезпечення за рахунок постійних доходів. Це все висвітлюється з негативної точки зору, але, це не свідчить про незбалансованість бюджету у цілому, оскільки у процесі його складання і затвердження визначаються необхідні джерела фінансування дефіциту. Таким чином, дефіцит є балансуючою статтею бюджету, що засвідчує необхідність залучення додаткових джерел фінансування окремих державних видаткових програм понад наявні постійні надходження.

Якщо проаналізувати попередні періоди, то буде видно, що найбільшу суму дефіциту державного бюджету отримано у 2014 р. – 78052,9 млн грн, дещо менший дефіцит державного бюджету спостерігався в 2015 р. – 45167,5 млн грн, проте в 2016 р. знову відбувається зростання його суми до 70130,2 млн грн.

Якщо аналізувати дефіцит державного бюджету у 2016 р., то він становив 83,8% граничного обсягу встановленого Законом про Державний бюджет України на 2016 рік. Порівняно з 2015 роком дефіцит державного бюджету збільшився на 24962,7 млн. грн. Погоджуємося з думкою Зубенко В.В., Самчинської І.В. та Рудик А.Ю, які стверджують, що у 2016 р. бюджетно-податкова політика набула стимулюючого характеру і зробила свій внесок у відновлення економічного зростання в країні [1, с. 11].

Такий стан дефіциту державного бюджету свідчить про те, що була неефективна політика уряду щодо управління формуванням доходів та видатків бюджету. Для зміни ситуації слід провести ряд заходів щодо збалансування бюджету шляхом збільшення доходів та зменшення видатків.

На нашу думку, управління дефіцитом бюджету в прямій залежності від правильності ведення менеджменту державного боргу, а тому механізми управління та суб'єкти управління обома економічними явищами тісно переплетені поміж собою.

До основних принципів управлінням бюджетним дефіцитом, при цьому, віднесемо:

- принцип ліквідності бюджету, котрий передбачає своєчасне та повне виконання бюджетних асигнувань;

- принцип обґрунтованості – формування дефіциту на стадії планування бюджету повинно здійснюватися на реальних показниках макроекономічного та соціального розвитку з урахуванням обмежених бюджетних ресурсів;

- принцип забезпечення – ухвалення бюджету із дефіцитом може бути прийнятним лише за умови наявності реальних джерел його фінансування;

- принцип обмеженості – вважаємо, що на законодавчому рівні доцільно встановити порогові значення бюджетного дефіциту протягом певного року [3].

Прикладом можуть бути умови Пакту про стабільність і зростання та Маастрихтського договору, що вимагають від урядів країн-учасниць ЄС підтримувати таку бюджетну позицію, котра близька до балансу чи надлишку. При цьому, слід зауважити, що може допускатися поява дефіциту в результаті дії вбудованих автоматичних стабілізаторів, але у розмірі не більше 3 % ВВП. У разі перевищення зазначеної величини дефіциту бюджету до країни-порушниці можуть бути застосовані фінансові санкції, направлені на подолання розбалансованості державних фінансів [2].

Отже, бюджетний дефіцит є звичним аспектом сучасної бюджетної політики України, що стоїть на шляху розбудови ринкової економіки. Негативні ефекти стійкої дефіцитності бюджету є очевидними, що автоматично визначає їх негативний вплив на економічний розвиток країни.

Сучасна вітчизняна бюджетна політика потребує подальшої модернізації в частині посилення законодавчого контролю над бюджетом та встановлення основної системи принципів управління бюджетним дефіцитом. Особливу увагу варто приділити запровадженню у бюджетне законодавство норм і правил, які б: визначали граничний розмір бюджетного дефіциту у відсотках до ВВП; регулювали аспекти системи моніторингу бюджетного дефіциту і державного боргу; відповідали за збалансованість поточних бюджетних витрат і доходів.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / [В.В. Зубенко, І.В. Самчинська, А.Ю. Рудик та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження», USAID. – К., 2017. – С. 90
2. Schuknecht L., Moutot Ph., Rother Ph., Stark J. The Stability and Growth Pact. Crisis and Reform [Електронний ресурс] // ECB – Occasional Paper, No.129/September, 2011, p.10. – Режим доступу: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp129.pdf>
3. Андрушко О. Шляхи зменшення дефіциту державного бюджету України [Електронний ресурс] / Андрушко О. – Режим доступу до ресурсу: <http://naub.ua.edu.ua/2014/shlyahy-zmshennyadefitsytu-derzhavnoho-byudzhetu-ukrajiny/>.

T. Karatay. Budget deficit management system of Ukraine.

Summary

A generalization of the definition of the budget deficit and the budget deficit management system is carried out. The main aspects and principles of the management of the state budget of Ukraine are analyzed. The world experience of regulation of this issue in the leading countries of the world is considered.

Keywords: budget deficit, budget, balance, fiscal policy.

Ковальчук І. С.
*Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
inna.kovalchuk1996@gmail.com*
Науковий керівник – Полторак А. С.
*канд.екон.наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnaui.edu.ua*

ТРАНСФОРМАЦІЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Проаналізовано особливості трансформації спрощеної системи оподаткування в Україні та сутність спрощеної системи оподаткування, висвітлено роль малого підприємства в розвитку економіки, запропоновано напрями удосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні.

Ключові слова: спрощена система оподаткування, податкова система, податок, єдиний податок.

Одним з основних завдань розвитку сучасної економіки є стимулювання підприємницької діяльності в країні за допомогою створення сприятливих умов її оподаткування. Розвиток економіки України залежить від активності малого підприємництва. Існуючий сегмент малого підприємництва в Україні свідчить про необхідність стимулювання його розвитку з боку держави, а отже, і продовження дії спрощеної системи оподаткування.

Дослідженням проблеми трансформації спрощеної системи оподаткування в Україні займалися такі вчені як: Т. Гоголь, Н. Ніпорко, Д. Ляпін, В. Кміть, О. Фурсін, М. Ляшко та інші.

На даному етапі в Україні гостро постає проблема трансформації спрощеної системи оподаткування. За умов ринкової економіки важлива роль належить малому бізнесу. Його підтримка, у тому числі через систему оподаткування, є одним із способів подолання економічної кризи в економіці. На перших етапах становлення системи оподаткування в Україні

малому підприємництву надавались певні пільги. Згодом податкові пільги для малого підприємництва практично було ліквідовано, що негативно вплинуло на його розвиток.

Спрощена система оподаткування – спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні [2]. На сучасному етапі розвитку податкової системи спрощена система оподаткування – це особливий механізм справляння податків і зборів, що замінює сплату окремих податків і зборів сплатою єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [1].

Мале підприємство відіграє важливу роль не лише в розвитку економіки країни, а також у вирішенні багатьох соціальних проблем, оскільки: знижує витрати, пов'язані з функціонуванням будь-якого виду підприємницької діяльності; забезпечує зайнятість населення; поживляє інвестиційну діяльність; спричинює кардинальні зміни у всій структурі народного господарства; збільшує товарну масу та споживчі послуги; породжує здорову конкуренцію, яка означає всебічне регулювання економіки.

Для I та II групи платників єдиного податку ставки є фіксованими, отже, місячна сума єдиного податку у 2017 році становить: для платників 1-ї групи – 160,0 грн; для платників 2-ї групи – 640,0 грн. Для платників 1-ї групи мінімальна сума єдиного соціального внеску у 2017 році складає – 352 грн ($3200 \times 0,5 \times 22 \%$), а для платників 2-ї та 3-ї груп – 704 грн ($3200 \times 22 \%$).

З 01.01.2017 року фізичні особи – підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, та фізичні особи – підприємці, які перебувають на загальній системі оподаткування, звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу.

Здійснюючи підприємницьку діяльність, підприємства малого бізнесу повинні сплачувати податки та соціальні платежі, вести бухгалтерський облік та подавати бухгалтерську звітність щодо фінансових результатів своєї діяльності на рівні інших суб'єктів господарювання, тому особливо важливим є проведення державної політики, яка спрямована на створення сприятливих умов для діяльності суб'єктів малого підприємництва [3].

Для подальшого удосконалення спрощеної системи оподаткування доцільно запропонувати наступні напрями: встановлення «прогресивної» шкали ставок оподаткування для різних обсягів виручки платника єдиного податку [4]; запровадження різних ставок єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності в залежності від виду діяльності [5]; обмеження переліку видів діяльності, при здійсненні яких фізичним та юридичним особам дозволяється сплачувати єдиний податок за фіксованою сумою [6].

Таким чином, на сучасному етапі розвитку економіки провідну роль у створенні ефективного недержавного сектора відіграє малий бізнес. Саме малі і середні підприємства, різні комерційні структури, що належать до сфери малого бізнесу, беруть на себе ризик і працюють відповідно до нових вимог, що ставляться до ефективності. Створення широкої мережі малих підприємств у всіх галузях господарства сприяє демонополізації та розвитку конкуренції. Розвиток малого бізнесу для держави є вигідним багатьма чинниками, в тому числі формуванням середнього класу, ростом економічної активності населення, створенням нових робочих місць, що висуває проблему податкового стимулювання малого бізнесу у ряд першочергових.

Список використаних джерел:

1. Гоголь Т. А. Спрощена форма організації бухгалтерського обліку для підприємств малого бізнесу (не платників ПДВ) без застосування подвійного запису / Т. А. Гоголь, Н. І. Ніпорко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 11. – С. 3-17.
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436- IV / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

3. Ляпін Д. В. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д. В. Ляпін, В. І. Дубровський, О. М. Піщуліна, О. П. Продан. – К. : Інститут власності і свободи, 2012. – С. 124.

4. Кміть В. М. Переваги та недоліки функціонування спрощеної системи оподаткування в Україні / В. М. Кміть, М. Б. Судомир // Інноваційна економіка. – 2013 – № 1. – С. 57– 62.

5. Полторак А. С. Міжнародні тенденції податкових трансформацій в умовах фіскальної децентралізації / А. С. Полторак, М. Й. Головка // Економіка і управління. – 2017. – № 2. – С. 648.

6. Фурсін О. О. Провідні шляхи реформування спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні / О. О. Фурсін, М. В. Ляшко // Держава та регіони – 2014. – № 3. – С. 37-41.

I. Kovalchuk. Transformation of the simplified system of taxation in Ukraine.

Summary

Analyzed the peculiarities of the transformation of the simplified taxation system in Ukraine, analyzed the essence of the simplified taxation system, highlighted the role of small enterprises in the development of the economy, proposed directions for improving the simplified taxation system in Ukraine.

Кушнарєва А. А.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

anna.kushnareva95@gmail.com

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.

канд. екон. наук, асистент,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Shishpanova@mnaui.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТУВАННЯ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

У роботі досліджено поняття та особливості бюджету в банківській установі. Зазначені основні етапи процесу впровадження бюджетування. Обґрунтовано основні переваги системи бюджетування для банківської установи.

Ключові слова: банківська установа, бюджетування, бюджет.

Одним із важливих інструментів управління діяльністю банківської установи є процес бюджетування. Необхідність якого зумовлюється, передусім, реалізацією намічених цілей, своєчасному виявленню та усуненню наявних відхилень у роботі, створенням мотивації ефективного

виконання обов'язків персоналу банківської установи, своєчасністю виявлення негативних тенденцій в процесі розвитку банківської установи, зменшуючи ризик її діяльності, а також підтримуючи ефективність банківського бізнесу на належному рівні.

Особливості організації та реалізації ефективної системи бюджетування в банківських установах досліджували такі вчені, як: Л. О. Гаряга [1], Т. М. Неклюдова [2], Ю. Л. Овдій, Н. С. Островська [3], М. Е. Хуторна [5] та ін.

Проаналізувавши дефініції поняття «бюджет банківської установи», що були сформульовані різними авторами, ми погоджуємося з думкою Т. М. Неклюдовою [2], яка вважає, що бюджет банківської установи – це план майбутніх операцій, виражений у кількісних вимірниках, що формується із використанням особливої технології планування, обліку і контролю фінансових ресурсів та фінансових результатів діяльності банківської установи. Технологія бюджетування поєднує в собі методологію планування з послідовністю кроків на організаційному рівні. Тобто бюджет є певним планом діяльності банківської установи, який акумулює в собі інформацію про майбутні операції і стосується певного напрямку спеціалізації чи певної стадії функціонування банківської установи.

На основі проведених досліджень нами виділено чотири етапи процесу впровадження бюджетування в банківській установі, що представлено на рисунку 1.

Інформаційною основою бюджетування в банківській установі є корпоративне банківське сховище, в якому централізовано зберігаються всі бюджетні показники, а також необхідні для їх розрахунку первинні дані. Джерелом первинних даних слугує автоматизована банківська система та локальні програми, які виконують автоматизацію облікових функцій. Застосування сховищ дозволяє оперативно, використовуючи засоби консолідації і агрегації, на основі первинної інформації обраховувати планові

та фактичні значення по бюджетних статтях у розрізі підрозділів, напрямів бізнесу, банківських продуктів та клієнтів, а також формувати зведені бюджети по кожному бізнес-напрямі та по банківській установі в цілому [4].

1 етап. Формування фінансової структури банківської установи на основі організаційно-штатної структури та бізнес-плану. Сукупність сфер фінансової відповідальності, що є об'єктами бюджетування та поділені між структурними підрозділами банківської установи, що забезпечує формування бюджетних параметрів та контроль бюджетного процесу.

2 етап. Розробка структури бюджету банківської установи. Склад бюджетних статей та погодженням бюджетів між собою. Структурування зведеного бюджету здійснюють закріпленням статей за бюджетами повноважень, за їх складанням, контролем за центрами відповідальності. Основними формами бюджету банківської установи є баланс, бюджет доходів і витрат, бюджет руху грошових коштів та бюджет капітальних інвестицій.

3 етап. Розробка методичних документів. Визначення принципів, методики бюджетування. Положення про бюджетну структуру включає опис змісту бюджетів і структуру бюджетних статей банківської установи. Створено відділу бюджетування, що здійснює методологічну, інформаційну технічну підтримку бюджетного процесу.

4 етап. Розробка організаційного та часового регламентів організації бюджетного процесу. Визначення учасників – суб'єктів бюджетного процесу, розподіл між ними функцій та посадових обов'язків та порядок їх взаємодії та всіх етапах бюджетного планування.

Рисунок 1 – Етапи процесу впровадження бюджетування в банківській установі

Джерело: побудовано автором на основі даних [5]

Бюджет повинен знаходитися під постійним контролем, щоб у разі недоотримання доходів здійснити не автоматичне скорочення одразу всіх витрат, а скорегувати лише їх релевантну частину [3].

Використання бюджетування у банківських установах надає такі переваги: можливість координації та маневрування діяльністю структурних підрозділів банківської установи; оптимізацію фінансових потоків між підрозділами банківської установи; покращення обміну інформацією всередині банківської установи; можливість оперативного аналізу сильних та слабких сторін діяльності; покращення контролю за виконанням поставлених

цілей, можливість порівнювати досягнуті та заплановані результати діяльності [1].

Отже, бюджетування є одним із найбільш ефективних інструментів банківської установи, що дозволяє отримувати необхідну управлінську інформацію, яка б дозволяла визначати прибутковість банківських продуктів, оптимізувати витратну і прибуткову частини бюджету, контролювати реалізацію бюджетного плану.

Список використаних джерел:

1. Гаряга Л. О. Концептуальні засади бюджетування у банках України / Л. О. Гаряга // Ефективна економіка. - 2012. - № 12.
2. Неклюдова Т. М. Сутність та принципи організації бюджетування у банку / Т. М. Неклюдова // Регіональна економіка. - 2009. - № 2. - С. 103-112.
3. Островська Н. С. формування системи контролінгу ризиків у банку / Н. С. Островська // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2016. - № 4(8).
4. Ситник Н. С. Сутність та сучасний підхід до бюджетування в комерційному банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nc.nusta.com.ua/Kyrsi%202009/tezi/images_tezi/S_3_Sytnyk_Chernenko.htm
5. Хуторна М. Е. Бюджетування як інструмент управління банком / М. Е. Хуторна, О. М. Бартош. // Ефективна економіка. – 2013. - № 4.

A. Kushnareva. Features of budgeting in banking institutions.

Summary

In this work the concepts and features of the budget in a banking institution are investigated. These are the main stages of the budgeting process implementation process. The main advantages of the budgeting system for the banking institution are substantiated.

Keywords: banking institution, budgeting, budget.

Літвак А. В.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

andrey171996@mail.ru

*Науковий керівник – **Шишпанова Н. О.***

канд. екон. наук, асистент,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Shishpanova@mnaeu.edu.ua

ПОНЯТТЯ БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ

Розглянуто поняття бюджетного механізму місцевих фінансів з позиції двох підходів: як конкретну техніку управління бюджетною системою та як сукупність організаційно-фінансових відносин. Розкрито суть поняття «місцеві бюджети», «фінанси».

Ключові слова: бюджетний механізм; бюджетна система; міжбюджетні відносини; місцевий бюджет; органи місцевої влади, фінанси.

Фінансово-правова категорія, в основу якої покладено систему фінансових правовідносин є місцеві фінанси. Через державний та місцеві бюджети здійснюється акумуляція фінансових ресурсів для подальшого фінансування державних витрат, а також регулювання найважливіших макроекономічних пропорцій, у тому числі в частині вирівнювання темпів і структури соціально-економічного розвитку регіонів.

Бюджетний механізм місцевих фінансів є головним способом реалізації бюджетної політики на рівні території, яку виробляють та реалізують уповноважені місцеві органи. Бюджетний механізм місцевих фінансів можна визначити як систему методів та інструментів, що через управлінські рішення реалізуються в процесі формування та використання централізованих грошових ресурсів місцевої громади відповідного регіону задля виконання завдань місцевих органів влади [1].

Питанням бюджетного механізму місцевих фінансів присвятили свої праці вітчизняні вчені та науковці, серед яких: І. Алексєєв [1], Т. Бондарчук

[3], О. Василик [4] та ін. Але, не зважаючи на масові дослідження даної теми виникає необхідність науково розкривати окремі аспекти функціонування бюджетного механізму місцевих фінансів в умовах децентралізації місцевих бюджетів.

Фінанси як економічна категорія відображає відносини з приводу створення, розподілу і використання фондів грошових коштів з метою задоволення потреб суспільства у приватних і суспільних благах [2]. Місцеві бюджети – це сукупність економічних відносин, що виникають у зв'язку з утворенням і використанням фондів грошових засобів місцевих органів влади в процесі перерозподілу національного доходу з метою забезпечення розширеного відтворення та задоволення соціальних потреб суспільства.

За своїм складом, місцеві бюджети – це цільові фонди грошових засобів, що знаходяться в розпорядженні місцевих органів влади, які в сукупності з коштами муніципальних підприємств, позабюджетних фондів, іншими грошовими надходженнями й накопиченнями являють собою фінансові ресурси органів місцевої влади [1, с. 108–109].

Ми погоджуємося з думкою Т. Бондарчук [3], що бюджетний механізм місцевих фінансів можна розглядати з двох позицій: як конкретну бюджетну технологію і як організаційно-фінансову категорію. «З одного боку, бюджетний механізм регулювання місцевих фінансів є конкретною бюджетною технікою приведення в дію, функціонування і управління бюджетною системою країни (збору податків та інших доходів, фінансування витрат). З іншого боку, зміст бюджетного механізму регулювання місцевих фінансів становлять сукупність організаційно-фінансових відносин, закріплених нормами бюджетно-податкового права, які складаються в процесі управління бюджетною системою, планування, організації, регулювання та контролю дохідної і видаткової частин місцевих бюджетів. Організаційно-технічні й економічні засади в бюджетному механізмі органічно поєднуються» [3, с. 193].

На місцевому рівні бюджетний механізм, виступаючи особливою технологією системи державного управління, має спрямовуватися на формування і реалізацію раціональної бюджетної політики, а також враховувати наявні можливості використання певних заходів бюджетного регулювання. В умовах демократизації державного управління, коли спостерігається об'єктивна тенденція збільшення економічних повноважень регіональних органів влади, у тому числі у сфері планування бюджету, місцеві бюджети наразі відіграють більшого значення в процесі підтримки стійкості та оптимізації структури соціально-економічного розвитку відповідних територій.

Посилення позитивного впливу місцевого бюджету на динаміку соціально-економічного розвитку відповідного регіону вирішуватиметься через повноцінну реалізацію функцій бюджетного регулювання місцевих фінансів.

Отже, бюджетний механізм місцевих фінансів розглядають як конкретну техніку управління бюджетною системою та як сукупність організаційно-фінансових відносин, що у бюджетному механізмі органічно поєднуються. Місцеві бюджети набувають дедалі більшого значення в процесах підтримки стійкості й оптимізації структурних складових соціально-економічного розвитку територій. Посилення позитивного впливу місцевого бюджету на динаміку соціально-економічного розвитку відповідного регіону можна досягнути шляхом повноцінної реалізації функцій бюджетного регулювання місцевих фінансів.

Список використаних джерел:

1. Алексеев И. В. Бюджетный механизм и социально-экономический развитие регионов : [монография] / И. В. Алексеев, Г. С. Лопушняк, М. В. Ливдар. – Л.: Ліга-Прес, 2014. – 248 с.
2. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – К. : Атіка, 2002. – 386 с.
3. Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні : [монография] / Т. Г. Бондарук. – К. : НАН України, Ін-т екон. та прогнозув., 2013. – 608 с.

4. Василик О. Д. Теорія фінансів : [монографія] / О. Д. Василик. – К. : НІОС, 2000. – 416 с.

A. Litvak. Concept of budgetary mechanism of local finances.

Summary

The concept of the budgetary mechanism of local finances from the standpoint of two approaches is considered: as a specific technique of management of the budget system and as a set of organizational and financial relations. The essence of the concept of "local budgets", "finances" is revealed.

Key words: budget mechanism; budget system; inter-budgetary relations; local budget; local authorities, finances.

Малиновська І. О.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

iramalinovskaya1995@gmail.com

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.

канд. екон. наук, асистент

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

Shishpanova@mnaui.edu.ua

**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ
УКРАЇНИ**

У роботі розглянуто основні аспекти щодо діяльності Рахункової палати України, висвітлено основні напрямки її роботи, охарактеризовано співробітництво з міжнародними організаціями та країнами.

Ключові слова: Рахункова палата, державний орган, міжнародна організація, фінансовий контроль.

Україна зробила свій європейський вибір, у межах якого дуже важливим є розвиток прозорого відкритого державного управління із залученням громадськості. Для добре збалансованої, повністю функціональної системи державного управління особливе значення має функція фінансового контролю та функціонування державних органів, що наділені відповідними повноваженнями.

Формуванню єдиної системи державного фінансового контролю присвячені праці таких науковців, як: Барановський О., Басанцов І. [1], Миколенко М. [3] та ін. Правова основа організації та діяльності Рахункової палати України визначається Конституцією України [2] та Законом України «Про Рахункову палату» [4].

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату» від 05.01.2017 № 576-19: Рахункова палата України є постійно діючим органом контролю, який утворюється Верховною Радою України, підпорядкований і підзвітний їй. Свою діяльність Рахункова палата України здійснює самостійно, незалежно від будь-яких інших органів держави. Взаємовідносини Рахункової палати з Верховною Радою України будуються на основі підзвітності.

Рахункова палата України здійснює свою діяльність у таких напрямках: контрольно-ревізійному, експертно-аналітичному та інформаційному, активно співпрацює з міжнародними організаціями та країнами [4].

Варто визначити, що міжнародне співробітництво є важливим інструментом інституційного розвитку Рахункової палати та посилення спроможності виконувати покладені на неї функції вищого органу фінансового контролю України. Рахункова палата активно розвиває міжнародне співробітництво як в рамках міжнародних фахових організацій, так і в рамках двостороннього та багатостороннього співробітництва.

Рахункова палата – член Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI) з 1998 року та Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) з 1999 року. Таким чином, з 1998 року Рахункова палата визнана міжнародною спільнотою як ВОФК в Україні та активно співпрацює з вищими органами фінансового контролю інших іноземних держав. У рамках діяльності міжнародних організацій EUROSAI та INTOSAI Рахункова палата бере участь у роботі комітетів INTOSAI з інституціонального розвитку та професійних стандартів, робочих

груп EUROSAI з аудиту навколишнього середовища та інформаційних технологій, а також цільових груп EUROSAI з професійних стандартів та обміну знаннями.

З ініціативи Рахункової палати у листопаді 2006 року було створено спеціальну підгрупу з аудиту ліквідації наслідків природних і техногенних катастроф та радіоактивних відходів робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища, яку згодом було реорганізовано в окрему спеціальну групу EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, на чолі з Рахунковою палатою України.

Станом на початок 2017 р. Рахунковою палатою підписані двосторонні угоди про співробітництво з вищими органами фінансового контролю 20 країн, серед яких: США, Канада, країни ЄС [3]. Рахункова палата надає великого значення співробітництву ВОФК країн Співдружності Незалежних Держав. У 2000 році Рахункова палата стала співзасновником Ради керівників вищих органів фінансового контролю держав-учасниць СНД.

Невід’ємним елементом міжнародного співробітництва Рахункової палати впродовж п’яти останніх років залишається проведення паралельних контрольних заходів за участю фахівців кількох ВОФК. Така форма співробітництва є надзвичайно ефективною і результативною для визначення нових підходів і методів проведення аудитів, пошуку оптимальних шляхів вирішення проблем.

На постійній основі відбувається співпраця Рахункової палати зі Світовим банком. Основним напрямом співробітництва є проведення Рахунковою палатою України аудитів проектів Світового банку, що реалізуються в Україні через державний бюджет. Поглиблення подальшого співробітництва забезпечується Меморандумом про взаєморозуміння, підписаним 18 грудня 2008 року. З 2009 по 2013 рік Рахункова палата виконувала функції зовнішнього аудитора Організації з безпеки та співробітництва в Європі [1].

З кожним роком значення Рахункової палати України як постійно діючого органу контролю поступово зростає. Вироблення нових форм співпраці з міжнародними організаціями та іноземними ВОФК, вивчення світового досвіду контрольно-ревізійної, експертно-аналітичної роботи, запровадження у діяльність сучасних форм і методів аудиту, обмін інформаційною продукцією та розширення сфери професійних відносин є і надалі залишатимуться пріоритетними напрямками реалізації основних завдань міжнародного співробітництва Рахункової плати.

Список використаних джерел:

1. Басанцов І.В. Удосконалення державного фінансового контролю за ефективним використанням бюджетних коштів в Україні // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2015. – № 1. – С. 280-283.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Миколенко М.С. Шляхи вдосконалення діяльності Рахункової палати України // Управління розвитком. – 2014. – № 2 (78). – С. 8-9.
4. Про Рахункову палату: Закон України від 05.01.2017 №576-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

I. Malinovskaya. International cooperation of the accounting chamber of Ukraine.

Summary

The paper considers the main provisions concerning the activities of the Accounting Chamber of Ukraine, highlights the main directions of its work, describes cooperation with international organizations and countries.

Keywords: Accounting Chamber, state body, international organization, financial control.

Мельник Ю. В.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ulia0743@gmail.com*

*Науковий керівник – Полторак А. С.,
канд. екон. наук*

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnaeu.edu.ua*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ

У даній роботі розглянуто зарубіжний досвід застосування податку на виведений капітал. Обґрунтовано необхідність впровадження даного податку в Україні та позитивні і негативні наслідки такого впровадження.

Ключові слова: податок на прибуток, податок на виведений капітал, податковий тягар, реформа.

У сучасних умовах глобалізації економіки структура податкової системи будь-якої країни є надзвичайно важливим фактором в умовах прийняття рішень щодо інвестування чи запровадження нових видів діяльності. Надмірний податковий тягар призводить до таких негативних наслідків як зниження ділової активності суб’єктів господарювання, відтік національних капіталів за кордон, «тінізація» економіки.

Вищеописаний стан спричиняє необхідність дослідження зарубіжного досвіду оподаткування прибутку підприємств в частині запровадження податку на виведений капітал з метою його адаптації до вітчизняних вимог.

Починаючи з 2015 року в Україні запроваджена класична європейська модель податку на прибуток, згідно з якою базовим показником для розрахунку об’єкта оподаткування є бухгалтерський фінансовий результат до оподаткування, який в подальшому коригується на різниці, прямо визначені Податковим кодексом України. Так, об’єкт оподаткування повинен розраховуватися на підставі даних фінансової звітності платника податків, у

зв'язку з чим податковим органам надано право проводити перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку для податкових цілей.

Запровадження з 2018 року податку на виведений капітал в Україні дозволить значною мірою вирішити існуючі системні проблеми із цим податком, відновити справедливість в оподаткуванні та знизити податкове навантаження на платників податку.

Показовим є досвід Естонії, яка ще у 2000 році провела унікальну на той час податкову реформу, відмовившись від класичної моделі оподаткування нарахованого бухгалтерського прибутку на користь моделі оподаткування прибутку, що розподіляється (виплачується) підприємством.

За 17 років з часу свого впровадження така модель продемонструвала свою високу ефективність у сучасних реаліях світової економіки [1].

Як зазначають фахівці Податкового Фонду, найбільш важливою і конкурентною перевагою податкового кодексу Естонії є система оподаткування прибутку підприємств завдяки низької 20% ставки та взагалі унікальній моделі оподаткування розподіленого прибутку серед країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Податок на прибуток підприємств в Естонії становить собою так званий податок на грошовий потік ('cash-flow tax'). Замість того, щоб вимагати від підприємств розрахунку оподатковуваного доходу з використанням складних правил і графіків амортизації щороку, в Естонії податок на прибуток підприємств стягується тільки тоді, коли бізнес виплачує (розподіляє) прибуток своїм акціонерам (власникам). Такий податок не лише значно спрощує розрахунок оподатковуваного прибутку, він також забезпечує додаткові переваги, в тому числі повне покриття витрат на капітальні інвестиції [2].

На нашу думку, адаптація досвіду Естонії в частині запровадження податку на виведений капітал в умовах України приведе до збільшення інвестицій через оподаткування лише розподіленого прибутку;

адміністративного полегшення, оскільки базою оподаткування буде обмежена кількість транзакцій. Представимо аналіз наслідків від впровадження податку на виведений капітал у табл. 1.

Таблиця 1 Позитивні та негативні наслідки від впровадження податку на виведений капітал в Україні

ПОЗИТИВНІ	НЕГАТИВНІ
Перерозподіл податкового навантаження з тих, хто сьогодні несе основний тягар по сплаті податку на прибуток на всіх платників податку	Зниження податкових надходжень до бюджету у короткостроковій перспективі
Припинення практики незаконного встановлення показника податкового навантаження у вигляді відсотку від обороту платника податку та вчинення фіскального тиску	У зв'язку із загальною недовірою до влади, ефект відкритої демонстрації фінансового результату та залишення коштів в Україні може наступити не відразу і потребує часу для звикання бізнесу до моделі
Прогнозоване збільшення надходження до державного бюджету у середньостроковій перспективі	
У разі відсутності виплати дивідендів кошти залишаються у бізнесі, що, відповідно, спричинить збільшення надходжень від ПДВ та податків на заробітну плату.	
Суттєве зниження дискретності у зв'язку із відсутністю таких категорій як фінансовий результат, витрати та доходи.	

Джерело: узагальнено автором на основі даних [1; 2]

Таким чином, проаналізувавши зарубіжний досвід Естонії щодо використання податку на виведений капітал як альтернативи класичній моделі, вважаємо адаптацію цього досвіду до умов України доцільною та обґрунтованою.

Список використаних джерел:

1. Шемяткін О. О. Податок на виведений капітал та пов'язані системні зміни [Електронний ресурс] / О. О. Шемяткін, Т. С. Шевцова. – Режим доступу: http://kmp.ua/wpcontent/uploads/2016/08/Presentation_Exit_Capital_Tax_08_2016.pdf
2. Бетлій О. Податок на прибуток підприємств чи податок на виведений капітал: аналіз та рекомендації / О. Бетлій, Д. Заха, Т. Оттен [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.slideshare.net/IER_Kyiv/ss-77007075

J. Melnyk. Foreign experience in using the capital tax.

Summary

In this paper we consider the foreign experience of using the tax on the withdrawn capital. The necessity of introduction of this tax in Ukraine and its positive and negative consequences are substantiated.

Keywords: tax on profit, tax on withdrawn capital, tax burden, reform

Мікуляк К. А.
*Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kateryna.mikulyak@gmail.com*
Науковий керівник – Боднар О. А.
*асистент,
кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
bodnarolena1606@gmail.com*

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

У роботі проаналізовано вплив фінансової санації на конкурентоспроможність підприємства, наведено шляхи подолання кризових явищ, які передбачають здійснення заходів з фінансового оздоровлення. Розглянуто фінансову санацію як інструмент налагодження усіх сфер фінансово-господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, стратегія, фактори впливу, фінансове оздоровлення, фінансова санація.

В умовах фінансової та політичної нестабільності функціонування підприємств дедалі частіше супроводжується кризовими ситуаціями, внаслідок яких відбувається послаблення конкурентоспроможності, яке виявляється у фінансовій неспроможності або навіть банкрутстві. Для того, щоб вирішити проблеми фінансової стабілізації та подальшого розвитку підприємств необхідно виявити та подолати причини виникнення кризових явищ. Одним із важливих інструментів фінансового оздоровлення є проведення санаційних заходів з метою виведення підприємств з фінансової кризи для збереження конкурентних переваг. З посиленням політичної, економічної, соціальної нестабільності спостерігається стрімке зростання інтересу з боку науковців до теоретичного обґрунтування можливих шляхів подолання кризових явищ на підприємстві, які передбачають здійснення заходів з фінансового оздоровлення діяльності для посилення конкурентних позицій підприємств. Особливу увагу механізму фінансової санації

підприємств приділяють вчені, серед яких: І. А. Бланк [1], Т. П. Гудзь [2], І. Н. Карпунь [3], О. О. Терещенко [4], А. В. Череп [5] та ін. Проте залишаються недостатньо обґрунтованими питання економічної ефективності та доцільності здійснення фінансового оздоровлення підприємства з метою підвищення конкурентоспроможності.

Показник конкурентоспроможності для будь-якого підприємства являє собою підсумок роботи його служб та підрозділів, а також його реакцію на зміну зовнішніх факторів впливу [1].

Основною метою діяльності підприємства є одержання прибутку, отже, критерій прибутковості в абсолютному і відносному виразі може бути використано для оцінки його конкурентної позиції на ринку. Але в моменти політичної, економічної та соціальної кризи існує загроза отримати негативний фінансовий результат. У даному випадку необхідним інструментом налагодження усіх сфер фінансово-господарської діяльності підприємства виступає фінансова санація. Запорукою виживання і стабільності підприємств у будь-яких економічних умовах є забезпечення їх ефективної діяльності та фінансової стійкості [5].

Проблема оздоровлення рано чи пізно виникає практично перед кожним підприємством, оскільки це безпосередньо пов'язано із теорією циклічності створення, розвитку і припинення діяльності суб'єкта господарювання. Проведення організаційних та виробничо-технічних удосконалень, що входять до програми оздоровлення позитивно впливають на показники діяльності підприємства в майбутньому, що у свою чергу, впливає на покращення конкурентних позицій [3].

Стратегію фінансового оздоровлення підприємства науковці розглядають як комплекс реорганізаційних заходів по відновленню платоспроможності підприємства, його життєстійкості, попередженню банкрутства чи підвищенню конкурентоспроможності. Вона спрямована на збереження підприємства шляхом розробки і реалізації комплексної

програми його оздоровлення й розвитку та містить систему ревізійних заходів, спрямованих на виявлення та усунення неефективних структурних елементів і зон, пошук та використання прихованих резервів й додаткових стимулів [2].

Загалом аналіз основних підходів та методів фінансового оздоровлення підприємств показує, що будь-який проект санації вимагає: поглибленого знання бізнесу, що реформується; обмеження по термінах, вартості та якості виконання проекту; формування спеціалістів, що розробляють і реалізують план перетворення підприємства та ефективного управління ним; організації ефективного управління ризиками проекту; забезпечення проекту необхідними контрактами і поставками.

Отже, фінансове оздоровлення підприємства позитивно впливає на показники діяльності в майбутньому, які посилюють його конкурентні позиції, є успішним, коли за допомогою зовнішніх та внутрішніх фінансових джерел, проведення організаційних та виробничо-технічних удосконалень підприємство виходить з кризи і забезпечує свою прибутковість та конкурентоспроможність у довгостроковому періоді. Для того, щоб ефективно розробити санаційних заходів та знайти джерела їх фінансування необхідно детально вивчити специфіку роботи підприємства, врахувати усі внутрішні та зовнішні чинники впливу на його діяльність, обґрунтувати доцільність їх здійснення для покращення конкурентних переваг.

Список використаних джерел:

1. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент / І. А. Бланк // Економіка та фінанси. – 2015. – № 12. – С. 16-19.
2. Гудзь Т. П. Система раннього виявлення та подолання фінансової кризи підприємств : монографія / Т. П. Гудзь. – Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2007. – 166 с.
3. Карпунь І. Н. Антикризові заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання [монографія] / І. Н. Карпунь. – Львів: «Магнолія-2006», 2008. – 440 с.
4. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посібн. / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ, – 2008. – 412 с.
5. Череп А. В. Визначення заходів для відновлення платоспроможності боржника / А. В. Череп, О. О. Романченко // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 1(5). – С. 213-219.

K. Mikulyak. Effect of financial sanitation on competitiveness of the enterprise.

Summary

The work analyzes the impact of financial sanitation on the competitiveness of the enterprise, presents ways to overcome the crisis phenomena, which involve the implementation of financial rehabilitation measures. Considered financial sanitation as an instrument for the adjustment of all spheres of financial and economic activity of the enterprise.

Keywords: competitiveness, strategy, factors of influence, financial rehabilitation, financial sanitation.

Мікуляк К. А.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

kateryna.mikulyak@gmail.com

*Науковий керівник – Боднар О. А.
асистент,*

*кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет*

*м. Миколаїв, Україна
bodnarolena1606@gmail.com*

**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ
УКРАЇНИ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ**

У роботі розглянуто критерії оцінки конкурентоспроможності комерційних банків на ринку фінансових послуг, наведено групи факторів для визначення конкурентних переваг банківських установ, проаналізовано техніко-економічні, комерційні та нормативно-правові чинники, що включають аспекти досягнення конкурентних переваг.

Ключові слова: банківська установа, конкурентна позиція, конкурентоспроможність, ринок фінансових послуг.

За умов економічної, політичної та соціальної кризи конкурентоспроможність є найважливішим елементом забезпечення діяльності банківських установ на ринку фінансових послуг, а результати її оцінки виступають передумовою як планування, так і цілей, що визначаються для здійснення ефективного їх функціонування та досягнення конкурентних позицій у перспективі.

Велика кількість банківських установ в умовах сьогодення мають серйозні проблеми з платоспроможністю, фінансовими результатами

діяльності і потребують негайного фінансового оздоровлення. Для того, щоб утриматися на фінансовому ринку їм необхідно посилювати конкурентні позиції шляхом нарощування ресурсної бази, трудового потенціалу, асортименту банківських послуг та впроваджувати інновації [3].

Проблемам конкурентоспроможності та конкурентних переваг комерційних банків України на ринку фінансових послуг присвячено велику кількість наукових публікацій. Основним теоретичним положенням та концептуальним засадам присвячені наукові праці авторів, таких як: Т. Д. Гірченко [2], А. М. Поддєрьогін [3], А. В. Череп [4] та ін.

Конкурентоспроможність банківських послуг на ринку фінансових послуг – це багатоаспектне поняття, що означає відповідність послуги умовам ринку, конкретним вимогам споживачів не тільки за своїми якісними, економічними, технічними, естетичними, ергономічними характеристикам, але й за комерційними та іншим умовам його реалізації [4].

Конкурентоспроможність банківських установ на ринку фінансових послуг визначається певною кількістю факторів, які можна подати у вигляді груп [2]:

- споживчі властивості продуктів і послуг комерційного банку;
- споживчі властивості продуктів і послуг банків-конкурентів;
- маркетингова стратегія комерційного банку;
- маркетингові стратегії банків-конкурентів;
- характеристики цільових ринкових сегментів комерційного банку;
- характеристики цільових ринкових сегментів банків-конкурентів.

Кожна з наведених груп містить ряд підгруп, тому коло факторів, що визначають конкурентоспроможність конкретного банківського продукту або послуги, виявляється настільки широким і своєрідним, що неможливо запропонувати єдину методику збору відповідних даних, їх обробки та уніфікації для повної діагностики рівня інтенсивності конкуренції в конкретному сегменті ринку банківських продуктів і послуг.

Конкурентоспроможність комерційних банків залежить від ряду факторів, що впливають на те, яким продуктам та послугам віддають перевагу покупці, і цим визначають обсяг їх реалізації на даному ринку. Ці фактори можна вважати складовими конкурентоспроможності і розділити на три групи: техніко-економічні, комерційні, нормативно-правові чинники.

Техніко-економічні фактори включають: якість, ціну продажу і витрати на експлуатацію або споживання послуги. Ці компоненти залежать від: продуктивності та інтенсивності праці, витрат виробництва, наукомісткої продукції та ін.

Комерційні фактори визначають умови реалізації товарів на конкретному ринку. Вони включають:

- кон'юнктуру ринку (гостроту конкуренції, співвідношення між попитом і пропозицією даного продукту, національні та регіональні особливості ринку, що впливають на формування платоспроможного попиту на даних продукт або послугу);

- рекламу (наявність і дієвість реклами і інших засобів впливу на споживача з метою формування попиту);

- імідж банківської установи.

Нормативно-правові чинники відображають вимоги технічної, екологічної та іншої безпеки використання продукту або послуги на ринку, а також патентно-правові вимоги (патентної чистоти і патентного захисту).

Отже, конкурентоспроможність банківської установи на ринку фінансових послуг визначається на основі техніко-економічних, комерційних і нормативно-правових чинників, які включають гостроту конкуренції, національні та регіональні особливості ринку, співвідношення між попитом і пропозицією продуктів, маркетингові стратегії банків-конкурентів. Для того, щоб покращити свої конкурентні позиції на ринку фінансових послуг, банківська установа повинна нарощувати асортимент продуктів і послуг, ресурсну базу, трудовий потенціал, а також впроваджувати інновації.

Список використаних джерел:

1. Гірченко Т. Д. Стратегія конкурентоспроможності банків в умовах активізації розвитку ринку банківських послуг / Т. Д. Гірченко // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С. 122-127.
2. Заруба Ю. О. Конкурентоспроможність комерційного банку / Ю. О. Заруба // Фінанси України. – 2014. – № 2. – С. 22–23.
3. Поддєрьогін А. М. Сутність конкурентоспроможності банку / А. М. Поддєрьогін // Управління розвитком. – 2014. – № 12. – С. 38-39.
4. Череп А. В. Конкуренція на фінансовому ринку : банківські конкурентні переваги / А. П. Череп, В. Віхлевщук // Економічний простір : збірник наукових праць. – 2015. – № 15. – С. 53-58.

K. Mikulyak. Competitiveness of commercial banks of Ukraine on the financial services market.

Summary

The criteria for assessing the competitiveness of commercial banks in the financial services market are considered in the work, the groups of factors are determined for determining the competitive advantages of banking institutions, the technical-economic, commercial and regulatory factors, which include aspects of achieving competitive advantages, are analyzed.

Keywords: banking institution, competitive position, competitiveness, market of financial services.

Мікуляк К. А.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

kateryna.mikulyak@gmail.com

Науковий керівник – Бурковська А. В.,
канд. екон. наук, доцент

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

anna.burkovskaya12@gmail.com

ГРУПУВАННЯ ОДНОРІДНИХ КЛАСТЕРІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ЗА МЕТОДОМ КАРТ КОХОНЕНА

У роботі розглянуто методологію аналізу фінансового стану окремих банківських установ. Розглянуто підхід групування банківських установ не за розмірами їх активів, а залежно від структурно-функціональних характеристик, обґрунтовано переваги такого групування.

Ключові слова: банківська установа, самоорганізаційна карта, метод Кохонена, кластерний аналіз, структурно-функціональна група.

В умовах сьогодення для визначення фінансового стану окремих банківських установ та сукупних тенденцій розвитку банківської системи України застосовують самоорганізаційні карти Кохонена, засновані на нейронних мережах. На основі даного методу банківські установи групуються у різних кластерах карти за подібними характеристиками та оцінюються за показниками, які характеризують співвідношення активів і пасивів, доходів і витрат банківських установ.

Питанням групування однорідних кластерів банківських установ за методом карт Кохонена приділяють увагу вчені та науковці, серед яких: О. Заруцька [3], Д. Подікін [4], В. Рашкован [4] та ін.

Карта Кохонена будується шляхом розташування окремих кластерів з подібними характеристиками. Ми погоджуємося з думкою Заруцької О. [3], що згідно з самоорганізаційною картою Кохонена, банківські установи можна поділити на такі основні групи кластерів:

- 1) найпроблемніші банківські установи в оточенні збиткових комерційних банків, банківських установ із неякісними активами, підвищеними процентними ставками, або тих, які спеціалізуються на кредитуванні фізичних осіб із високими ставками та комісійними доходами – так званих «роздрібних» банківських установ;

- 2) великі ефективні банківські установи з дешевими ресурсами, залежні від міжбанківських ресурсів (з іноземними інвестиціями);

- 3) малі банківські установи, залежні від бізнесу акціонерів, зі специфічними рисами структури балансу (надто високими непроцентними зобов'язаннями, високоліквідними активами, торговельними доходами) та особливим рівнем ставок (дешевими ресурсами, високою маржею), тобто «сплячими» банківськими установами. Для кожної групи кластерів може бути сформований фінансовий портрет, що відображає особливості групи, проблемні ділянки, профілі ризиків та перспективи розвитку.

На основі проведеного дослідження, нами встановлено, що у картах Кохонена проблемні банківські установи переважно займають південний захід, поруч з ними у посткризовому періоді знаходяться «роздрібні» банківські установи з надлишковими високоліквідними активами та високою часткою споживчих кредитів. Дане розташування груп у період обмеженого розвитку класичних кредитних операцій пояснюється потребою підвищення обсягів резервів під кредитні ризики, що унеможливорює збитки банківської установи і має прямий вплив на фінансовий результат. Приріст позитивного фінансового результату даних комерційних банків стримується слабким розвитком нових активних операцій, що має негативний вплив на якість активів і фінансовий результат банківських установ зазначених структурно-функціональних груп [4].

Північний захід карти займають банківські установи з підвищеними процентними ставками залучених зобов'язань та розміщених активів, які активно залучають кошти фізичних осіб та кредитують за високими ставками, внаслідок чого підвищуються процентні, кредитні ризики та ризик ліквідності.

Під час аналізу розподілу банківських установ за картою Кохонена слід враховувати, що статус окремого комерційного банку у даний момент часу та його положення на карті може бути тимчасовим явищем. Для отримання більш ґрунтовної характеристики структурно-функціональних груп необхідне накопичення інформації і дослідження послідовних змін позиції банківської установи на карті за декілька періодів часу (кварталів, років тощо). Властивості групи визначають банківські установи, які демонструють стійке перебування у певних сегментах карти. Водночас траєкторії нестійких банківських установ, які постійно змінюють своє положення свідчать про наявність проблем розвитку у майбутньому.

Ми погоджуємося з думкою О. Заруцької [3], що розподіл за структурно-функціональними характеристиками банківських установ дає

змогу групувати близько розташовані на карті Кохонена об'єкти і здійснювати превентивний контроль за їх фінансовим станом шляхом вивчення відповідних профілів ризиків, що у майбутньому надасть їм конкурентні переваги. Спостереження за траєкторіями окремих банківських установ на карті Кохонена свідчить про можливість встановлення певних «критичних точок», коли кількісні зміни у системі показників втілюються у якісному переході до іншого кластеру з новими характеристиками [2].

З позицій банківського регулювання та нагляду запропонований апарат нейронних мереж дає змогу оцінити стан кожної структурно-функціональної групи та її окремих об'єктів, встановлювати запобіжні обмеження для будь-якої банківської установи для підтримки фінансової стійкості та покращення конкурентних переваг.

Список використаних джерел:

1. Kohonen T. Self-Organized Formation of Topologically Correct Feature Maps, Biological Cybernetics. – 1982.
2. Заруцька О. Відображення фінансового стану банків України за картою Кохонена / О. Заруцька // Вісник НБУ. – 2009. – № 10. – С. 12-19.
3. Заруцька О. Обґрунтування підходу до масштабного розподілу банків України на основі структурно-функціональних груп / О. Заруцька // Вісник НБУ. – 2012 – № 10. – С. 20-24.
4. Рашкован В. Кластерний аналіз бізнес-моделей українських банків: застосування нейронних мереж Кохонена / В. Рашкован, Д. Подікін // Вісник НБУ. – 2016. – № 238. – С. 13-41.

K. Mikulyak. Grouping homogeneous clusters of banking institutions using the kohonen card method.

Summary

The paper considers the methodology of the analysis of individual banking institutions financial condition. Considering the approach of grouping banking institutions not in size of their assets, and depending on their structural and functional characteristics, such grouping advantages are substantiated.

Keywords: bank institution, self-organizing map, Kohonen method, cluster analysis, structural and functional group.

Мотчаний В. І.

Студент спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

motchaniy@gmail.com

Науковий керівник – Полторак А. С.,

канд.екон.наук ,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

poltorak@mnaeu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

В роботі досліджено формування дохідної частини Державного бюджету України, визначено основні напрями врегулювання бюджетної стратегії країни, проаналізовано основні шляхи збільшення дохідної частини Державного бюджету, обґрунтовано необхідність реформування податкової системи.

Ключові слова: Державний бюджет України, бюджет, доходи Державного бюджету, податкові надходження.

Бюджет – це головний фінансовий план країни. Він є невід’ємною частиною фінансової діяльності держави і дієвим механізмом здійснення фінансової політики країни. Всі соціальні та економічні проблеми життя громадян відображені в бюджеті кожної держави. Одне із головних завдань бюджету – забезпечити необхідну кількість фінансових ресурсів для забезпечення нормальної діяльності держави та забезпечення її функцій [1].

Бюджет, як самостійна економічна категорія, – це форма існування об’єктивно обумовлених розподільчих відносин, що задовольняють потреби населення та суб’єктів господарювання в країні [2].

Державний бюджет є найдієвішим механізмом здійснення фінансової політики держави. У доходах та видатках бюджету відображаються податкова політика держави та пріоритетні напрями вкладень коштів відповідно. Бюджет дозволяє визначити рівень розвитку держави, рівень економіки та життя населення, розвиток соціального забезпечення в країні.

Саме через державний бюджет органи місцевого самоврядування можуть реалізувати державну бюджетну та податкову політику, регулювати та контролювати дотримання чинного законодавства, проводити різні заходи в інтересах держави щодо розвитку економіки та ефективності здійснення соціальної політики країни.

Найгострішою проблемою бюджету, яка на сьогодні є дуже актуальною, є проблема незбалансованості бюджетних ресурсів та бюджетних зобов'язань.

Важливим аспектом в формуванні та забезпеченні дохідної частини Державного бюджету країни є те, яке існує співвідношення прямих і непрямих податків і зборів у структурі отриманих доходів та яку питому вагу займають головні бюджетоутворюючі податки: ПДВ, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок, податок на прибуток.

Доцільним вважаємо проведення заходів щодо забезпечення стабільності та сталого збільшення податкових та неподаткових надходжень до бюджету. Зростання доходів бюджету має відбуватися шляхом: зміни податкового законодавства, забезпечення простоти його трактування; коригування рівня непрямого оподаткування в частині справляння ПДВ та акцизного податку [3].

Для стабілізації формування доходів Державного бюджету України потрібно сформулювати бюджетну стратегію та узгодити її з програмами соціально-економічного розвитку держави. Основними напрямками врегулювання бюджетної стратегії є: стабільність бюджетного, податкового законодавства; детінізація економіки; узгодженість співпраці органів управління; застосування середньострокового планування; врегулювання дохідної та видаткової частин бюджету та приватизаційних процесів в Україні; модернізація економіки.

Отже, основними проблемами формування доходів Державного бюджету України є: диспропорція між отриманням податкових надходжень

від платників податків і забезпеченням належного, необхідного їх рівня для повного наповнення дохідної частини Державного бюджету України, існування значного дефіциту, який негативно впливає не тільки на його платоспроможність, а й на ефективність здійснення податкової політики держави.

Список використаних джерел:

1. Лебеда Г. Б. Податково-бюджетна політика та економічне зростання / Г. Б. Лебеда // Економіка і прогнозування. – 2002. – № 1. – С. 93–101.
2. Полторак А. С. Аналіз податкових надходжень у структурі доходів зведеного бюджету України / А. С. Полторак, Є. П. Гнатенко // Науковий вісник Миколаївського національного аграрного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. – 2015. – № 2 (5). – С. 130-134.
3. Хмарук Ю. В. Оцінка факторів впливу на доходи Державного бюджету України / Ю. В. Хмарук // Фінансова система України. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2011. – Вип. 16. – С. 82-91.

V. Motchani. The revenues of the state budget of Ukraine.

Summary

The work investigated the formation of the revenue part of the State budget of Ukraine. The main directions of settlement of the budget strategy of the country. Reveals the basic ways of increasing revenues of the State budget. Analyses the necessity of reforming the tax system.

Key words: State budget of Ukraine, budget, budget revenues, tax revenues.

Сидорчук Я. Ю.
*Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
yanasidorchuk555@gmail.com*
Науковий керівник – Бурковська А. В.,
*канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
anna.burkovskaya12@gmail.com*

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Проведено теоретичні дослідження у сфері банківської ліквідності, розглянуто необхідність вдосконалення існуючих підходів до управління ліквідністю, та взаємозв'язок між станом банківської ліквідності й станом економіки країни.

Ключові слова: банківська система, нормативи ліквідності, банківська ліквідність, прибутковість банку, управління ліквідністю.

Протягом останніх років тема забезпечення ліквідності банківської системи є дуже актуальною, так як втрата банківською установою своєї ліквідності може стати причиною втрати коштів або навіть банкрутства значної кількості його клієнтів.

Нестабільний і послаблений стан економіки спричиняє недовіру клієнтів та інвесторів до банківської системи. Це спричиняє погіршення якості кредитного портфелю і послаблення ліквідності [1].

Національний банк України з метою контролю за станом ліквідності банківських установ встановлює певні економічні нормативи, а саме: миттєвої ліквідності ($H4 > 20\%$), поточної ліквідності ($H5 > 40\%$), та короткострокової ліквідності ($H6 > 60\%$). Розглянемо сучасний стан показників ліквідності банківської системи України (табл. 1).

Таблиця 1 Показники ліквідності банківської системи України за період 2014-2016 р., %

Норматив ліквідності	Нормативне значення	2014р.	2015р.	2016р.
Миттєва ліквідність (Н4)	>20%	48,00	58,65	68,88
Поточна ліквідність (Н5)	>40%	79,19	76,05	84,21
Короткострокова ліквідність (Н6)	>60%	85,20	82,59	89,99

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Встановлено, що за період з 2014 до 2016 року миттєва ліквідність значно збільшується (від 48 % до 68,88%) протягом всього аналізованого періоду, що свідчить про збільшення обсягів коштів банків на коррахунках і в той же час знижується попит на кредити рефінансування НБУ.

Щодо коефіцієнта поточної ліквідності, слід зазначити, що протягом років його значення значно варіювалося. Так, відповідно до офіційних даних НБУ, станом на 2014 рік показник становив 79,19%, на наступний 2015 рік – знизився до 76,05%, а станом на 2016 рік – знову підвищився і становив 84,21%. Значення короткострокової ліквідності протягом аналізованого періоду збільшується від 85,20% до 89,99%.

Підвищення ефективності управління ліквідністю банківської системи є одним із пріоритетних завдань центральних банків кожної країни.

В умовах невизначеності та кризового стану банківської системи України, виникає необхідність здійснювати ефективне управління ліквідністю та прибутковістю. Стратегічне завдання, яке мають вирішувати банківські установи в процесі управління ліквідністю, — це необхідність уникати як дефіциту, так і надлишку ліквідних коштів.

Для підвищення ефективності управління ліквідністю та подолання існуючих недоліків в банківській системі України необхідні комплексний підхід і зусилля багатьох суб'єктів, зокрема НБУ, уряду та безпосередньо самих банків [3].

Суть банківського управління ліквідністю розкривається в гнучкому сполученні протилежних вимог ліквідності і прибутковості. Цільова функція управління ліквідністю комерційним банком полягає в максимізації прибутку при обов'язковому дотриманні встановлюваних і обумовлених самим банком економічних нормативів.

Банківська установа повинна визначати потребу в ліквідних коштах хоча б на короткострокову перспективу. Прогнозування цієї потреби може здійснюватися двома методами: один припускає аналіз потреб у кредиті й очікуваному рівні внесків кожного з головних клієнтів, а інший – прогнозування обсягу позичок і внесків. Обидва методи мають недолік: вони спираються на середній, а не граничний рівень ліквідності. Це може бути достатнім для оцінки ліквідності банківської системи в цілому, але не підкаже керівництву окремої банківської установи, обсяг необхідної касової готівки на наступному тижні, для покриття вилучення внесків і заявки на кредит. Тільки аналіз рахунків окремих клієнтів банківської установи дозволяє йому визначити потреби в готівці на даний момент.

Підтримка ліквідності на необхідному рівні здійснюється за допомогою проведення визначеної політики банківської установи в галузі пасивних і активних операцій, вироблюваної з урахуванням конкретних умов грошового ринку й особливостей виконуваних операцій. Тобто банківська установа повинна розробити грамотну політику управління активними і пасивними операціями [4].

Отже, банківська ліквідність відіграє життєво важливу роль як у діяльності окремої банківської установи, так і у фінансовій системі держави. Тому вирішення проблеми ліквідності повинно мати найвищий пріоритет у роботі банківської установи, а моніторинг ліквідності та вживання відповідних заходів щодо підтримання достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження та виживання кожної банківської установи у сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Олещенко Л. Г. Сучасний стан та проблеми ліквідності банківської системи України / Л. Г. Олещенко [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2213>.
2. Офіційний сайт Національного банку України, розділ статистика [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.
3. Семенча І. Є. Ліквідність банківської системи в умовах фінансової нестабільності / І. Є. Семенча // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 686–689.
4. Скок Є. М. Ліквідність банківської системи та операції, що призводять до її зміни / Є. М. Скок // Економіка. Управління. Інновації. – 2013. – № 2. – С. 6-19.

Y. Sidorchuk. Directions of improving liquidity management of banking system of Ukraine.

Summary

Carried out theoretical work in the sphere of banking and public relations, in particular, in the expansion of the property, in the management of property, in the economy, in the country, in the bank of the economy, in the economy of the country.

Key words: banking system, liquidity ratios, bank liquidity, bank profitability, liquidity management.

Сердечна Ю. С.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

serdechko1995@meta.ua

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.,

канд. екон. наук, асистент,

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

Shishpanova@mnaeu.edu.ua

БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УНИКНЕННЯ

Розглянуто сутність поняття «бюджетний процес», його стадії. Виявлено проблеми складання бюджетного процесу, дій чи бездіяльності посадових осіб та запропоновано шляхи їх подолання.

Ключові слова: бюджет, бюджетний процес, бюджетний устрій

Бюджет є основним інструментом державного регулювання всіх соціально-економічних процесів у країні. Засади ведення фінансового господарства держави, її бюджетний устрій та бюджетний процес є головним

завданням, що стоїть перед суспільством. В Україні існує ціла низка бюджетних проблем, без розв'язання яких неможливо говорити про фінансову стабілізацію. Від успішного здійснення бюджетного процесу залежить дієвість бюджетної політики, яка повинна позитивно впливати на економічну та фінансову стабільність держави, соціальний рівень життя у державі.

Поняття бюджету має різне значення і трактування. Так, якщо розглядати бюджет як економічну категорію, то можна сказати, що бюджет – економічні відносини, які виникають між державою в особі державних органів влади та органів місцевого самоврядування, з однієї сторони, й юридичними і фізичними особами – з іншої, з приводу утворення централізованого фонду коштів держави, його розподілу і використання для задоволення суспільних потреб [1].

Державний бюджет за формою прояву – щорічний баланс надходжень та видатків, який розробляють державні органи для активного впливу на економічний процес та підвищення його ефективності.

Прийняття Бюджетного кодексу – це важлива віха в реформуванні міжбюджетних відносин; багато питань, які стосуються бюджетних процесів, були врегульовані ним. В ст. 2 Бюджетного кодексу України визначено поняття «бюджетний процес» як регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства [1].

Бюджетний процес має такі стадії:

- 1) складання проектів бюджетів;
- 2) розгляд і прийняття закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети;
- 3) виконання бюджету, рішень про місцеві бюджети;

4) підготовка й розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього [1, с. 26-28].

Удосконалення бюджетного процесу на сучасному етапі розвитку України є актуальним завданням, виконання якого дасть змогу успішно впроваджувати стратегічні цілі держави щодо економічного та соціального розвитку. Відповідно до цього потребує поліпшення кожна із стадій бюджетного процесу.

На основі проведеного дослідження доцільно буде запропонувати шляхи удосконалення бюджетного процесу:

- об'єктивне бюджетне планування, яке б забезпечило реальні надходження до бюджету;
- складання та виконання цільових бюджетних програм;
- підвищення ефективності та прозорості використання бюджетних коштів;
- забезпечення дійового бюджетного контролю на кожній стадії бюджетного процесу [4].

Щорічне невчасне ухвалення Закону України «Про Державний бюджет України на поточний рік» призводить до того, що місцеві органи влади стикаються із ситуацією, коли всередині бюджетного року змінюється порядок фінансового вирівнювання [5].

Для того, щоб уникнути суттєвих проблем у бюджетному процесі, слід доповнити Бюджетний Кодекс України нормами, що передбачали б відповідальність учасників бюджетного процесу за невиконання, чи несвоєчасне виконання процедур, формування і погодження проекту Закону про державний бюджет, а також проводити незалежними експертами перевірку на кожній зі стадій бюджетного процесу.

Отже, бюджетний процес – це багатогранне і динамічне явище, що потребує постійного вивчення й удосконалення відповідно до вимог економічного, соціального, демографічного, політичного, екологічного стану

держави і відповідних цілей та завдань держави на певному етапі розвитку суспільства. Лише після негайного вирішення проблем бюджетного процесу стане можливим удосконалення та оптимізація використання фінансових ресурсів держави.

Список використаних джерел:

1. Бюджетна система : підручник / В. В. Бабіченко [та ін.] / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбов. л-ри; Тернопіль : Екон. думка, 2012. – 871 с.
2. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://urist-ua.net/кодекси/бюджетний_кодекс_україни/
3. Ісмаїлов А. Бюджетний процес та напрями його удосконалення / А. Ісмаїлов // Фінанси України. – 2012. – № 8. – С. 26-28.
4. Кучер Г. Бюджетний процес у країнах ЄС // Вісник КНТЕУ. – 2008. – № 3. – С. 24-31.
5. Сітніченко А. В. Удосконалення бюджетного процесу в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ifs.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2010-1/doc/2/06.pdf>

Y. Serdechna. Budget process in Ukraine: problems and ways to eliminate their.

Summary

The essence of the concept of «budget process», its stages is considered. Problems of budget process, actions or inactivity of officials were revealed and ways of their overcoming were proposed.

Key words: budget, budget process, budgetary arrangement.

Совщак С. С.

*Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
svetlanasovshchak@gmail.com*

Мельник Ю. В.

*Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ulia0743@gmail.com*

Науковий керівник – Полторак А. С.,

*канд. екон. наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnaui.edu.ua*

ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ: АЛЬТЕРНАТИВА КЛАСИЧНІЙ МОДЕЛІ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК

Досліджено основні аспекти запровадження податку на виведений капітал як альтернативи сучасній моделі податку на прибуток підприємств. Наведено основні аспекти доцільності фундаментальних змін у системі оподаткування прибутку підприємств

Ключові слова: податкова система, податок на виведений капітал, податок на прибуток підприємств, оподаткування, прибуток.

В Україні на сучасному етапі розвитку податкової системи стягується податок на прибуток підприємств, який за своєю будовою та механізмом розрахунку є досить стандартною формою оподаткування прибутку юридичних осіб в міжнародній практиці. Протягом останніх двох років сучасні економісти обговорюють можливість внесення фундаментальних змін до податкової системи на основі адаптації естонського досвіду у сфері коригування моделі оподаткування прибутку.

Запропонований «податок на виведений капітал» (ПВК) – це фундаментально новий підхід порівняно з наявним податком на прибуток

підприємств (ППП). Наведемо дві основні причини для запропонованих фундаментальних змін оподаткування прибутку підприємств:

1. Збільшення інвестицій. У ПВК прибутки оподатковуються лише тоді, коли вони фактично надходять до фізичних осіб або коли капітал залишає податкову систему (наприклад, до пов'язаних компаній в інших країнах). Отже, нерозподілені прибутки, використані для інвестицій, ПВК не оподатковуються на відміну від чинної системи, що сприятиме збільшенню інвестицій.

2. Зменшення адміністративного навантаження. Оскільки база оподаткування змінюється з фінансових прибутків до операцій, зазначимо що податок на виведений капітал буде формувати менше адміністративне навантаження ніж податок на основі фінансової звітності як для підприємств, так і для податкових органів.

Основна різниця між запропонованим ПВК та чинним ППП – це зміна податкової бази з коригованого фінансового прибутку до окремих операцій. Загалом ПВК залишається податком на прибуток, але поняття прибутку змінюється з визначення прибутку згідно фінансової звітності на визначення фактичних фінансових потоків.

База оподаткування змінюється з фінансового результату до транзакцій і, відповідно, виникає різне регулювання щодо більшості питань. Ефективна ставка податку (для розподіленого прибутку резидентам України) зміниться з 23,33% до 15% для дивідендів і до 20% для інших контрольованих операцій.

Аналізуючи можливі фундаментальні зміни системи оподаткування прибутку підприємств в Україні з ППП на запропонований ПВК, підведемо підсумок:

- нововведення матимуть невеликий, але позитивний економічний вплив на інвестиції, так як інвестиції запропонованим ПВК не оподатковуються;

- фінансовий вплив в короткостроковій перспективі, найвірогідніше, буде негативним і повинен бути повністю компенсований при запровадженні ПВК;

- компанії та податкові органи, на нашу думку, виграють від запровадження ПВК через зниження адміністративного тягаря, відповідно, ухвалення рішення щодо запровадження ПВК передусім повинно залежати від можливості компенсувати короткострокові втрати бюджетних доходів та наявності достатньо високого очікуваного адміністративного та економічного ефекту, щоб проводити такі масштабні зміни законодавства.

Отже, запровадження запропонованого ПВК як альтернативи сучасній моделі ППП в цілому матиме позитивний вплив на економіку України в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної фінансової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
2. Податок на виведений капітал чи податок на прибуток [Електронний ресурс] // Бухгалтер-закон. – 2017. – Режим доступу: http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ009509.
3. Проект закону про податок на виведений капітал [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Obnarodovan-proekt-Zakona-o-naloge-na-vyveden-kapital>.
4. Шевцова Т. Податок на прибуток чи податок на виведений капітал [Електронний ресурс] / Т. Шевцова, О. Шемяткін // Економічна правда. – 2017. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/07/14/627057/>.

S. Sovshchak. The tax on the capital: an alternative to classic models of taxation of income tax.

Summary

The basic aspects of a tax on capital is derived as alternatives to the modern model of the profit tax of the enterprises. The main aspects of the feasibility of fundamental changes in the system of taxation of business profits.

Key words: tax system, tax on the capital profit tax of the enterprises, taxation, profit.

Трум О. Ю.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
elenatrum741@ukr.net*

*Науковий керівник – Полторак А. С.,
канд. екон. наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnaui.edu.ua*

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Досліджено динаміку зміни надходжень екологічного податку до Зведеного бюджету України. Встановлено значні коливання надходжень. Узагальнено доцільність стимулювання державою використання інноваційних методів у виробництві з метою зменшення екологічної небезпеки.

Ключові слова: екологічний податок, екологічна відповідальність, податкова система, надходження до Зведеного бюджету.

На сьогодні питання екологічної безпеки є надзвичайно актуальним. Розуміння екологічної відповідальності стає чи не найголовнішим питанням в умовах розвитку держави в цілому. Екологічна безпека є важливим критерієм в процесах макроекономічної стабілізації та розвитку загалом. Такий взаємозв'язок виникає через те, що існує низка причинно-наслідкових зв'язків, що забезпечують ефективне функціонування як економічної системи, так і фінансової.

Інститут екологічно-правової відповідальності, без сумніву, є одним із обов'язкових елементів механізму правового регулювання суспільних відносин та безпеки у державі. Він спонукає право зобов'язаних суб'єктів і уповноважених осіб відповідально ставитися до питань екології, причому способи і заходи такого спонукання різноманітні, а вся їх сукупність становить загальноправову категорію юридичної відповідальності.

Основними суб'єктами, які беруть участь у вирішенні екологічної проблеми є: держава, наддержавні організації, неприбуткові організації та

бізнес. Зі слів М. Портера та М. Крамера «екологічна відповідальність може стати більшим, ніж просто витратами, обмеженнями чи благодійністю. Вона може бути джерелом можливостей, інновацій та конкурентних переваг» [1]. Про актуальність наявної проблеми стверджують численні дослідження провідних науковців всього світу.

Головним інструментом для вирішення даної проблеми є удосконалення екологічного податку та робота з його елементами. Саме екологічний податок є найкращим прикладом стимулюючої функції податків, яка полягає у створенні орієнтирів для розвитку або згортання виробничої діяльності. Ефективним є стимулювання платників до впровадження певних екологічних інновацій в виробничих процесах за рахунок частини коштів, що надійшли до бюджету від екологічного податку. Для України екологічний податок не є бюджетоутворюючим. Буде доцільно зобразити динаміку надходження екологічного податку до Зведеного бюджету України за 2013-2017 рр. в млрд грн (рис. 1).

Рисунок 1 – Динаміка надходження екологічного податку до Зведеного бюджету України за 2013-2017 рр. в млрд грн.

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [2]

За офіційними даними в період з 2013 р. по 2017 р. спостерігається коливання надходжень до Зведеного бюджету України від екологічного податку. Найбільше надходження від екологічного податку зафіксовано на рівні 5 млрд грн у 2016 році.

Проблема екологічної відповідальності в Україні полягає в тому, що: по-перше, дуже низька плата за забруднення навколишнього середовища не стимулює платників до впровадження більш екологічних систем та методів виробництва, адже значно дешевше заплатити податок; по-друге, не зацікавленість держави в реалізації проектів по збереженню навколишнього середовища, а отже відсутність законодавчої підтримки для інвесторів інноваційної сфери. Впровадження більш високої плати за забруднення навколишнього середовища є методом вирішення низки проблем. Встановивши значні податкові зобов'язання, держава стимулюватиме платників податків використовувати інноваційні методи виробництва, що сприятиме підвищенню рівня екологічної безпеки країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Porter M. E, Kramer M. R. Strategy and society: The link between competitive advantage and corporate social responsibility. HarvardBusiness Review. – 2006. – № 84 (12). – р. 78-92.
2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.

O. Trum. Ecological tax as a tool for raising the level of environmental responsibility.

Summary

The dynamics of changes in environmental tax revenues to the Consolidated Budget of Ukraine is researched. Significant fluctuations in revenues are established. It is generalized the expediency of stimulating the state to use innovative methods in production in order to reduce the environmental hazard.

Тусова Н. О.
*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
tusovanet@gmail.com*
*Науковий керівник – Полторак А. С.,
канд. екон. наук
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnaui.edu.ua*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО БЮДЖЕТУВАННЯ ОБ’ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Досліджено теоретико-методологічні засади, сутність і роль програмно-цільового бюджетування в управлінні бюджетним господарством, еволюційне становлення та використання прогресивних технологій бюджетування.

Ключові слова: місцевий бюджет, програмно-цільове бюджетування, бюджетне планування, програмно-цільовий метод.

Кожна територіальна громада має свій власний бюджет. Визначення місцевого бюджету міститься в ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування», за якою місцевий бюджет – це план утворення та використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування [1].

Програмно-цільове бюджетування є фінансовою технологією управління бюджетними ресурсами в коротко- та середньостроковій перспективі, яка передбачає розробку та реалізацію бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат із застосуванням критеріїв оцінки їх результативності та ефективності використання бюджетних коштів. Організація бюджетного планування і виконання бюджету виступають складовими бюджетного процесу. Всі проблеми бюджету мають вирішуватись на етапі бюджетного планування, який являється серцевиною всієї фінансової роботи в державі. Бюджетне планування охоплює систему заходів, які проводить держава по планомірному плануванню і використанню централізованого фонду грошових коштів. Воно включає в себе процеси

складання, розгляду і затвердження бюджету. Бюджетне планування відображає процес створення, розподілу і використання частини валового внутрішнього продукту, що централізується державою [2].

До чинників формування рівня бюджетного планування належать: чіткість формування цілей та завдань, які вирішує країна; достовірність інформації, яка використовується при розрахунках проекту бюджету; методологія бюджетного планування.

Бюджетне планування в цілому, як складання фінансового плану, засноване на програмно-цільовому методі. Технологія даного методу бюджетування є законодавчо закріпленою в Бюджетному кодексі України та складається з трьох взаємопов'язаних елементів: «програма», «ціль», «метод». Програмно-цільовий метод бюджетування є важливим інструментом управління бюджетними коштами у середньостроковій перспективі для поліпшення якості надання державних послуг, особливо в умовах обмеженості бюджетних ресурсів та необхідності ефективного й результативного використання коштів державного бюджету [3].

Бюджетування за програмно-цільовим методом не вирішує питання оптимального розподілу бюджетних ресурсів між пріоритетними напрямками, воно лише створює для цього сприятливі умови, змінюючи фокус бюджетних дебатів та переносячи акцент з «розподілу ресурсів» на досягнення кінцевих результатів, на які ці ресурси виділяються. Оптимізація ж бюджетних витрат з метою досягнення максимальних соціально-значущих результатів вимагає попереднього вирішення питань політичного характеру, визначення пріоритетних цілей і завдань економічної політики, як поточних, так і на віддалену перспективу.

В Україні метод програмно-цільового бюджетування був вперше впроваджений при складанні державного бюджету на 2002 рік, відповідно, після прийняття Бюджетного кодексу України [4] в 2001 році, де у статті 10 визначено застосування програмно-цільового методу при формуванні

бюджету, та до запровадження методу бюджетування за програмами використовувався формат постатейного бюджету, яким передбачався розподіл всіх наявних бюджетних ресурсів та їх використання в запланованому обсязі. При розподілі ресурсів між бюджетними установами важливими є сума й цільове використання коштів. Такий бюджет простіший у складанні, однак перевірка його виконання дає інформацію лише про відхилення фактичного використання бюджетних коштів від плану. Постатейний бюджет передбачає свободу бюджетної установи розпоряджатися виділеними їй коштами, але не дає змоги перевірити доцільність цієї діяльності, оскільки стаття відображає лише економічний зміст спрямування коштів [5].

Бюджетування як фінансова технологія бюджетного менеджменту пройшла майже сторічний шлях від моменту зародження перших ознак до існуючого на сьогоднішній день повноцінного механізму планування бюджетних коштів та виміру вигод для споживачів і платників податків. Даний процес спричинений об'єктивною потребою розпорядників бюджетних коштів у створенні інструменту планування та подальшого розподілу ресурсів, поряд з забезпеченням прозорості, відповідальністю посадових осіб та наявністю конкретного результату від кожної витраченої одиниці грошових ресурсів.

Так, передача додаткової частини фінансових ресурсів на рівень органів місцевого самоврядування не матиме відчутного результату для громадян, допоки чинна система розподілу коштів не передбачатиме механізму вимірювання ефективності використання коштів та можливості вибору альтернативних напрямків фінансування.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України / Верховна Рада України. – К. : Паливода А. В., 2014. – 88 с.
2. Бюджетний менеджмент : підруч. / [Т. С. Бабиш, В. М. Федосов, В.М. Опарін та ін.]; за заг. ред. В. Федосова. – К. : КНЕУ, 2004. – 864 с.

3. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. авторів [заг. редакція, передмова Ф. О. Ярошенка]. – К. : Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с .

4. Бюджетний кодекс України : закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

5. Маркович Г. Б. Передумови, переваги та інструменти запровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів / Г. Б. Маркович // Наукові праці НДФІ. – 2010. – Вип. 3. – С. 40-49.

N. Tusova. Theoretical washings of the formwave of the program-tender budget of the territorial holomays.

Summary

The theoretical and methodological principles, essence and role of program-target budgeting in the management of budget economy, evolutionary formation and use of advanced budgeting technologies are investigated.

Keywords: the budget budget, the program budget of the budget, the budgetary plan.

Усенко О. С.

Студент спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

usenko@gmail.com

Науковий керівник – Полторак А. С.,

канд. екон. наук,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

poltorak@mnaeu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

У роботі розглянуто особливості вітчизняної системи формування ресурсів місцевих бюджетів. Виявлено основні суперечності в порядку формування доходів місцевих бюджетів, призначених для фінансування виконання функціональних повноважень держави на місцях та повноважень органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: бюджетний процес; бюджетна система; державне регулювання; доходи та видатки місцевого бюджету; міжбюджетні відносини; місцевий бюджет; місцеве самоврядування.

Місцеві фінанси є важливою фінансово-правовою категорією, в основу якої покладено систему фінансових правовідносин. Ці відносини виникають під час утворення, розподілу та використання місцевих фінансових ресурсів.

Доходи місцевих бюджетів є основою фінансової бази органів місцевої влади та вирішальним фактором регіонального розвитку. Наявність доходів місцевих бюджетів закріплює економічну самостійність місцевих органів самоврядування, активізує господарську діяльність, дозволяє їм розвивати інфраструктуру на підвідомчій території, розширювати фінансовий потенціал регіону.

Питанням механізму формування місцевих бюджетів в Україні присвятили свої праці вітчизняні вчені та науковці, серед яких: І. Когут [1], І. Луніна [2], Л. Синявська [4] та ін. Проте, пропри масові дослідження даної теми є необхідність науково розкривати окремі аспекти формування доходів місцевих бюджетів в умовах динамічності факторів зовнішнього середовища.

Доходи місцевих бюджетів – це економічна категорія, яка відображає відносини з приводу формування і використання фінансових ресурсів на регіональному рівні, призначених для реалізації функцій місцевих органів влади. Формування доходів місцевого бюджету відбувається за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел. До внутрішніх джерел наповнення відносять валовий внутрішній продукт і національне багатство, які вироблені на території даної країни, до зовнішніх – ВВП інших країн, який надходить у вигляді державних позик або репараційних платежів. Формування місцевого бюджету – сукупність пов'язаних між собою суспільних відносин, які розкривають планування органами виконавчої влади пріоритетних видатків, вишукування достатніх для цього джерел, видання правових актів, що регулюють процес планування [3]. Дослідження процесів формування доходів місцевих бюджетів передбачає їх аналіз за різними характерними ознаками: економічної природи, територіальної локалізації, відношення до чинної систем оподаткування.

Відповідно до Бюджетного кодексу України доходами місцевого бюджету вважаються усі податкові, неподаткові та інші надходження які справляються відповідно до чинного законодавства у безповоротному

порядку. Надходженнями до місцевих бюджетів виступають доходи бюджету та інші кошти, залучені в результаті взяття боргових зобов'язань органами місцевого самоврядування. Податкові митні та інші органи які відповідно до чинного законодавства визнаються органами стягнення, здійснюють управління до бюджету податків, зборів та інших надходжень [3].

За відсутності в достатньому обсязі власних доходів видатки місцевих бюджетів забезпечуються за рахунок надання трансфертів із державного бюджету, які відіграють важливу роль у формуванні доходів місцевих бюджетів та частки ВВП, яка перерозподіляється через систему трансфертів. Практика свідчить, що питома вага трансфертів у доходах місцевих бюджетів має сталу тенденцію до зростання. Закон України «Про Державний бюджет України» вирішує наступні питання, що мають відношення до формування дохідної частини місцевих бюджетів [1]: встановлює перелік доходів загального фонду місцевих бюджетів на плановий бюджетний період; затверджує обсяги міжбюджетних трансфертів на наступний бюджетний рік; затверджує субвенції з Державного бюджету України на інші одноразові цілі; встановлює порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. За нинішніх умов при розв'язанні проблеми формування доходів місцевих бюджетів, як зазначила професор І. Луніна [2], головну увагу приділяють не забезпеченню ефективного функціонування багаторівневих систем, зокрема бюджетної системи України, а наповненню доходів місцевих бюджетів «достатнім» обсягом доходів. Але саме призначення таких систем полягає у створенні умов для ефективного надання суспільних благ і послуг, які, на відміну від ринкових, надають усім споживачам в однаковому обсязі й фінансують за рахунок податків, що встановлює та збирає держава.

Отже, при формуванні доходів місцевих бюджетів за рахунок податків, потрібно враховувати принцип еквівалентності, згідно з яким обсяг послуг, що їх отримують мешканці територіальної одиниці, має відповідати обсягові сплачених податків. За таких умов серйозним чинником стабілізації

економічної ситуації в країні має стати ефективне функціонування місцевих фінансів, спроможне перетворити територіальні громади із дотаційних на суб'єкти, які самостійно, за рахунок власних доходів, спроможні розв'язати будь-які соціально-економічні проблеми.

Список використаних джерел:

1. Когут І. А. Виконання місцевих бюджетів за доходами на прикладі Запорізької області / І. А. Когут [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua>
2. Луніна І. О. Формування місцевих бюджетів на основі принципу еквівалентності: шлях до ефективної бюджетної системи України / І. О. Луніна // Фінанси України. – 2011. – № 9. – С. 3-12.
3. Синявська Л. В. Формування доходів місцевих бюджетів [Електронний ресурс] / Л. В. Синявська. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>
4. Скиба Л. Доходи місцевих бюджетів у забезпеченні повноважень органів місцевого самоврядування / Л. Скиба // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє . – 2012. – № 17. – С. 128-133.

O. Usenko. Mechanism of formation of local budgets of Ukraine.

Summary

The peculiarities of the domestic system of formation of resources of local budgets are considered in the paper. The main contradictions in the order of formation of revenues of local budgets, intended to finance the fulfillment of the functional powers of the state on the ground and powers of local self-government bodies are revealed.

Keywords: budget process; budget system; state regulation; Revenues and expenditures of the local budget; inter-budgetary relations; local budget; local government.

Шатохін І. Ю.

Студент спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ivan_shatohin777@hotmail.com

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.,

канд. екон. наук, асистент,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Shishpanova@mnaui.edu.ua

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА У КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Визначено суть та значення бюджетної політики в контексті сталого соціально-економічного розвитку країни. Доведено, що саме через бюджетну політику держава виконує свої функції та впливає на соціально-економічний розвиток. Проаналізовано основні напрями бюджетної політики України на 2018-2020 рр.

Ключові слова: бюджет, бюджетна політика, соціально-економічний розвиток

В умовах розвитку соціально-орієнтованої моделі ринкової економіки в Україні, посилення значення та ролі соціальної функції держави, спрямованої на забезпечення високих стандартів рівня і якості життя населення, все більшого значення набуває ефективна державна бюджетна політика, яка забезпечує створення необхідного середовища для успішного функціонування та розвитку соціально-економічної сфери [3].

Теоретичні засади формування та реалізації бюджетної політики розглядаються у працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, серед яких: О. Василик, Н. Виговська, Ф. Журавка, В. Опарін, О. Тулай та інші. Проте, незважаючи на значну кількість наукових досліджень з даної теми, існує необхідність у комплексному обґрунтуванні питань, пов'язаних з використанням державної бюджетної політики як дієвого інструмента впливу на соціально-економічну сферу країни.

В сучасних умовах бюджетна політика покликана створювати такі умови для задоволення суспільних потреб, які відповідають цілям і

завданням розвитку країни на даному етапі [3]. Саме через бюджетну політику держава виконує свої функції та впливає на соціально-економічний розвиток. Метою такого впливу є, насамперед, забезпечення:

- соціального захисту населення, підтримка соціальної сфери (медицина, освіта, культура, фінансова підтримка малозабезпечених верств населення тощо);
- розвиток пріоритетних галузей економіки (фінансування науково-дослідних робіт, перерозподіл фінансових ресурсів між галузями тощо);
- безпеки, державної оборони (утримання військових формувань, військово-промислового комплексу);
- підтримка апарату державного управління для належного виконання ними своїх функцій (адміністрації Президента, депутатів, податкової служби, міліції тощо);
- підтримка міжнародних відносин (внески до міжнародних організацій, дипломатичні місії тощо).

Варто відмітити, що при виборі напрямів бюджетної політики слід виходити із стратегічних орієнтирів державної політики – створення економічних умов для інноваційного розвитку.

Відзначимо, що в Україні затверджено Основні напрями бюджетної політики на 2018-2020рр. Цей документ розроблений в рамках переходу до середньострокового бюджетного планування відповідно до Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки і вперше містить стелі видатків головних розпорядників коштів державного бюджету, в межах яких здійснюватиметься їх діяльність на досягнення стратегічних цілей, на наступні три роки. Положення Основних напрямів враховують збалансованість державного бюджету у середньостроковій перспективі, послідовність бюджетної політики та передбачуваність розподілу обмеженого фінансового ресурсу.

Так, в Розпорядженні КМУ «Про схвалення проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки» від 14 червня 2017 р. № 411-р. визначено, що метою основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки є забезпечення збалансованості державного бюджету у середньостроковій перспективі, послідовності бюджетної політики та передбачуваності розподілу бюджетних коштів між головними розпорядниками коштів державного бюджету [1].

Отже, стабілізація та підвищення ефективності національної економіки, спрямування бюджетних коштів на досягнення стратегічних і тактичних цілей та завдань розвитку суспільства можливе за використанням прогресивної бюджетної політики. В Україні основні принципи бюджетної політики необхідно реалізовувати, зокрема шляхом: підвищення результативності використання бюджетних коштів; кардинальної реформи охорони здоров'я; поглиблення реформи освіти; створення справедливої системи соціального захисту через проведення пенсійної реформи; дерегуляції та створення сприятливого бізнес-середовища для збільшення інвестицій в інновації, агробізнес та інші сектори, а також інтеграції економік України та ЄС шляхом імплементації торговельних та економічних положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, зокрема положень щодо зони вільної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://urist-ua.net/кодекси/бюджетний_кодекс_україни/
2. Розпорядження КМУ «Про схвалення проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки» від 14 червня 2017 р. № 411-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=250079263>
3. Тулай О. І. Ефективність державної бюджетної політики у контексті пріоритетів сталого людського розвитку [Електронний ресурс] / О. І. Тулай – Режим доступу: <http://econforum.duan.edu.ua/images/stories/Files/2014/59.pdf>

N. Shatohin. Fiscal policy in the context of the priorities of socio-economic development.

Summary

Determined the nature and significance of fiscal policy in the context of sustainable socio-economic development of the country. It is proved that it is through fiscal policy the government is fulfilling its function and affects the socio-economic development. Analyzed the main directions of the budget policy of Ukraine to 2018-2020 years.

Keywords: budget, fiscal policy, socio-economic development.

Шкарлет Т. В.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

tanja19940618@gmail.com

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.,

канд. екон. наук, асистент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Shishpanova@mnaui.edu.ua

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ УКРАЇНИ

Проведено узагальнення визначення фінансового менеджменту страхових компаній. Визначено головні цілі, дотримання яких необхідно для ефективного управління активами страхової компанії. Запропоновано ряд принципів на яких повинен базуватися фінансовий менеджмент страхових компаній України.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, активи страховика, фінансові ресурси.

З набуттям Україною незалежності економічні й соціальні перетворення, що відбуваються, зумовили необхідність побудови адекватної системи страхування, яка б стала надійним захистом для юридичних і фізичних осіб від матеріальних втрат, спричинених стихійним лихом, нещасним випадком чи іншими ризиковими обставинами.

Значний внесок у розвиток теорії та практики фінансового менеджменту в страхових компаніях, зробили такі вітчизняні вчені, як: І. Сокиринська, Т. Журавльова, І. Аберніхіна, Л. Шірінян, Є. Брігхем та інші.

Менеджмент страхової компанії донедавна розглядався виключно з точки зору забезпечення виконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками, тобто лише з позицій достатності капіталу й тільки державою в особі регуляторних органів. Однак, останнім часом страхова діяльність вважається досить привабливою для інвестування, що зумовлює цікавість до питань управління капіталом страховика з метою визначення його вартості, структури, ціни [1].

Сокиринська І. Г., Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г. розглядають фінансовий менеджмент як систему відносин, що виникають з приводу залучення і використання фінансових ресурсів [1].

На думку Шірінян Л. В. фінансовий менеджмент – це напрямок діяльності страхової компанії, система управління та орган управління [2].

У рамках фінансового менеджменту вирішуються питання про величину і склад активів страхової компанії, про структуру джерел фінансування діяльності страхової компанії, про організацію поточного і перспективного управління фінансовою діяльністю.

У страховому бізнесі, як і в будь-якому іншому, важливо не тільки створити вартість компанії, але і прагнути її максимізувати. На нашу думку, важливість ефективного управління активами страхової компанії, особливо за сучасних кризових умов діяльності, повинно визначатися двома цілями.

Перша – забезпечення необхідного рівня платоспроможності і фінансової стійкості, для чого необхідно дотримуватися визначених співвідношень між страховими резервами і прийнятними страховими зобов'язаннями.

Друга – одержання прибутку. При цьому для досягнення обох цілей актуальним є використання переваг інститутів спільного інвестування і співробітництво з компаніями з управління активами.

Фінансовий менеджмент страхової компанії повинен базуватися на спільних для всіх сфер діяльності принципах:

1. Спрямованість дій суб'єкта на досягнення конкретних цілей.
2. Єдність стратегічного та тактичного планування.
3. Єдність мети, результату та засобів його досягнення.
4. Контроль за прийнятими управлінськими рішеннями.
5. Комплексність процесу управління, який включає планування, аналіз, регулювання та контроль.

Відзначимо, що чинне законодавство дає змогу здійснювати управління активами страхових компаній безпосередньо страховиками, не вдаючись до послуг професійних компаній і дозволяє розміщати страхові резерви в банківські депозити; акції; державні, муніципальні і корпоративні облігації; іпотечні сертифікати; нерухомість; дорогоцінні метали та в інші інструменти. Однак, сьогодні страховий бізнес ще не напрацював ані достатнього досвіду, ні належної інформаційної бази для управління інвестиціями. Тож переважна частина коштів страховиків, що уміщена у фінансові інструменти, вкладена у банківські депозити (до 70%). Проте, як свідчить світова практика, активи інституційних інвесторів лише на 4-7% формуються за рахунок банківських інструментів, основна частина інвестується в акції (до 60%) та боргові цінні папери (до 25%) [3].

Отже, для поліпшення якості фінансового менеджменту страхових компаній доцільно впровадити зарубіжний досвід управління й організації страхування і ефективного функціонування страхового ринку; розвивати та розширювати всі види страхування завдяки впровадженню європейських та світових технологій; максимізувати обсяг охоплення ринку; зміцнити та вдосконалити організаційно-територіальну мережу і матеріально-технічну базу.

Отже, усунення вказаних недоліків та дотримання запропонованих принципів сприятимуть покращенню фінансового менеджменту страховика вплинуть на підвищення прибутковості компанії, а отже, і ефективності її діяльності, покращенні її фінансових показників.

Список використаних джерел:

1. Сокиринська І. Г. Страховий менеджмент. / І. Г. Сокиринська, Т. О. Журавльова, І. Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ «Пороги»: 26.09.2016, 2609. – 301 с. – (26.09. 2016 р.).
2. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс] / Л. В. Шірінян // К.: НУХТ 2014. – 2014. – с. 143. Режим доступу до ресурсу: конспект лекцій для студентів спеціальності «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання.
3. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / Є. Ф. Брігхем. – КП «ВАЗАКО» Вид-во «Молодь»: 2014. – 1000 с.

T. Scarlet. Perspectives for development of financial management in insurance companies of Ukraine.

Summary

Generalization of definition of financial management of insurance companies is carried out. The main goals, the observance of which are necessary for effective management of assets of the insurance company, are determined. A number of principles are proposed on which financial management of insurance companies of Ukraine should be based.

Key words: financial management, insurer's assets, financial resources.

СЕКЦІЯ 6 “ЕТНОСОЦІОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ В ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ”

Іванова К. В.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет

Миколаїв, Україна

sake1978@gmail.com

*Науковий керівник – **Березовська Т. В.**,*

канд. іст. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

k.ukrainoznavstva@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Розглянуто деякі національні стилі ділових стосунків.

Ключові слова: національний характер, стиль, поведінка, професіоналізм.

Кожний народ має свою національну культуру, її неповторність та оригінальність виявляються як в духовній, так і в матеріальній сферах життя та діяльності. Культурні, психологічні, національні особливості народу не можуть не позначатись на його діловій культурі, не можуть не впливати на культуру спілкування та взаємодії. Відмінності культур можуть бути досить істотними і стосуватися мови, правил етикету, стереотипів поведінки, використання певних засобів спілкування. Взаємодія з іноземними партнерами – це завжди зіткнення різних національних культур. Саме через неусвідомлення цього при контактах представників різних країн відбуваються непорозуміння, а іноді й конфлікти. На стадії реалізації контактів виявляються певні національні особливості, притаманні окремим народам. Ці особливості слід враховувати, готуючись до будь-яких переговорів з іноземцями, і відповідним чином коригувати свої дії [1, с. 234].

Розглянемо деякі національні стилі ділових стосунків [2, с. 57].

Американський. Американці при вирішенні проблем прагнуть обговорити не тільки загальні підходи, а й деталі, пов'язані з реалізацією домовленостей.

Для них типовими є мажорний настрій, відкритість, енергійність, дружелюбність, не дуже офіційна манера ведення переговорів. Водночас вони поводяться впевнено і прагнуть домінувати, вважаючи, що їхня позиція єдино правильна. Напористість, а іноді й агресивність американців може призвести до певних ускладнень у переговорному процесі. Суттєвими властивостями американських переговорників є їх високий професіоналізм та самостійність при прийнятті рішень. Вони вміють торгуватися, виявляють настигливість у досягненні своїх цілей, люблять приймати пакетні рішення, не люблять, коли переговори затягуються. Намагаючись провести переговори швидко, американці можуть заключати договори по телефону, підтверджуючи їх згодом телетайпом або факсом. А у випадку довготривалих, довірливих ділових стосунків письмове підтвердження може взагалі не знадобитися. На ділових зустрічах американці люблять говорити про сім'ю, хобі; теми політики та релігії краще не торкатися. Розмовляють зазвичай голосно. У ділових жінках їм подобається яскравий, ретельно накладений макіяж і коротка зачіска. Дистанція під час розмови – велика.

Французький. Французи приділяють значну увагу попереднім домовленостям та попередньому обговоренню проблем. Представники їхніх делегацій намагаються зберігати незалежність, але, порівняно з американцями, вони менш вільні при прийнятті рішень і “зв'язані” наданими їм інструкціями. Французи ведуть переговори досить жорстко, не маючи “запасної” позиції. Не люблять, коли партнери змінюють свою позицію. В своїй аргументації орієнтуються на логічні доводи. Часто вибирають конфронтаційний стиль взаємин. Багато часу займає у них аналізування, тому переговори триваліші, ніж в американців. Договори, підписані французами, завжди дуже точно сформульовані й не допускають можливості різних

тлумачень. Важливим є те, що як офіційну мову переговорів вони прагнуть використовувати французьку мову. Не люблять, коли іноземці роблять помилки у французькій мові. Говорять швидко і невимушено, часто перебивають співрозмовника.

Німецький. Німці надають велике значення ретельній підготовці до переговорів і приступають до них тільки тоді, коли впевнені у позитивному вирішенні проблеми. Вони докладно виробляють свою позицію, поетапно обговорюють питання. Німці вирізняються працелюбством, пунктуальністю, бережливістю, раціональністю, педантичністю, організованістю, скептичністю. Для них мають значення статус, титули і звання людей, що беруть участь у переговорах. Німці дуже ретельно виконують свої обов'язки і від партнерів вимагають такого ж ставлення до справи. При складанні угод намагаються передбачити великі штрафи при недотриманні гарантійного періоду на товар, що постачається. Двері у службові приміщення слід тримати закритими: відкриті двері засвідчують неорганізованість господаря. [3, с. 45].

Англійський. Англійці, на відміну від німців, підготовці до переговорів приділяють мало уваги і прагнуть вирішити всі питання під час переговорів залежно від позиції партнерів. Вони вирізняються стриманістю, скрупульозністю, діловитістю, повагою до власності. Характерними для них є прагматизм, емпіризм, але при цьому вони ставляться до розгляду питань досить гнучко, як правило, позитивно реагують на пропозиції іншої сторони, намагаються уникати конфронтації. Англійці вміють терпеливо слухати співбесідника, хоча це не означає згоди. І навпаки, не люблять, коли багато говорять, вважаючи це грубим нав'язуванням себе іншим. Говорять англійці неголосно [3].

Отже, знання особливостей ділового спілкування різних країн світу дуже допоможуть при веденні ділових переговорів з представниками інших національностей і країн. Також ці знання допоможуть уникнути незручних

ситуацій, пов'язаних з мовними особливостями представників цих країн і налагодити з ними гарні відносини з самого початку вашої розмови.

Список використаних джерел:

1. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера : навч. посібник / Г. Л. Чайка. – К. : Знання, 2005. – 442 с.
2. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету : навч. посібник / Г. М. Калашник. – К. : Знання, 2007. – 143 с.
3. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посібник / Я. Радевич-Винницький. – К. : Знання, 2006. – 291 с.

K. Ivanova. Features of business communication in different countries of the world.

Summary

The article shows some of national business relationships styles.

Keywords: national character, style, behavior, professionalism.

Каблуча Ю. С.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

fenik2406@ukr.net

Науковий керівник – Березовська Т. В.,

канд. іст. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

k.ukrainoznavstva@gmail.com

**ЕТНСОЦІОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗЕМСЬКИХ УСТАНОВ ХЕРСОНСЬКОЇ
ГУБЕРНІЇ НАПРИКІНЦІ ХІХ-НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.**

Розглянуто основні види діяльності земських установ на Херсонщині. Приділено увагу соціальному аспекту шкільної освіти, якою опікувалися земства та торгівельно-економічним питанням Херсонської губернії.

Ключові слова: земські установи, губернія, економічні питання.

Сучасна українська історіографія бідна на дослідження історії земств. Саме ця обставина обумовлює актуальність дослідження і ставить перед дослідниками завдання не лише проаналізувати діяльність земських установ,

але й розглянути владні механізми, за допомогою яких земства добивалися успіху.

Земства Херсонської губернії розпочали свою діяльність в 1865 р. після виходу земської реформи і припинили своє існування після захоплення влади більшовиками на Півдні України в 1920 р. Як виборчі органи місцевого самоврядування опікувалися освітою, охороною здоров'я, будівництвом, утриманням мостів, доріг тощо.

Одним з перших кроків земств Херсонської губернії було поліпшення матеріального становища вчителів народних шкіл, адже земства, на відміну міністерства народної освіти, розцінювали школу як важливий соціальний чинник для подолання багатьох негараздів місцевого життя й вважали, що неосвіченість породжує байдужість населення [1, с. 45].

Як окремий напрям роботи земства слід розглядати його видавничу активність, метою якої було інформування населення про власну діяльність. Такі видання, як «Сборник Херсонского земства», «Земский ежегодник», «Известия Херсонского уездного земства» є важливим джерелом по вивченню та аналізу етносоціоекономічної діяльності земських установ. В цих виданнях уміщено документи про статистичні дослідження та вивчення земствами умов проведення повітового подвірного перепису, природно-історичного, сільськогосподарчого описів. Їх аналіз дозволяє з'ясувати широке коло питань-від ступеня самоврядності земств до виявлення практики взаєморозуміння між ними та державою при досягненні рішень щодо купівлі громадами землі, перенесення губернських установ до Одеси та про місце перебування мирових судів. Чи не найважливішим серед них було питання стягнення податків, заміни подушного податку надвірним та поземельним [2, с. 34].

Не відразу, але поступово земства почали активно розв'язувати питання торгівлі, її впорядкування, спорудження переправ, запровадження мит, зниження та скасування тарифів на сільськогосподарські машини тощо.

Вони підтримали Херсонську міську думу при з'єднанні залізницею Херсона з Харківсько-Миколаївською магістраллю та північною частиною Кримського півострова, узяли на себе прокладання залізниці від станції до порту.

Значну роботу земства проводили у сфері забезпечення сільського господарства агрономами, у чиєму віданні перебували дослідницькі поля й обов'язком яких були консультації місцевого населення з усіх питань землеробства. Уже 1901 р. воно набуло актуальності, унаслідок чого постало бюро, наділене більш широкими функціями, зокрема й дослідницькими, аби вивчати природні та господарські умови повітів. До його складу залучалися такі фахівці, як статистик, ветеринар, наглядач-агроном, пізніше ще й інструктори з виробництва, виноградарства й садівництва. З 1906 р. вони розпочали компанію з поширення сільськогосподарських знань через лекції, бесіди, консультації. Агрономічна допомога вилася й у такі форми, як створення сільськогосподарського та природничо-історичного музеїв, видання брошур, проведення виставок, конкурсів плугів тощо.

Навіть побіжний аналіз діяльності земських установ Херсонської губернії свідчить про її різноплановість та ефективність, про широку співпрацю з місцевою людністю та державою, про щире прагнення розвивати рідний край.

Список використаних джерел:

1. Касьянова Г. Українська інтелігенція на рубежі XIX-XXст Соціально-політичний портрет / Г. Касьянова. – К.: Либідь, 1993.
2. Діяльність земських установ на Херсонщині: 1865-1920: Зб. док / Укл. В. Лебідь.- Херсон: Айлант, 2015.

Y. Kablucha. Ethnosocioeconomic aspect of local authority activity in kherson provinces in the late nineteenth and early twentieth centuries.

Summary

The article shows the main kinds of local authority activity in Kherson province. The attention is paid to social aspect of school education, which was under guardianship of Kherson provinces.

Keywords: local authorities, trade, construction, schools, hospitals.

Пурдик В. А.
*Студент спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
purdikovalentin@gmail.com*
Науковий керівник – Березовська Т. В.,
*канд. іст. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
k.ukrainoznavstva@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ ВПРОДОВЖ 1990-2000-Х РОКІВ

Зроблено спробу розкрити особливості розвитку українського села впродовж 1990-2000-х рр., проаналізувати відповідність сільських життєвих умов стратегічним цілям незалежної держави.

Ключові слова: селяни, менталітет, аграрний сектор, прорахунки.

З початком незалежності в Україні на рівні політичних і державних інститутів не порушувалося питання створення внутрішньогалузевої економічної конкуренції. Сільське господарство традиційно бачилося таким, що перебуває на другорядних ролях порівняно з індустрією. Тривалий час зберігалася радянська практика, коли політичні рішення переважають над правовими. Відповідно, не було створено законодавства, яке виконувало б таку кардинальну функцію, як захист селян і села від сваволі обставин, нечесних державних чиновників, нестабільності ринкової кон'юнктури.

В Україні прорахунки державних управлінських структур були вражаючими та супроводжувалися спробами відмовитися від використання адміністративних методів управління. Парадокс досвіду України у проведенні реформ полягає у тому, що при зведенні до мінімуму адміністративного впливу на процеси, адміністративний апарат зберігався і розширювався кількісно [1, с. 35]. Розпочалося масове зловживання службовим становищем, поглиблювалися корупційні явища.

У 1990-2000-х рр.. до проблеми соціально-економічного розвитку села нам всеукраїнському рівні ставлення було байдужим. Щороку з мапи нашої

країни зникали десятки сіл. В той же час відбувалося поширення деяких елементів міського способу життя на селі, носіями чого виступали мігранти, які обирали роботу в аграрному секторі (найчастіше це були вихідці з сіл, котрі тривалий час жили та працювали в містах.

Слід зазначити, що українські селяни увійшли в добу державної незалежності з деформованими радянською дійсністю ментальними установками, в основі яких була терпимість до крадіжок, схильність покладатися на колективну думку, а не на власну ініціативу, зневіра в можливість добитися змін на краще власними силами. Проблема вдосконалення відносин у сфері праці на селі розв'язувалася повільно, спонтанно, із застосуванням розрізнених у часі й неадекватно спрямованих заходів. Основний акцент робився на зміні власності, грошовому обігу, оподаткуванні тощо. Було сподівання, що закони ринку розставлять усе на свої місця [2, с. 116].

Походячи з вищевикладеного, як наслідок, праця селянина виявилася найменш захищеною. Держава, відмовившись від тотальної регламентації соціально-трудових відносин, натомість не подбала аби створювались і працювали інші регулятори, у тому числі і соціальне партнерство.

Таким чином, відсутність політичних, морально-психологічних орієнтирів гальмували розвиток українського села. Державна влада, суспільство втягнулися в невиправдано довгий пошук власне вітчизняного шляху змін. Така повільна динаміка руху України не дозволяла нашій країні подолати відставання та адекватно реагувати на економічні виклики, вести пошук закордонних споживачів із тим, аби реалізовувати їм конкурентну продукцію.

Список використаних джерел:

1. Сахацький М. П. Проблемні аспекти відродження сільського господарства / М. П. Сахацький // Економіка АПК. – 2001. – № 9. – С. 34-36.

2. Падалка С. С. Українське село в умовах соціально-економічного транзиту: трансформація чи виживання? / С. С. Падалка // Український історичний журнал. – 2016. – № 4. – С. 108-122.

V. Purdik. Features of social-economics changes in Ukrainian village from 1990`s to 2000`s.

Summary

The article shows the attempt to reveal features of Ukrainian village development from 1990`s to 2000`s, to analyzed compliance of rural living conditions with the strategic objectives of an independent state.

Keywords: peasants, mentality, agrarian sector, miscalculations.

Охота Н. В.

Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,

Миколаївський національний аграрний університет

Україна. Миколаїв

okhotanina@gmail.com

Науковий керівник – Березовська Т. В.,

канд. іст. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

k.ukrainoznavstva@gmail.com

ПОЧАТОК ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ДЕРЖАВ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ

Розглянуто проблему формування східноєвропейських централізованих держав в їх історичному розвитку.

Ключові слова: централізовані держави, політичні об'єднання, феодалі.

У період феодальної роздробленості на землях, що раніше входили до складу Давньоруської держави, поступово склалися соціально-економічні й політичні умови для їх об'єднання. Панування Золотої Орди у Східній Європі та наступ німецьких феодалів на західноруські землі звузили територіально, ускладнили й уповільнили процес політичного об'єднання, однак не могли зупинити цей процес повністю. Сьогодні тема формування централізованих держав набуває особливої актуальності та потребує свого кріпкого дослідження.

У другій половині XIII-XV ст. ще виразніше, ніж у попередній період, політичне життя в усіх колишніх давньоруських землях характеризувалося постійним протиборством доцентрових і відцентрових сил, боротьбою феодальних угруповань, що висували дві основні програми: 1) об'єднання земель; 2) їх дальше політичне відокремлення. Поступово, однак, взяли гору сили, що виступали за політичну консолідацію панівного класу та об'єднання феодально роздроблених князівств у єдину державу. Процес утворення національних держав зумовлювався дальшим соціально-економічним розвитком кожної країни, певною розстановкою класових сил у кожній з них. На цей процес впливала також конкретна міжнародна ситуація, яка у Східній Європі залежала значною мірою від активності ординської держави, а також від політики західноєвропейських країн [1].

У XIV-XV ст. тенденція до об'єднання існувала у всіх європейських країнах, що зумовлювалося дальшим розвитком продуктивних сил, поглибленням суспільного поділу праці, розширенням економічних зв'язків між окремими містами й землями. Важливу роль у процесі подолання феодальної роздробленості відігравало прагнення феодалів знайти в централізованій державі силу, яка, з одного боку, сприяла б розширенню феодального землеволодіння, а з другого – стримувала б опір залежного населення зростаючій експлуатації. Політичне об'єднання прискорювала й потреба захисту від іноземної агресії [2, с. 67].

У Східній Європі, як і в Західній, феодальну роздробленість було подолано вже у другій половині XV ст. На той час, як зазначав Ф. Енгельс, всюди в Європі «королівська влада перемогла одночасно». Однак, якщо внаслідок політичного об'єднання в країнах Західної Європи утворилися централізовані держави на єдиній національній основі, то в Східній Європі, навпаки, сформувалися багатонаціональні держави. До того ж темпи, методи, форми й ступінь політичного об'єднання і централізації державної влади в кожній країні визначалися конкретно-історичними умовами [3, с. 45].

Наприкінці XIII – на початку XIV ст. спроби політичного об'єднання феодально роздроблених земель найбільш виразно проявилися в Північно-Східній Русі. Тут у рамках Великого князівства Владимирського на роль об'єднавчих центрів спочатку претендувало кілька князівств. На початку 80-х років XIV ст. провідна роль у процесі об'єднання Північно-Східної Русі та формування Російської централізованої держави остаточно закріпилася за Московським великим князівством. У Південно-Західній Русі політику об'єднання феодально роздроблених земель проводили галицько-волинські князі, які, визнавши формально свою залежність від Золотої Орди, водночас активно обстоювали підвладну їм територію від зазіхань з боку феодальної Угорщини, Польщі та Литви. Спустошене нападами татарських орд, ослаблене зсередини опором великого боярства князівській владі, Галицько-Волинське князівство не мало достатніх сил, щоб стати центром політичної консолідації Південно-Західної Русі. У 40-х роках XIV ст. його землі були захоплені Польщею, Литвою та Молдавським князівством. В іншій частині Південно-Західної Русі – на Поділлі, Переяславщині, Київщині та Чернігово-Сіверщині, які перебували у більшій залежності від Золотої Орди, тенденція до об'єднання проявлялася ще менш ефективно. В цьому регіоні політичному об'єднанню феодально роздроблених земель на єдиній етнічній основі перешкоджав наступ литовських феодалів.

Отже, опрацьований матеріал дозволяє зробити висновок, що процеси політичного об'єднання та створення централізованих держав в Східній Європі відбувалися під тиском зовнішніх обставин, зокрема, агресії сусідніх країн.

Список використаних джерел:

1. <http://www.ebk.net.ua/Book/synopsis/istoriya/part3/02..>
2. Железнов А.П. Создание и развитие централизованных государств Восточной Европы / А.П.Железнов.-Спб.:Клио,2009.-345с.
3. Грушевський М.С. Всесвітня історія.-т.1/ М.С.Грушевський.-К.: Либідь.-453с.

N. Ochota. Beginning of centralized state in formation in east Europe.

Summary

The problem of formation of East European centralized states in their historical development is considered.

Keywords: centralized states, political unions, feudal lords.

Церуш К. В.

Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,

Миколаївський національний аграрний університет

Миколаїв, Україна

tserushkitti@gmail.com

Науковий керівник – Березовська Т. В.,

канд. іст. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

k.ukrainoznavstva@gmail.com

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ В.М. ЧОРНОВІЛА

У статті йдеться про В.М. Чорновіла, його життя та професійну діяльність.

Ключові слова: країна, люди, політична діяльність, національна ідея.

Що треба для побудови міцної правової держави та громадянського суспільства? На думку багатьох вчених, публіцистів і політиків – це, безперечно, національна ідея. Справа у тому, що в останні роки наша країна як ніколи потребує розробки алгоритму національної ідеї. На мою думку, відсутність в Україні єдиної державної концепції національної ідеї – головна причина невизначеності стратегічних цілей та інтересів України, а також системної політико-економічної кризи. Для того, щоб розібратись у причинах цієї проблеми, було проаналізовано деякі джерела, що стосуються національної ідеї України, а також політичну діяльність одного з найвизначніших українських політиків – В'ячеслава Максимовича Чорновіла.

В першу чергу розглянемо концептуальну сутність національної ідеї України. В Україні сьогодні актуальна проблема формування української національної ідеї й нації через суперечності між українцями та через не

розуміння ними самого поняття «національна ідея». Без розуміння сутності, структури та концептуальних засад української національної ідеї неможливо сформувати націю. В своїх працях Оксана Забужко стверджує актуальність проблеми української національної ідеї. “Рідко який видатний мислитель не торкався української національної ідеї, однак і досі у вітчизняній науці національна ідея не набула чіткої кристалічної форми як певної теоретико-методологічної системи” [1, с. 11].

На теоретичному рівні національна ідея – узагальнена світоглядно-методологічна вихідна позиція в концепціях державотворення, національного інтересу, національної безпеки тощо, яка визначає основні параметри суспільного буття [2, с. 264]. Таке тлумачення можна зустріти у Енциклопедії історії України.

Коли виникла національна ідея і чи важливо знати історію її виникнення? Українська національна ідея не має конкретної дати виникнення, оскільки вона завжди супроводжувала процес визрівання українства як певного етносу. Втім, вона є й породженням трагічним, адже, відомі історії національні ідеї не завжди були осмислені народом, їх лише просуvalи певні угруповання, що існували у відповідні проміжки часу. Отже, не обов’язково знати дату її зародження, але ж дуже важливо, щоб народ мав мету і розумів до чого прагне. Зауважимо, що лише одного бажання сформувати національну ідею недостатньо. У цьому випадку особливо актуально звучать і водночас чудово пояснюють наведену вище думку слова палкого борця за Україну В’ячеслава Липинського: “Ніхто нам не збудує держави, коли ми її самі не збудуємо і ніхто з нас не зробить нації, коли ми самі нацією не схочемо бути” [3, с. 468].

В’ячеслав Чорновілтрохи опереджав час у якому жив, оскільки виступав за ідеї, про які ми почали замислюватись більше ніж на десятиріччя пізніше. Так В. Чорновіл виступав за ті ж реформи, які одночасно проходили

в 90-ті року в Польщі, Латвії, Естонії, Литві, завдяки яким ці країни стали повноправними членами Євросоюзу і НАТО.

Значні здобутки у вирішенні національних проблем, стимулювання етносів до участі в державотворенні мав Народний Рух України, заснований В.М. Чорновілом.

НРУ за перебудову виступив як суспільно-політична організація, спрямована на національне відродження України. Виступаючи за національне відродження, рух відстоював право націй на самовизначення та національно-культурну автономію для етнічних груп і національних меншин, категорично заперечуючи будь-яку дискримінацію. Рух був національно-визвольним, ліберальним, демократичним. Вони виступили ініціатором надання українській мові державного статусу, це мало стати першим кроком до суверенітету республіки, та координатором проведення заходів, спрямованих на здобуття незалежності України.

В'ячеслав Максимович Чорновіл був стійкою непересічною особистістю, ось чому я захоплююсь ним. Його намагались вислати з Радянського Союзу, хотіли позбавити громадянства, він відбував покарання в таборах Мордовії та Якутії. Проте, ці події не зламали В'ячеслава Чорновіла. Він започаткував Народний Рух України, був засновником та головним редактором підпільного українського часопису «Український вісник», членом Української Гельсінської групи, один із ініціаторів створення Української гельсінської спілки. Його життя було насиченим різними подіями, було все, і хороше, і погане. Він боровся за нашу країну, за єдність, розвиток України. Можливо, якби він у свій час став президентом України, наша історія пішла би іншим шляхом і ми мали б геть інший рівень життя. Проте, не судилося... В'ячеслав Максимович у далекому 1991 році посів 2-ге місце у гонитві за пост президента, після чого ще вісім років працював на благо нашої держави. 25 березня 1999 року В'ячеслав Чорновіл трагічно загинув у автомобільній аварії так і не досягнувши своєї мети...

Отже, проблема формування української національної ідеї є однією з найактуальніших на сучасному етапі розвитку нашого суспільства. З огляду на це постать відомого національного діяча, правозахисника, журналіста й політика В.М. Чорновіла привертає велику увагу науковців. Саме його активна громадська позиція, радикалізм, нелегкий життєвий шлях підтверджують винятковість політичного мислення цієї людини та неабиякий вплив на пробудження національної свідомості українського народу. Адже, В'ячеслав Максимович був людиною з принциповими позиціями щодо розвитку України, який непохитно йшов до мети – побудувати міцну правову державу з громадянським суспільством.

Тепер, розглянувши цю тему, ми можемо з впевненістю сказати, все що нам потрібно – це розробити та затвердити алгоритм національної ідеї України та, можливо, змінити деякі орієнтири нашої країни й народу. Та особливо, звернути увагу на незначні зміни свідомості народу, а саме, не думати лише про себе, а діяти й на благо свого оточення й держави. І моральним орієнтиром у цьому поступі служить нам постать В.М. Чорновіла.

Список використаних джерел:

1. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. Забужко. – К.: Наукова думка, 1992. – С. 11-15.
2. Енциклопедія історії України: У 10 т. / Ред.кол.: В. А. Смолій (голова) та інші. Т. 7. – К.: Наукова думка, 2010. – С. 264-266.
3. Липинський В. Листи до братів хліборобів / В. Липинський // Тисяча років української суспільно-політичної думки. – К., 2004. – Т. VI. – С. 468.

K. Tserush. The national idea of V. Chornovil.

Summary

The article is about V. Chornovil, his life and his professional activities.

Keywords: country, people, activity, personality, state outlook.

СЕКЦІЯ 8 “СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА, РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ”

Волошиновський С. В.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
voloshunovskuy@gmail.com*

*Науковий керівник – Вишневська О. М.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olganykk@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЗНАЧЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Розкрито сутність поняття, значення капітальних інвестицій, як основи ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств. Зазначено основні причини погіршення інвестиційного клімату та напрями його зростання.

Ключові слова: капітальні інвестиції, основні засоби, інвестиційний клімат, інвестиційна діяльність.

Сучасний етап розвитку аграрного сектора економіки України характеризується суттєвими змінами внутрішнього та зовнішнього середовищ суб'єктів господарювання, спостерігається нарощування темпів технологічного оновлення виробництв, що здійснює вплив на конкурентні позиції сільськогосподарських підприємств.

У зв'язку із цим, ефективний розвиток суб'єктів господарювання значною мірою зумовлюється темпами й масштабами здійснення інвестиційної діяльності, що дозволяє своєчасно та швидко реагувати на вимоги конкурентної боротьби, які постійно змінюються, забезпечувати модернізацію виробництв.

Інвестиційна діяльність є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в країні та покращення добробуту населення. В аграрному секторі інвестиційна діяльність виступає засобом забезпечення продовольчої безпеки країни, гарантом розвитку її сфер та захисту довкілля від екологічних загроз.

Встановлено, що під поняттям капітальні інвестиції розуміють інвестиції в придбання або виготовлення власними силами для власного використання матеріальних і нематеріальних активів. До інвестицій у матеріальні активи належать інвестиції в землю, існуючі будівлі та споруди, нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва, машини, обладнання й інвентар, транспортні засоби, довгострокові біологічні активи та інші необоротні матеріальні активи, які були придбані або створені для власного використання, включаючи витрати на капітальний ремонт, поліпшення, удосконалення, реконструкцію, модернізацію. До інвестицій у нематеріальні активи належать інвестиції в придбання або створення власними силами програмного забезпечення, баз даних, прав користування природними ресурсами, майном, прав на знаки для товарів і послуг, на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав [1].

Визначено, що для реалізації інвестиційних програм у аграрному секторі необхідним є сприятливий інвестиційний клімат, що являє собою узагальнену характеристику сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов й зумовлює привабливість і доцільність інвестування у господарську систему [2].

Інвестиційний клімат має залежність від сукупності політико-правових, фінансово-економічних та інституційно-організаційних чинників. Політико-правові чинники включають інвестиційне законодавство, особливості державного устрою й системи управління.

До фінансово-економічних чинників відносяться: фіскальну та митну політику, стійкість національної грошової одиниці, фондового ринку, можливості наповнення державного бюджету, рівень доходів підприємств та населення, обсяги внутрішнього інвестування, іноземного капіталу з вітчизняних підприємств.

До інституційно-організаційних чинників відносять: мережу інвесторів, галузеву інфраструктуру інвестиційного ринку, можливості висвітлення інформації про учасників інвестиційного процесу, процедуру реєстрації, оподаткування, ліцензування, сертифікації підприємницької діяльності, відкриття бізнесу.

Зважаючи на це, виникає необхідність у пошуку дієвих інструментів підвищення інвестиційного клімату України в умовах глобалізації, зокрема: забезпечення сприятливих умов у реалізації інвестиційної діяльності; удосконалення фіскального стимулювання інвестиційної діяльності; посилення контролю за монетарними чинниками впливу на стабільність грошової одиниці; забезпечення розвитку фондового ринку; розширення обсягів і доступності кредитного забезпечення; удосконалення інструментів митно-тарифного регулювання інвестиційних операцій; удосконалення фінансового законодавства у сфері інвестицій; інтеграції фінансового сектору до світових ринків капіталу.

Отже, в умова глобалізаційного розвитку сільськогосподарських підприємств виникає необхідність залучення інвестицій, що є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в країні та покращення добробуту населення. В аграрному секторі залучення інвестицій виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки держави, гарантом розвитку усіх сфер діяльності.

Список використаних джерел:

1. Боліновська Н. Я. Інвестиційна діяльність в умовах ринкової трансформації економіки України / Н. Я. Боліновська // За матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції і проблеми розвитку інвестиційно-будівельного комплексу». – Тернопіль, 2007. – С. 108-110.
2. Власюк Ю. О. Державне регулювання інвестиційної діяльності / Ю. О. Власюк // Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва / Сер. «Економіка АПК і природокористування», 2007. – № 8. – С. 79-83.
3. Маловичко А. С. Проблеми оцінки інвестиційної привабливості підприємств / А. С. Маловичко // Економіка і регіон. Науковий журнал. – Полтава: ПНТУ, 2006. – № 4. – С. 126-129.

S. Voloshinovskij. Theoretical bases and value of capital investment for development of agricultural enterprises in globalization process conditions.

Summary

He essence, concepts and values of capital investments as the basis of effective development of agricultural enterprises in the conditions of globalization processes are revealed. The main reasons of deterioration of the investment climate and ways of its improvement are specified.

Keywords: capital investments, fixed assets, investment climate, investment activity.

СЕКЦІЯ 9 “ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ”

Бодарєва А. А.

*Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа
та страхування”,*

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна,

bodarevaanas@gmail.com

Науковий керівник – Шарін О. В.,

старший викладач,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна,

sharin@mnaui.edu.ua

ДУАЛЬНА ОСВІТА: НАВЧАННЯ ТА РОБОТА

Дуальне навчання сприяє підвищенню рівня практичної підготовки студентів формує й розвиває в них основні компетенції, що у свою чергу сприяє підвищенню ефективності подальшої професійної діяльності, забезпечує рівновагу між попитом та пропозицією фахівців на ринку праці.

Ключові слова: освіта, дуальна освіта, дуальна освіта в Україні, практика.

Дуальне навчання – це форма здобуття освіти, заснована на тісній взаємодії підприємств (організацій, установ), що володіють ресурсами, необхідними для здійснення навчання, проведення навчальної, виробничої практики, здійснення інших видів освітньої діяльності та навчальних закладів на основі соціального партнерства між виробництвом та освітою, де обидві сторони виступають рівноправними партнерами, які спільно розробляють і координують освітній процес, здійснюють контроль за його результатами. Система навчання організована так, що у ВНЗ студент спочатку отримує базові теоретичні знання, а потім можливість застосувати їх на практиці на тому підприємстві, яке заздалегідь уклало з університетом угоду про співпрацю, і виконує там роботу, пов’язану з обраною спеціальністю. При цьому його праця оплачується підприємством.

Дуальність як методологічна характеристика освіти передбачає побудовану на єдиних основах узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфер з підготовки спеціалістів певного профілю, іншими словами - поєднання теоретичного навчання у закладі та практичних - на підприємстві (установі, організації).

Засновником дуальної освіти вважають Німеччину. Від неї цю систему перейняли Канада, Австрія, Швейцарія та інші країни. Щоб потрапити у вищу дуальну школу, студентів відбирають на конкурсних засадах. Також кожен здобувач вищої освіти повинен обрати підприємство на якому проходитиме практичне навчання [1].

Дуальне навчання в Університеті може бути груповим та індивідуальним.

Групове дуальне навчання – це навчання за дуальною системою, яке передбачене навчальним планом і графіком навчального процесу для даного курсу і спеціальності. Виробниче навчання студентів на підприємствах може відбуватися згідно погоджено з підприємствами графіком групами або підгрупами.

Індивідуальне дуальне навчання – це дуальне навчання за заявками підприємств певної кількості студентів, які обираються на конкурсній основі.

У Німеччині навчання за такою програмою триває шість семестрів – три роки. Кожен семестр ділять на три місяці теорії і три – роботи на підприємстві[2].

Варто зазначити, що система освіти Німеччини високо цінується в усьому світі. Українська система освіти активно переймає передовий європейський досвід. Розглянувши рівень освіти України можна знайти підтвердження активному впровадженню даної програми, так індекс глобальної конкурентоспроможності України на 11 місці.

Про дуальну освіту в Україні йшлося під час засідання Робочої групи МОН з розробки проекту Концепції підготовки фахівців у вищій освіті за

дуальною системою, що відбулося 6-7 квітня 2017 року, за участі першого заступника Міністра освіти та науки України Володимира Ковтунця. Зокрема, нині в Україні до впровадження дуальної системи навчання готові окремі навчальні заклади, підприємства та організації. Деякі університети вже працюють з цією системою освіти. Однак зараз це не є на офіційному рівні. Щоб впроваджувати цю систему на державному рівні, Міністерство освіти і науки України запустило пілотні проекти. Дуальну освіту випробують на морському транспорті, аграрних професіях та кібербезпеці. Елементи такої освіти застосовують в низці вітчизняних закладах вищої освіти, таких як: Миколаївському національному аграрному університеті, Сумському національному аграрному університеті, Національному лісотехнічному університеті, Національному аерокосмічному університеті імені М.Є. Жуковського, Національному гірничому університеті та ін. У цих вишах студенти здобувають знання не тільки в освітньому закладі, але й в умовах реального виробництва. Завдяки цьому випускники гарантовано отримують робоче місце, до якого вони майже повністю адаптовані.

Водночас учасники засідання відзначили, що сьогодні дуальній освіті необхідна більша підтримка з боку представників бізнесу як потенційних роботодавців [3].

Таким чином запровадження дуальної освіти в Україні – це реально, однак це потребує вкладів не лише з боку держави (чого не достатньо), а й з боку фірм та підприємств. Проблема недостатнього фінансування – є найсерйознішою проблемою впровадження дуальної освіти.

Список використаних джерел:

1. Дуальна освіта: навчання і робота – два в одному [Електронний ресурс]: станом на 20 листопада 2017 року // Педагогічна преса. – 2014 – Режим доступу до журн.: <http://pedpresa.ua/3740-dualna-osvita-navchannya-i-robota-dva-v-odnomu.html> – Назва з екрана.
2. Дуальна освіта – ми розпочали. Перші висновки [Електронний ресурс]: станом на 20 листопада 2017 року // Цензор.нет. – 2017 – Режим доступу до журн. : https://censor.net.ua/blogs/7086/dualna_osvta_mi_rozpochali_persh_visnovki – Назва з екрана.

3. Упровадження дуальної освіти у ВНЗ потребує більшої підтримки роботодавців [Електронний ресурс]: станом на 20 листопада 2017 року // Офіційний портал Міністерства освіти і науки України – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usl-povivni/povidomlennya/2017/04/11/uprovadzhennya-dualnoyi-osviti-u-vnz-potrebue-bilshoyi-pidtrimki-robotodavcziv/> – Назва з екрана.

A. Bodareva. Dual education: learning and work.

Summary

Dual study help to increase the level of practical training of students, form and develops the skills in competences in them, which in turn help to increase the efficiency of further professional activity, provides a balance between the demand and supply of specialists in the labor market.

Keywords: education, dual education, dual education in Ukraine, practice.

Бондарева Ю. А.

*3 курс, Бухгалтерский учет, анализ и аудит,
УО «Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации»,
г. Гомель, Республика Беларусь
landoland@bk.ru*

*Научный руководитель – Чернюк Е. М.,
старший преподаватель,
кафедра банковского дела, анализа и аудита,
УО «Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации»,
г. Гомель, Республика Беларусь
landoland@bk.ru*

РАЗВИТИЕ ФРАНЧАЙЗИНГА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Розглядаються питання становлення франчайзингу в Республіці Білорусь, оцінюються фактори, які стримують його розвиток, позначаються проблеми використання франшизи, які потребують особливої уваги для стимулювання розвитку малого бізнесу.

Ключові слова: франчайзинг, малий бізнес, франшиза, франчайзингові відносини

В современных условиях развития экономики имеет место проблема устойчивости предпринимательской деятельности, образование и ведение бизнеса. Одним из путей решения проблемы является использование франчайзинга.

В соответствии со статьей 910 «Договор комплексной предпринимательской лицензии (франчайзинга)» Гражданского кодекса Республики Беларусь, «по договору комплексной предпринимательской лицензии (франчайзинга) одна сторона (правообладатель) обязуется предоставить другой стороне (пользователю) за вознаграждение на определенный в договоре франчайзинга срок либо без указания срока комплекс исключительных прав (лицензионный комплекс), включающий право использования фирменного наименования правообладателя и нераскрытой информации, в том числе секретов производства (ноу-хау), а также других объектов интеллектуальной собственности (товарного знака, знака обслуживания и т.п.), предусмотренных договором франчайзинга, для использования в предпринимательской деятельности пользователя» [1].

В настоящее время в Республике Беларусь активно развивается малый бизнес посредством формирования различных сетевых структур. В свое время, франчайзинг является сетевой структурой работы предприятий. Он позволяет минимизировать отрицательное влияние ряда факторов, сдерживающих развитие малого бизнеса в национальной экономике. К ним относятся:

- отсутствие у большей части населения страны достаточного для развития бизнеса объема накопленных денежных средств, недоступность внешних источников финансирования;
- отсутствие у большинства граждан четкой концепции понимания бизнеса и, как следствие, страх перед потенциальной возможностью потерять вложенные средства, нежелание рисковать;
- недостаточно развитая система информационной поддержки предпринимателей, отсутствие доступных широким слоям общества образовательных программ о малом бизнесе.

Термин «франчайзинг» впервые был применен в 1998 году в Гражданском кодексе Республики Беларусь, однако на практике правовая

основа для развития франчайзинга в Беларуси было создана только в 2004 году. Первый договор франчайзинга был зарегистрирован в 2006 году, а первым франчайзером стало ООО«НТС» – крупнейший белорусский ритейлер, развивающий сеть универсамов «Родная сторона». В 2011 г., в Беларуси появилась Ассоциация франчайзеров «БЕЛФРАНЧАЙЗИНГ», которая ставит своей целью популяризацию и распространение отношений франчайзинга, формирование стандартов франчайзинга и контроль их соблюдения, защита прав и интересов игроков субъектов франчайзинговых отношений в Беларуси.

На территории Беларуси распространены иностранные франшизы, такие как сеть ресторанов «Иль Патио», «Фрайдис», сеть пироговых «Штолле», гостиница Crownplaza. Примером белорусских франчайзинговых сетей могут быть сеть универсамов «Родная сторона», сеть магазинов «Мілавіца», магазины «Оранжевый верблюд» и Serge. Следует отметить, что «McDonald's в Беларуси не является франшизой, так как напрямую принадлежит McDonald's Corporation» [2].

Особенностью франчайзинга в Беларуси является то, что большинство франшиз реализуется в области розничной торговли, а не в общественном питании, как в других странах.

Франчайзинг в Республике Беларусь находится на невысоком уровне развития. Причинами низкого уровня развития франчайзинга в Беларуси являются:

- регулирование франчайзинга множеством нормативных правовых актов и отсутствие отдельного закона о франчайзинге
- значительные финансовые и временные издержки на оформление франчайзинговых отношений, связанные необходимостью регистрации договора в Национальном центре интеллектуальной собственности Республики Беларусь и уплаты пошлины;
- недоступность кредитных ресурсов для франчайзинга.

Решению данных проблем необходимо уделить особое внимание, так как своевременное принятие необходимых мер позволит стимулировать активное развитие малого бизнеса в Республике Беларусь.

Список использованных источников:

1. Гражданский кодекс Республики Беларусь // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://kodeksy-by.com/grazhdanskij_kodeks_rb/910.htm - Дата доступа: 08.11.2017
2. Ассоциация франчайзеров и франчайзи «Белфранчайзинг» // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://belfranchising.by/katalog-franshiz/> - Дата доступа: 08.11.2017.

Y. Bondareva Development of franchise in the republic of Belarus.

Summary

The questions of development of franchising in the Republic of Belarus are considered, the factors restraining its development are estimated, the problems of using franchises that require special attention for stimulating the development of small business are pointed out.

Keywords: franchising, small business, franchise, franchising relations.

Бурак О. В.

студентка третьего курса

учётно-финансового факультета,

Белорусский торгово-экономический университет

потребительской кооперации

г. Гомель, Республика Беларусь

olya_burak@bk.ru

Научный руководитель – Новикова И. Н.,

старший преподаватель,

УО «Белорусский торгово-экономический университет

потребительской кооперации»,

г. Гомель, Республика Беларусь

landoland@bk.ru

ПРОБЛЕМНАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ В БАНКАХ БЕЛАРУСИ

Розглядається важливість кредитування, а також поняття проблемної та простроченої заборгованості. Проведено аналіз простроченої кредиторської заборгованості. На основі досвіду зарубіжних країн пропонується регламентація процесу управління проблемною заборгованістю.

Ключові слова: проблемний кредит, кредитування, проблемна заборгованість, банк.

Кредитный портфель банка представляет собой совокупность всех выданных кредитов с целью получения прибыли. Однако он может быть как источником доходов, так и источником риска. Кредитные операции являются значимыми для функционирования любого банка, поэтому им всегда уделялась особая роль. В связи с увеличившимися объемами кредитования корпоративных клиентов, малого бизнеса и розничной сферы растет доля проблемной задолженности в банковских структурах, которая в последствии вполне может перерасти в просроченную. Следовательно, банки вынуждены уделять большое внимание работе с проблемной задолженностью, вырабатывать новые способы и механизмы ее выявления, создавать отдельные подразделения, готовые эффективно мониторить и бороться с указанной задолженностью.

Впервые показатель доли проблемной кредитной задолженности был установлен постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 26.06.2003 № 121 «О задачах банковской системы Республики Беларусь по снижению доли проблемных кредитов» [2]. В данном документе проблемная задолженность определялась как совокупность пролонгированной, просроченной и сомнительной (безнадежной к погашению) задолженности клиентов и банков и устанавливалось требование по доведению банками ее уровня. Проблемная задолженность представляет собой реализованный кредитный риск банка, и от того, насколько четко будет налажена работа с ней, зависит конечный уровень потерь кредитной организации при проведении активных операций. Следует подчеркнуть, что в банковском законодательстве Республики Беларусь и нормативных правовых актах Национального банка отсутствует трактовка терминов «проблемный кредит» и «проблемная кредитная задолженность».

Согласно данным сборника «Статистический бюллетень» Национального банка Республики Беларусь № 12 (210) тенденция изменения проблемной задолженности такая, что, начиная с 2013 года, кредиторская

задолженность быстрыми темпами возрастала и уже на начало 2017 года составила 387 115, 0 млрд. руб., следовательно, просроченная задолженность из кредиторской задолженности также возросла и составила 71 171,0 млрд. руб. [1].

Проанализировав удельный вес просроченной кредиторской задолженности в общей сумме кредиторской задолженности, мы можем сделать вывод, что на 01.01.2016 года просроченная задолженность возрастала в отношении к общей кредиторской задолженности и составила 16,07%, но на начало 2017 года она сократилась на 1,8 процентных пункта.

Как видно из анализа, в Республике Беларусь существует высокий процент проблемной задолженности, который негативно сказывается и на банковском секторе, и на экономике в целом.

Работа с проблемной задолженностью является неприятной, но неизбежной стороной кредитной деятельности банков. Принимая во внимание белорусскую специфику, необходимо обратиться к опыту зарубежных стран, в которых процесс взыскания проблемной задолженности носит системный характер. К примеру, следует больше внимания уделить законодательному регулированию и практике работы с проблемными кредитами в США и Великобритании, где на протяжении долгих лет устойчиво функционируют коллекторские агентства. Не стоит оставлять без внимания создание Фондов аккумуляции проблемных долгов. Основная задача таких фондов – это выкуп проблемной задолженности у кредитных организаций, ее последующее обслуживание и, по возможности, рефинансирование на рыночных условиях. Одним из наиболее эффективных механизмов работы с проблемными долгами может стать использование закрытых паевых инвестиционных фондов (ЗПИФов).

Регламентация процесса управления проблемной задолженностью является важнейшей задачей современного этапа развития банковской системы в Республике Беларусь. Государству необходимо как можно быстрее

принять ряд законодательных актов, регулирующих процесс взыскания указанной задолженности. В настоящее время нет единой позиции в понимании проблемы банкротства гражданина. Это не дает возможности кредитным организациям качественно осуществлять борьбу с проблемными кредитами и оказывает негативное влияние на функционирование банковского сектора в целом. В свою очередь, банкам следует организовать свою деятельность таким образом, чтобы процесс кредитования, не связанный с необоснованными рисками, приносил бы доход, а процесс взыскания был максимально эффективным и не нарушал законные права и интересы кредитополучателей.

Список использованных источников:

1. Бюллетень банковской статистики № 12 (210) // Национальный банк Республики Беларусь [Электронный ресурс] – 2016 г. – Режим доступа: http://www.nbrb.by/publications/bulletin/Stat_Bulletin_2016_12.pdf
2. О задачах банковской системы Республики Беларусь по снижению доли проблемных кредитов: Постановление Правления Национального банка Республики Беларусь от 26.06.2003 №121 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://pravo.newsby.org/belarus/postanov20/pst886.htm>

O. Burak. Problem debt in banks of Belarus.

Summary

Considers the importance of crediting in the problem and overdue debts. Analyzed overdue accounts payable. Are proposed to regulate the process of managing problem debts based on the experience of foreign countries.

Keywords: problem credit, crediting, problem debt, bank.

Бурковська А. І.

*Студентка 6 курсу факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

anna.burkovskaya12@gmail.com

*Науковий керівник – **Котікова О. І.**,*

д-р екон. наук, доцент,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,*

kotikova@gmail.com

ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ІНДЕКСУ СЕЗОННОСТІ

У роботі розглянуто сутність індексу споживчих цін та зазначено сфери його використання. Проведено прогнозування зміни споживчих цін в Україні та встановлено сезонні тенденції їх коливань.

Ключові слова: інфляція, індекс споживчих цін, прогнозування, індекс сезонності, сезонні коливання, сезонна хвиля.

Високі та нестабільні темпи інфляції важко піддаються якісному прогнозуванню, про що свідчать постійні відхилення державних прогнозів від фактичних значень інфляції. Індекс споживчих цін (ІСЦ) як основний індикатор інфляції в Україні суттєво коливається і має тенденцію до прискореного зростання. Індекс споживчих цін займає центральне місце в системі показників статистики цін і розраховується в Україні, починаючи з серпня 1991р., в рамках програми опрацювання ряду макроекономічних показників, оснований на міжнародних стандартах [1, с. 89].

Індекс споживчих цін – це показник, який характеризує зміни у часі загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого (власного) споживання. Він є показником зміни вартості фіксованого набору споживчих товарів та послуг постійної якості з постійними характеристиками у поточному періоді порівняно з базисним. ІСЦ звичайно використовують у якості показника загального рівня інфляції в економіці, тому його часто називають “індексом інфляції”, хоча він вимірює тільки зміни цін (тарифів) на споживчі товари та послуги [2, с. 17].

ІСЦ є найважливішим показником, який характеризує інфляційні процеси в економіці країни і використовується для вирішення багатьох питань державної політики, аналізу і прогнозу цінових процесів, зокрема, перегляду розмірів грошових доходів, перерахунків орендної плати, індексації нормативної вартості земель, здійснення перерахунків сум заборгованості відповідно до рішень судових органів, рішення правових спорів, якщо використання цього показника обумовлено договором тощо.

Основними складовими розрахунку ІСЦ є дані про зміни споживчих цін (тарифів), одержані шляхом щомісячної реєстрації цін (тарифів) у міських поселеннях, та дані про структуру фактичних споживчих грошових витрат домогосподарств, які використовуються в якості вагової структури при побудові індексу [3, с. 188]. На основі існуючих даних про ціни на товари і послуги в Україні (у порівнянні з цінами базисного 2010 року) [4] проведемо прогнозування зміни споживчих цін на основі індексу сезонності. Для цього обчислимо індекс сезонності, за допомогою якого отримаємо прогноз щомісячних змін у споживчих цінах (табл. 1).

Таблиця 1 Розрахунок індексу сезонності

	Щомісячний приріст індексу споживчих цін (до грудня 2010 р.)			В середньому за 3 роки	Індекс сезонності	Прогноз на 2017 рік
Місяць	2014	2015	2016			
1	0,2	4,1	1,7	2,00	67,92	1,13
2	0,6	7,2	-0,8	2,33	79,25	1,32
3	2,3	15,3	1,9	6,50	220,75	3,68
4	3,6	22,1	6,6	10,77	365,66	6,09
5	4,2	3,9	0,2	2,77	93,96	1,57
6	1,2	0,8	-0,4	0,53	18,11	0,30
7	0,5	-1,9	-0,1	-0,50	-16,98	-0,28
8	0,9	-1,5	-0,6	-0,40	-13,58	-0,23
9	3,4	4,2	3,5	3,70	125,66	2,09
10	3	-2,4	5,6	2,07	70,19	1,17
11	2,3	3,7	3,7	3,23	109,81	1,83
12	3,8	1,3	1,9	2,33	79,25	1,32
Разом	26	56,8	23,2	x	1200,00	20,00
Середнє	x	x	x	2,94	100,00	x

Джерело: побудовано автором з використанням [4]

Аналізуючи дані таблиці 1, можемо зробити висновок про те, що у 2017 році протягом 12 місяців найбільше зростання цін на споживчі товари і послуги відбуватиметься у квітні (на 6,09%), а найістотніше зниження індексу цін прогнозується у червні (на 0,3%). Сезонні тенденції представимо на рисунку 1.

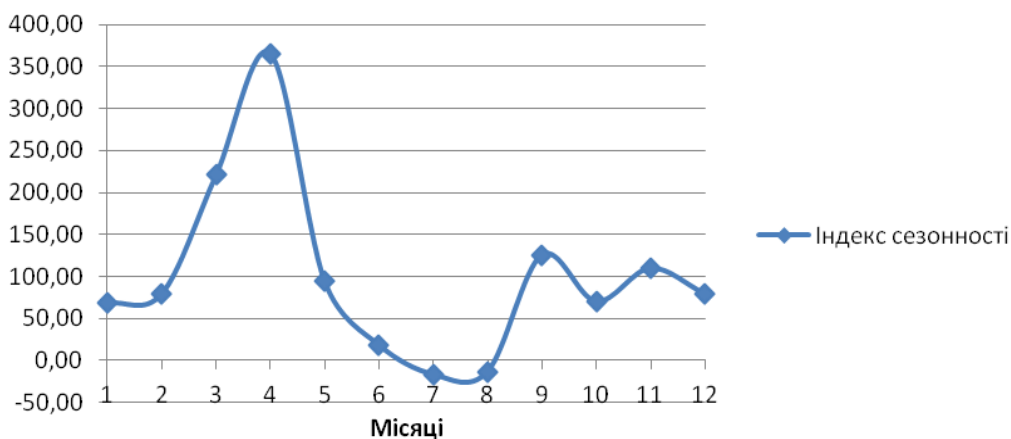

Рисунок 1 – Розподіл сезонної хвилі

Отже, на основі прогнозних даних зміни споживчих цін на товари і послуги, простежуються значні сезонні коливання. Так, для весіннього періоду характерна значна динаміка зростання споживчих цін, у той час як влітку ціни на споживчі товари і послуги досягають свого мінімуму. Таким чином проблема забезпечення цінової стабільності є пріоритетною, оскільки досягнення сталого економічного піднесення можливе лише за умови низького та стабільного рівня інфляції, тобто інфляції, яка є контрольованою та прогнозованою.

Список використаних джерел:

1. Сусіденко Ю. В. Вплив інфляційних процесів на економіку України / Ю. В. Сусіденко // Економічний аналіз. – 2014. – № 1. – С. 88-92.
2. Орленко О. Споживчий ринок України в умовах Інфляції / О. Орленко // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 3. – С. 15-25.
3. Тівєріадська Л. В. Інфляційні процеси та їх соціально-економічні наслідки в Україні / Л. В. Тівєріадська, А. М. Якименко // Економічний простір. – 2015. – № 93. – С. 175-188.
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

A. Burkovska. The forecasting of change in consumer prices in Ukraine based on the seasonality index.

Summary

The essence of the consumer price index is considered and the areas of its use are indicated. The forecast of changes in consumer prices in Ukraine was made and the seasonal trends of their fluctuations were established.

Keywords: inflation, consumer price index, forecasting, seasonality index, seasonal fluctuations, seasonal wave.

Власюк І. М.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

iravlasjuk95@gmail.com

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.,

канд. екон. наук, асистент,

кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна,

Shishpanova@mnaui.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ В УКРАЇНІ

Визначено сутність поняття «міжбюджетний трансферт» відповідно до Бюджетного кодексу України, зазначено форми здійснення міжбюджетних трансфертів, охарактеризовано моделі міжбюджетних відносин, розглянуто сучасний стан міжбюджетних трансфертів, які здійснюються в Україні та проведено їх аналіз.

Ключові слова: міжбюджетний трансферт, базова дотація, реверсна дотація, централізована модель міжбюджетних відносин, децентралізована модель міжбюджетних відносин.

Нерівномірність в розподілі податків і відповідальності відносно їх використання між органами влади різних рівнів обумовлюють виникнення міжбюджетних трансфертів.

Відповідно до ст. 2 п. 1 Бюджетного кодексу України, міжбюджетні трансфери – це кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [1].

Як визначено в бюджетному законодавстві, міжбюджетні трансфери поділяються на: базову дотацію (трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій); субвенції; реверсну дотацію (кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій); додаткові дотації [1].

Виділяють такі основні моделі міжбюджетних відносин:

1) централізовану, за якої центральні органи влади беруть активну участь у вирішенні соціально-економічних завдань та обмежують самостійність регіональних та місцевих органів;

2) децентралізовану, яка притаманна державам, економічний розвиток яких відбувається на демократичних засадах. Вона передбачає чітке розмежування видаткових повноважень між різними рівнями управління та невтручання держави в бюджетний процес регіонів.

Починаючи з 2015 року в Україні було розпочато реформування бюджетної системи у напрямку децентралізації та запроваджено нову модель міжбюджетних відносин.

До 2017 року вдалося впровадити перший етап реформи і досягти таких результатів:

- зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів;
- забезпечення надання якісних суспільних послуг споживачам завдяки розширенню видаткових повноважень органів місцевого самоврядування.

Завдяки реформуванню міжбюджетних відносин та внесенню змін до податкового законодавства відбулося підвищення рівня фінансового забезпечення місцевих бюджетів, а також формування нових прогресивних відносин в управлінні бюджетними ресурсами та створено умови для

мотивації органів місцевого самоврядування до нарощування дохідної частини місцевих бюджетів.

До загального фонду місцевих бюджетів за 2016 рік надійшло 146,6 млрд грн, або 110,7% від річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами.

Підтвердженням ефективності бюджетної децентралізації є щомісячне накопичення залишків коштів місцевих бюджетів, обсяг яких станом на 1 січня 2017 року становив 49,8 млрд грн. Приріст залишків коштів місцевих бюджетів станом на 1 січня 2016 року становив 12,5 млрд грн, або 35,4% [2].

Зросли обсяги розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитах. Протягом 2016 року місцевими органами влади було розміщено на депозитах у банках 15,9 млрд грн, коли в минулих роках існували тимчасові касові розриви і місцевим бюджетам не вистачало коштів для здійснення своєчасних виплат заробітної плати та фінансування інших видатків.

У 2016 році із Державного бюджету України до місцевих бюджетів було фактично надано трансфертів на загальну суму 195,4 млрд грн, що на 21,4 млрд грн, або на 12,3% більше ніж у 2015 році, у тому числі трансфертів із загального фонду – 194,7 млрд грн, що на 21,5 млрд грн, або на 12,4% більше порівняно з 2015 роком, з яких:

- субвенції соціального захисту – 94,2 млрд грн;
- освітня субвенція – 44,5 млрд грн;
- медична субвенція – 44,4 млрд грн;
- базова дотація для забезпечення зміцнення податкової спроможності місцевих бюджетів – 4,7 млрд грн [2].

Поряд з перевагами децентралізованої моделі міжбюджетних відносин є і її недоліки, основним з яких є ускладнення координації дій уряду для досягнення макроекономічних цілей і забезпечення балансу фінансових можливостей у державі.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/>. – Назва з екрану.

2. Інформація Міністерства фінансів України щодо виконання Державного бюджету України за 2016 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/informaciya-ministerstva-finansiv-ukrayini-2702/>. – Назва з екрану.

I. Vlasyuk. Features of the use of budget transfers in Ukraine.

Summary

The essence of the concept of "interbudgetary transfer" is defined in accordance with the Budget Code of Ukraine, the forms of intergovernmental transfers are specified, intergovernmental fiscal relations models are determined, the current state of intergovernmental transfers carried out in Ukraine is analyzed and their analysis analyzed.

Keywords: intergovernmental fiscal transfer, basic grant, reverse grant, centralized model of intergovernmental fiscal relations, decentralized model of intergovernmental fiscal relations.

Дорофеева И. М.

студентка третьего курса

учётно-финансового факультета,

УО “Белорусский торгово-экономический университет

потребительской кооперации”,

г. Гомель, Республика Беларусь

dorofeeva_irishka@list.ru

Научный руководитель – Новикова И. Н.,

старший преподаватель,

УО “Белорусский торгово-экономический университет

потребительской кооперации”,

г. Гомель, Республика Беларусь

landoland@bk.ru

ФИНАНСОВЫЕ МЕТОДЫ ПОДДЕРЖКИ СЕЛЬХОЗПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Досліджуються причини і фінансові методи підтримки виробників сільськогосподарської продукції, що застатовуються. Виділено пріоритети в сфері державної підтримки сільського господарства в Республіці Білорусь.

Ключові слова: продовольча безпека, експортний потенціал, бюджетне фінансування, пільгове кредитування.

Государственное регулирование деятельности сельхозпроизводителей представляет собой систему экономического, организационного, социального, правового и политического обеспечения государством благоприятной среды для формирования и развития устойчивого воспроизводства предпринимательского типа. Для обеспечения устойчивого развития сельского хозяйства государство применяет различные методы регулирования деятельности субъектов, работающих в данной сфере. От обеспечения страны продуктами питания во многом зависит ее независимость. Основным приоритетом экономической безопасности Республики Беларусь является продовольственная безопасность [1].

Государственная поддержка сельхозпроизводителей объективно базируется на двух группах причин.

Первая группа причин обусловлена тем, что производимое в отрасли продовольствие имеет первейшую потребительскую и социальную значимость. Поэтому устанавливать на готовые продукты питания свободные цены в зависимости от спроса и предложения недопустимо, тем более ставить задачу, чтобы цены на продовольствие покрывали все виды производственных и непроизводственных затрат и позволяли сформировать необходимые размеры прибыли. В противном случае многие категории розничных потребителей, учитывая сравнительно низкие среднедушевые доходы, не смогут приобретать продукты питания даже в минимальном ассортименте.

Вторая исходит из того, что при организации межотраслевого товарообмена между сферами промышленности и сельского хозяйства, например, при взаимопоставках производственных ресурсов для сельхозпроизводителей, с одной стороны, и продовольственных товаров, с другой, нарушен паритет цен и стоимостей. В результате такого ценового непаритета из сферы сельского хозяйства стали быстро вымываться вновь созданные стоимости.

Аграрная политика государства строится на основе базовых принципов, среди которыхособе следует выделить: целевой программный характер государственной аграрной политики; адресность государственной поддержки; устойчивость механизмов государственного регулирования; гарантированность мер государственной поддержки; вспомогательный характер государственной поддержки и усиление самофинансирования; соблюдение международных обязательств Республики Беларусь.

Экономическая поддержка производителей сельскохозяйственной продукции осуществляется следующими способами: целевое бюджетное финансирование; льготное кредитование и субсидирование процентных ставок по кредитам, выданным сельскохозяйственным производителям; надбавки к закупочным ценам; реструктуризация кредиторской задолженности организаций; компенсация части затрат по обязательному страхованию сельскохозяйственного имущества; льготное налогообложение; применение процедур досудебного оздоровления.

Беларусьсделала ставку на развитие сельского хозяйства много лет назад, уровень потребления основных продуктов питания увеличился на 12%. Стабильно высокие показатели производства формируют экспортный потенциал страны, что и заложено в перспективах развития сельхозпроизводителей в рамках Государственной программы развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь в 2016-2020 годы [2].

Таким образом, основными приоритетами в сфере государственной поддержки сельского хозяйства в Республике Беларусь в настоящее время должны стать:

оказание государственной поддержки приоритетным направлениям, обеспечивающим повышение эффективности промышленного производства, энергосбережение, возрождение села и развитие регионов;

создание специальных фондов для осуществления государственной поддержки кредитования в АПК;

усовершенствование механизма банкротства предприятий путём увеличения периода санации с 2,5 до 6 лет;

создание механизма, позволяющего разграничить функции общегосударственных, региональных и местных органов в области инвестиций;

принять меры по сокращению налоговой нагрузки.

Список использованных источников:

1. О Концепции национальной продовольственной безопасности Республики Беларусь : Постановление Совета Министров Респ. Беларусь от 10 марта 2004 г. № 252 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/document/?guid=3871&p0=C20400252>.

2. О Государственной программе развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016-2020 годы и внесении изменений в постановление Совета Министров Республики Беларусь от 16 июня 2014 г. № 585 :Постановление Совета Министров Респ. Беларусь от 10 марта 2004 г. № 252 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/document/?guid=3961&p0=C21600196>.

I. Dorofeeva. Financial methods of support of agricultural manufacturers and their application in the republic of Belarus.

Summary

The reasons and applied financial methods of support of producers of agricultural products are investigated. Priorities in the sphere of state support of agriculture in the Republic of Belarus are singled out.

Keywords: food security, export potential, budgetary financing, concessional lending.

Камашев А. В.

*Студент спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kamashevan17@gmail.com*

*Науковий керівник – Галунець Н. І.,
асистент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
galunetsni@gmail.com*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У даній роботі висвітлено сутність поняття регіон та конкурентоспроможність регіону. Обґрунтовано, що сталий розвиток регіону це здатність регіону в умовах зовнішньої конкуренції забезпечувати відносно високий рівень прибутків та зайнятості.

Ключові слова: регіон, конкурентоспроможність регіонів, сталий розвиток, регіональна політика

Сучасний стан економіки регіонів України відображає загальнонаціональні макроекономічні тенденції та їх суперечності, зокрема диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів; формування сучасної регіональної політики викликає гостру потребу пошуку нового концептуального підґрунтя забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку території України; регіональна економічна політика в Україні має ґрунтуватися на конкурентних принципах та ринкових механізмах господарювання, активізації економічних стимулів до оптимального використання наявного потенціалу регіонального розвитку та інституційних можливостей території.

Поняття регіону варіюється залежно від цілей і завдань дослідження або інших цілей. Тобто будь-яку територію можна розглядати як регіон відповідно до низки критеріїв, що лежать в основі визначення. На думку З. Герасимчука, щодо розуміння поняття «регіон», як об'єкта державної регіональної політики сталого розвитку, визначається як система суспільних

відносин щодо забезпечення відтворювальних процесів у межах конкретної території. Доцільним є розуміти регіон як територіально-цілісна частина країни, яка відрізняється своєрідністю природного середовища, що зумовлює тип та структуру економіки, яка характеризується своєрідним співвідношенням різних галузей господарства, глибокими та різноманітними зв'язками між ними, закінченим циклом відтворення, спільними рисами історичного розвитку, виробничими навиками, соціально-культурними традиціями населення, функціональними особливостями (спеціалізацією), яка виділена за сукупністю цих ознак в адміністративну одиницю та являє собою підсистему соціально-економічного комплексу країни [5].

Більшість ранніх підходів до визначення сутності поняття «конкуренція» більшою мірою базуються на дефініціях суперництва та боротьби [3]. Водночас, за визначенням Європейської Комісії, регіональна конкурентоспроможність – це здатність регіону виробляти такі товари та послуги, які користуються попитом на міжнародних ринках, та водночас забезпечують стабільний і високий рівень прибутків місцевого населення [5].

Перехід України до сталого розвитку значною мірою визначається активною участю в цьому процесі регіонів. Сталий розвиток регіонів країни має бути орієнтований на забезпечення умов, які дозволять кожному регіону країни мати необхідні та достатні ресурси для забезпечення гідних умов життя населення, комплексного розвитку та підвищення конкурентоспроможності власної економіки. У регіонах мають бути розроблені особисті Концепції сталого розвитку регіону, на основі яких формуватимуться відповідні стратегії та програми щодо створення умов для переходу до сталого розвитку та забезпечення їх конкурентоспроможності [4].

Зміст регіональної політики сталого розвитку передбачає взаємоузгоджену цілеспрямовану діяльність органів державного та регіонального управління і місцевого самоврядування на створення умов для

забезпечення збалансованості економічної, соціальної та екологічної сфер регіону у відповідності до стратегічних орієнтирів його розвитку, що в свою чергу формують комплекс елементів, які і показують рівень конкурентоспроможності кожного окремого суб'єкта [1, 2].

Згідно з концепціями сталого розвитку регіонів мають бути сформовані програми, метою яких є обґрунтування основних напрямів переходу регіонів до сталого розвитку із врахуванням їх ефективної участі при реалізації цього процесу. Розробка програм, що відображають регіональні аспекти сталого розвитку, мають здійснюватись як у рамках діючої системи державних прогнозів і програм соціально-економічного розвитку так і окремих документах, що направлені на вирішення найбільш проблемних ситуацій у даному регіоні. Набуття регіоном статусу висококонкурентоспроможного на світовому рівні повинно починатися з підвищення рівня конкурентоспроможності в межах національної економіки. Для цього органи місцевого самоврядування повинні спрямовувати свої зусилля на те, щоб усі критерії конкурентоспроможності регіону були високими на загальному національному рівні, а після цього і на міжнародному.

Отже, на нинішньому етапі в межах європейської інтеграції визнається, що саме регіон є тим простором, де формується та підтримується конкурентоспроможність національної економіки. Поряд з цим, сталий розвиток регіону в можливий тільки в тій ситуації, якщо буде забезпечено підвищення рівня конкурентоспроможності регіону. Сучасний етап розвитку держав з ринковою економікою диктує необхідність формування нової системи гнучкого регіонального управління, що постійно адаптується до зовнішніх умов, розробки нових інструментів для пошуку шляхів стійкого регіонального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Герасимчук З. В. Конкурентоспроможність регіону: теорія, методологія, практика: монографія / З. В. Герасимчук, Л. Л. Ковальська. – Луцьк: Надстир'я, 2008. – 248 с.

2. Безугла В. О. Аналіз конкурентоспроможності регіонів України / В. О. Безугла // Регіональна економіка. – 2004. – № 4. – С. 64-68.
3. Портер Е. Майкл. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / Портер Е. Майкл. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
4. Світовий центр даних. Профілі країн [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>
5. Ушвицкий Л. И. Конкурентоспособность региона как новая реалья: сущность, методы оценки, современное состояние [Текст] / Л. И. Ушвицкий, В. Н. Парахина // Сборник научных трудов СевКавГТУ. Серия «Экономика». – 2011. – № 1.

A. Kamashev. Competitiveness of regions as a part of sustainable development.

Summary

In this paper, the essence of the concept of region and the competitiveness of the region is highlighted. It is grounded that sustainable development of the region is the ability of the region in terms of external competition to provide a relatively high level of income and employment.

Keywords: region, regional competitiveness, sustainable development, regional policy.

Коломієць Т. В.

*Магістр факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
galunetsni@gmail.com*

*Науковий керівник – Галунець Н. І.,
асистент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
galunetsni@gmail.com*

**АНТИКРИЗОВА ПРОГРАМА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ**

Розглянуто сутність антикризової програми, її зміст та складові. Встановлено, Антикризове управління подолання екологічних криз має три основні складові – передбачення кризи, пом'якшення її наслідків і ліквідація причин кризи для зняття бар'єрів подальшого покращення екологічного стану.

Ключові слова: криза, екологічна безпека, регіон, антикризова програма.

Україна опинилася на межі безпрецедентної соціально-економічної кризи, і подальше ігнорування цього факту неминуче призведе до критичного зниження рівня економічної активності, обсягу ВВП країни та екологічної безпеки країни. Накопичення екологічних проблем внаслідок непослідовних

рішень, прийнятих на основі неглибоких прогнозів, різноспрямованих дій гілок влади у впровадженні змін, передусім в екологічній сфері, на жаль продовжується. Для подолання труднощів кожний регіон повинен ідентифікувати типи кризових явищ, які розрізняються за: механізмом формування та прояву, глибиною та масштабом впливу, можливістю та часом подолання, наслідками тощо, а також планувати і втілювати відповідні антикризові заходи.

Науково доведена та практично підтверджена наявність послідовності дій для подолання кризи, тому можна зробити висновок про необхідність розробки загальних підходів до обґрунтування формування антикризової програми. Причому антикризова програма має право на існування не тільки в умовах, коли криза вже почалася, а й у період нормального розвитку регіону.

Зміст антикризової програми – це комплекс послідовно здійснюваних заходів попередження, профілактики, подолання кризи, зниження рівня її негативних наслідків. Розробка її передбачає як велику дослідницько-аналітичну та планову роботу, так і організаційно – економічне, соціальне забезпечення [1].

Антикризове управління подолання екологічних криз має три основні складові – передбачення кризи, пом'якшення її наслідків і ліквідація причин кризи для зняття бар'єрів подальшого покращення екологічного стану.

Водночас, державна антикризова програма за своїм змістом являє сукупність процесів управління (планування, організація, реалізація, контроль, аналіз, коригування), які дають можливість державним і місцевим органам влади встановлювати цілі, механізми, завдання та шляхи їх досягнення. При цьому, в зв'язку з постійною циклічністю процесу, утворюється петля прямого і зворотного зв'язку. З огляду на галузеву специфіку, пов'язану із структурою економічного потенціалу кожного регіону (області), а також іншими факторами кризового стану, неможливо виробити універсальну методику розробки державної антикризової програми,

що включає конкретні заходи. Це обумовлено унікальністю кожної кризової ситуації і широким розмаїттям інструментів, що застосовуються в процесі антикризового управління. Однак, фази розробки державної антикризової програми, щодо визначення, як з точки зору методів їх реалізації, так із точки зору їх логічної послідовності, мають спільні риси [2].

Передбачення екологічних кризових явищ на регіональному рівні практично не провадиться. Наприклад, на території України зберігається високий ризик екологічних надзвичайних ситуацій. У нашій державі функціонують 23767 потенційно небезпечних підприємств та інших об'єктів, аварії на кожному з яких можуть спричинити виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру державного, регіонального, місцевого і об'єктового рівнів. Щороку в Україні реєструється до 300 надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Внаслідок яких гинуть люди та завдаються великі економічні збитки [3].

Для того, щоб розробити механізми реалізації антикризової програми, важливо провести ретельну інформаційно-аналітичну роботу зі складання соціально-економічних паспортів потенціалу кожного міста, району, області та регіону в цілому, потрібна інвентаризація ресурсів всієї держави, що дасть можливість мати повну картину її соціально-економічних можливостей. Особлива роль в управлінських процесах антикризового спрямування належить наявності та підготовці спеціалістів. Підготовка відповідних фахівців у цій галузі здійснюється Національною академією державного управління при Президентові України та її регіональними інститутами.

В рамках реалізації антикризової програми з екологічного оздоровлення країни необхідно: - створити єдину автоматизовану інформаційну систему моніторингу навколишнього середовища та природних ресурсів; - здійснити екологічне районування території України. Визначити екологічно допустимі межі видобутку природних ресурсів та

обмеження забруднення навколишнього середовища. Розробити критерії оцінки та порівняння різних територій;

- створити єдиний реєстр геологічної та геофізичної інформації та єдиний державний кадастр природних ресурсів.

Отже, запровадження антикризової програми буде спрямоване передусім на стабілізацію, а в подальшому на зменшення масштабів забруднення довкілля, на припинення процесів, що ведуть до деградації ландшафтів та екосистем, на відновлення порушених природних комплексів, на раціональне використання й охорону природних ресурсів регіонів країни.

Список використаних джерел:

1. Курінна О. В. Напрями реалізації антикризової політики держави в процесі подолання фінансової кризи [Електронний ресурс] / О. В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2011. – Вип. 9. – С. 164-171.
2. Сушко М. Ю. Напрями, форми та інструменти забезпечення антикризової державної політики у промисловості [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://journals.urau.ua/index.php/2225-6407/article/view/104459>
3. Черета І. С. Екологічна криза в Україні та шляхи її подолання [Електронний ресурс] Режим доступу : file:///C:/Users/ARM304/Downloads/Nchnpu_018_2015_27_22.pdf

T. Kolomiyets. Anticrism program as an instrument for environmental safety of the region.

Summary

The essence of the anti-crisis program, its contents and components are considered. Established, the Anti-crisis management of overcoming of ecological crises has three main components: anticipation of crisis, mitigation of its consequences and elimination of the causes of the crisis to remove barriers for further improvement of the ecological state.

Key words: crisis, ecological safety, region, anti-crisis program.

Крижановська Н. М.
Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
knti96@ukr.net
Науковий керівник – Довгаль О. В.,
канд. екон. наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
dovgal@ua.fm

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК»

Розглянуто поняття сталого розвитку та його концепцію. Метою дослідження є визначення історії виникнення терміну «сталий розвиток» та його сутність, історію розробки Концепції сталого розвитку, основними аспектам.

Ключові слова: «сталий розвиток», концепція, екологія, система.

Концепція сталого розвитку має довгу історію становлення. Починаючи від наукових праць В.І. Вернадського про ноосферу (початок минулого сторіччя), декларації першої конференції ООН з навколишнього середовища (Стокгольм, 1972 р.), де було зазначено зв'язок економічного і соціального розвитку з проблемами навколишнього середовища, наукових доповідей Римського клубу (1972 р.), у яких формулювалися ідеї переходу цивілізації до стану «глобальної динамічної рівноваги», до звіту Всесвітньої комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку в 1987 р., конференції ООН з проблем навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992 р.), Всесвітнього самміту з питань сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002 р.) і сьогодні [3].

Слід зазначити, що запобігання негативним наслідкам людської діяльності і проведення попереджувальних заходів для створення безпеки населенню і навколишньому середовищу сьогодні є одним із найважливіших завдань, що постають перед урядом і відповідними державними органами.

Поняття «сталий (стійкий екологічно безпечний, збалансований, гармонійний, ноосферний) розвиток» (англ. sustainable development) увійшло

в лексикон економістів і екологів після того, як був опублікований звіт Міжнародної комісії з навколишнього середовища і розвитку “Наше спільне майбутнє” (1987) [2]. Головними завданнями цієї Комісії, яка була створена ООН під керівництвом Гру Брундтланд, було: проаналізувати глобальні соціально-економічні та екологічні проблеми і сформулювати стратегію подальшого розвитку людства в умовах обмежених ресурсів та наростаючого екодеструктивного впливу господарської діяльності людини на природу. Під сталим розвитком стали розуміти таку модель соціально-економічного розвитку, за якої досягається задоволення життєвих потреб нинішнього покоління людей, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби через вичерпування природних ресурсів і деградацію довкілля.

З погляду екології, сталий розвиток має забезпечити цілісність біологічних і фізичних природних систем, їх життєздатність, від чого залежить глобальна стабільність усієї біосфери. Особливого значення набуває здатність таких систем самооновлюватися й адаптуватися до різноманітних змін, замість збереження в певному статичному стані або деградації та втрати біологічної різноманітності [1].

Своє продовження ідея сталого розвитку отримала на Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (саміт «Планета Земля», 1992 р.), в якій взяли участь глави країн, парламентів, урядів 179 держав та представники багатьох громадських організацій, наукових і ділових кіл. Конференція ухвалила документ «Порядок денний на XXI століття», який має на меті підготувати світ до розв’язання проблем, з якими він зіткнеться в XXI столітті. «Документ відображає глобальний консенсус і прийняття на найвищому рівні політичних зобов’язань щодо співробітництва з питань розвитку і навколишнього середовища. Відповідальність за його успішне впровадження лягає, передусім, на уряди...» (Програма дій..., 2000).

Конференція «Ріо-92» засвідчила, що світ зробив рішучий крок до глобального партнерства в справі спільних дій по впровадженню принципово нової політики розвитку – розвитку на сталих засадах, що передбачає поєднання в єдиний комплекс економічної, соціальної та екологічної компонентів розвитку. Концепція сталого розвитку є на сьогодні загальновизнаною в світі теоретичною основою формування нового світогляду людства в XXI столітті, світогляду спрямованого на гармонізацію стосунків людини з природою та засобом запобігання глобальному соціально-економічному колапсу. В центрі концепції сталого розвитку стоїть людина, бо вона сама з її потребами є метою суспільної діяльності, і вона ж є основним фактором досягнення мети.

Основними завданнями сталого розвитку є:

1. Відновлення і подальше збереження в потрібному обсязі на необхідній площі природних екосистем та їхньої здатності до самовідтворення.
2. Забезпечення при цьому випереджального розв'язання проблеми: економічного, соціального, демографічного і духовного розвитку.
3. Узгодження темпів економічного розвитку з господарською ємністю екосистем [3].

Таким чином, концепція сталого розвитку відбиває розуміння тісного взаємозв'язку екологічних, економічних і соціальних проблем людства і того факту, що вони можуть бути вирішені лише комплексно, за умови тісної співпраці і координації зусиль усіх країн світу.

Сталий розвиток ставить питання про мету існування людини і суспільства, вимагає перегляду взаємовідносин між людиною і природою, а також соціальної справедливості і рівності.

Список використаних джерел:

1. Алимов О. М. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави / О. М. Алимов. — Київ: ДУ «Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2014. — 518 с.

2. Концепція сталого розвитку в Україні [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>. – Дата останнього доступу: 09.10.2017.

3. Супрун Н. А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник соціального залучення (в контексті цілей стратегії «Європе-2020») / Н. Супрун // Український соціум. – 2013. – № 2 (45). – С. 163-176.

N. Kryzhanovskaya. History of development and development concept “steady development”.

Summary

Conception of sustainable development and its concept are considered. The purpose of the study is to determine the history of the term “sustainable development” and its essence, the history of the development of the Concept of Sustainable Development, the main aspects.

Keywords: “sustainable development”, concept, ecology, system.

Мельник Ю. В.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ulia0743@gmail.com

Науковий керівник – Довгаль О. В.

канд. екон. наук,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

dovgal@ua.fm

КЛАСИФІКАЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ТА ШЛЯХ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сформульовано поняття «глобальні проблеми». Розглянуто класифікацію глобальних проблем. Запропоновано шляхи розв'язання глобальних проблем.

Ключові слова: проблема, суспільство, природа, ресурси.

Актуальність даної проблеми пов'язана з тим, що людство вступило в третє тисячоліття свого розвитку, епоху науково-технічної революції, що посилює антропогенний вплив на природу та породило нові проблеми й виклики, загострило увагу до традиційних глобальних проблем.

Глобальні проблеми – це всезагальні проблеми, що відзначаються загальнопланетарним за своїми масштабами і значенням характером, пов'язані з життєвими інтересами народів усіх країн, становлять загрозу

життю для всього людства і можуть бути вирішені спільними діями всіх країн світу. Вони

є всезагальними – як за їх об’єктом – земна куля, так і за суб’єктом їх вивчення і розв’язання – світова спільнота, держави світу. Основою їх появи є, у першу чергу, людська діяльність, яка нерозривно пов’язана із суспільною свідомістю.

Глобальні проблеми відрізняються загальнопланетарним характером, пов’язані з життєвими інтересами народів усіх країн незалежно від їх соціального ладу, рівня економічної зрілості, географічного положення і можуть бути вирішені шляхом взаємодії всіх держав [2].

Їхнє вирішеність породжує загрозу для майбутнього всіх людей. Наприклад, науково-технічна революція призвела до небаченого розвитку засобів розрухи і військової справи. Людина виявилась здатною винищити все живе на планеті. Накопичених арсеналів, як вважають учені, достатньо для того, щоб знищити 58 млрд осіб, або в 9,7 раза більше, ніж зараз живе людей на Землі.

На сьогоднішній день існують різні класифікації глобальних проблем. Одна з них ґрунтується на зв’язку суспільства з іншими феноменами. З цієї точки зору виділяють такі проблеми (рис. 1).

Проблеми інтерсоціальні	• створення та збереження мирних відносин між державами, новий міжнародний економічний порядок, подолання нерівномірності економічного розвитку, подолання міжнародної дестабілізації;
Проблеми взаємодії суспільства та природи	• природні ресурси (паливо, енергія, сировина, вода), вивчення та використання Світового океану та космосу;
Проблеми взаємодії суспільства та людини	• демографічні, охорони здоров’я, освіти

Рисунок 1 – Класифікація глобальних проблеми

Джерело: узагальнено автором на основі даних [1]

Весь комплекс глобальних проблем можна згрупувати навколо трьох фундаментальних напрямків розвитку, що описують спосіб існування індивідів у світі. Це взаємозв'язки: «людина-техніка», «людина-культура», «людина-природа».

Серед шляхів розв'язання зазначених проблем доцільними є розробка усіма країнами світу сукупності конкретних заходів дотримання екологічних стандартів. Йдеться про стандарти чистоти повітря, водних басейнів, раціонального споживання енергії, необхідне також вивчення запасів усіх ресурсів країн світу, припинення вирубування лісів, особливо тропічних та інше[1].

Крім того, шляхами розв'язання глобальних проблем країн є наступні (рис. 2).

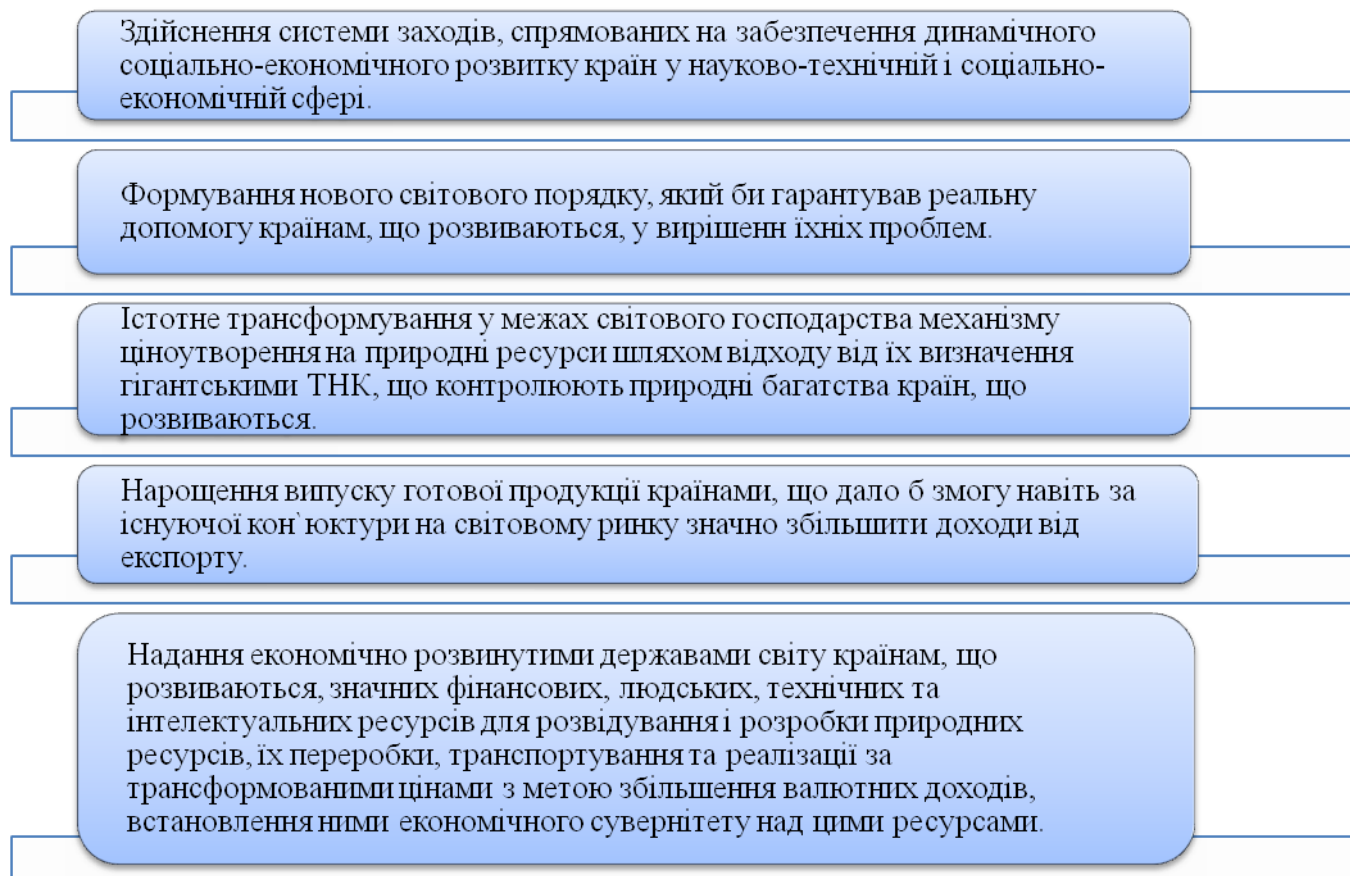

Рисунок 2 – Шляхи розв'язання глобальних проблем

Джерело: узагальнено автором на основі даних [1]

Отже, глобальні проблеми людства неможливо вирішити одномоментно зусиллями окремих країн. Тому потрібний єдиний міжнародний механізм їх розв'язання і регулювання, мобілізація ресурсів усіх країн світу, визначення міжнародних правових та економічних норм цього регулювання.

Список використаних джерел:

1. Чаплинець А. Глобальні проблеми людства/ А. Чаплинець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://globalproblemsofhumanity.blogspot.de/2017/>
2. Внучко С. Глобальні проблеми сучасності: причини виникнення та шляхи їх розв'язання / С. Внучко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://politics.chdu.edu.ua/article/viewFile/27671/24787>

J. Melnyk. Classification of global problems and ways of their solution.

Summary

The concept of "global problems" is formulated. The classification of global problems is considered. The ways of solving global problems are offered.

Keywords: problem, society, nature, resources.

Мельниченко Д. С.

*Студент третього курсу
факультету ТВППТСБ,*

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

yagami_raito@ukr.net

Науковий керівник – Лесік І. М.,

канд. екон. наук,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ilesik@ukr.net

**БЕЗРОБІТТЯ ЯК ОДНА З НАЙГОЛОВНІШИХ ПРОБЛЕМ
МОЛОДІ УКРАЇНИ**

Розглянуто молодь, як один з найпопулярніших об'єктів досліджень соціології. Сформовано коло основних проблем молоді, серед яких найбільш актуальною є безробіття. Доведено необхідність та запропоновано заходи розв'язання молодіжних проблем.

Ключові слова: суспільство, молодь, безробіття, працевлаштування.

Одним з головних показників розвитку суспільства є – соціальне самопочуття молоді. Для адекватного розуміння молоді як частини суспільства, необхідно визначити її роль і місце в суспільстві, з'ясувати її проблеми. Проблеми молоді стосуються таких понять як – кохання, дружба,

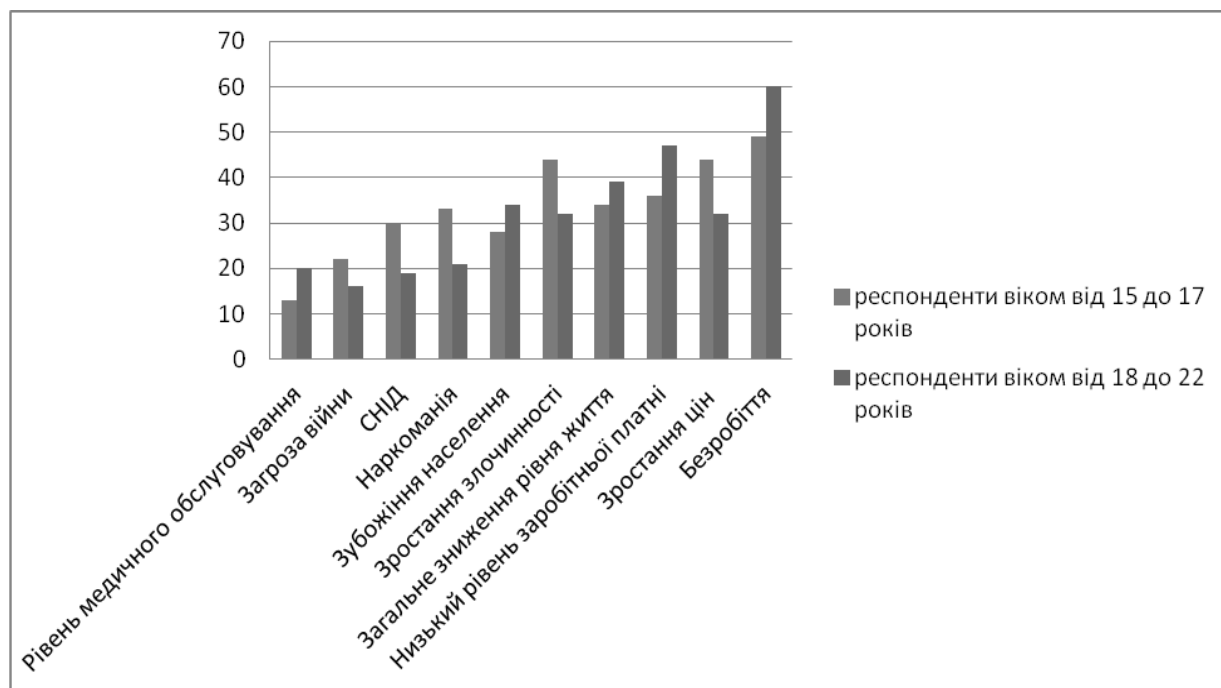

Рисунок 1 – Розподіл відповідей на запитання: «Які з проблем непокоять Вас та Ваших друзів понад усе?» за віком, %

Джерело: побудовано за даними [2]

пошуки сенсу життя, створення сім'ї тощо. Не менш актуальними є здоров'я, освіта молоді, спілкування її з дорослими й однолітками [1]. Проте саму молодь найбільше турбує питання працевлаштування (рис. 1).

Вищезазначені показники наведені за даними Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Державного комітету статистики України, за результатами дослідження громадської думки Центру Разумкова проведеного у квітні 2003 року, Загальнонаціонального опитування громадської думки «Становище молоді в Україні» проведеного Центром соціальних ініціатив Інституту соціології НАН України у рамках проекту Програми розвитку

ООН «Створення безпечного середовища для молоді в Україні» у травні 2005 році, опитування громадської думки проведеного Державним інститутом розвитку сім'ї та молоді спільно з організацією «Соціальний моніторинг» в червні 2006 року, результатами опитувань громадської думки Центру Разумкова у квітні-травні 2006 року [2].

Вирішенням проблеми безробіття займалися такі вчені, як В. Галицький, І. Моцін, М. Папієв, Я. Міклош, Ю. Маршавін. Питанням взаємозв'язку інфляції і безробіття займався А. Філіпс, в подальшому П. Самуельсон та Р. Солоу, які розробили «криву Філіпсона». А. Ойкен прийшов до висновку, що рівень безробіття знаходиться у визначеній числовій залежності від динаміки внутрішнього валового продукту. Теоретичні узагальнення зводяться до того, що, чим вищий є приріст сукупного попиту, тим вищою є інфляція та зростання реального продукту, але нижчим є рівень безробіття. Однак ці припущення у майбутньому викликали великий сумнів, тому було висунуто «гіпотезу природного рівня». Проте ряд питань, пов'язаних з безробіттям в Україні, особливо у методологічному плані, залишаються не достатньо дослідженими. Це стосується, насамперед, проблеми соціально-економічних наслідків та втрат від безробіття, а також його впливу на безпечний національний розвиток [1].

Оскільки молодь, як структурна одиниця суспільства, несе в собі дуже великий потенціал, оцінка її проблем і знаходження шляхів їх вирішення повинно стати чи не головною метою сучасних соціологічних досліджень, задля найшвидшого виходу із економічної кризи, котра настільки прижилась в Україні.

В молодіжному середовищі панує найвищий рівень безробіття (13,9%), найчастіше вимушеного. Проблеми, з якими стикається молодь під час пошуку роботи є вимагання стажу роботи та потреба мати необхідні «зв'язки». Менш значущими є такі труднощі, як те, що роботодавці не бажають брати на роботу молодь або вимагають від неї дуже багато знань і

умінь. Серед опитаної молоді свій власний бізнес має 6,0% молодих людей. Головна перешкода для започаткування і ведення власної справи – брак стартового капіталу (58,0%) та хабарництво чиновників (38,0%), а також висока ставка податку, податковий гніт (37,0%). Найефективніші засоби сприяння зайнятості молоді: по-перше, зобов'язати навчальні заклади забезпечити випускникам перше робоче місце (44,0%), а по-друге, встановити на підприємствах квоти для молоді (41,0%). Щорічно збільшується кількість молодих сімей, які перебувають на квартирному обліку. У 2001 році на квартирному обліку перебувало майже 88,6 тис. осіб, а у 2005 році вже 112,6 тис. Частка тих хто отримав квартири становить 1,1% до 1,9% відповідно до квартирному обліку [2].

Поінформованість респондентів щодо молодіжних кредитів посередня. Відомо про такі кредити менш як половині опитаних, переважно працюючій молоді, жінкам, селянам. Переважна більшість із них (79,0%) навіть не намагалася одержати пільговий молодіжний кредит, а серед тих, хто намагався, реально отримали його лише 7,0%. Головною причиною, чому молодь не намагалася одержати кредит, назвали відсутність потреби в ньому (58%) [2].

Проблеми молоді завжди змінюються залежно від чинників котрі впливають на соціум в цілому. Саме тому, вирішення проблем молоді – це задача дуже складна котра потребує детального вивчення і системного аналізу з різних сторін за допомогою багатьох соціальних наук. Серед заходів, які можуть сприяти вирішенню проблем безробіття серед молоді України можна назвати:

- докорінно знищити корупцію в сфері надання освітніх послуг, для абсолютно об'єктивної оцінки знань і можливостей учнів та студентів що призведе до підвищення якості підготовки майбутніх працівників;

- розробляти системи вирішення проблем з безробіттям не лише на загальнодержавному, а й на регіональних рівнях залежно від специфіки регіонів;

- заборонити працевлаштування після досягнення пенсійного віку, що безпосередньо збільшить кількість робочих місць для молоді, .

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми безробіття в Україні. [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64514>. – Мова укр. Дата останнього доступу: 25.10.2017

2. Соціальні проблеми молоді в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/april08/27.htm>. – Мова укр. Дата останнього доступу: 25.10.2017

D. Melnichenko. Unemployment as one of the major problems of the young people of Ukraine.

Summary

The youth are considered as one of the most popular research objects in sociology. The core problems of young people are formed, among which unemployment is most urgent. Necessity is proved and measures of solving of youth problems are offered.

Keywords: society, youth, unemployment, employment.

Мосінзова Ю. А.

*магістр факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
mosinzova.julia@gmail.com*

*Науковий керівник – Галунець Н. І.,
асистент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
galunetsni@gmail.com*

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ДЕРЖАВІ

У даній роботі розглянуто екологічну безпеку як важливу складову національної безпеки. Визначено основні завдання та мета стратегічного управління екологічної

безпеки держави. Встановлено, що в основу стратегічного управління екологічної безпеки держави покладено ряд принципів дотримання яких є дуже важливим.

Ключові слова: стратегічне управління, екологічна безпека, держава, принципи.

Різноманіття екологічних проблем, значні масштаби їх прояву, складність вирішення цих проблем, обумовлена природною своєрідністю регіонів і корінними соціально-економічними перетвореннями, що відбуваються в останні роки, вимагають скоординованих дій, спрямованих на стабілізацію і поліпшення екологічної обстановки.

Стратегічне управління саме по своїй суті є механізмом. На практиці організаційно-економічний механізм стратегічного управління перебуває в стадії формування. Сталий розвиток передбачає узгодження між економічним та соціальним розвитком суспільства і збереження довкілля [12]. Мета стратегічного управління екологічною безпекою передбачає узгодження економічних і екологічних інтересів суспільного виробництва як вертикальних - державних, регіональних, місцевих, так і горизонтальних - територіальних, відомчих, на рівні зв'язків між підприємствами тощо, а також встановлення певного порядку дій для підготовки ефективного гарантування безпеки.

Завданням стратегічного управління є зміцнення і посилення екологічної безпеки країни. Механізм стратегічного управління повинен відповідати наступним вимогам:

- функціонувати в межах існуючого нормативно-правового поля;
- забезпечувати надійний захист національних і регіональних інтересів у сфері гарантування екологічної безпеки;
- надавати можливість до прогнозування та своєчасного запобігання загрозам і несприятливим процесам дотримання безпеки;
- ефективно функціонувати як у звичайних, так і в надзвичайних ситуаціях;
- визначатися чіткою структурою і функціональним розмежуванням органів влади [2].

В основу стратегічного управління політики екологічної безпеки держави необхідно покласти ряд принципів, а саме:

- принцип політичних пріоритетів екологічної діяльності за аналогією із загальним принципом стратегічного планування. Тобто саме з політичних міркувань держава може дійсно розпочати активну природоохоронну діяльність або імітувати її;

- принцип стратегічного планування політики екологічної безпеки – принцип збалансування та взаємного доповнення національних та регіональних пріоритетів у розробці та впровадженні екологічної політики через можливості залучити фінансування природоохоронних проектів та місцевому рівні. Прикладом може слугувати система державних субсидій і трансфертів, що спрямовуються на заходи з екологічної безпеки чи надання податкових або не фінансових пільг при залученні місцевих ресурсів на реалізацію проектів з підвищення екологічної безпеки;

- принцип науково-технічного обслуговування стратегічного планування політики екологічної безпеки, який реалізується з підвищенням рівня науково-технічних та дослідно-конструкторських робіт екологічного спрямування. Обов'язковим має бути постійний науково-технічний супровід проектів з екологічної безпеки;

- принцип стратегічного планування політики екологічної безпеки громадськістю – принцип громадського контролю. Він реалізується у залученні громадських активістів та системи громадського почину до процесу планування, прийняття рішень та дій у сфері екологічної безпеки.

Однією з важливих особливостей екологічної безпеки є її суперпріоритетність. Одним із елементів структури екологічної безпеки України та її регіонів є державна екологічна політика. Основним стратегічним документом щодо державної екологічної політики в Україні є затверджені законом України Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року. Однак, згідно

проведеного аналізу щодо виконання Плану дій, у більшій своїй частині заплановані заходи залишилися невиконаними. Ще одним стратегічним документом країни є Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», яка визначає Дорожню карту та першочергові пріоритети реалізації Стратегії зазначено лише реалізацію однієї Програми збереження навколишнього природного середовища, яку, судячи з назви, не можна вважати інструментом для забезпечення екологічної безпеки [3].

Отже, діяльність щодо забезпечення екологічної безпеки як складової державної політики та об'єкта стратегічного управління є вагомим важелем сприяння демократизації суспільства та інтеграції держави до європейських структур.

Список використаних джерел:

1. Барбашова Н. В. Екологічна безпека промислово розвиненого регіону: правовий аспект / Донецька держ. академія управління. / Н. В. Барбашова. – Донецьк : ДонДАУ, 2002. – 227 с.
2. Хлобистов Є. В. Екологічна безпека трансформаційної економіки / НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України / [відп. ред. С. І. Дорогунцов]. – К.: Агентство «Чорнобильінтерінформ», 2004. – 334 с.
3. Козаченко Т. П. Загрози екологічної безпеки в системі національної безпеки України / [електроний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/Users/ARM304/Downloads/107754-228454-1-SM.pdf

Y. Mosinzova. Strategic management for ensuring environmental safety in the state.

Summary

In this paper, environmental safety is considered as an important component of national security. The main tasks and objectives of the strategic management of the state ecological safety are determined. It is established that the basis of the strategic management of environmental safety of the state is a set of principles of observance which is very important.

Keywords: strategic management, ecological safety, state, principles.

Мостовенко Н. В.
*Студент спеціальності 201 “Агрономія”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*
Науковий керівник – Ханстантинов В. О.,
*д-р політ. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*
khanstantinov@mnaui.edu.ua

РОБЕРТ МЕРТОН І НОРМИ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто ідеї Роберта Мертона стосовно етики наукової діяльності. Висвітлено вимоги щодо особливостей пізнавальної та практичної активності вченого-дослідника в сучасних умовах.

Ключові слова: вчений, наукова діяльність, професійна етика, організований скептицизм, універсалізм, безкорисливість.

Роберт Мертон – знаменитий соціолог, педагог і міжнародний діяч, один з провідних аналітиків-соціологів ХХ століття. Він зумів блискуче змінити стереотипні погляди, яких довго дотримувалися вчені, про те, що ексцентричні генії не пов’язані правилами і нормами. Саме цей обсяг роботи і послужив підставою для одержання ним в 1994 році Національної медалі США за наукові досягнення.

У науковій діяльності Мертон головним чином зосередився на проблемах розвитку теорій середнього рівня. На підставі власного багаторічного дослідницького досвіду вчений закликав своїх колег уникати створення великих спекулятивних і абстрактних доктрин, а також педантичних запитів, які навряд чи приведуть їх до продуктивних результатів. Роберт Мертон у зв’язку з цим запропонував особливі норми науки як набір ідеалів, до яких повинні прагнути вчені на шляху до істини:

- у відкритому суспільстві науковець має бути передусім відкритим до нових ідей, поглядів. Це передбачає необхідність доступу до джерел інформації, до результатів наукових напрацювань різних фахівців, до вільного обміну інформацією. Цілком очевидно, що йдеться про важливість

творчої атмосфери у науковому середовищі і відсутність довільних втручань з боку влади, обмеження впливу негативних стереотипів, застарілих авторитетних уявлень в самій науці;

- універсалізм – в процесі наукового пізнання важливо дотримуватись універсальних загальнозначущих когнітивних принципів і етичних підходів, визнаних як неприйнятні моральних заборон і деяких обов'язових фахових вимог. Ця ідея набула особливої актуальності з огляду на новітні досягнення біологічної науки – клонування, евтаназія, трансплантологія, маніпуляції з ГМО і загалом біотехнології;

- безкорисливість – як принцип вимагає від вченого служити істині, не опікуючись поточними меркантильними зацікавленостями, не пов'язувати винаходи і відкриття з очікуванням неодмінної винагороди. Напевно, такий підхід сприятиме кращому забезпеченню об'єктивності у наукових дослідженнях;

- наукове експертне середовище – це особливий прошарок інтелектуальної еліти суспільства, яке чекає від нього достовірних знань про природу, суспільство, людину. На шляху до істини, як відомо, є багато перешкод різного плану і завжди є спокуса для вченого прийняти результати власних пошуків за остаточну істину. Організований скептицизм покликаний убезпечити і наукове середовище і широкий загал від передчасних недостатньо перевірених, не завжди обґрунтованих висновків. Принцип організованого скептицизму не спрямований проти особистості конкретного вченого, не може бути використаний для зведення рахунків між опонентами. Він служить Істині.

Роберт Мертон також збагатив нового соціологічну науку поняттями «накликати біду», «ненавмисні наслідки», і термін «заростання по включенню», «кратний» та іншими.

Опираючись на напрацювання вченого, слід додати також такі рекомендації для молодих дослідників, що випливають із вимог професійної

етики науковців. Йдеться про вимогу керуватися в своїх діях не особистими симпатіями і уподобаннями, а інтерсуб'єктивний, максимально очищеними від усього індивідуального загальними критеріями доказовості, достовірності, наукової значущості.

Важливо бути націленим на співпрацю і спільний пошук істини. Варто пам'ятати, що здобути наукове знання є складовою духовного надбання людства як колективного суб'єкта пізнання. Тому молодому вченому слід усіляко уникати звеличування особистого вкладу в наукове пізнання, неповагу до досягнень інших вчених, особливо старших колег.

Крім того, для молодого вченого необхідно навчитись виважено, спокійно сприймати критичні зауваження на свою адресу, особливо, якщо вони йдуть від його колег або від практиків. З якими співпрацює цей дослідник-початківець.

І, нарешті, молодому вченому належить бути самостійним у пошуках істини, не тиражувати поширені погляди чи стереотипні уявлення, а прагнути до творчого аналізу складних проблем. Це вимагає привчати себе дотримуватись суто раціонального підходу, формулювання суто розумних підстав для прийняття того чи іншого наукового положення, контролювати методологічну коректність логічних міркувань і отриманих наукових результатів, займати сувору критичну і самокритичну позицію з усіх обговорюваних питань.

Отже, дана нормативно-ціннісна структура, по Р. Мертону, незмінна в історії науки. Цікаво, що вона одночасно має як методологічну природу, визначальну раціональність наукового пізнання, так і етико-деонтологічну, визначальну професійні обов'язки вченого. Таким чином, етос науки об'єднує і когнітивну, і ціннісно-етичну складові. Сам Р. Мертон розвивав концепцію етосу в її зв'язку з культурно-історичним контекстом.

Список використаних джерел:

1. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. – М. : АСТ, 2006. – 880 с.
2. Мертон Роберт Кінг // Політологічна енциклопедія : навч. посібник : у 9 т. / А. О. Карасевич, Л. С. Шачковська. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – Т. 4 : М, Н. – С. 197-199. – 635 с.

N. Mostovenko. Robert merthon and norms of modern scientific activity.

Summary

The ideas of Robert Merton about the principles of ethics of scientific activity are considered. The requirements concerning the peculiarities of cognitive and practical activity of a researcher-scientist in modern conditions are elucidated.

Keywords: scientist, scientific activity, professional ethics, organized skepticism, universalism, unselfishness.

Мікуляк К. А.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

kateryna.mikulyak@gmail.com

Науковий керівник – Шишпанова Н. О.,

канд. екон. наук, асистент,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Shishpanova@mnaeu.edu.ua

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Розглянуто роль бюджетного менеджменту у фінансовій системі, охарактеризовано його проблеми на загальнодержавному рівні. Розглянуто бюджетний менеджмент як систему, яка охоплює взаємодію органів щодо складання, розгляду, затвердження та виконання державного та місцевих бюджетів через комплекс пов'язаних функцій, принципів, прийомів.

Ключові слова: бюджетний менеджмент, бюджетна система, проблеми бюджетного менеджменту, органи державної влади, синергічність.

Синергічність системи управління фінансами на загальнодержавному рівні забезпечує бюджетний менеджмент. Функціонування державних фінансів підтверджує важливість бюджетного менеджменту як управління ресурсами у процесі їх руху на всіх етапах бюджетного процесу. Підвищення ефективності бюджетної системи України пов'язане з розв'язанням проблем

бюджетного менеджменту. Його роль у фінансовій системі постійно зростає, оскільки він є підґрунтям виконання соціальних зобов'язань перед громадянами та знаряддям ефективного управління бюджетами – від раціоналізації бюджетного процесу, оптимізації джерел бюджетних надходжень і видатків до поліпшення діяльності органів державної влади у бюджетній сфері [1].

Аналіз актуальних проблем та особливостей управління бюджетним процесом досліджували вітчизняні вчені та науковці, серед яких: Т. Боголіб [1], І. Луніна [4] та ін. Однак, враховуючи зміни, що відбулися та продовжують відбуватися у бюджетній системі проблеми розвитку бюджетного менеджменту потребують подальшого дослідження.

Головним завданням бюджетного менеджменту є ефективне управління бюджетним процесом та фінансовими відносинами, які при цьому виникають.

Бюджетний процес є гарантом стабільного функціонування всієї бюджетної системи України, але існує ряд проблем, які створюють значні перешкоди проведення фінансової політики урядом держави. Залежно від стадії бюджетного процесу можна виділити основні проблеми функціонування бюджетної системи України, а як наслідок, і бюджетного менеджменту.

На I та II стадіях бюджетного процесу головними недоліками є: несвоєчасність прийняття бюджету; оптимістичність планових показників бюджету; відсутність прозорості; низька якість бюджету; відсутність стратегічних підходів та орієнтація бюджетних видатків переважно на споживання; нерозвиненість демократичних принципів функціонування бюджетної системи.

На III стадії бюджетного процесу актуальними є наявність дефіциту бюджету; проблеми програмно-цільового методу; скорочення капітальних

видатків; проблеми в обслуговуванні державного боргу; складна політична ситуація.

На IV стадії проблеми пов'язані з низькою якістю контролю за використанням коштів бюджету; відсутністю механізму управління реалізацією бюджетних програм; неефективністю вибору об'єктів для використання коштів бюджету; відсутністю стимулів для підвищення ефективності управління [3].

З огляду на широкий спектр перерахованих проблем, необхідно вжити заходів з мінімізації їх впливу на бюджетний процес, оскільки однією з особливостей управління фінансовими ресурсами є ефективність у бюджетній системі, а це, в свою чергу, стимулює розвиток бюджетного менеджменту, що здатний забезпечити здатність держави вчасно адаптуватися до змін зовнішнього середовища за умови найкращого задоволення потреб суспільства.

Ще однією важливою проблемою для України є недостатнє розуміння та висвітлення дефініції бюджетного менеджменту. Одні вважають, що це система, інші – спосіб управління з використанням бюджетного механізму. Різне трактування даного поняття науковцями перешкоджає адекватному розумінню та не сприяє досягненню його ефективності на практиці [4].

Бюджетні процеси завжди необхідно розглядати у поєднанні з більш загальними екологічними, соціальними та політичними процесами, так як вони постійно перебувають у взаємозв'язку та зумовлюють необхідність розглядати бюджетний менеджмент як систему. На нашу думку, враховуючи вищезазначене, бюджетний менеджмент необхідно трактувати як систему, яка охоплює взаємодію органів щодо складання, розгляду, затвердження та виконання державного та місцевих бюджетів через комплекс пов'язаних функцій, принципів, прийомів, методів та інших інструментів, властивих бюджетній сфері, які спрямовуються на розробку та реалізацію

управлінських рішень і використовуються з метою ефективного використання фінансових ресурсів.

Отже, на сучасному етапі розвитку фінансових відносин існує багато проблем, які перешкоджають розвитку бюджетного менеджменту. Це проблеми функціонування бюджетної системи на стадіях бюджетного процесу, недостатнє розуміння поняття фінансового менеджменту. Першочерговим завданням органів державної влади у сфері фінансового менеджменту є розроблення дієвих заходів для усунення проблем, які динамічно розвиваються в умовах політичних, економічних та соціальних викликів.

Список використаних джерел:

1. Боголіб Т. М. Бюджетна політика як інструмент макроекономічної стабільності / Т. М. Боголіб // Економічний часопис – XXI (2015). – 3-4(1). – С. 84-87.
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.09.2016 року № 1509-VIII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/legislation/kodeks/927.htm>
3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень-березень 2016 року / В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін. ІБСЕД Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ - ii) впровадження», USAID. – К. – 2016. – С. 731.
4. Lunina I. (2014). Budget decentralization: the goals and directions of reforms. *Ekonomika Ukrainy (Economic of Ukraine)*. – 11(636). – 61-75 (in Ukr.).

K. Mikulyak. Topical problems of budget management in modern conditions.

Summary

The role of budgetary management in the financial system is considered, its problems at the national level are described. The budget management is considered as a system that covers the interaction of the authorities with regard to the drafting, review, approval and implementation of state and local budgets through a set of related functions, principles and techniques.

Keywords: budget management, budget system, problems of budgetary management, state authorities, synergy.

Оленич К. В.

*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Kseniya250495@gmail.com

Науковий керівник – Довгаль О.В.,

*канд. екон.наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

dovgal@ua.fm

ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналізуються гендерні стереотипи і гендерні уявлення персоналу організації. Вони стосуються таких питань, як сфера діяльності чоловіків і жінок, соціальні ролі, можливість суміщення різних ролей, особистісні характеристики керівників. Виявлені гендерні аспекти свідомості отримують авторську інтерпретацію.

Ключові поняття: гендерні стереотипи, гендерні уявлення та подання, гендерне керівництво, гендерні ролі

Гендерна проблематика відноситься до актуальних тем в рамках економічного та соціального знання. Інтерес до неї пояснюється виявленням нових закономірностей в теорії і практиці гендеру. Одна з таких закономірностей проявляється в здатності гендеру управляти чоловіками і жінками на макросоціальному і мікросоціальному рівнях.

Друга закономірність пов'язана з тим, що гендер, який виявляється на макросоціальному рівні, впливає на мікросоціальний рівень - свідомість індивідів. Це відображає системний характер гендеру, а отже, неможливість швидкої зміни як самого характеру впливу гендеру, так і пов'язаних з ним наслідків.

Проблему гендера та управління його на мікросоціальному та мікросоціальному рівнях вивчали такі вчені: Овсюк Н.В. [1], Здравомислова Е.А. [2], Тьомкіна А.А. [2] – наголошують на тому, що гендервиступає одним з базових вимірів соціальної структури суспільства поряд з класовою приналежністю та віком. Його особливістю є те, що,

включаючись в усі соціальні інститути і набуваючи внаслідок цього сталість, гендер виступає як фактор стратифікації індивідів в залежності від статі.

Дубінін Н.П. [3] досліджував, що особливістю гендерного впливу макросоціального рівня за допомогою гендерної культури є те, що вона, складаючись і закріплюючись в досвіді конкретних поколінь, передається нащадкам і завдяки процесу успадкування сприймається як природна та інші.

Гендер є однією з форм соціальної нерівності, тобто форма нерівності можливостей чоловіків і жінок як представників гендерних груп у всіх сферах життєдіяльності. Гендер як стратифікаційний феномен управляє повсякденною практикою і діяльністю індивідів на рівні суспільства, соціальних інститутів.

Аналогічна картина, а саме управління гендеру, спостерігається і на рівні свідомості індивідів та на мікросоціальному рівні. Тут він виступає як обмежувач суб'єктності особистості в індивідуальному і соціальному планах.

Суб'єктність ми розглядаємо як властивість особистості, яке дозволяємо їй реалізувати свій внутрішній потенціал, брати участь в тих сферах і видах діяльності, які представляють для неї інтерес, виконувати ті соціальні ролі, які задовольняють її актуальні потреби. Саме гендер виступає як бар'єр для людини в реалізації індивідуальної і соціальної суб'єктності.

Гендер впливає на те, що особистість не може повноцінно проводити зміни в собі, в світі, реалізувати свої професійні та інші види здібностей. При цьому навряд чи хтось пов'яже труднощі своєї особистісної реалізації з проявами гендеру. У цьому криється одна з серйозних проблем, зумовлених впливом гендеру на індивідів. І тут ми виходимо на другу закономірність.

Справа в тому, що гендер вкорінюється у свідомості з раннього дитинства у вигляді гендерних уявлень і гендерних стереотипів. Останні «вмонтовані» в норми, правила і цінності гендерної культури як соціально детерміновані уявлення про специфічність жіночого і чоловічого, про

розподіл соціальних ролей між чоловіками і жінками, про співвідношення їх соціальних статусів.

Таким чином, свідомість індивідів (мікросоціальний рівень) виявляється під впливом гендерних аспектів макросоціального рівня гендерних уявлень і гендерних стереотипів.

Такий підхід до гендерної культури узгоджується з теорією наслідування, розробленої академіком Дубініним Н.П. [3]. Відповідно до цієї теорії в природі людини існують дві програми спадковості – біологічна і соціальна. Соціальна програма спадкування не записана в генах, але виступає як внутрішній фактор розвитку особистості.

Таким чином, існуюча гендерна культура сприяє тому, що створені на основі гендерних уявлень норми і правила взаємних відносин між статями сприймаються як природні. Гендерна культура управляє всіма без винятку індивідами, регулюючи відносини між статями через сукупність правил і норм соціальної взаємодії, втілених в цінностях і традиціях суспільної життєдіяльності.

Отже, на підставі зазначених закономірностей можна говорити про те, що гендер управляє через цінності і норми гендерної культури кожною людиною. Індивід вибудовує систему своїх взаємин з навколишнім світом на основі придбаних ним гендерних уявлень і гендерних стереотипів.

Взаємодіючи з іншими, він лише отримує підтвердження прийнятим в культурі нормам і правилам, що стосуються специфічно ціннісного характеру взаємодій між чоловіками і жінками. Уявлення та стереотипи в результаті не тільки багаторазово підкріплюються, а й виступають як орієнтована, керуюча сила в його взаємодії з іншими людьми.

Здравомислова Е.А. [2] та Тьомкіна А.А.[2] припустили в своїх дослідженнях, що в свідомості індивідів присутні гендерні уявлення і гендерні стереотипи щодо того, що в одних сферах визнається пріоритет за чоловіками, в інших – за жінками. Відповідно, саме в цих областях вони

будуть виступати як кращі генератори ідей. Ними було запропоновано такі сфери: фінанси, управління, корпоративний відпочинок, охорона праці.

Виявилося, що більшість респондентів розглядають чоловіка як кращого генератора ідей в області фінансів (69,9% чоловіків і 47,5% жінок). Аналогічна картина спостерігається і щодо сфери управління: на користь чоловіків висловилися 83,6% чоловіків і 68,5% жінок. Зазначений розподіл цілком відповідає загальноприйнятим уявленням про те, що фінанси та управління - це «чоловіча» сфера докладання зусиль.

У сфері корпоративного відпочинку респонденти надали перевагу жінкам (50,0% чоловіків і 63,9% жінок). Це знову укладається в рамки гендерних уявлень. Справа в тому, що традиційно сфера «робота» сприймається як чоловіча, а сфера «будинок і сім'я» – як жіноча. Передбачається, що саме тут кожен із статей може себе максимально реалізувати.

У сфері охорони праці перевага віддається чоловікам. За ними визнають краще генерування ідей 64,6% чоловіків і 54,5% жінок. Безумовно, охорона праці сприймається як «чоловіча» сфера докладання зусиль з тієї причини, що саме з чоловіками асоціюється охорона і захист в цілому; розподіл на користь чоловіків лише підтверджує гендерні уявлення [5].

Таким чином, нами було виявлено, що в свідомості респондентів присутні гендерні уявлення, що стосуються питань «чоловічий» і «жіночої» сфер докладання зусиль. Респонденти здійснюють перенесення знань, умінь і навичок, що асоціюються з конкретною сферою, характерною для чоловіків або жінок, і на інші виконувані ними види діяльності.

В результаті пропонована сфера оцінювалася респондентами як успішна з погляду більш віртуозного застосування наявного багажу знань, умінь і навичок.

Проаналізувавши вищезазначене, можна зробити висновок, що аналіз даних по блоку питань, які виявляли гендерні уявлення і гендерні стереотипи

бажаних жіночих ролей і сфер діяльності, показує, що і жінки, і чоловіки виявляються під впливом гендеру; для тих і інших його вплив проявляється імпліцитно, також і аналіз думок респондентів щодо питання гендеру виявляє стереотипні свідомості в гендерному аспекті.

Крім того, було виявлено когнітивні протиріччя, зумовлені впливом гендеру на свідомість і соціальну практику індивідів: порушення узгодженості, пропорційності в соціальних взаємних відносинах, в результаті якого виникають субординація і панування чоловічої спільності над жіночою на противагу інтеграції і співпраці.

Тобто гендерна проблематика – це не лише уможлядна конструкція, це реальні обмеження жінок (чоловіків) як представників жіночих (чоловічих) спільнот у володінні, користуванні ресурсами в багатьох сферах життя.

Список використаних джерел:

1. Овсюк Н. В. Соціально-економічна конструкція гендеру та гендерна система в Україні / Н. В. Овсюк // Матеріали Першої Української річної школи по жіночим і гендерним дослідженням «Златоуст-07». – К., 2015. – С. 84-89.
2. Здравомислова Е. А. Конструювання гендеру / Е. А. Здравомислова, А. А. Тьомкіна // Економічний журнал. – 2015. – № 3-4. – С. 171-182.
3. Дубінін Н.П. Філософські соціологічно-економічні аспекти генетики людини/ Н.П. Дубінін // Питання філософії. – 2014. – № 1. – С. 36-45.
4. Гідденс Е. Стратифікація і класова структура // Соціологія: хрестоматія. – Донецьк: Вид-во Книга-Дон., 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://siver.com.ua/publ/genderna_politika/2-1-0-222
5. Виноградова Т.В., Семенов В.В. порівняльне дослідження пізнавальних процесів у чоловіків і жінок: роль біочинників Т.В. Виноградова, В.В. Семенов// Питання соціології. – 2017. – № 2. – С. 34.

K. Olenich. Gender problems and management as a subject of study.

Summary

This article deals with cognitive models, administrating con science and behavi our of in dividuals. This administrating is revealeddue to genders tereotypes and genderperceptions. They deal with such questions as the areas of action of men and women, socialroles, the possibility of the alignment of differents ocialroles, personal characteristics of leaders depending on the gender. There vealedgender aspects of conscioussnessobtain the authors interpretation. Communication of a gender with in consistentconditions of conscioussness and behavi our is shown.

Keywords: gender stereotypes, gender representations and representations, genderleadership, genderroles.

Палій М. О.

*Студент II курсу факультету обліку та фінансів,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
nikolay91218@gmail.com*

*Науковий керівник – Помаз Ю. В.,
канд. іст. наук,
доцент кафедри економіки підприємства,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
julija_pomaz@ukr.net*

ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті досліджується сучасне становище економіки України в умовах глобалізації. Аналізуються основні проблеми, що впливають на розвиток економічної системи країни та здійснюється пошук перспективних напрямків їх розв'язання.

Ключові слова: економіка України, проблеми, економічний розвиток, реформи.

Сьогодні, в період глобалізації, світова економіка працює як цілісний механізм, що побудований з національних економік різних країн. Однією з них є економіка України, яка наразі перебуває в досить складному стані. Дані обставини спричинені політичними, соціально-економічними, екологічними, науковими проблемами.

До політичних проблем відносяться ті події, що відбуваються на території Луганської, Донецької областей та Автономної Республіки Крим. Втрата цих регіонів означає зменшення показників наявної промисловості, туризму, плодоовочевого сектору, а також зменшення кількості населення, яке сплачувало податки [3].

Соціально-економічні проблеми проявляються в значному державному борзі, злочинності, безробітті, інфляції. Останнім часом глобалізувався процес трудової міграції, що в свою чергу спричинив дефіцит кваліфікованих кадрів у країні.

Екологічна проблема проявляється у недбалому використанні земельного і водного фондів, масовій вирубці ліса, несанкціонованому збуті

відходів, хімікатів, експлуатації тих підприємств і обладнання, які не відповідають стандартам.

Наукова проблема є не менш важливою, адже інноваційний прогрес суттєво поліпшує умови життя, праці й відпочинку, дає змогу раціональніше, якісніше та продуктивніше витратити час та ресурси. На сьогоднішній день Україна має відставання в науково-інноваційних технологіях порівняно з іншими провідними країнами.

Вирішення вищезгаданих проблем можливе за рахунок реалізації перспективних заходів:

1. Стимулювання зацікавленості держави у відродженні національного виробництва шляхом встановлення обмежень на імпорتنі товари та створення умов для ефективного розвитку вітчизняного бізнесу.
2. Забезпечення виходу вітчизняних товаровиробників на міжнародні ринки.
3. Вибір та реалізація пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної економічної системи.
4. Детінізація економіки, створення та гарантування вільної конкуренції.
5. Фінансування наукових програм.
6. Ефективне задіяння транзитного потенціалу [2].
7. Зміна сегменту товарів, що експортуються. Тобто, необхідно збільшити експорт не сировинної продукції, а вже готових товарів.

Динамізм змін сучасних світових процесів ставить перед національною економікою завдання невідкладного формування умов розбудови конкурентних переваг та їхнього перспективного розвитку, основою якого є генерація внутрішніх «рушіїв» конкурентоспроможності, оскільки екстенсивний розвиток зовнішньоторговельної діяльності, який донедавна створював ілюзію відродження старих промислових регіонів України та її економіки загалом, вже повністю вичерпав себе [1].

Отже, нині Україна потребує впровадження низки різнопланових реформ, які б стимулювали адаптацію до міжнародного ринку. Адже процес глобалізації є невід'ємним явищем сьогодення від того, наскільки пристосована до нього економіко-політична модель України буде залежати подальший результат.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В. Г. Перспективи розвитку економіки України за наявних умов нестабільного посткризового відновлення світового господарства / В. Г. Андрійчук, Є. І. Іванов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ekmk_2013_1_3
2. Каличева Н. Є. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в сучасній світовій економічній системі // Н. Є. Каличева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2015_4_20
3. Українська економіка: що трапилося за три роки кризи? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iqreview.ru/economy/ukrainskaya-ekonomika/>

M. Paliy. Problems and prospects of the Ukrainian economy development in the context of globalization processes.

Summary

The article explores the current situation of Ukrainian Economy in the conditions of globalization. The main problems, which affect on the development of country's economic system, are analyzed and the search of perspective directions for their solution is carried out.

Keywords: Ukraine's economy, problems, economic development, reforms.

Пацьорко Д. П.

*Студент спеціальності 073 “Менеджмент”,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
patsiorko@gmail.com*

*Науковий керівник – Клочан В. В.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
sharin@mnaui.edu.ua*

ЗНАННЯ ГРОМАДЯНАМИ ІСТОРІЇ СВОГО НАРОДУ ТА ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ

Розглянуто проблеми патріотичного виховання в українському суспільстві. Визначено основні передумови низького рівня патріотизму, національної свідомості та

знання власного минулого у громадян. Доведено, що для ефективного виховання почуття патріотизму необхідно вживати дієвих заходів з боку держави.

Ключові слова: патріотизм, національна свідомість, молодь, денаціоналізація.

На сьогоднішній день патріотизм та національна свідомість є важливими складовими українського суспільства. Саме завдяки цим якостям молоде покоління здатне діяти на користь свого народу і Батьківщини, прикладати всі зусилля для зміцнення добробуту своєї держави. Свідомий громадянин сповнений глибокого почуття патріотизму та любові до Батьківщини, здатний забезпечити соціально-політичну стабільність та гідне місце країни у цивілізованому світі.

Дане питання знайшло своє відображення у роботах таких вчених, як В. О. Сухомлинський, О. А. Захаренко та ряду інших дослідників. Проте, приймаючи до уваги, що формування національної свідомості та патріотизму є складовою політики держави, дана тема залишається недостатньо вивченою.

Складність формування почуття патріотизму в Україні полягає в тому, що природний процес самовизначення національної свідомості почав відбуватися з моменту отримання країною незалежності. Дискредитація радянської історії призвела до суттєвого зменшення кількості людей, які пишаються власною державою. Країни пострадянського простору, у своїй більшості, пройшли етап заперечення радянського минулого, яке асоціювалося у тому числі й з постулатами радянського патріотизму. Звичайним явищем стала дегероїзація ратних подвигів і самовідданої праці поколінь народу [1].

Сухомлинський В.О. пов'язував слова «патріотизм, «Батьківщина», «громадянин» з трьома іншими поняттями – «народ», «праця», «хліб» і називав їх могутніми коренями громадянськості [2]. На думку О.А. Захаренка, «патріотами не народжуються, ними стають у процесі становлення особистості, в процесі виховання і впливу засобів масової інформації» [3].

Патріотизм передбачає любов до духовних, культурних і матеріальних цінностей своєї Батьківщини, бажання збереження її характерних особливостей, її культурного надбання та захист інтересів своєї громади, народу в цілому. Історичне джерело патріотизму – це формування прив'язаності до релігії в традиціях своїх предків, землі свого народження, рідної мови, народних традицій та культури. Філософи та політологи визначають патріотизм як суспільний і моральний принцип, який характеризує ставлення людей до своєї країни та проявляється у певному способі дій і складному комплексі суспільних почуттів, що узагальнено називається любов'ю до своєї Батьківщини. Це одне з найглибших почуттів, яке закріплювалося століттями розвитку відокремлених етносів. Це соціально-політичне явище, якому притаманні природні витoki, власна внутрішня структура, що в процесі суспільного розвитку наповнювалася різним соціальним, національним і класовим змістом [4].

Виховання патріотичних почуттів досягає бажаних результатів лише тоді, коли воно проводиться у загальному педагогічному процесі, підтримується, закріплюється та поглиблюється у різних видах діяльності: зображальній, ігровій, трудовій, пов'язується з святами, виконанням суспільно-корисних дій. З точки зору психології патріотизм розглядається як інтегральне утворення індивідуальної і суспільної свідомості, сутність якого визначається інтегруючою, активно перетворюючою, регулятивною, ідентифікаційною та розвиваючою функціями і зумовлюється взаємодією психологічного та суспільного рівнів [5, с. 23].

У наш час багато негативної та неправдивої інформації молодь отримує із засобів масової інформації, що негативно відбивається на їх почутті патріотизму, любові до народу та країни. І саме тому держава повинна прикладати зусилля для пропаганди національних ідей в засобах масової інформації, задля поліпшення рівня участі громадян у процесах які відбуваються в державі. Адже саме активна участь громадян у суспільному

житті держави, і є яскравим проявом патріотизму і національної свідомості. Неабиякий вплив на формування вищезазначених якостей має висвітлення подвигів національних героїв через телебачення, що на превеликий жаль не має місця в сучасному українському медіапросторі. Здебільшого вітчизняна телеіндустрія заповнена зарубіжними програмами які висвітлюють виключно власну точку зору. І тому дуже необхідно звернути увагу держави саме на висвітлення власної історії, культури, звичаїв, ратних подвигів українських патріотів які вже відійшли в історію, досягнення в різних галузях саме наших співвітчизників, здобутки саме України.

У вихованні патріотичного почуття та національної свідомості Україні слід звернути увагу на досвід інших країн.

Польська держава дбає про патріотичне виховання своїх громадян ще з дошкільного віку. Уже в садочку там навчають дітей поважати державні символи – гімн, герб, прапор. Любити рідну країну в США привчають з пелюшок, і в цьому ключі працює все суспільство – родина, школа, ВНЗ. Державні символи пропагують американські ЗМІ та кіно, у країні діють численні скаутські та молодіжні патріотичні організації. Є в Америці й День патріота [6]. Особливо впливовими є преса, телебачення, кіно, відеозаписи, спеціально підготовлені комп'ютерні програми та ігри. Засоби масової інформації знайомлять як дорослих, так і молодь із світовими подіями, обов'язково акцентуючи увагу на провідній ролі США та, підкреслюючи її внесок у розв'язання світових проблем, і, таким чином, залучаючи населення до участі у громадському житті, виконанні обов'язків громадянина і патріота [7]. У Японії закон про освіту зобов'язує вчителя самому бути патріотом і прищеплювати учням молодших класів почуття патріотизму і національної гідності, а виховання любові до своєї країни названо головною метою навчання у школі [6].

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денаціоналізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу

впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей [8].

Сучасний державотворчий процес складний і суперечливий. Нові реалії, динаміка економічного життя, глибокі зміни у політиці й ідеології диктують вищій школі готувати професіоналів, які би діяли в інтересах прогресивного розвитку нашого суспільства, а не навпаки. Глибокі знання власної історії, культури сприяють піднесенню рівня національної свідомості, усуненню ганебного манкурства (забуття своїх глибоких коренів, втрата патріотизму, заперечення своєї власної національності), національного нігілізму [9].

Отже можемо зробити висновок, що за допомогою формування патріотизму в загальному педагогічному процесі, а також через ЗМІ можна радикально вплинути на виховання державою добропорядних громадян, вірних синів своєї Вітчизни здатних на подвиги в ім'я свого народу, ідеалів і цінностей своєї країни.

Список використаних джерел:

1. Гула Р. В. Патріотизм в Україні: уроки минулого, сучасний стан, погляд у майбутнє [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_6_2013/03.pdf
2. Сухомлинський В. О. Як любити дітей / В. О. Сухомлинський // Вибр. тв.: в 5 т. – К., 1977. – Т.5. – С. 292-308.
3. Захаренко О. А. Слово до нащадків / О. А. Захаренко. – К.: СПД Богданова А. М., 2006. – 216 с.
4. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с.
5. Петронговський Р. Р. Теорія і практика формування патріотизму старшокласників : моногр. / За ред. М. В. Левківського. – Житомир : Полісся, 2003. – 220 с.
6. Магрицька І. Патріотизм без ідеї [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.umoloda.kiev.ua/number/2645/222/92943/>
7. Барилко Є. О. Виховання патріотизму в американських школярів у позашкільній діяльності / Є. О. Барилко, С. М. Барилко [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://oaji.net/articles/2014/690-1396525315.pdf>.
8. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і

молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах / Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 червня 2015 року № 641. – Режим доступу : <http://zakon.pedrada.com.ua/regulations/1521/8456/10575/468972/>

9. Синявська І. М. Виховна робота в аграрних вищих навчальних закладах у контексті глобалізації та болонського процесу / І. М. Синявська // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького Т. 13 № 3 (49), 2011. – С 3-6.

D. Patsiorko. Knowing through the history of their people.

Summary

The problems of patriotic education in the Ukrainian society are considered. The basic prerequisites of low level of patriotism, national consciousness and knowledge of own past in the citizens are determined. It is proved that effective education of patriotism requires effective measures taken by the state.

Keywords: patriotism, national consciousness, youth, denationalization

Підгаєцька Ю. А.

Магістр факультету менеджменту

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

msjul@bk.ru

Науковий керівник – Галунець Н. І.,

асистент кафедри публічного управління

та адміністрування і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

galunetsni@gmail.com

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ

Визначено сутність і проаналізовано поняття «екологізація публічного управління». Розглянуто механізми реалізації державного управління та значення державної екологічної політики. Обґрунтовано основні засоби екологізації державного управління за допомогою керівних впливів, що забезпечують її реалізацію.

Ключові слова: екологізація, екологізація публічного управління, державна екологічна політика.

Україна, як і увесь світ, зіткнулася з проблемами критичного забруднення навколишнього середовища, яке часом призводить до катастрофічних наслідків. Причиною цього є пріоритетність політики економічного зростання, що зорієнтоване на кількісні показники та не враховує екологічного фактору. За рівнем загроз екологічне становище у

нашій країні загалом, а також у переважній більшості її регіонів не поступається проблемам у сфері політичної стабільності. Тому, сучасні науковці, фахівці, політики, громадськість все більшого значення надають проблемам екологізації економіки. На особливу увагу заслуговує поняття «екологізація публічного управління». Під поняттям екологізації мається на увазі прийняття рішень та запровадження заходів, спрямованих на досягнення кращих результатів у будь-якій сфері чи галузі суспільства із одночасним прагненням до збереження якості навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки.

На нашу думку, поняття «екологізація публічного управління» включає у себе здійснення органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами громадського управління керівних впливів на відповідні сфери та відносини суспільства з метою покращення їх функціонування та досягнення запланованих показників розвитку на засадах збереження якості навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки. Основними інструментами такого управління виступають публічні екологічні стратегії та політика, нормативно-правове регулювання на рівні органів державної влади, а також бюджети різних рівнів (державний та місцевий).

У реалізації екологічних стратегій важливу роль має відігравати саме, публічна екологічна політика як визначення органами державної влади, органами місцевого самоврядування за участі громадськості, узгоджених напрямків дії щодо захисту, збереження та забезпечення безпеки навколишнього середовища, як правило у середньостроковій перспективі. Найбільш відомим різновидом такої політики є державна екологічна політика. Метою якої є реалізація законодавства, контроль за дотримання вимог екологічної безпеки, забезпечення проведення ефективних і комплексних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, досягнення узгодженості

дій державних та громадських органів у галузі охорони навколишнього середовища [2].

Виходячи з сутності екологізації публічного управління як здійснення органами державної влади та органами місцевого самоврядування керівних впливів відповідно до визначених напрямів екологізації на сфери та відносини суспільства, можна зробити висновок, що основними засобами екологізації державного управління є відповідні керівні впливи, що забезпечують її реалізацію. Керівні впливи у даному разі є засобами практичної реалізації відповідних екологічно спрямованих управлінських рішень органів виконавчої влади державного, регіонального та/або місцевого рівня. Якщо системно розглядати державне управління, то можна виділити типові управлінські рішення і відповідні керівні впливи, які утворюють певну ієрархічну систему рівнів програмування, проектування та планування, зокрема:

- стратегічний (довгостроковий) рівень, який відповідає стратегічному управлінню, основними засобами якого є «стратегічне планування» та «державні цільові програми, що приймається у вигляді Закону України», які спрямовані на розроблення та реалізацію довгострокової стратегії розвитку певної сфери, галузі, території;

- тактичний рівень відповідає тактичному рівню управління, основними засобами якого є «державна політика», «національний проект» та «державні цільові програми, що приймається постановами уряду», спрямовані, здебільшого, на розроблення та реалізацію середньострокового;

- оперативний рівень відповідає оперативному рівню управління, основними засобами якого є «щорічна програма економічного та соціального розвитку України», «щорічна програма економічного та соціального розвитку певного регіону», «державний бюджет», «місцевий бюджет», «щорічні заходи реалізації державних цільових програм», «щорічні заходи реалізації національних проектів» [1, с. 83-85].

Отже, для досягнення максимального ефекту публічного управління екологізація повинна здійснюватись через систему організаційних заходів та інноваційних процесів, реструктуризацію сфери виробництва та споживчого попиту, технологічну конверсію, раціоналізацію природокористування, трансформацію природоохоронної діяльності тощо. Є беззаперечним й той факт, що успішна реалізація національної екологічної політики в Україні залежить, насамперед, від її здійснення на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Жихарєва А.Б. Умови та тенденції екологізації державного управління: [електронний ресурс] / А.Б.Жихарєва // Державне управління удосконалення та розвиток. – 2014. - № 8. – Режим доступу : www.dy.nauka.com.ua/
2. Олефіренко О. В. Регіональна екологічна політика і проблеми національного розвитку [Електронний ресурс] / О. В. Олефіренко // Теорія та практика державного управління. — Х. : ХарПІДУ НАДУ, 2001. —Вип. 2 (33). — Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2011-2/index.html>
3. Проніна О. В. Державна політика охорони навколишнього середовища в Україні : автореф. дис. ...канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / О. В. Проніна — М : ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. — 20 с.
4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020р. : Закон України від 21.12.2010р. № 2818-17 [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>

Y. Pidgaetska. Public governance on the basis of ecology.

Summary

The essence is defined and the concept "ecologization of public management" is analyzed. The mechanisms of implementation of public administration and the importance of the state ecological policy are considered. The basic means of ecologization of public administration with the help of guiding influences, which ensure its realization, are substantiated.

Keywords: ecologization, ecologization of public administration, state ecological policy.

Побережець Т. С.
*Студентка спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
tatyanka.poberezhets96@gmail.com*
Науковий керівник – Шарін О. В.,
*старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
sharin@mnaui.edu.ua*

УЧАСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ, ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Новітня історія України вимагає висококваліфікованих кадрів у різних галузях виробництва. Лише отриманий диплом не надає особистості тих навичок і умінь, які потрібні в подальшому при реалізації в суспільстві. Тези присвячені темі внеску науково-дослідної роботи в підготовку майбутнього фахівця.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, навчальний заклад, науково-дослідна діяльність, компетенції.

Новітня історія України вимагає висококваліфікованих кадрів у різних галузях виробництва. Сучасні здобувачі вищої освіти це особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації. Лише отриманий диплом не надає особистості тих навичок і умінь, які потрібні в подальшому при реалізації в суспільстві. Вагомий внесок у підготовці майбутнього фахівця відіграє науково-дослідна робота.

Для вищих навчальних закладів, під час організації науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти, обов'язковим є поєднання освітньої та наукової складової, що здійснюються у освітньому процесі. Якість освітнього процесу безпосередньо залежить від способу організації поза аудиторної, самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Уміння самостійно керувати своїм часом, спрямовувати його на поповнення знань. Можливість виконувати самостійну пошукову роботу, аналізувати та структурувати отримані

результати, та як висновок аргументовано виражати власну думку стає актуальною вимогою до особистісних та професійних компетенцій сучасного фахівця.

Зміст та структура науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти забезпечує відповідна послідовність у побудові освітнього процесу, що зумовлюється наступністю, тобто поступовому зростанню об'єму і складності набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь, навичок та професійних компетенцій у процесі виконання ними дослідницької роботи. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти повинна бути націлена на формування наукового світогляду, розвиток творчого потенціалу та індивідуальних здібностей, ініціатив необхідних у навчанні та подальшому працевлаштуванню.

На прикладі Миколаївського національного аграрного університету, можемо дослідити стан розвитку науково-дослідної роботи для учасників освітнього процесу загалом і здобувачів вищої освіти зокрема.

Науково-дослідна робота в університеті проводиться за трьома напрямками: економічні, сільськогосподарські та технічні науки. Для організації цієї роботи діє наукова структура, найвищим рівнем якої є вчена рада та спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на ступінь доктора філософії та доктора наук.

Науково-дослідна робота ведеться в оснащених сучасним обладнанням лабораторіях, на дослідному полі навчально-науково-практичного центру, а також у передових господарствах області.

Науково-дослідну роботу зосереджено на 28-ми кафедрах, у науковому інституті інноваційних технологій і змісту аграрної освіти, науково-дослідному інституті нових агропромислових об'єктів та навчально-інформаційних технологій, науково-дослідному інституті сучасних технологій в АПК, 25-ти проблемних лабораторіях. Наукові дослідження

здійснюються силами професорсько-викладацького складу, здобувачами вищої освіти, аспірантами, докторантами та науковими співробітниками[2].

Університет є ініціатором та організатором проведення студентських конференцій, наукових гуртків, Науково-творчого товариства молодих науковців, випуску збірника наукових праць «Студентський науковий вісник» Миколаївського національного аграрного університету, реалізацій інноваційно-інвестиційних проектів університету [2].

Учасники освітнього процесу Миколаївського національного аграрного університету мають можливість брати участь у різних грантових і стипендіальних програмах з метою фінансування своїх досліджень і навчання.

Результати досліджень з найбільшим впливом на світову науку та суспільство можуть бути опублікованими в журналах, що включені до міжнародних наукометричних баз, наприклад у Scopus.

Відповідна наявність публікації в таких журналах створює ряд переваг для кар'єри здобувача вищої освіти та надає статусності в подальшій особистій реалізації.

На нашу думку, основним показником успішності реалізації здобувачами вищої освіти науково-дослідної діяльності це перемоги у II турі Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт, II етапі Всеукраїнських студентських олімпіад та різноманітних наукових проектах. У Миколаївському національному аграрному університеті таких переможців у 2016 році 40 осіб [2]. В подальшому роль студентства у науково-освітній складовій має лише збільшуватися, оскільки лише поєднання теоретичних та практичних складових має дати позитивний результат у підвищенні професійних компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]: Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII: станом на 02 листопада 2016 року – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>– Назва з екрана.
2. Науково-дослідна робота Миколаївського національного аграрного університету. Миколаївський національний аграрний університет [Електронний ресурс]: – Режим доступу до ресурсу : http://www.mnau.edu.ua/ua/04_01.html– Назва з екрана.

T. Poberezhets. Participation of students in scientific and research activities of universities, as a factor of enhancing professional competence.

Summary

The latest history of Ukraine requires highly qualified personnel in various fields of production. Only the diploma obtained does not provide the personality of those skills and abilities that are necessary in the future when implemented in society. Abstracts are devoted to the theme of the contribution of research work in the preparation of a future specialist.

Keywords: applicants for higher education, educational institution, research activity, competencies.

Ткачук Я. В.

Студент групи Ек 1/1,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

yntkshk443@icloud.com

Науковий керівник – Шарін О. В.,

старший викладач,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна,

sharin@mnau.edu.ua

МОТИВАЦІЙНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Сучасна мотивація до успіху виступає в якості необхідної умови побудови будь-якої ефективної системи. Розглядається питання, що в основі активного самопочуття будь-якої людини лежить віра у власні сили. Аналізується поняття набуття досвіду досягнення і переживання успіху.

Ключові слова: мотивація, людина, молодь, зміст мотивації, фактори мотивації

Мотивація (з лат. *moveo*) – спонукання до дії; динамічний процес фізіологічного та психологічного плану, керуючий поведінкою людини, який визначає її організованість, активність і стійкість; здатність людини діяльно задовольняти свої потреби [1]. Мотивація – це один з важливих факторів підвищення ефективності діяльності усієї організації, адже процес

діяльності організації можна добре спланувати і організувати, але якщо працівники цієї організації не відповідально ставляться до своїх обов'язків і не зацікавлені особисто у розв'язанні проблем і задач, що постали перед організацією, то результати контролю і підбиття підсумків не будуть втішними.

Розуміння змісту мотивації – головний показник професійної майстерності доброго керівника організації. Знання про те, чому люди роблять те, що вони роблять – необхідна передумова для того, щоб допомогти їм реалізувати власні мотиви та попередити випадки, коли мотивації можуть викликати певні ускладнення.

В організаційному управлінні під мотивацією розуміється процес створення спонукання до досягнення цілей. Завершується такий процес формулюванням і впровадженням організаційної системи мотивації. Розрізняють внутрішню (спонукання до діяльності визначається особистими цілями суб'єкта – потребами, інтересами, цінностями) і зовнішню мотивацію (спонукання до діяльності визначається цілями, заданими ззовні, шляхом примусу). Зовнішню мотивацію доцільно назвати мотивуванням (стимулюванням). Мотивація – одна з основних функцій управління людьми [2].

Однак для з'ясування факторів, які сприяють процесам мотивації, яка їх логіка і складові частини, прийнятна нижче наведена модель стадійного розвитку мотивації.

Перша стадія – виникнення потреб. Потреба виявляється у виді того, що людина починає відчувати, що йому чогось не вистачає.

Друга стадія – пошук шляхів усунення потреби. Якщо потреба виникла і створює проблеми для людини, то він починає шукати можливості її задовольнити, придушити, не зауважувати.

Третя стадія – визначення цілей дії.

Четверта стадія – отримання винагороди за реалізацію проекту.

П'ята стадія – відчуття задоволення потреб.

Отже, ми прийшли до висновку, що мотивація спонукає до певної поведінки людини. Не тільки зовнішні фактори визначають стан особистості, але і внутрішні.

Вмотивована на успіх, людина прагне до нього і, як правило, багато працює для досягнення успіху, а для недостатньо мотивованою людини успіх не є таким необхідним, тобто у нього низький рівень розвитку мотивації досягнення. Мотив уникнення невдач, є переважним в людини, призводить до заниження самооцінки та рівня домагань. Повторювані невдачі можуть привести таку людину в стан звичної пригніченості, до стійкого зниження віри в себе і до хронічної боязні невдачі.

Список використаних джерел:

1. Нежданова Н.В. Емпіричний аналіз динаміки мотивації майбутніх фахівців як важливої складової структури їх професійних якостей / Н. В. Нежданова // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Психологія. – 2015. – Т. 20. Вип. 3 (37). Ч. 1. С 71- 81
2. Гурська Л. Л. Мотивація в менеджменті як засіб досягнення високих економічних результатів підприємства [Електронний ресурс] / Л. Л. Гурська // Науковий клубу "SOPHUS" – Електронні дані. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_5_2014_05_22_23/motivacija_v_menedzhmenti_jak_zasib_dosjagnennja_visokikh_ekonomichnikh_rezultativ_pidpriemstva/63-1-0-992 (дата звернення 14.11.2017 р.). – Назва з екрана.

Y. Tkachuk. Motivational factors for the development of modern youth.

Summary

Modern motivation for success serves as the necessary condition for the construction of any effective system. It is considered that the basis of active self-feeling of any person is the belief in his own strength. The concept of acquiring an experience of achievement and experience of success is analyzed.

Keywords: motivation, person, youth, content of motivation, factors of motivation.

Рябова К. А.

*студентка третьего курса
учётно-финансового факультета,
УО “Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации”,
г. Гомель, Республика Беларусь
ksenia.riabova@mail.ru*
*Научный руководитель – Новикова И. Н.,
УО “Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации”,
г. Гомель, Республика Беларусь
landoland@bk.ru*

НЕОБХОДИМОСТЬ И МЕТОДЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКСПОРТА В БЕЛАРУСИ

Розглядається необхідність підтримки експортерів і методи стимулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Наводяться аргументи на користь використання рівного підходу до суб'єктів великого і малого бізнесу.

Ключові слова: експорт, кредитування, страхування, субсидії, вексель.

Обеспечение условий роста экспорта товаров и услуг является для Республики Беларусь не только одним из важнейших направлений внешнеэкономической деятельности, но и основным приоритетом развития белорусской экономики, так как экспорт составляет в ее структуре более половины валового внутреннего продукта. И этот факт делает его одним из ключевых источников обеспечения устойчивого экономического роста в стране. Особую значимость вопросы развития белорусского экспортного потенциала и обеспечения сбалансированности внешней торговли приобрели в современных условиях, поскольку внешний спрос на продукцию отечественных производителей является важнейшим фактором загрузки производственных мощностей, поддержания высокого уровня занятости и обеспечения динамичного роста экономики.

Основными методами стимулирования экспорта Беларуси являются:

1. Предоставление финансовой поддержки посредством экспортного кредитования и страхования экспортных рисков. Данная поддержка

предусматривает предоставление экспортных кредитов в иностранной валюте и российских рублях.

2. Налоговые льготы. К косвенным мерам поддержки экспортеров могут быть отнесены льготы по НДС и ряд льгот по ввозной таможенной пошлине.

3. Информационно-маркетинговая поддержка экспорта. Информационная поддержка белорусских экспортеров осуществляется через Национальный центр маркетинга и конъюнктуры цен, который представляет предприятиям информацию по широкому кругу вопросов, касающихся внешнеэкономической деятельности.

Как показывает международный опыт, существующие в настоящее время системы поддержки экспорта ориентированы не на предоставление субсидий, финансовой помощи или проведение прямых выплат. Они, в первую очередь, нацелены на оказание финансовой поддержки экспортерам посредством схем выдачи гарантий, страхования рисков, предоставления кредитов, способствующих успешному продвижению национальных товаров и услуг на зарубежные рынки. В условиях высококонкурентной среды международных рынков для того чтобы преуспеть предприятиям-экспортерам необходимо не только производить конкурентоспособные товары и услуги, но и опираться на помощь со стороны государства в виде адекватного покрытия рисков и разнообразных схем финансирования. К сожалению, страхование экспортных кредитов частным сектором и тот финансовый инструментарий (гарантии и кредиты), который он использует, зачастую не в полной мере соответствует потребностям экспортеров. В связи с этим развитые и развивающиеся страны широко используют различные схемы государственного кредитования и страхования экспорта, создавая для этих целей экспортные кредитные агентства.

Следует отметить, что в Беларуси не наблюдается системного подхода к созданию экспортного кредитного агентства. Фактически, если исходить из

концепции отдельного кредитного агентства, в стране функционирует только один его элемент – страхование экспортных рисков с поддержкой государства, осуществляемое Белорусским республиканским предприятием экспортно-импортного страхования «Белэксимгарант». При этом спектр оказываемых им услуг меньше, чем у аналогичных ЭКА за рубежом.

Для создания условий, обеспечивающих усиление конкурентоспособности белорусских товаров на зарубежных рынках и совершенствование финансовых механизмов стимулирования экспорта в 2015 г. стало использование векселя. Этот инструмент направлен на активизацию экспорта путем совершенствования существующих финансовых механизмов расчетов по экспорту при одновременном соблюдении экономических интересов государства.

Таким образом, существующая система поддержки экспорта в Беларуси, и в том числе финансовая, имеет существенный недостаток – она практически не охватывает малый и средний бизнес. При выделении заемных средств банками на сумму более 10 тыс USD, для малых и средних предприятий барьером в получении кредита является необходимость предоставления ликвидного залогового обеспечения (зачастую на 30% больше суммы кредита). К тому же процедура его получения для малых и средних предприятий (МСП) сопряжена с подготовкой большого количества документов, и соответственно с высокими затратами, что, несомненно, сдерживает возможности развития их экспортного потенциала. Именно поэтому экспортные кредитные агентства многих стран имеют специальные схемы кредитования и оказания финансовых услуг для малых и средних предприятий (МСП), которые включают экспортное страхование, предоставление гарантий, ускоренные процедуры подачи заявок, информационные программы и другие продукты.

Список использованных источников:

1. Об использовании векселей : Указ Президента Респ. Беларусь от 17 февр. 2015 г. № 69 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.nbrb.by/Legislation/documents/E_69.pdf.
2. О порядке проведения и контроля внешнеторговых операций : Указ Президента Респ. Беларусь от 27 марта 2008 г. № 178 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/document/?guid=3871&p0=p30800178>.

K. Ryabova. Necessity and methods for stimulation of export in Belarus.

Summary

Considers the need to support exporters and methods to stimulate foreign economic activity of business entities. Arguments are presented in favor of using an equal approach to the subjects of large and small business.

Keywords: export, crediting, insurance, subsidies, bill.

Сацура О. Ф.

Студентка спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

sacura.olya@mail.ru

Науковий керівник – Боднар О. А.,

асистент,

кафедра фінансів, банківської справи і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

bodnar@mnaeu.edu.ua

ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В роботі досліджено поняття фінансової стійкості банківської установи. Проаналізовано систему індикаторів фінансової стійкості за методологією МВФ, що є основними показниками для прогнозування стабільності фінансового сектору країни в цілому. Визначено основні індикатори фінансової стійкості депозитних корпорацій України та досліджено їх вплив на фінансову систему країни в цілому.

Ключові слова: фінансова стійкість, індикатори фінансової стійкості, НБУ, МВФ.

У сучасних умовах досить велика увага приділяється підвищенню фінансової стійкості банківських установ та банківської системи в цілому. Однією із основних завдань комерційних банків є забезпечення власної

стійкості та конкурентоспроможності в умовах постійних змін в економіці, політиці та соціальній сфері.

Фінансова стійкість банківської установи – це стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю.

Основними показниками, які визначають фінансову стійкість банківської системи є індикатори фінансової стійкості.

Індикатори фінансової стійкості – це показники поточного фінансового стану та стійкості фінансових установ країни та їх контрагентів із сектору корпорацій та сектору домашніх господарств.

Система індикаторів включає агреговані дані для окремих установ і показники, що дають уявлення про ринки, на яких здійснюють свою діяльність фінансові установи. Індикатори розраховуються та поширюються з метою використання у макропруденційному аналізі.

У 2001 р. МВФ представив першу систему індикаторів фінансової стійкості, а в 2004 р. вона була уточнена, і базовий набір показників визнано значущим для всіх країн світу. З цього часу центральні банки провідних країн світу почали створювати відповідні підрозділи для аналізу та прогнозування стабільності функціонування банківських і фінансових систем.

Національний банк України на основі методології, викладеної в «Індикаторах фінансової стійкості: Керівництво з компіляції» (МВФ, 2007), щоквартально складає та поширює дані щодо індикаторів фінансової стійкості сектору депозитних корпорацій (банків) за 12 основними та 10 рекомендованими індикаторами (табл. 1):

Таблиця 1 Основні індикатори фінансової стійкості депозитних корпорацій, станом на 01.01.2015-01.01.2017 рр., %

Індикатори	Роки			Відхилення, 2015 р. до 2017 р., %
	2015	2016	2017	
Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів	8,35	12,03	13,72	164,31
Співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу	129,52	102,57	87,35	67,44
Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів	26,75	35,56	54,51	203,78
Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань	78,76	89,54	95,76	121,59
Співвідношення капіталу до активів	5,98	10,35	11,77	196,82

Джерело: складено автором самостійно на основі [2]

Поглиблюючи дослідження можна зробити висновок, що значення співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів дає змогу визначити межу захисту кредиторів та вкладників від непередбачених збитків, яких банк може зазнати у процесі діяльності, а також з'ясувати, чи буде банк платоспроможним та рентабельним у разі непередбачуваних збитків.

Основні індикатори фінансової стійкості депозитних корпорацій за останні 3 роки мають пряму тенденцію до зростання, збільшилися обсяги ліквідних активів, зменшилися обсяги недіючих кредитів, зростають основні показники фінансової діяльності банківських установ, що говорить про збільшення фінансової стійкості банківського сектору в країні в цілому.

Але наразі банківська система України дає деякі труднощі. Банкам вдається втримувати свою ліквідність лише через те, що вони розміщують свої активи у первинні та вторинні резерви (готівку, кошти на поточних рахунках у НБУ), тому що не ризикують вкладати їх у високодохідні активи.

Ті ж банки, що не зменшують обсягів кредитування, поступаються якістю кредитного портфеля. Подолання цієї проблеми можливе лише за умов стабілізації економіки в цілому.

Отже, фінансова стійкість банківського сектору за досліджуваний період

знаходиться на тому рівні, який дозволяє банкам відповідати за своїми зобов'язаннями і забезпечувати прибутковість на рівні, достатньому для нормального функціонування у конкурентному середовищі, хоча і існують деякі проблеми щодо ефективної діяльності банків, так, зараз економічним нормативам НБУ відповідають лише потужні комерційні банки, що говорить про неефективну діяльність менших банківських установ.

Список використаних джерел:

1. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури // С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К.: УБС, ЦНДНБУ, 2009. – 384 с.
2. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228 с.
3. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В. В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228 с.
4. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: <http://www/bank.gov.ua>

O. Satsura. Indicators of financial stability of the banking system of Ukraine.

Summary

The work investigated the concept of financial stability of banking institutions. Analyzed system of indicators of financial stability according to IMF methodology, what are the main indicators for predicting the stability of the financial sector as a whole. Identifies the main financial stability indicators of Depository corporations of Ukraine and studied their impact on the financial system of the country as a whole.

Keywords: financial stability, indicators of financial stability, the NBU and the IMF.

Сергейчикова И. В.
Студентка 3 курса, специальности
“Бухгалтерский учет, анализ и аудит”,
УО “Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации”,
г. Гомель, Республика Беларусь,
sergeychikova98@mail.ru
Научный руководитель – Чернюк Е. М.,
старший преподаватель,
кафедра банковского дела, анализа и аудита,
УО “Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации”,
г. Гомель, Республика Беларусь
landoland@bk.ru

РАЗВИТИЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Розглядаються основні проблеми бізнес-планування в Республіці Білорусь та шляхи їх вирішення, поняття бізнес-плану, мети бізнес-планування.

Ключові слова: бізнес-планування, методи планування, розділи бізнес-плану.

Бизнес-планирование можно считать одним из самых главных механизмов и инструментов управления организацией, которое предопределяет и прогнозирует эффективность ее деятельности в будущем.

«Бизнес-план – документ, содержащий взаимоувязанные данные и сведения, подтвержденные соответствующими исследованиями, обоснованиями, расчетами и документами, о сложившихся тенденциях деятельности организации (ее потенциале) и об осуществлении в прогнозируемых условиях инвестиционного проекта на всех стадиях его жизненного цикла, позволяющие произвести оценку эффективности и финансовой реализуемости проекта, вклада в экономику организации, региона, отрасли, страны» [1].

Бизнес-планирование может включать в качестве составных частей среднесрочные и краткосрочные планы. Существуют две главные цели долгосрочного планирования: внедрение новшеств и объединение инновационных стратегий. Выбор стратегий в бизнес-планировании

обусловлен следующими факторами: диверсифицированность номенклатуры продукции, масштабы зарубежной активности, построение организационной структуры, изменение конкурентной среды и т.д.

В целом модель бизнес-планирования можно представить в виде следующих основных этапов:

1. Предпосылки: собирается информация и составляется прогноз будущего состояния организации, выявляются возможности и угрожающие факторы.

2. Постановка и уточнение проблем: определяются желаемые уровни основных показателей, прогнозируются результаты и разрабатываются стратегии, позволяющие ликвидировать отклонения.

3. Долгосрочная стратегия: для ликвидации отклонений между желаемыми и прогнозными значениями показателей новые стратегии «продукт – рынок», изучаются возможности расширения производства, снижения издержек. Здесь может использоваться матрица «рост – доля рынка».

Бизнес-план разрабатывается в целях обоснования:

возможности привлечения организацией инвестиций в основной капитал, долгосрочных кредитов, займов;

целесообразности оказания организации, реализующей проект, мер государственной поддержки.

Можно выделить следующие проблемы, возникающие при составлении бизнес-плана:

отсутствие единого стандартного формата бизнес-плана;

недостаточное количество информации, в особенности, если это касается внутренних финансовых норм;

дорогостоящие услуги по составлению бизнес-плана;

вероятность того, что бизнес-плану не будут соответствовать инвестиционные ресурсы;

недостаток квалифицированных специалистов в сфере бизнес-планирования;

занижение расходов и завышение доходов при составлении бизнес-плана.

Для решения проблем, возникающих при составлении бизнес-плана, необходимо оценивать финансовое состояние организации. Также необходимо отметить то, что расходы не могут быть гибкими, так как от них зависит рентабельность бизнес-плана. Необходимо предусмотреть и то что, бизнес-план может быть изменен из-за влияния внешних факторов (цена, инфляция, изменение спроса на рынке). Важнейшим фактором успешного бизнес-планирования является и то, что оно должно иметь систематический и непрерывный характер. Все расчеты в бизнес-плане должны научно-обоснованными и основываться на реальных цифрах организации.

Следует отметить, что необходимо больше подготовленных квалифицированных специалистов в области бизнес-планирования. Недостаток квалифицированных специалистов в этой сфере приводит к тому, что в Республике Беларусь в настоящее время практически отсутствует технологический аудит.

Недостаток квалифицированных специалистов также приводит к снижению качества выполняемых маркетинговых исследований. По этой причине могут возникать ситуации, когда выручка прогнозируется не на основе проведенных маркетинговых исследований, а на основе технологических возможностей оборудования. Аналогичная ситуация возможна и при прогнозировании текущих расходов: неполный учет возникающих затрат может привести к излишне оптимистичным прогнозам.

Список использованных источников:

1. Постановление Министерства экономики Республики Беларусь от 31.08.2005 № 158 (в ред. от 22.08.2016) “Об утверждении Правил по разработке бизнес-планов инвестиционных проектов” // Консультант Плюс: Беларусь. Технология 3000

I. Sergeychikova Problems of business planning in the Republic of Belarus.

Summary

The main problems of business planning in the Republic of Belarus are discussed and the ways of their solution, the concept of a business plan, the objectives of business planning.

Keywords: business planning, planning methods, business plan sections

Сорокунський С. С.

Студент шостого курсу економічного факультету

Державний вищий навчальний заклад

«Херсонський державний аграрний університет»,

м. Херсон, Україна

sorokunskys@gmail.com

Науковий керівник – Аверчева Н. О.,

канд. екон. наук, доцент,

Херсонський державний аграрний університет,

м. Херсон, Україна

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Дослідження спрямовані на визначення економічних показників розвитку фермерських господарств України, їх розміру, структури та ефективності виробництва. Визначені проблеми та напрями ефективного розвитку фермерства.

Ключові слова: фермерські господарства, валова продукція, ефективність виробництва.

Фермерські господарства на сьогодні відіграють важливу роль в аграрному секторі економіки. Щорічно зростають показники їх господарської діяльності, більшість видів продукції вони реалізують прибутково, мають значні перспективи подальшого розвитку, є однією з найбільш поширених форм господарювання в аграрній сфері. Фермерські господарства швидко адаптуються до вимог ринку, постійно удосконалюють структуру виробництва, особисто зацікавлені у підвищенні ефективності використання всіх видів ресурсів. Соціальна місія фермерських господарств спрямована на забезпечення зайнятості сільського населення, наповнення місцевих

бюджетів та розвиток сільських територій. Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю визначення сучасних економічних показників розвитку фермерських господарств в Україні.

За кількістю господарюючих суб'єктів у складі юридичних осіб фермерські господарства займають пріоритетне місце. На кінець 2015 р. в Україні налічувалось понад 32 тис. фермерських господарств, у власності та користуванні яких перебувало 4,3 млн. га сільгоспугідь, з них 4,2 млн га ріллі. Загальна площа сільськогосподарських угідь, яку використовували фермери, щорічно збільшувалася, у т.ч. і з розрахунку на одне господарство. Середній розмір їхніх сільгоспугідь збільшився від 56,2 га у 2000 р. до 134,5 га у 2015 р. або у 2,4 рази. За таким показником Україна не поступається більшості економічно високорозвинених європейських країн [4, с. 330-336].

Однак роль фермерства у виробництві валової продукції сільського господарства поки що незначна, що зумовлено не соціально-економічною сутністю фермерських господарств, а тим, що їхній розвиток гальмується дією ряду чинників. До них належать кадрова проблема (особливо недостатня професійна підготовка з питань менеджменту, маркетингу), диспаритет цін, а відповідно й низькі доходи, дорогі й недоступні кредити, недостатня допомога держави [1, с. 287].

Питома вага фермерських господарств серед сільськогосподарських підприємств у виробництві валової продукції становить у 2015 р. 7,9%, у виробництві продукції рослинництва – 10,4% і тваринництва – 1,9%. У 2015 р. їх частка у загальному виробництві становила: зернових – 12,0%; соняшнику – 19,3; цукрових буряків (фабричних) – 6,9; картоплі – 3,4; овочів – 3,5. Лише 3% фермерських господарств спеціалізується на виробництві продукції тваринництва.

При цьому загальний обсяг валової продукції з розрахунку на одне фермерське господарство за період 2000-2010 рр. зріс більше ніж у 3,5 рази і становив у 2010 р. 11,9 млн грн. До 2015 р. вартість валової продукції

фермерських господарств зростає ще на 58,1% порівняно з 2010 р. і становила у постійних цінах 2010 р. 18,9 млн грн. Щорічно зростала продуктивність земельних угідь із розрахунку на 100 га і досягла показника 435,3 тис. грн – на 56,1% більше, ніж у 2010 р. Чисельність працюючих зменшилася на 5% за 2010-2015 рр. і становила 93704 осіб. Якщо у 1995 р. фермерські господарства виробляли лише 1,2% продукції сільськогосподарських підприємств, у 2000 р. – 4,9%, то в останні роки їх частка сягає 8%.

Наведені дані свідчать, про те, що темпи приросту частки фермерських господарств у виробництві валової продукції сільського господарства є не дуже високими – їх загальний внесок становить менше 10%. Фермерство переважно спеціалізується на вирощуванні зерна та олійних культур, які забезпечують їм досить високий рівень рентабельності. У ФГ, порівняно з усіма формами підприємств галузі, за останні роки був вищим рівень рентабельності усієї діяльності (щодо товарів, робіт і послуг). Так, у фермерських господарствах цей показник становив у 2005 р. 18,1%, у 2010 р. – 32,4%, у 2014 р. – 29,6%.

Ефективний розвиток фермерських господарств в країні залежить від вирішення ряду організаційно-економічних проблем, зокрема: оптимізації землекористування та структури посівних площ, переорієнтації напрямів спеціалізації відповідно до потреб ринку, впровадження сучасних ресурсозберігаючих технологій, ведення господарства на інноваційній основі, використання систем органічного землеробства, фінансування програм оновлення матеріально-технічної бази, кооперації господарств у сфері переробки і збуту продукції.

Отже, фермерський сектор розвивається і функціонує досить ефективно, виступає важливим результатом аграрної реформи. Стратегічний розвиток фермерських господарств повинен бути орієнтований на кількісне та якісне зростання обсягів виробництва, удосконалення структури реалізованої продукції, оптимізацію виробничих витрат, що забезпечить

підвищення рівня ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринку.

Список використаних джерел:

1. Пристемський О. С. Фермерство як форма підприємництва в аграрній сфері / О. С. Пристемський // Таврійський науковий вісник. – Херсон: Айлант. – 2009. – Вип.67. – С. 287-291.
2. Макаренко П. М. Фермерські господарства України – до 20-річного ювілею / П. М. Макаренко, Л. Л. Мельник // Економіка АПК. – 2010. – № 7(189). – С. 16-24.
3. Кирилов Ю. Є. Проблеми фермерських господарств Півдня України в умовах глобалізації: причини виникнення та систематизація / Ю. Є. Кирилов, І. В. Осадчук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К. : [НУБіП України]. – 2009. – Вип.132. – С. 330-336.

S Sorokunskij. Directions of development of Ukrainian farms.

Summary

Research aimed at determining the economic indicators of the development of farms in Ukraine, their size, structure and efficiency of production. Identified problems and directions of effective development of farming.

Keywords: farms, gross production, production efficiency.

Теванян Т. К.

*Студентка шостого курсу
економічного факультету,*

Державний вищий навчальний заклад

«Херсонський державний аграрний університет»,

м. Херсон, Україна

anita.petrosyan.1966@mail.ru

Науковий керівник – Аверчева Н. О.,

канд. екон. наук, доцент,

Херсонський державний аграрний університет,

м. Херсон, Україна

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК РИНКУ ПРОДУКЦІЇ
САДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Дослідження спрямовані на визначення рівня виробництва і споживання плодів, структури балансу плодово-ягідної продукції, співвідношення експорту та імпорту. На цій основі виявлено сучасні проблеми формування ринку плодової продукції в Україні та визначено шляхи ефективного розвитку галузі.

Ключові слова: баланс, попит і пропозиція, експорт та імпорт плодів, інфраструктура ринку.

Садівництво і виноградарство в Україні є на сьогодні єдиною галуззю рослинництва, у якій не вирішена проблема забезпечення внутрішньої потреби країни, тобто виробництво менше споживання. Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю насичення ринку плодовою продукцією вітчизняного виробництва та підвищення ефективності галузі садівництва в Україні. Дослідження проведені з метою визначення ситуації на внутрішньому ринку плодів в Україні та напрямів забезпечення ефективного його розвитку.

Головним завданням галузі садівництва є забезпечення потреб населення на рівні раціональних норм споживання. При цьому раціональна норма споживання плодів, ягід і винограду становить 110-113 кг, що вдвічі більше фактичного рівня споживання. Проведені дослідження динаміки виробництва плодів і ягід в розрахунку на одну особу свідчать, що в середньому на душу населення в Україні у 2016 р. вироблено 47 кг плодів і ягід та 9 кг винограду, а фактичний рівень споживання – 49,7 кг (включаючи виноград). Це свідчить, що внутрішня потреба країни задовольняється частково за рахунок імпорту плодів.

Структура балансу плодів, ягід і винограду показує, що обсяги виробництва плодів у 2012-2016 рр. становлять 2,1-2,8 млн т. Імпорт продукції значно перевищує експорт, зокрема у 2016 р. імпортовано 732 тис. т, а експорт – 283 тис. т., що у 2,6 рази менше У товарній структурі експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції за кодами 1-24 (код і назва товарів згідно з УКТЗЕД) їстівні плоди та горіхи становлять за останні шість років близько 1%, а в структурі імпорту – 12,2-15,2%. Отже, в цілому в Україні склалося негативне сальдо зовнішньої торгівлі свіжими плодами та ягодами.

Протягом тривалого періоду садівництво в Україні розвивалося в складних економічних умовах. З однієї сторони, виробники потерпали від недостатності фінансових ресурсів, інвестицій, доступних кредитів для

оновлення сортового складу садів, закупівлі техніки, систем зрошення і захисту насаджень, а з іншої – від недосконалої маркетингової політики та низького платоспроможного попиту населення. Це стало причиною того, що господарства населення мають перевагу перед сільськогосподарськими підприємствами у виробництві і реалізації плодів, які в більшості відмовилися від збиткової галузі. Тому на ринку товарна пропозиція плодів нестабільна, асортимент вузький, а якість продукції низька.

Загальною тенденцією розвитку садівництва в країні за період 2000-2016рр. є зростання валового збору від 1,4 до 2,0 млн т, але при цьому площі садів у плодоносному віці скорочуються (від 378 до 197 тис. га), а урожайність зростає (від 38,4 до 101,9 ц /га) [1, с. 125-128]. Це свідчить про підвищення рівня інтенсифікації галузі, використання нових сортів з високим рівнем урожайності. Проте, залишаються невирішеними ряд питань розвитку розсадницької бази, удосконалення якісної структури плодових насаджень відповідно до потреб ринку, омолодження садів, впровадження сучасних технологій вирощування, будівництва плодосховищ та інших об'єктів інфраструктури, встановлення тісних інтеграційних зв'язків виробників з переробними підприємствами.

У 2008 р. затверджена Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 р., основне спрямування якої полягає у координації та спрямуванні зусиль виробників на інтенсифікацію виробництва з використанням екологічно чистих технологій вирощування [2].

Державна підтримка галузі також протягом тривалого періоду спрямована на зростання обсягів виробництва плодово-ягідної продукції, посівних площ, експорту, а також внутрішнього споживання. Слід зазначити, що у Програмі закладено зростання валового збору у промисловому садівництві у 2021-2025 рр. до 2257,1 тис. т У 2016 р. валове виробництво плодів і ягід у всіх категоріях господарств становило 2007,3 тис. т, з яких

вироблено 1261,8 тис. т зерняткових та 509,8 тис. т. Отже, виконання поставлених програмою завдань є реальною перспективою розвитку галузі. Важливим завданням при цьому є удосконалення структури виробництва і реалізації плодів, оскільки потреби українського ринку часто задовольняються за рахунок імпоротної продукції, яка має більш привабливий товарний вигляд і доступна за ціною.

Отже, Програмою перед садівничими підприємствами поставлені важливі завдання щодо нарощування обсягів виробництва і підвищення ефективності господарської діяльності. Вважаємо за доцільне на рівні кожного великого спеціалізованого підприємства розробити також стратегічні програми розвитку до 2025 року з метою виконання державної цільової програми. Важлива роль у перспективі відводиться розвитку сфери зберігання та переробки плодової продукції, оскільки це запобігатиме втратам вирощеного врожаю і налагодженню ефективних каналів збуту свіжої та переробленої продукції. На нашу думку, Україна має значний невикористаний природний, кліматичний та ресурсний потенціал для розвитку садівництва. При ефективному його використанні країна спроможна не тільки вирішити продовольчу проблему, а й вийти на зовнішні ринки.

Список використаних джерел:

1. Сільськогосподарство України за 2016 рік. Статистичний збірник / К.: Державна служба статистики України. – 2017 р., 247 с.
2. Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 р. Наказ Мінагрополітики України та Української академії аграрних наук від 21.07.2008 р. № 444/74 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/14018>.

T. Tevanjan. Current status and the development of market gardening in the Ukraine.

Summary

The study aimed to determine the level of production and consumption of the fruit structure of balance of fruit and Berry products, the ratio of exports and imports. On this basis, found modern problems of formation of market fruit products in Ukraine and ways of their solution.

Keywords: balancing, demand and supply, export and import of the fruit, the infrastructure market.

Тудой О. С.

Студентка шостого курс факультету 074 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,

Миколаївський національний аграрний університет,

Україна, Миколаїв

lenalopatneva@gmail.com

*Науковий керівник – **Гончаренко І. В.**,*

д-р екон. наук, професор,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

honcharenko@mnaui.ed.ua

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І ПІДХОДИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

У тезах обґрунтовано сукупність наукових принципів формування системи стратегічного управління розвитком підприємництва, із яких основні принципи містять п'ять компонентів для побудови системи управління різними соціально-економічними явищами й процесами відповідно до потреб успішного розвитку підприємництва. Використання запропонованих принципів і підходів у процесі розробки й реалізації фінансово-економічних та виробничо-технічних управлінських рішень сприяє злагодженій роботі всіх складових частин системи та забезпечує досягнення мети розвитку суб'єктів господарювання.

Ключові слова: принципи, розвиток, стратегія розвитку, підприємництво.

Стратегія розвитку підприємництва ґрунтується на визнанні суспільно важливої ролі підприємництва в забезпеченні соціально-економічного розвитку країни, оскільки підприємницькі структури створюють найбільшу частку доданої вартості, задовольняють попит на переважну більшість товарів і послуг, а також створюють найбільшу кількість робочих місць для громадян.

Стратегія розвитку підприємництва включає п'ять основних компонентів (рис. 1):

- аналіз наявних проблем у розвитку підприємництва;
- визначення на цій основі потреб різних сегментів бізнесу;
- формування стратегічного бачення, стратегічних цілей і пріоритетів;

визначення операційних завдань та інструментів підтримки підприємництва формулювання очікуваних результатів та цільових показників для їх вимірювання.

Кожен з представлених компонентів описує окремі аспекти Стратегії. Подані в такому взаємозв'язку, вони формують цілісну картину необхідних заходів втручання для досягнення окреслених стратегічного бачення та стратегічних цілей.

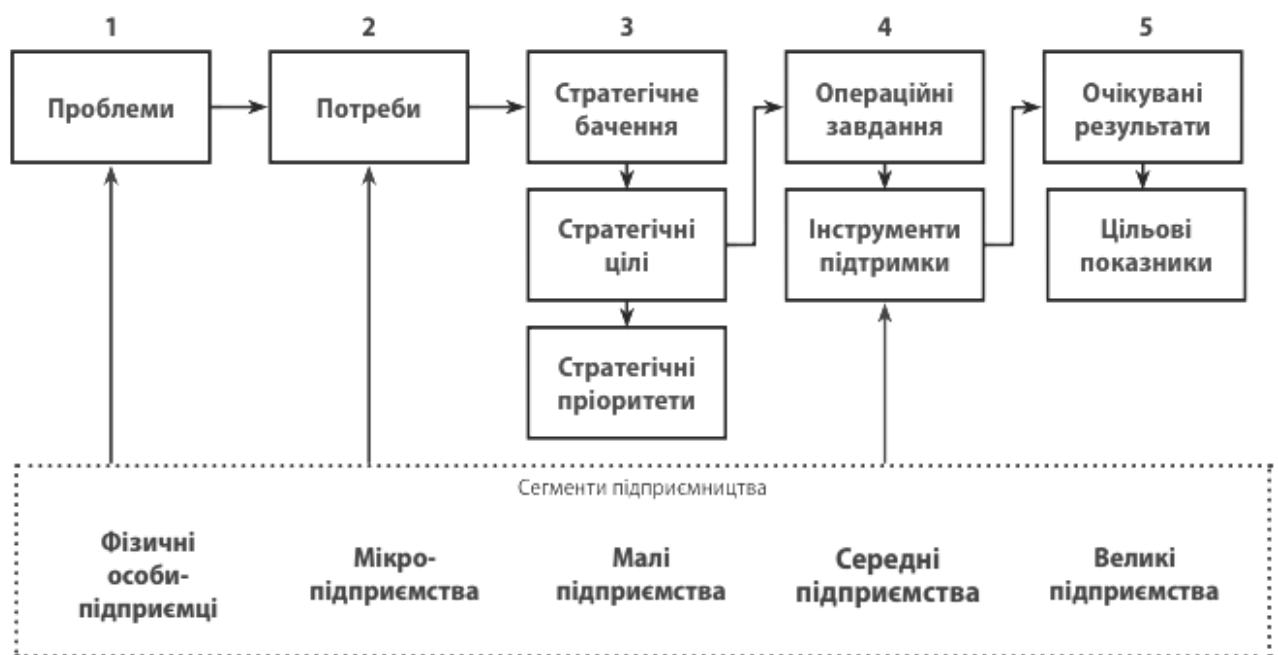

Рисунок 1 – Логічно-структурна схема Стратегії розвитку підприємництва

Стратегія визначає загальні рамки суспільної політики сприяння розвитку підприємництва у тих сферах, де неспроможними є ринкові механізми саморегулювання або для інтенсифікації окремих процесів потрібне державне втручання.

Таким чином, внаслідок реалізації Стратегії очікується досягнення таких результатів:

1. В Україні створюються та зростають нові життєздатні суб'єкти підприємництва.

2. Умови ведення бізнесу дозволяють суб'єктам підприємництва чесно конкурувати, швидко зростати і переходити у верхні сегменти бізнесу.
3. Суб'єкти господарювання взаємодіють між собою на засадах кооперації та спеціалізації, швидко адаптуються до змінюваних умов розвитку економіки.
4. Прозорі адміністративні процедури, низькі трансакційні витрати, легкий доступ до ринку є запорукою стабільного надходження прямих іноземних інвестицій в економіку.
5. В країні розвинуті і ефективно діють системи небанківського мікрокредитування, банківського кредитування, фінансування через фондовий ринок.
6. Українські стартапи є впізнаваними у світі завдяки втіленню нових бізнес-ідей та бізнес-моделей.
7. Суб'єкти підприємництва усіх сегментів ефективно працюють на ринку, збільшуючи продуктивність праці.
8. У структурі суб'єктів підприємництва за розмірами зростає сегмент середнього підприємництва.
9. Значна частка підприємств вкладає ресурси в інновації та випускає інноваційну продукцію.
10. Українські компанії успішно конкурують з іноземними, динамічно нарощуючи обсяги експорту.
11. Підприємництво є агентом змін в українському суспільстві, поширюючи інновації, новітні технології та орієнтовані на ринок моделі поведінки.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку підприємництва: експертне бачення [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://platforma-msb.org/wp-content/uploads/2016/10/strategy_prn_new.pdf

O. Tudos. Basic principles and approaches of the development strategy of the enterprise.

Summary

The theses substantiate the set of scientific principles of forming a system of entrepreneurship development strategic management, of which the main principles contain five components for building a management system for various socio-economic phenomena and processes in accordance with the needs of successful business development. The use of the proposed principles and approaches in the developing process and implementing financial-economic and industrial-technical management decisions facilitates the coherent work of all components of the system and ensures the achievement of the business entities development goal.

Ключові слова: принципи, розвиток, стратегія розвитку, підприємництво.

Филинюк В. В.

студентка третьего курса

учётно-финансового факультета,

УО “Белорусский торгово-экономический университет

потребительской кооперации”,

г. Гомель, Республика Беларусь

filinyuk_veronica98@mail.ru

Научный руководитель – Новикова И. Н.,

старший преподаватель,

УО “Белорусский торгово-экономический университет

потребительской кооперации”,

г. Гомель, Республика Беларусь

landoland@bk.ru

МАЛЫЙ БИЗНЕС И МИРОВОЙ ОПЫТ ЕГО СТИМУЛИРОВАНИЯ

Досліджується роль малого бізнесу в економіці розвинених країн, ступінь його підтримки. Обґрунтовується пріоритет податкових методів стимулювання розвитку.

Ключові слова: малий бізнес, кредити, субсидії, мікрокредити, податкові канікули.

В любом развитом государстве, помимо крупных корпораций, работает малый бизнес, так как является массовой, динамичной и гибкой формой экономической деятельности. Именно в секторе малого бизнеса сосредоточивается основная масса национальных ресурсов, которые являются питательной средой для среднего и крупного бизнеса. Доля работников занятых в малом бизнесе, по отношению к общей численности занятых в странах с развитой экономикой (США, Япония) находится в

пределах от 52 до 78%, в Беларуси – 27,2% [1]. Доля малого бизнеса в ВВП стран с развитой экономикой (США, Япония) составляет от 50 до 57%, в Беларуси – 23,7% [1]. Малый бизнес – один из самых распространенных в мире бизнесов. Поэтому исследование мер поддержки малого бизнеса в мировой практике и возможность его применения в Республике Беларусь весьма актуально.

Одним из ключевых направлений развития экономики Беларуси на современном этапе является развитие малого бизнеса. В связи с этим, особый интерес приобретает рассмотрение зарубежного опыта финансовой поддержки малого бизнеса, использование которого у нас будет способствовать его выведению на новый качественный уровень.

Различные параметры деятельности организации установлены в качестве критериев отнесения предприятия к малому бизнесу. Одним из параметров, используемых во всех странах, является численность работающих. Так, в Республике Беларусь к субъектам малого предпринимательства относятся: индивидуальные предприниматели; микроорганизации (со средней численностью работников за календарный год до 15 человек включительно); малые организации (от 16 до 100 человек) [2].

Также принадлежность к малому бизнесу, определяет объемный показатель. В Японии – это величина капитала предприятия. В США выделяют объем производства или продаж, превышающий 7 млн долларов. Аналогичный критерий выделяет и законодательство Беларуси для субъектов малого предпринимательства, которые могут обратиться за государственной финансовой поддержкой. Так, в настоящее время для этого установлены предельные значения выручки от реализации товаров (работ, услуг) без учета НДС для индивидуальных предпринимателей – 335,4 тыс. руб., для микроорганизаций – 2459,6 тыс. руб., для малых организаций – 9279,4 тыс. руб.

Практически во всех странах используются меры финансовой поддержки: предоставляются прямые гарантированные займы малому бизнесу; прямые ссуды мелкие фирмы получают на определенный срок, но под более низкие процентные ставки, чем при получении кредита на частном рынке капитала. Государственная поддержка малого бизнеса в Беларуси основана на создании инфраструктуры, включающей центры поддержки предпринимательства и инкубаторы малого предпринимательства.

Широкое распространение малый бизнес получил в Японии. Государственная политика содействия малому бизнесу включает следующие направления: обеспечение конкурентоспособности путем выделения субсидий и ссуд, прямых кредитов и гарантированных кредитов; поощрение структурной перестройки, модернизации хозяйственной деятельности, улучшения условий труда, содействие торговле; сбор и анализ информации об экономических показателях и технической оснащенности малых предприятий для оценки эффективности господдержки.

В Беларуси также предоставляется финансовая поддержка субъектам малого бизнеса, которые осуществляют деятельность по следующим направлениям: создание, развитие и расширение производства товаров (работ, услуг); организация, развитие производства экспортоориентированной, импортозамещающей продукции; производство продукции, направленной на энерго- и ресурсосбережение; внедрение новых технологий.

Среди мер стимулирования развития малого бизнеса в Беларуси используется информационно-консультационная поддержка и предоставление в аренду площадей. Также широко применяется государственная финансовая поддержка за счет средств бюджета, а также в виде предоставления льготных банковских кредитов.

Таким образом, считаем, что весомым стимулом к развитию малого бизнеса станет не только прямое финансирование и льготное кредитование,

но и налоговые каникулы. Помимо этого, считаем, что в белорусской практике следует активнее использовать технологию работы по франшизе, которая получила большую популярность в мировой практике.

Список использованных источников:

1. Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь : Статистический сборник [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/realny-sector-ekonomiki/maloe-predprinimatelstvo/ofitsialnye-publikatsii_14/index_7654/.
2. О поддержке малого и среднего предпринимательства : Закон Респ. Беларусь от 1 июля 2010 г. № 148-З (с изм. и доп.) // Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=H11000148>.

V. Filinuk. Small business and world experience its stimulation.

Summary

The role of small business in the economy of developed countries, measures of its support are explored. The priority of tax methods for stimulating development is substantiated.

Keywords: small business, loan, subsidies, microcredits, tax holidays.

Шмідт І. В.

Магістр факультету менеджменту

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

goolkim7@gmail.com

Науковий керівник – Хилько І. І.,

старший викладач,

кафедра економічної кібернетики і математичного моделювання,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

hilkoivan64@gmail.com

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розглянуто прогноз економічного і соціального розвитку України на 2018-2020 роки; досліджено основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України.

Ключові слова: економіка, прогнозування, розвиток, прогнозні макропоказники.

Кабінет Міністрів України затвердив прогноз соціально-економічного розвитку країни на 2018-2020 роки, розроблений Міністерством економічного розвитку і торгівлі (МЕРТ).

Це орієнтир, який уряд буде використовувати, в тому числі при підготовці держбюджету. Прогноз розрахований відразу в трьох сценаріях.

Сценарій № 1. Він же базовий. Передбачає проведення пенсійної реформи, поліпшення бізнес-клімату, активізацію інноваційного довгострокового інвестування, в тому числі в оборонно-промисловий комплекс, підвищення соціальних стандартів на рівень вище зростанняців, проведення приватизації і оновлення виробництва.

Основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку по першому сценарію табл. 1.

Таблиця 1 Основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку України. Сценарій 1

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
ВВП реальний, %	3	3,6	4
ВВП номінальний, млрдгрн	3247,7	3611,1	3981,3
Індексцін, %	7	5,9	5
Курс грн/дол	30,1	30,8	31,2
Фонд оплати праці, млрдгрн	972,3	1074,4	1185,9
Середнязаробітна плата, грн	8629	9540	10537
Номінальnezростаннямінімальноїзаробітної плати, %	16	6	5
Безробіття %	9,1	8,9	8,5

Джерело: сформовано автором на основі Постанови КМУ “Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2018-2020 роки” [1]

Щорічне зростання ВВП при цьому сценарії очікується на рівні 3-3,5%. Інфляція, за оптимістичними прогнозами, не перевищить 7% в 2018 році і 5% в 2020 році.

У 2018-2020 роках, в першу чергу, буде відбуватися поступовий перехід від споживчої до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки, на якій буде базуватися якісне економічне зростання.

Обмінний курс гривні до долара, як впливає з прогнозу МЕРТ, виросте при будь-якомусценарії. Причому вже до кінця цього року українська грошова одиниця ослабне по відношенню до американської валюти – очікується 29,2 грн / дол. США на кінець року. Це означає, що гривня «просяде», як мінімум, на 2-3 грн по відношенню до долара. Середньорічний курс, на якому заснований держбюджет на поточний рік, складе 27,2 грн / дол. США.

Сценарій № 2. Як і в першому сценарії, передбачається, що влада в активному темпі буде проводити реформи.

Основні прогнозовані макроекономічні та соціальні показники розвитку по другому сценарію табл. 2.

Таблиця 2 Основні прогнозовані макроекономічні та соціальні показники розвитку України. Сценарій 2

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
ВВП реальний, %	4	4	5
ВВП номінальний, млрд грн	3299,9	3706,4	4165,9
Індекс цін, %	7,4	6,1	5,2
Курс грн/дол	29,5	30	30,3
Фонд оплати праці, млрд грн	990	1115,6	1270,8
Середня заробітна плата, грн	8712	9742	10905
Номінальне зростання мінімальної заробітної плати, %	22	8	7
Безробіття %	8,9	8,7	8,5

Джерело: сформовано автором на основі Постанови КМУ “Про схвалення Прогнозу економічного та соціального розвитку України на 2018-2020 роки” [1]

Другий сценарій передбачає більш оптимістичну динаміку соціальних показників. У тому числі найбільше зростання соціальних стандартів і низький рівень безробіття. У разі реалізації другого сценарію очікується в середньому зростання ВВП на рівні 4,5% на рік.

Цікаво, що курс гривні в розрахунках навіть другого сценарію – більш ніж оптимістичного, все одно впаде. Як мінімум, до 28,5-29,5 грн / дол. США підкінець 2018 року. Але при збігу сприятливих для економіки обставин курс може залишитися в цих межах докінця 2020 року.

Сценарій № 3. Його реалізація залежить багато в чому від зовнішніх умов, в тому числі цін на світових ринках.

Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку по третьому сценарію табл. 3.

Таблиця 3 Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України. Сценарій 3

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
ВВП реальний, %	1,2	1	1,7
ВВП номінальний, млрдгрн	3261,8	3657,9	4056,7
Індексцін, %	10,5	10,1	6,9
Курс грн/дол	32,1	35,3	35,9
Фонд оплати праці, млрдгрн	918,6	1028,6	1153,3
Середнязаробітна плата, грн	8374	9337	10342
Номінальnezростаннямінімальноїзаробітної плати, %	16	6	5
Безробіття %	9,2	9,2	9

Джерело: сформовано автором на основі Постанови КМУ “Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2018-2020 роки”[1]

Якщо трапиться саме цей, третій варіант, зростання ВВП в середньому очікується на рівні 1,3% на рік. [2].

Отже, жоден сценарій не передбачає зростання економіки до рівня 2007 року. Оговтатися від падіння ВВП в 2014-2015 роках, країна зможе ще не скоро. Навіть при найбільш оптимістичному сценарії не вдасться повернутися до рівня десятирічної давності

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2018-2020 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 411 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250057723>
2. Якою буде Україна до 2020 року: прогноз уряду [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://realist.online/article/kakoj-budet-ukraina-k-2020-godu-prognoz-pravitelstva>

I. Schmidt. Prospects for the development of Ukraine's economy.

Summary

The fore cast of economic and social development of Ukraine for 2018-2020 is considered. The main macroeconomic indicators of economic and social development of Ukraine are in vestigated.

Keywords: economy, forecasting, development, forecasting macroeconomic indicators.

Штопенко І. О.

*Студент 1 курсу факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
shtopenko-tn@ukr.net*

*Науковий керівник – Біліченко О. С.,
канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Bilichenko77@ukr.net*

ЕКОНОМІЧНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МОЛОДІ

В роботі досліджено економічну незалежність молоді. Розкрито специфіку молоді як соціально-демографічної групи. Визначено основні проблеми молодого покоління та окреслено напрями для їх подальшого вирішення.

Ключові слова: економічна незалежність, молодь, соціалізація, соціальне становлення, соціально-демографічна група.

Досягнення економічної незалежності є одним із найважливіших етапів дорослого життя. Без достатнього доходу молоді важко залишати будинок у якому пройшло дитинство, створювати сімейний союз або народжувати дітей. Досягати економічної незалежності сьогодні наразі набагато складніше, ніж це було ще років 20-30 назад. Зменшуються і відмінності у

досягненні економічної незалежності між чоловіками та жінками. Цьому значно сприяло скорочення гендерної нерівності в країні та в світі в цілому.

Молодь – це специфічна соціально-демографічна група, межі якої окреслені певними рамками. Так, законодавством України до 2004 року, молоддю вважалися особивіком від 14 до 28 років, а з 2004 року віковий поріг було збільшено до 35 років [1].

Молодь характеризується не лише віковими межами, а й місцем проживання, роллю яку вона відіграє в житті суспільства. Молодь в значній частині володіє тим рівнем мобільності, інтелектуальної активності і здоров'я, який суттєво відрізняється від інших груп населення.

Перед будь-яким суспільством постає завдання соціалізації молодих людей в єдиний економічний, політичний і соціокультурний простір. На допомогу у вирішенні цього завдання може прийти розв'язання молодіжних проблем суспільства. До основних проблем молоді належать: працевлаштування, забезпечення житлом, сімейно-шлюбні відносини, організація дозвілля, створення умов для саморозвитку та самореалізації, доступність соціальних послуг та якості освіти, участь у формуванні та реалізації політики та програм, що стосуються суспільства взагалі та молоді зокрема.

Держава повинна сприяти створенню умов для працевлаштування молоді. Однією з головних причин безробіття молодих людей є складність знаходження першого робочого місця. Відсутність досвіду практичної роботи, завищенні вимоги до рівня оплати праці з боку молоді, небажання брати на себе відповідальність за прийняття відповідальних рішень, дефіцит спеціалістів певних професій, ось далеко не повний перелік проблемних питань працевлаштування молодих людей.

Забезпечення молоді житлом одна з найбільш важливих проблем для молодих сімей. І причини цього явища криються не лише в скороченні житлового будівництва, згортанні практики надання пільгових кредитів, а й у

відсутності необхідної кількості грошей для купівлі житла. Лише 13-14% молодих людей відокремлюються від батьків ще до весілля. Інші сім'ї вимушені або винаймати житло, або проживати з батьками [2]. Проте це може стати однією з причин, яка в подальшому призведе до виникнення сімейних конфліктів або навіть до розлучення.

Організація дозвілля молоді – складний і багатогранний процес. Зайнятість молоді в секціях, гуртках, студіях впливає не лише на проведення вільного часу. Це є основою збереження здоров'я, створення умов гармонійного розвитку душі і тіла, формування психології мислення, спрямованої на здоровий спосіб життя і, тим самим, сприяє зростанню продуктивності праці в майбутньому.

Відмінності між дорослим життям і дитинством очевидні. При цьому відмінності стосуються не лише нейро-фізичних і біохімічних, а й соціально-психологічних особливостей молодих людей. Індивідуальність проявляється у рисах темпераменту, характеру, в здібностях, особливостях і якостях психічних процесів, у звичках і уподобаннях людини [3]. Не існує двох людей з однаковим поєднанням психічних якостей. Молоді варто постійно проявляти себе як особистість. Вона може заявити про себе в інтелектуальній, емоційній, вольовій чи одразу в усіх сферах психічної діяльності. Так, оригінальність інтелекту, здатність бачити те, чого не помічають інші люди, вміння чітко формулювати проблеми і знаходити їх вирішення, прискорить становлення економічної незалежності молоді.

Окремі соціальні групи чи індивіди, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя, постійно потребують отримання комплексу правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших соціальних послуг. Не всі молоді люди мають однаковий рівень отриманих соціальних послуг та якості освіти. Наразі,

розвинена інфраструктура міст надає більші можливості міським мешканцям, в порівнянні із сільськими.

Для зміцнення економічної незалежності молоді держава, на місцевому рівні, сприяє розвитку підприємницьких ініціатив, створює молодіжні бізнес-центри, бізнес-інкубатори, надає інформаційні та консультативні послуги, залучає до реалізації політики та програм підготовки молоді до підприємницької діяльності.

Суспільство має справу з тією молоддю, яку воно само виховує — будь-який прояв неувagi до молодіжних проблем створить ще більші проблеми для сьогодення і майбутнього країни.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998-XII [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>

2. Економічні проблеми молоді родини. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://bukvar.su>

3. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість». Особистість як продукт і творець соціального середовища. Типи особистості. Свобода та відповідальність особистості [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5015569/page:23/>

I.A. Shtopenko. Economic independence of young people.

Summary

The work investigated the economic independence of young people. Revealed the specificity of youth as a socio-demographic group. The main problem of the young generation and charts a course for future decisions.

Keywords: economic independence, youth, socialization, social formation, socio-demographic group.

СЕКЦІЯ 10 “ЗБАЛАНСОВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В СУСПІЛЬСТВІ ТА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ”

Бойків Л. В.

*Студентка спеціальності 073 «Менеджмент»,
Миколаївського національного аграрного університету,
info@mnaui.edu.ua*

*Науковий керівник – **Клочан В. В.**,
канд. екон. наук,*

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
klochan@mnaui.edu.ua*

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФІРМИ В УМОВАХ МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

В статті розкрито сутність поняття “інноваційна діяльність”, розглянуто стратегії інноваційної діяльності, важливість інновацій та їх вплив на економічний розвиток підприємства та країни в цілому.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, підприємства, економічний розвиток.

Інноваційна діяльність в умовах переходу економіки України на високотехнологічний шлях розвитку набуває особливого значення. Зайнявши позиції ринкових відносин (виробничі, підприємницькі, соціальні, науково-технічні), інноваційний процес стимулює економічний розвиток країни. В умовах зростаючої конкуренції активна інноваційна діяльність на підприємствах дедалі більше визначає успіх підприємницької діяльності. Нові ідеї і продукти, нові технології та організаційні рішення виводять підприємства з кризових ситуацій і гарантують їм фінансову стабільність. Інноваційна діяльність може та повинна стати одним із головних чинників виведення економіки України з кризової ситуації [1].

Інноваційна діяльність – це діяльність, направлена на використання результатів наукових досліджень і розробок для розширення й оновлення

номенклатури та поліпшення якості продукції (товарів, послуг), що випускається, вдосконалення технології їх виготовлення з подальшим впровадженням і ефективною реалізацією на внутрішніх і зовнішніх ринках [2].

Провідні технології виникають як заміна ключових технологій і можуть бути розроблені компаніями, які навіть не відносяться до галузевих лідерів, створюючи можливості для принципових змін у галузі.

Нові технології виготовлення виробів в ринкових умовах з'являються, або як результат науково-дослідних розробок з наступною імплементацією у виробництво, або як реакція на зміну уподобань споживачів щодо певних якісних характеристик товарів. Зміна уподобань щодо готових виробів визначає попит і, відповідно, пропозицію, на ринках технологічного устаткування, технічні характеристики якого опосередковано впливають на попит на взуття та шкіргалантерейні вироби. Наприклад, великі китайські взуттєві фірми, оновлюють парк устаткування на 30-50% кожного півріччя, завдяки яким підвищують точність виконання операції та збільшують продуктивність виробництва [4].

Провідні технології в сфері взуттєвого виробництва, в останні десятиріччя, в основному, пов'язують з виготовленням основних та допоміжних матеріалів, що одночасно вирішує декілька актуальних завдань виробництва – підвищують гігієнічні властивості виробів з урахуванням тенденцій енвайроменталізму. Як результат науково-дослідних розробок японських вчених, з'явилася синтетична шкіра, виготовлена на основі нанотехнологій. У контексті підвищення конкурентоспроможності технологій та їх складових – технологічного устаткування, умов та режимів виконання технологічних операцій, допоміжних матеріалів, посилюється екологічна складова конкурентоспроможності технологій виготовлення виробів, рекуперації та переробки відходів [3].

Таким чином інновація – це є такий вид нововведення у економічну чи соціальну сферу життя суспільства, який забезпечую підвищення результатів використання ресурсів, сприяє поліпшення якості здійснення виробничих процесів. Інноваційний перехід повинен бути для економіки України одним з основних напрямків державної політики, з чітко вираженою стратегією, передбачених Законом України “Про інноваційну діяльність” [2].

Також держава створює антимонопольне законодавство формує умови для конкуренції на ринку. В Україні створено систему нормативно-правових норм для регулювання конкуренції, що відповідають світовим нормам.

Однак, в Україні повноцінно не використовуються методи державного впливу на стимулювання інноваційної діяльності, а саме: недостатнє державне фінансування, нерозвиненість венчурного капіталу, високе податкове навантаження, неефективна протекціоністська політика. Всі ці чинники знижують інноваційний потенціал та конкурентоспроможність національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2004. – 208 с.
2. Про інноваційну діяльність : Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР), 2002. – № 36. – ст. 226.
3. Інноваційні технології виробництва шкіряних і хутрових матеріалів та виробів. Монографія / А. Г. Данилкович, І. М. Грищенко, К.: Фенікс, 2012. – 2012. – 344 с.
4. Електронний ресурс. – Режим доступу : http://perspektivy.info/rus/ekob/osnovnyje_pokazateli_mirovoj_ekonomiki_dannyje_aprela_2011_g_2011-07-08.htm.
5. Електронний ресурс. – Режим доступу : http://perspektivy.info/rus/ekob/avtomobilnaja_promyshlennost_perspektivy_razvitiya_posle_krizisa_2010-10-01.htm.

L. Boykiv. Innovative strategies as a factor of competitiveness of company in the conditions of monopolistic competition.

Summary

The article describes the essence of the concept of "innovative activity", reviews the strategies of innovation activity, the importance of innovations and their impact on the economic development of the enterprise and the country as a whole.

Key words: innovations, innovation activity, enterprises, economic development.

Буганов О. В.

*Студент спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olegfuntyara@gmail.com*

*Науковий керівник – **Мороз Т. О.**
канд. екон. наук, асистент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
moroz@mnaui.edu.ua*

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

В публікації досліджено трактування українськими та зарубіжними ученими сутності категорії «соціальне підприємництво». Визначено основні принципи, проблемні аспекти і перспективні напрямки розвитку.

Ключові слова: соціальне підприємництво, сільські території, соціальна відповідальність, соціальні проблеми, соціальне забезпечення.

Практика створення соціально-орієнтованого бізнесу на селі ускладнюється відсутністю чіткого визначення соціального підприємництва та відповідної законодавчо-нормативної бази, яка стимулює реалізовувати соціальні проекти. В сучасних умовах активна розробка даної проблематики і наукова невирішеність багатьох завдань свідчать про те, що проблема є досить актуальною і вимагає вирішення.

В сучасних умовах на сільських територіях зруйновано застарілу систему соціального забезпечення селян, однак натомість не побудовано нової, про що свідчить зменшення чисельності сільських населених пунктів, зростання захворюваності селян, від'ємне сальдо внутрішньорегіональної та міжрегіональної міграції.

Органи місцевого самоврядування отримавши на баланс 70% закладів соціальної інфраструктури на селі не спроможні забезпечити належне фінансування. Приватні підприємства, які представлені в більшості фермерськими господарствами, потребують підтримки і накопичують капітал для власного розвитку, відсуваючи потреби громади на другий план.

Одним з перспективних напрямків виходу з критичної ситуації є застосування зарубіжного досвіду створення і функціонування «соціального підприємництва». Посилення соціальної відповідальності та заохочення підприємців до соціальної активності є необхідною умовою сталого розвитку сільських населених пунктів. Правильно впроваджена концепція соціальної відповідальності бізнесу сприятиме розбудові партнерства між приватним сільськогосподарським підприємством та сільським населенням в рамках реалізації загальнодержавних і регіональних програм розвитку сільських територій, забезпечить підвищення життєвого рівня сільського населення.

Соціальне підприємництво, згідно із Законом України «Про соціальні послуги» [1], – це комплекс заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги. Науковці вважають, що соціальне підприємництво – це систематична господарська й соціально-культурна діяльність, спрямована на позаекономічні суспільні цілі [2].

У сучасній практиці виділяють такі принципи соціального підприємництва [3]: прийняття на себе місії створення й підтримки соціальної цінності (блага); виявлення й використання нових можливостей для реалізації обраної місії; здійснення безперервного процесу соціальних інновацій, адаптації й навчання персоналу; рішучість дій, не обмежена наявними ресурсами; висока відповідальність за результати своєї діяльності.

Отже, соціальне підприємництво – це вдале поєднання підприємницької діяльності з метою пом'якшення або вирішення соціальних проблем. Розвиток соціального підприємництва – це сполучна ланка між громадськими і комерційними інтересами, яка необхідна для соціального благополуччя і ефективного вирішення соціальних проблем сільських територій. Становлення і функціонування такої інтеграційної підприємницької структури дасть можливість вирішити соціально нестабільну ситуацію, що склалася на сільських територіях.

Разом з тим відсутність в державі відповідної законодавчо-нормативної бази, програм і стратегій розвитку гальмує і стримує діяльність соціального підприємництва в межах сільських територіях. Державна підтримка і створення сприятливого правового і податкового середовища для розвитку і підвищення потенціалу соціального підприємництва на сільських територіях дасть можливість вирішити багато соціальних проблем на селі.

Список використаних джерел:

1. Про соціальні послуги : Закон України від 07.01.2018 р. № 2229-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
2. Свинчук А. А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / А. А. Свинчук, А. О. Корнецький та інші – К: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. – 188 с.
3. Мороз Т. О. Розвиток соціально орієнтованого середовища сільських територій» / Т. О. Мороз // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв : МДАУ, 2012. – Випуск 2(66). – С. 121-125.

O. Bugarov. Social enterprises of rural areas.

Summary

The interpretation of the essence of category «social enterprise» given by the Ukrainian and foreign scientists has been investigated. The basic principles, problem aspects and perspective directions of development are defined.

Keywords: social entrepreneurship, rural areas, social responsibility, social problems, social security.

Гомелько Н. Г.
*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
nataliagomelko@gmail.com*
Науковий керівник – Дубініна М. В.,
*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
dubinina@mnaui.edu.ua*

РЕЗЕРВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Визначено теоретичні аспекти резервів збільшення прибутку на підприємстві.
Ключові слова: резерв, прибуток, собівартість, витрати.*

Прибуток підприємства залежить від доходів та витрат підприємства. Для підрахунку резервів зростання прибутку завдяки можливому збільшенню обсягу реалізації продукції використовуються результати аналізу випуску і реалізації продукції. Способи збільшення прибутку: збільшити дохід від реалізації чи зменшити витрати на виробництво [1].

Найважливішим фактором збільшення прибутку є зниження собівартості продукції. При зниженні собівартості продукції більш повно відбивається економія матеріальних, фінансових та трудових ресурсів, які є на підприємстві [2].

Повне використання вторинних ресурсів та попутних продуктів є ще одним резервом підвищення доходу (прибутку). Вторинна сировина частіше стала використовуватись в загальному обсязі матеріальних ресурсів [3].

Резервом збільшення прибутку суб'єктів господарювання є ліквідація невиробничих виплат по заробітній платі, ліквідація невиробничих витрат і витрати на обслуговування підрозділів виробництва і управління [3].

Важливу роль у збільшенні доходу відіграє маркетинг. Багато видів нових виробів не знаходять свого покупця на ринку без правильної організації маркетингу, як показала світова практика торгівлі. Тому

вважається, що слід більше уваги відводити маркетингу.

Для збільшення обсягу отриманого прибутку сільськогосподарським підприємствам необхідно застосовувати правильне встановлення цін. Від правильності розрахунку ціни залежить обсяг отриманого прибутку, ліквідність і платоспроможність підприємства, його фінансовий стан [4].

Отже, для збільшення прибутку потрібно спиратися на комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства: вивчення техніко-економічних показників роботи підприємства й організаційного рівня виробництва, використання виробничих потужностей і основних фондів, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків тощо.

Список використаних джерел:

1. Білошапка В. А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду. / В. А. Білошапка. // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1(155). – С. 115.
2. Семенов А.Г. Аналіз та вдосконалення оплати праці. / А.Г. Семенов, А.І. Шарко. // Держава та регіони. – 2010. – №6. – С. 232
3. Кондратюк О.М. Синергія інформації в управлінні витратами підприємства. / О. М. Кондратюк, О. В. Школа. // Держава та регіони. – 2010. – №6. – С. 253.
4. Круш П.В. Внутрішній економічний механізм підприємства: посібник / П. В. Круш, С.О. Тульчинська. – К.: ЦНЛ, 2012. – 206 с.

N. Gomelko. Reserves for improvement of enterprise profit.

Summary

Theoretical aspects of profit increase reserves at the enterprise.

Key words: reserve, profit, prime cost, expenses.

Михайловська К. В.
*Магістр спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
стахування»,
Миколаївський національний аграрний
університет
м. Миколаїв, Україна
katerina-mikhaylovska@inbox.ru
Науковий керівник – **Козаченко Л. А.**
канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний
університет
м. Миколаїв, Україна
kozachenko15@ukr.net*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ КАПІТАЛУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

*Теоретичні та практичні аспекти сутності капіталу, його класифікація та
значення в діяльності підприємства.*

*Ключові слова: капітал, власний капітал, капітал як грошовий фактор, капітал як
матеріально речовий ресурс, капітал як виробничі відносини.*

Економічна категорія «капітал» є однією з фундаментальних, сутність якої наукова думка намагається встановити на протязі останніх століть. Термін «капітал» походить від латинської мови – «capitalis» та в перекладі означає – основний, головний. У працях багатьох сучасних економістів капітал розглядається як об'єкт економічного управління [2].

Серйозно досліджували дані питання щодо сутності капіталу представники класичної політекономії А. Сміт, Д. Рікардо, Дж.С. Мілль, Н.В. Сеніор та інші.

Підсумовуючи та аналізуючи результати досліджень вченими економічної сутності капіталу, з точки зору історичної еволюції виділяють три основні підходи до його формування:

1. Капітал як грошовий фактор – гроші є основним чинником виробництва, фундаментом економічного прогнозування і головним

інструментом економічної політики держави. Найвідоміші прихильники цієї концепції – Т. Мен, Ф. Кене, У. Стаффорд, А. Монкретьєн, В. Мірабо.

2. Капітал як матеріально речовинний ресурс. Відповідно до цього підходу Капітал – це цінності та послуги, за допомогою яких створюється новий дохід. Макроекономічна природа капіталу проявляється у вигляді фінансово-грошового сектора економіки. В основі концепції лежать погляди А. Сміта, Д. Рікардо, Ст. Мілля, Ж-Б. Сея, А. Маршала, Р. Хікса, Дж. Кейнса.

3. Капітал як виробничі відносини. Капітал визначається як відносини, які витікають з монополізації власності на засоби виробництва в руках підприємців і відсутність таких у робітників. Здійснювалось виділення ролі різних частин капіталу. До прихильників цього підходу можна віднести К. Маркса, Ф. Енгельса, М. Фрідмена, П. Лоффера, Е. Хансена, Дж. Робінсона.

На законодавчому рівні термін «капітал» зазначений в п. 1 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затвердженим Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73.

Розглядаючи економічну сутність капіталу підприємства, доцільно відзначити його основні характеристики, які вказують на вагоме значення капіталу у виробничо-господарській діяльності підприємства (рис. 1).

Капітал є однією з фундаментальних економічних категорій, сутність якої наукова думка досліджує протягом багатьох століть. Власний капітал – це основа для початку і продовження господарської діяльності підприємства, він є одним із найістотніших і найважливіших показників, який характеризує фінансовий стан підприємства. Між тим, на сьогодні в Україні існує низка невирішених проблем та питань, пов'язаних з чітким правовим регулюванням обліку фінансово-господарської діяльності підприємств, зокрема власного капіталу, останнім часом законодавчо-нормативне регулювання зазнає значних змін з метою удосконалення усіх систем.

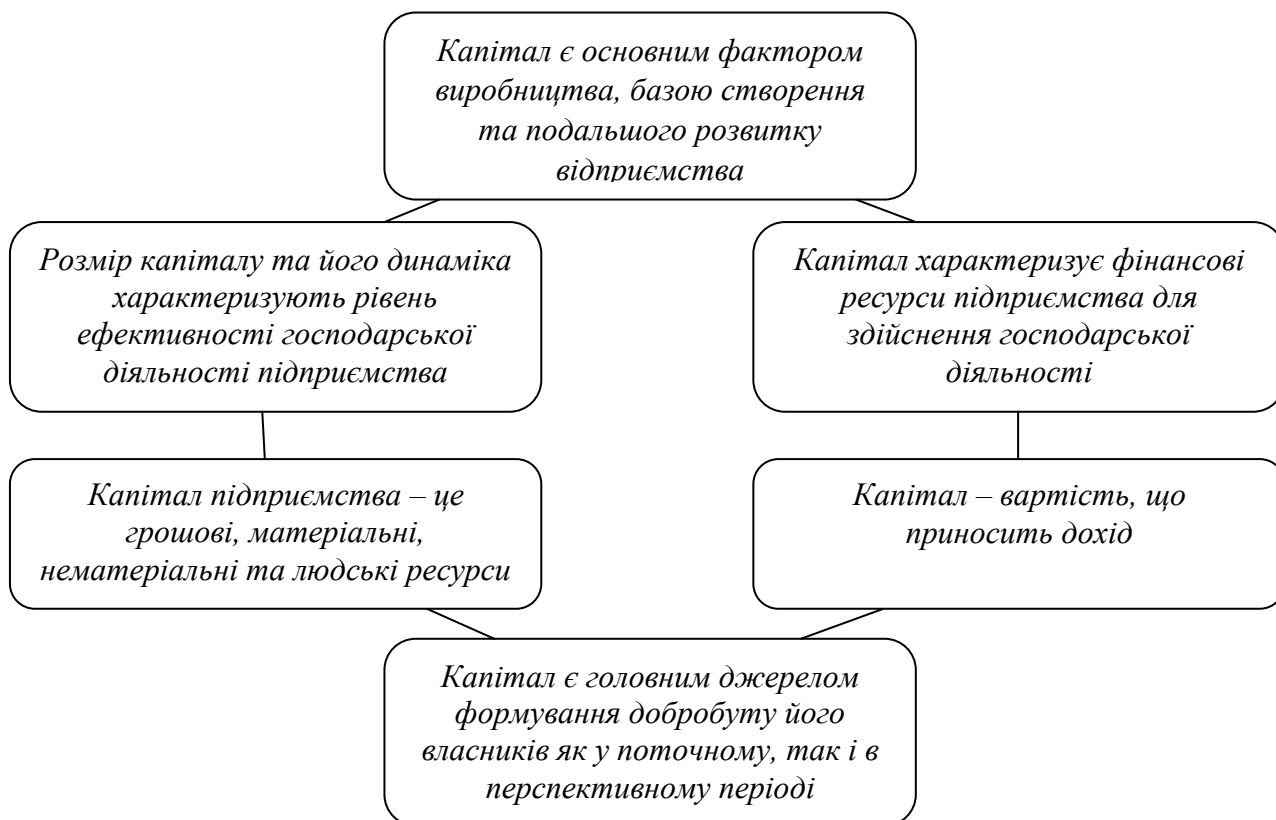

Рисунок 1 – Місце власного капіталу в господарській діяльності підприємства

Джерело: складено за даними [3, с. 152].

Враховуючи, що «...найважливішою складовою управління рухом авансованого капіталу є облікова інформація, на підставі якої визначаються межі формування, розподілу та подальшого відтворення індивідуального капіталу» [4, с. 5], підприємствам необхідно ретельно відслідковувати усі законодавчо – нормативні зміни щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності власного капіталу з метою запобігання правопорушенням через невідповідність обліку та звітності законодавчим вимогам.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. Куц Л. Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій / Л. Л. Куц. – Тернопіль, ТНЕУ, 2012. – 114 с.

3. Черемісова Т. А. Подальше дослідження економічної сутності капіталу, його видів та функціональної ролі у діяльності підприємства / Т. А. Черемісова // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2008. - № 21. – С. 149-154.

4. Golubnicha G. Capital movement as a factor of accounting systems development under globalization/Г.П.Голубнича//Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2010. – № 119. – С. 4-9.

K. Mykhailovska. Economic essence, classifys of capital andhis value in activity of enterprises.

Summary

The oretical and practical aspects of essence of capital, his classification and value and to activity of enterprise.

Keywords: capital, property asset, capital as money factor, capital as materially material resource, capital as productiverelations.

Романчик М. В.

*Студент спеціальності 073 «Менеджмент»,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
mariya.romanchik@gmail.com*

*Науковий керівник – Ключан В. В.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
klochan@mnaeu.edu.ua*

**ПРОГНОЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМПЛЕКСУ
МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА
УМОВ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ**

Розглянуто методи прогнозування ефективності комплексу менеджменту; досліджено ефективність кадрового менеджменту в галузі сільського господарства.

Ключові слова: прогнозування, комплекс менеджменту, кадровий менеджмент, ефективність комплексу менеджменту.

Ефективність комплексу менеджменту є важливим фактором ефективного функціонування сільськогосподарського підприємства. Загалом, комплекс менеджменту складається з різних напрямів, таких як стратегічний менеджмент, кадровий менеджмент, управління технологічними процесами та операціями, фінансовий менеджмент, управління матеріально-технічним

постачанням, управління збутом продукції, управління нерухомістю, інноваційний менеджмент, управління якістю продукції або послуг.

Дуже важливим при визначенні майбутньої стратегії діяльності сільськогосподарського підприємства є прогнозування ефективності його комплексу менеджменту. Це можна зробити за допомогою різних методів: метод інтерв'ю, аналітичний метод, метод анкетування, матричний метод, проста екстраполяція, часовий тренд, метод авторегресії, адаптивні методи, структурне моделювання, імітаційне моделювання, мережне моделювання, статичне моделювання на основі одного рівняння чи системи рівнянь [1].

Для прогнозування ефективності комплексу менеджменту сільськогосподарських підприємств за умов глобальної соціалізації найбільш підходящим є метод аналітичного вирівнювання.

Одним із найважливіших факторів ефективності комплексу маркетингу сільськогосподарського підприємства є його трудові ресурси. Таким чином, для прогнозування ефективності кадрового менеджменту в галузі сільського господарства в Україні на 2017–2019 роки, ми застосуємо метод аналітичного вирівнювання з використанням лінійної, логарифмічної, поліноміальної, ступеневої та експоненціальної функцій (рис. 1).

Рисунок 1 – Вихідні та вирівняні за аналітичними функціями значення кількості населення зайнятого в сільському господарстві України

Джерело: побудовано автором на основі даних джерела [2]

Найбільш підходящою для здійснення прогнозу є поліноміальна функція, так як її коефіцієнт детермінації є найвищим з усіх досліджених функцій і наближається до 1 ($R^2 = 0,8747$). Поліноміальна функція представлена таким рівнянням: $y = 2,5817x^2 - 134,59x + 4506,3$.

Таким чином, в 2017 році кількість населення зайнятого в сільському господарстві становитиме 2964,38 тис. осіб, в 2018 – 2881,08 тис. осіб, а в 2019 – 2847,18 тис. осіб. Тобто кількість сільськогосподарських працівників буде зменшуватись, що може негативно вплинути на кадровий менеджмент та відповідно на ефективність комплексу менеджменту сільськогосподарських підприємств.

Дана ситуація може негативно вплинути на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств України. Тому необхідно застосувати певні методи для підвищення ефективності комплексу менеджменту сільськогосподарських підприємств, особливо в секторі кадрового менеджменту. Таким чином, за умов глобальної соціалізації ми можемо застосувати такі методи підвищення ефективності комплексу менеджменту сільськогосподарських підприємств на рівні держави та рівні підприємств:

- 1) розробка регіональних програм щодо підвищення продуктивності праці на сільськогосподарських підприємствах;
- 2) науково-методичне забезпечення оцінки ефективного використання трудових ресурсів;
- 3) використання економічних та психологічних методів мотивації працівників;
- 4) оцінка та підвищення ефективності малорозвинених складових комплексу менеджменту підприємства.

Отже, прогнозування ефективності комплексу менеджменту сільськогосподарських підприємств є дуже важливим за умов глобальної соціалізації, так як даний процес впливає на всі сфери суспільного життя і сприяє постійним змінам, які торкаються і сільського господарства, а тому

для підвищення ефективності сільськогосподарських підприємств необхідно прогнозувати зміни, які можуть відбутися, і вже на основі цього планувати певні покращення.

Список використаних джерел:

1. Гаркуша Н. М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті / Н. М. Гаркуша, О. В. Цуканова. – К. : Знання, 2011. – 591 с.
2. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

M. Romanchuk. Forecasting the efficiency of the complex of agricultural enterprises management under global socialization conditions.

Summary

Methods of forecasting the efficiency of the complex of management are considered; the efficiency of personnel management in the field of agriculture is investigated.

Keywords: forecasting, management complex, personnel management, efficiency of management complex.

Талгат Б. Ж.

*Студент 2 курса экономического
факультета КарГУ им. Е. А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
Научный руководитель – Ескендир Н. Н.
м.э.н., старший преподаватель,
КарГУ им. Е. А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
esk_nesip@mail.ru*

**МЕХАНИЗМ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ
ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ
КАЗАХСТАНА**

Найважливішим елементом сучасної економіки є інновації. У Посланні Президента народу Казахстану «Нове десятиліття – новий економічний підйом - нові можливості Казахстану» перед урядом Республіки Казахстан ставиться стратегічне завдання створення до 2015 року «повноцінно функціонуючої національної інноваційної системи», яка до 2020 року «вже повинна давати результати у вигляді розробок, патентів і готових технологій, що впроваджуються в країні».

Ключові слова: економіка, інновації, державна програма, розвиток.

Государственная программа индустриально-инновационного развития Республики Казахстан на 2015-2019 годы разработана в соответствии с

долгосрочными приоритетами Стратегии «Казахстан-2050», в реализацию ключевого направления «Ускорение диверсификации экономики» Стратегического плана развития Республики Казахстан до 2020 года, Концепцией по вхождению Казахстана в число 30-ти развитых государств мира, а также во исполнение поручения Главы государства, данного на XXVI пленарном заседании Совета иностранных инвесторов при Президенте Республики Казахстан, и в рамках реализации Послания Президента Республики Казахстан народу Казахстана «Казахстанский путь – 2050: единая цель, единые интересы, единое будущее» от 17 января 2014 года.

Программа является логическим продолжением Государственной программы по форсированному индустриально-инновационному развитию Республики Казахстан на 2010-2014 годы и учитывает опыт ее реализации. Программа является частью промышленной политики Казахстана и сфокусирована на развитии обрабатывающей промышленности с концентрацией усилий и ресурсов на ограниченном числе секторов, региональной специализации с применением кластерного подхода и эффективным отраслевым регулированием.

Активно проводимая политика, направленная на стимулирование инновационной деятельности, развитие высоких технологий и наукоемких производств, позволила развитым странам обеспечить условия для создания инновационной экономики или «экономики знаний». Сегодня инновационное развитие становится обязательным условием участия страны в создании нового качества глобальной экономики. Однако опыт мирового экономического развития свидетельствует об отсутствии единой универсальной инновационной модели, способной обеспечить качественный экономический рывок без учета особенностей национального развития.

Основными аспектами государственной инновационной политики Республики Казахстан являются: создание индустриально-инновационной экономики, использование интеллектуальных ресурсов как основы

посткризисной экономики и формирование эффективной системы управления наукой.

Особенностью формирования казахстанской инновационной системы является изменение принципов инновационной политики, развивающейся в последние годы в условиях наращивания экспорта сырьевых ресурсов (нефти, газа, металлов и продуктов с низкой степенью переработки) и роста мирового спроса на эти товары. Как известно, топливно-энергетический комплекс являлся экономически наиболее благополучным сегментом экономики, обеспечившим высокие темпы экономического роста в докризисный период. Однако такой тип экономического роста не отвечает критериям экономической устойчивости и безопасности в долгосрочной перспективе. Кроме того, сырьевой сектор не относится к наукоемкой сфере, а в условиях отсутствия эффективной инновационной модели развития экономики это создает предпосылки для консервации технологической отсталости большинства других отраслей промышленности.

Экономические приоритеты новой модели экономического развития Казахстана определены Государственной программой форсированного индустриально-инновационного развития страны. В структуре экономики доля обрабатывающей промышленности в ВВП должна увеличиться и составлять в 2020 г. не менее 13%, а долю несырьевого экспорта в общем объеме предстоит увеличить до 45%. Поддержка несырьевых экспортеров рассматривается в Послании-2010 как «ключевое направление индустриализации», призванное расширить экспортные возможности казахстанской промышленности на международных рынках. Предполагается увеличение доли инновационно активных предприятий за десять лет с 4 до 20% и снижение энергоемкости ВВП не менее чем на 25%.

Тенденция пересмотра государственной научной и инновационной политики с учетом новых задач и потребностей посткризисной экономики приобретает глобальный характер. Смена государственных приоритетов в

области индустриального и инновационного развития произошла в США и ряде европейских стран. Основными чертами новой инновационной политики становятся сокращение доли военных исследований в общем объеме государственных инвестиций, рост инвестиций в фундаментальные науки и исследования, связанные с системой здравоохранения, а также падение интереса к исследованиям и разработкам в сфере традиционной энергетики. Ключевое место в инновационно-технологической сфере новой администрации США отводится стимулированию инновационно-энергетических технологий «зеленой энергетики». В числе основных компонентов новой политики становится развитие альтернативных (солнце, ветер и др.) источников энергии. В европейских странах те сферы знаний и технологий, которые в 80-е годы считались ключевыми и приоритетными (авиация, энергетика, военные технологии), уступили свои позиции в пользу информатики, медицины, биотехнологии и ряда новых направлений на стыке традиционных отраслей. Новейшим приоритетом во всех странах стали программы в области нанотехнологий.

СЕКЦІЯ 11 “ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”

Мельник В.

*Студент третього курсу
економічного факультету,
Херсонський державний аграрний університет,
м. Херсон, Україна*

Нікішенко Д.,

*Студент третього курсу
економічного факультету
Херсонський державний аграрний університет
м. Херсон, Україна*

dmitriinik97@ gmail.com

Науковий керівник – Шепель Т. В.,

*канд. екон. наук, доцент,
Херсонський державний аграрний університет,
м. Херсон, Україна
tetianaksau@gmail.com*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ХЕРСОНЩИНІ

У статті проведено дослідження стану туризму в Херсонській області, проаналізовані показники туристичної діяльності за попередні роки, визначено перспективні задачі розвитку водного, рекреаційного та інших видів туризму в регіоні.

Ключові слова: туризм, туристично-рекреаційна сфера, туристична галузь, розвиток, регіон.

Сучасна туристична індустрія на сьогодні є важливим соціальним і політичним явищем, що здійснює вплив на економіку багатьох регіонів України. Вона без сумніву, інтегрує практично всі галузі.

Туристично-рекреаційна сфера набуває все більшого значення для Херсонської області, оскільки її галузі поступово стають визначальними для розвитку економіки та соціальної сфери, зумовлюють інтеграцію у світовий розвиток туризму [1].

Для планування подальшого розвитку регіону не можливо обійтись без комплексного дослідження ресурсів та їхніх територіальних поєднань. На

Херсонщині можна виділити чотири основних типи рекреаційної діяльності: лікувальний, оздоровчий, пізнавальний та спортивний [2].

Найбільшого розвитку набула лікувально-курортна рекреаційна діяльність. Це пов'язано, насамперед, із специфікою складу та розміщення рекреаційних ресурсів краю.

Адже завдяки своєму географічному положенню та природно-ресурсному потенціалу Херсонщина визначається значним розвитком туризму до рекреації. Область розташована в степовій зоні нижньої течії р. Дніпра. Південні райони омивають води Чорного та Азовського морів, є значна кількість озер різного походження: солоні та грязьові; також є джерела мінеральних та геотермальних вод. Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси Херсонської області представлені об'єктами загальнодержавного значення: два біосферних заповідника, національний природний та дендрологічний парки, а також: пам'ятки природи, заповідні урочища тощо [3].

Стосовно суспільно-географічних ресурсів, варто відзначити туристсько-рекреаційні. На Херсонщині вони багаті та унікальні. Це підтверджує, по-перше їх приналежність до різних історичних епох – від знахідок найдавніших стоянок до свідчень про культуру кіммерійців, скіфів, сарматів, греків, древніх слов'ян, запорізьких козаків, татар, турків та ін. По-друге на цій території взаємодіють та змінюють одні одних Скіфське царство, грецькі колонії – міста, Запорізька Січ, Османська Туреччина. Найбільшими історико-культурними туристичними ресурсами, де практично представлені всі історичні епохи, володіють безпосередньо близькі до р. Дніпра Нововоронцовський, Білозерський, Горностаївський, Олешківський та Каховський райони [3].

За підсумками проведеної роботи туристична галузь Херсонщини підтвердила статус однієї з найбільш динамічних та перспективних галузей економіки області, яка позитивно впливає на динаміку росту показників

соціально-економічного розвитку області та стимулювання розвитку суміжних галузей. В порівнянні з 2015 роком в 2016 році відбулося: збільшення чисельності внутрішнього туризму на 25%, чисельності іноземного туризму – на 15%, обсягів надходжень від туристичної галузі – на 76%, суми туристичного збору – на 77%.

Протягом туристичного сезону 2016 року область відвідало 3,5 млн. туристів. Через Міжнародний аеропорт «Херсон» та контрольні пункти в'їзду – виїзду Херсонщину відвідало у приватних цілях близько 15 тис. іноземних гостей. Топ-10 країн-відвідувачів Херсонщини: Туреччина, Ізраїль, Німеччина, США, Італія, Іспанія, Швеція, Велика Британія, Китай, Франція [4].

Однак, існують і деякі проблеми в українському туризмі: слабка правова база, недостатні інвестиції, нерозвинені системи зв'язку і комунікацій, екологічні проблеми тощо. Але основна проблема — людський фактор:

- низький професійний рівень підготовки персоналу,
- дилетантські методи управління і обслуговування,
- низька якість сервісу та ін.

Таким чином, тільки пропорційний, збалансований розвиток усіх компонентів рекреаційної діяльності забезпечить загальний пропорційний розвиток області. Адже, туризм є важливою галуззю економіки регіону.

Список використаних джерел:

1. Обласна програма Розвитку туризму та курортів Херсонщини на 2011-2015 роки.
2. Михайлюк О. Л. Проблеми та можливості розвитку рекреації і туризму в Херсонській області / О. Л. Михайлюк // [Електронний ресурс] –Режим доступу : <http://www.ecologylife.ru/tyrizm-kurort>
3. Василевська Я. В. Оцінка природно - рекреаційних ресурсів Херсонської області / Я. В. Василевська / Регіон-2013: стратегія оптимального розвитку: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 7-8 листопада 2013 р. / Гол. ред. колегії Бакіров В. С. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013 – 459 с.
4. Туристичний та рекреаційно-курортний потенціал // Електронний ресурс - Офіційний сайт Херсонської обласної державної адміністрації [Режим доступу] : <http://khoda.gov.ua/turistichnij-ta-rekreacijno-kurortnij-potencial/>

V. Melnik. Consisting and prospects of development of tourism is of the Kherson area.

Summary

In the article research of the state of tourism is conducted in the Kherson area, analysed tourist performance indicators for previous years, certainly perspective tasks of development of, water, rekreaciynogo and other rural types of tourism in a region.

Keywords: tourism, tourism and recreation sphere, tourism industry, development, region.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 “ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ”

Бобир Д.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	3
Бойко О.С. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ АПК В УКРАЇНІ	7
Волошиновська А.В., Васильєва О.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	10
Голуб Ю.І. ОБЛІК СОЦІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	13
Дворніцька Т.П. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОРЕНДОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ, ЗЕМЕЛЬНИХ ТА МАЙНОВИХ ПАЇВ ТА ВИПЛАТИ ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ	16
Волошиновська А. В. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	19
Дворніцька Т.П., Манойл Л.С. ВІДПУСТКА ЯК ОДИН З МЕТОДІВ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ	23
Іваськевич М.В. АУДИТ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	26
Криворучко Т.С. ПЕРЕВАГИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	29
Мікуляк К.А. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	32
Михальчук Л.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТОРГОВИХ МАРОК	36
Плюскар З.О. ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	39
Столярчук А.В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	42
Тимців А.В. ДО ПИТАННЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	45
Фікретлі Т.М. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ – ОДИН ІЗ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯМ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА	48
Чабаненко О.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	51
Човага С.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРА	54
Шільберг Г.В. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	55

СЕКЦІЯ 2 “СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ГАРАНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ”

Башевнікова Л.В. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА	60
Куліш О.А. ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	63
Тусова Н.О., Коршунова Д.І. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	65

СЕКЦІЯ 3 “АКТУАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ОПОДАТКУВАННЯ: ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО І ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ”

Крижановська Н.М. ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ З ПДВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	70
Харина О.І. СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	73
Молчанова Т.В. ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕР У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ	77

СЕКЦІЯ 4 “ВІТЧИЗНЯНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ”

Бараненко А.В. ВІТЧИЗНЯНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ КОНТРОЛЮ АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ	81
Бушмич В.П. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	84
Вербовенко Ю.В. ЕЛЕКТРОНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЗАКУПІВЛІ	88
Іванов А.О. РАМКОВА УГОДА ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	91
Ковальчук О.І. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ	94
Крижановська Н.М. РОЛЬ ПРОФЕСІЇ ГОЛОВНОГО БУХГАЛТЕРА БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЙОГО ПОВНОВАЖЕНЬ	97
Мельник Ю.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	101
Онуфрак Т.С. ЕЛЕКТРОННІ МАЙДАНЧИКИ СИСТЕМИ PROZORRO	103
Пальчик Ю.О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	106
Половинко Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ	109

У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Хромей Н.В.	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ	113
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ		
Шаповалов А.А.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО	116
АУДИТУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ		
Шаповалова В.В.	ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ	120
ЗАКУПІВЕЛЬ PROZORRO ТА ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ		
Шутило Т.О.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ	123
ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ		

СЕКЦІЯ 5 “ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ”

Варзар І.О.	ІНДИКАТОРИ СТАНУ ПОДАТКОВОГОБОРГУ В	127
УКРАЇНІ		
Власюк І.М.	САНАЦІЯ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ У ПОДОЛАННІ	130
ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ ПІДПРИЄМСТВА		
Власюк І.М.	ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОМБАРДІВ В	133
УКРАЇНІ		
Ендрес В.С.	КОНКУРЕНТИ ВІТСОІН НА РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ	136
Каратай Т.М.	ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-	139
ОРІЄНТОВАНОЮ ПОЛІТИКОЮ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ		
УКРАЇНИ		
Каратай Т.М.	СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМ	142
ДЕФІЦИТОМ УКРАЇНИ		
Ковальчук І.С.	ТРАНСФОРМАЦІЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ	146
ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ		
Кушнарєва А.А.	ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТУВАННЯ В	149
БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ		
Літвак А.В.	ПОНЯТТЯ БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ МІСЦЕВИХ	153
ФІНАНСІВ		
Малиновська І.О.	МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	156
РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ		
Мельник Ю.В.	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКУ	160
НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ		
Мікуляк К.А.	ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ НА	163
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА		
Мікуляк К.А.	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ	166
БАНКІВ УКРАЇНИ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ		
Мікуляк К.А.	ГРУПУВАННЯ ОДНОРІДНИХ КЛАСТЕРІВ	169
БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ЗА МЕТОДОМ КАРТ КОХОНЕНА		
Мотчаний В.І.	ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ	173
ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ		

Сидорчук Я.Ю.	НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	176
Сердечна Ю.С.	БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УНИКНЕННЯ	179
Совщак С.С., Мельник Ю.В.	ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ: АЛЬТЕРНАТИВА КЛАСИЧНИЙ МОДЕЛІ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК	183
Трум О.Ю.	ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	186
Тусова Н.О.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО БЮДЖЕТУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	189
Усенко О.С.	ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ	192
Шатохін І.Ю.	БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА У КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	196
Шкарлет Т.В.	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ УКРАЇНИ	199

СЕКЦІЯ 6 “ЕТНОСОЦІОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ В ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ”

Іванова К.В.	ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ	203
Каблуча Ю.С.	ЕТНОСОЦІОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ ЗЕМСЬКИХ УСТАНОВ ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ НАПРИКІНЦІ ХІХ-НА ПОЧАТКУ ХХСТ.	206
Пурдик В.А.	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ ВПРОДОВЖ 1990-2000-Х РОКІВ	209
Охота Н.В.	ПОЧАТОК ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ДЕРЖАВ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	211
Церуш К.В.	НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ В.М. ЧОРНОВІЛА	214

СЕКЦІЯ 8 “СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА, РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ”

Волошиновський С.В.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЗНАЧЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	218
----------------------------	---	-----

СЕКЦІЯ 9 “ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ”

Бодарєва А.А. ДУАЛЬНА ОСВІТА: НАВЧАННЯ ТА РОБОТА	222
Бондарєва Ю.А. РАЗВИТИЕ ФРАНЧАЙЗИНГА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	225
Бурак О.В. ПРОБЛЕМНАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ В БАНКАХ БЕЛАРУСИ	228
Бурковська А.І. ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ІНДЕКСУ СЕЗОННОСТІ	232
Власюк І.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ В УКРАЇНІ	235
Дорофеева И.М. ФИНАНСОВЫЕ МЕТОДЫ ПОДДЕРЖКИ СЕЛЬХОЗПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	238
Камашев А.В. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	242
Коломієць Т.В. АНТИКРИЗОВА ПРОГРАМА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ	245
Крижановська Н.М. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК»	249
Мельник Ю.В. КЛАСИФІКАЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ТА ШЛЯХ ЇХ ВИРІШЕННЯ	252
Мельниченко Д.С. БЕЗРОБІТТЯ ЯК ОДНА З НАЙГОЛОВНІШИХ ПРОБЛЕМ МОЛОДІ УКРАЇНИ	255
Мосінзова Ю.А. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ДЕРЖАВІ	259
Мостовенко Н.В. РОБЕРТ МЕРТОН І НОРМИ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	263
Мікуляк К.А. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	266
Оленич К.В. ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ	270
Палій М.О. ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	275
Пацьорко Д.П. ЗНАННЯ ГРОМАДЯНАМИ ІСТОРІЇ СВОГО НАРОДУ ТА ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ	277
Підгаєцька Ю.А. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ	282
Побережець Т.С. УЧАСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ, ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	286

Ткачук Я.В. МОТИВАЦІЙНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	289
Рябова К.А. НЕОБХОДИМОСТЬ И МЕТОДЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКСПОРТА В БЕЛАРУСИ	292
Сацура О.Ф. ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	295
Сергейчикова И.В. РАЗВИТИЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	299
Сорокунський С.С. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ	302
Теванян Т.К. СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК РИНКУ ПРОДУКЦІЇ САДІВНИЦВА В УКРАЇНИ	305
Тудой О.С. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І ПІДХОДИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА	309
Филинюк В.В. МАЛЫЙ БИЗНЕС И МИРОВОЙ ОПЫТ ЕГО СТИМУЛИРОВАНИЯ	312
Шмідт І.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	315
Штопенко І.О. ЕКОНОМІЧНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МОЛОДІ	319

СЕКЦІЯ 10 “ЗБАЛАНСОВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В СУСПІЛЬСТВІ ТА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ”

Бойків Л.В. ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФІРМИ В УМОВАХ МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	323
Буганов О.В. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ	326
Гомелько Н.Г. РЕЗЕРВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	329
Михайловська К.В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ КАПІТАЛУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	331
Романчик М.В. ПРОГНОЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМПЛЕКСУ МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	334
Талгат Б.Ж. МЕХАНИЗМ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ КАЗАХСТАНА	337

СЕКЦІЯ 11 “ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”

Мельник В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ХЕРСОНЩИНІ	341
--	-----

Наукове видання

МОЛОДЬ, НАУКА, БИЗНЕС

Матеріали міжнародної
студентської наукової конференції
м. Миколаїв, 4-6 жовтня 2017 р.

Технічний редактор: І.В. Ксьонжик

Комп'ютерна верстка: С.О. Горбач

Формат 60 x 84 1/16. Ум. друк. арк. 25,0

Тираж 300 прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Г. Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.